CENTRO DE EDUCACIÓN ABIERTA

Nr. 5/2026

EDUCAȚIE DESCHISĂ

Revista profesorului inovator

CENTRO DE EDUCACIÓN ABIERTA
www.educatiedeschisa.com

BUCUREȘTI • NOIEMBRIE 2026

CENTRO DE EDUCACIÓN ABIERTA

NR. 5 / 2026

EDUCAȚIE DESCHISĂ

Revista profesorului inovator

ISSN 3008-3516 ISSN-L 3008-3516

COLECTIVUL DE REDACȚIE

EDITOR ŞEF:

Prof. Ana-Maria Sasu (Spania)

COORDONATORI:

Prof. Cecilia Stan-Tomescu (Spania)
Prof. Mihaela Manciulea (România)
Prof. Livia Topor (România)
Prof. Ileana Creț (România)
Prof. Ionela Văduva (România)
Prof. Laura Trif (Franța)
Prof. Popescu Ecaterina Mihaela (România)
Conf. Dr. Arsene Igor
(Rep. Moldova)

Revista apare în format digital, fiind înregistrată cu ISSN la Biblioteca Națională a României. Materialele publicate aparțin cadrelor didactice participante la proiectul Educație Deschisă și reflectă opiniile și experiențele lor profesionale.

Toate materialele din acest număr sunt protejate de drepturi de autor. Reproducerea integrală sau parțială a conținutului este permisă doar cu acordul scris al coordonatorului revistei.

Copyright © 2026 – Centro de Educación Abierta

ADRESA REDACȚIEI
Aleea Barajul Bicaz, nr. 5
Sector 3, București

CUPRINS

Revista „Educație Deschisă”
Etapa 1 – „Culori de toamnă. Diversitate și incluziune”
a Proiectului Internațional Educație Deschisă
Anul școlar 2026–2027

Prof. de limba și literatura română DIVILE CRISTINA
Formarea abilităților de comunicare la copiii cu CES 9

Învățătoare AGACHI ELEONORA
Liceul Teoretic „George Coșbuc”, municipiul Bălți, Republica Moldova
Activitate extracuriculară „O întâlnire de suflet” 10

Diriginte prof. NAGY-BAHUCZKI MONICA
Proiect educațional – Clasa noastră în culorile toamnei 16

BOJAN ELENA CLAUDIA
Școala Gimnazială „Nicolae Titulescu”, Caracal
Diversitate și incluziune la orele de limba și literatura română 19

FLOREA CLAUDIA-MONICA / BENKE-VARVARA MARIA-NICOLETA
Grădinița cu Program Prelungit Nr. 11, Alba Iulia
Proiect de activitate extrașcolară – „Toamna diversității – fiecare copil contează” 21

MARTINICI TAMARA
Liceul Teoretic „Gheorghe Ghimpu”, Chișinău, Republica Moldova
Orizonturile incluziunii prin abordarea holistică a textului literar 23

ILIEȘ SIMONA
Școala Gimnazială „Mihail Sadoveanu”, Vaslui
Aleg să respect – Stop bullying! 27

ARSENE IGOR, doctor în științe pedagogice, conferențiar universitar
Universitatea de Stat din Moldova, Institutul de Educație Fizică și Sport
Dimensiunea cromatică a mediului educațional în educația fizică școlară: percepție vizuală, învățare motrică și incluziune 31

CIBOTARI NATALIA, învățătoare, grad didactic II
Instituția Publică Liceul Teoretic „Vasile Alecsandri”, municipiul Bălți, Republica Moldova
Valorile care ne unesc – educăm prin exemplu, formăm prin implicare 41

MITRAN MĂDĂLINA LILIANA
Grădinița cu Program Prelungit Nr. 4, Slatina
Diversitatea și incluziunea la clasă – o șansă pentru fiecare copil 56

POP MARIA
Liceul Tehnologic Poienile de sub Munte, comuna Poienile de sub Munte, județul Maramureș
Proiect educațional – Ziua Europeană a Limbilor (European Day of Languages). „Limbile ne apropie, diversitatea ne unește!” 58

OPREA MIHAELA-ADELINA
Școala Gimnazială Nr. 143, București
„Bucuriile toamnei” – proiectarea unei activități integrate la clasa pregătitoare 62

HÎNGAN LENUȚA
Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Bilbor
Rolul jocurilor didactice în incluziunea elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES).. 67

Prof. SMIEDT MIHAELA ELENA
Liceul Tehnologic de Transporturi Auto, Baia Sprie
Diversitatea și incluziunea la ora de limba și literatura română – lectura ca spațiu al întâlnirii 72

SMIEDT ANCUȚA
Liceul Teoretic „Emil Racoviță”, Baia Mare
Diversitatea și incluziunea la clasă – o șansă pentru fiecare elev 75

Educator TIHON TAMARA
IET Brînzenii Vechi
Scenariu didactic integrat „Bunicii mei lumină sfântă” – activitate festivă dedicată Zilei bunicuțelor 78

Profesor pentru educație timpurie SPULBER ROXANA-ELENA
Școala Gimnazială Prejmer – structura Grădinița cu Program Prelungit Prejmer
Diversitate și incluziune în grădiniță 90

Prof. înv. primar CIMBRU MIHAELA
Școala Gimnazială Vânători, structura Hârtoape, județul Iași
Diversitate și incluziune la clasă – o șansă pentru fiecare 93

Prof. psihopedagogie specială DANIELA CRISTIAN
Centrul Școlar de Educație Incluzivă Alba Iulia
De la clasă la viața reală – dezvoltarea autonomiei personale și sociale a elevilor cu TSA prin activități funcționale 95

Prof. înv. primar VIDRIGHIN SIMONA
Școala Gimnazială „Ion Pop Reteganul”, Orlat
Proiect de activitate extrașcolară „Toamna în culori și miresme” 100

Prof. înv. primar CERDAC SIMONA-VALENTINA
Școala Gimnazială Nr. 1 Polovragi
Fișa de lucru 1 104
„Nouă ne pasă!” – parteneriat educațional județean, proiect de voluntariat 105

Prof. educație timpurie DĂMĂȘARU CHIRAȚA
Grădinița cu Program Normal Nr. 51, Constanța
Diversitate și incluziune la clasă 109

ZASTAVNEȚCHI SVETLANA
IP Gimnaziul „Grigore Vieru”, s. Pererita, r. Briceni, Republica Moldova
Fișe de lucru pentru clasele a I-a, a III-a și a VI-a 113

Prof. STATE DANIELA
Școala Gimnazială Specială Nr. 9
Adaptarea curriculumului pentru elevii cu cerințe educaționale speciale 116

VEZETEU CRISTINA LUCIA
Școala Gimnazială Nr. 54, București
Diversitate și incluziune la clasă – o șansă pentru fiecare..... 119

Prof. PREDA ALINCUȚA VOICHIȚA
Colegiul Național „Andrei Mureșanu”, Bistrița
Diversitatea și incluziunea la clasă – o șansă pentru fiecare 121

Profesor învățământ primar RADU GEORGEL
Școala Gimnazială „Gheorghe Hariton”, Săhăteni
Toamna diversității – fiecare copil contează 123

Profesor FRUMUZACHI ELENA-GABRIELA
Grădinița cu Program Prelungit Nr. 9, Bârlad
Diversitate și incluziune în grădiniță – o șansă pentru fiecare copil 131

Prof. ALI MARINELA, prof. SERAFIM IRIDENTA
Grădinița cu Program Normal „Aurel Marinescu”, Cobadin
Proiect educațional – Festivalul Toamnei 134

GHETLA VIOLETA
Grădinița cu Program Prelungit Nr. 1, Odobești
Proiect de activitate didactică – Toamna, nivel I..... 144

Profesor educație timpurie VERESS KINGA
Școala Gimnazială Nr. 7, Târgu-Mureș
Diversitate și incluziune la clasă – o șansă pentru fiecare..... 147
Proiect educațional extrașcolar – nivel preșcolar 149

Prof. GUCEANU GABRIELA
Școala Gimnazială „Leon Dănăilă”, Darabani
Descriere resursă educațională (RED) – Livresq 152

DINCU MONICA
Grădinița P.P. Cozia
Proiect educațional extrașcolar – Împreună descoperim toamna 154

CANEA IONELA MARIA
Școala Gimnazială „Anișoara Odeanu”, Lugoj
Diversitate și incluziune la clasă – o șansă pentru fiecare..... 161

POPESCU LUMINIȚA
Școala Gimnazială Câlnic
Diversitate și incluziune la clasă 164

POPESCU DANA-MARIA
Școala Gimnazială Nr. 24, București
Diversitate și incluziune la clasă – o șansă pentru fiecare..... 167

Prof. înv. preșc. POPA ELENA
Școala Gimnazială Petrești – Grădinița cu Program Normal Ionești Nr. 2 / Lânărie, județul Dâmbovița
Proiect de activitate extracurriculară „Carnavalul toamnei” – ediția a IV-a 170

Prof. GHEJU SIMONA CRISTINA
Școala Gimnazială „A. Odeanu”, Lugoj
Toamna printre culori și cuvinte..... 175

GROZA MAGDALENA SORINA
Grădinița cu Program Normal „Another Chance”
Toamna diversității – fiecare copil contează 178

GABRIELA MĂDĂLINA RASOL
Grădinița cu Program Prelungit Nr. 4, Slatina
Diversitatea și incluziunea la clasă – o șansă pentru fiecare 180

BĂDESCU SIMONA
Grădinița cu Program Prelungit Nr. 4, Slatina, județul Olt
Diversitatea și incluziunea în educația timpurie – o șansă pentru fiecare copil 182

Educatoare PĂTRU MARIA CĂTĂLINA
Grădinița cu Program Prelungit Nr. 4, Slatina
Diversitatea și incluziunea la clasă – o șansă pentru fiecare copil 185

Prof. înv. primar JECIU OANA MARIA
Liceul Teoretic „Carmen Sylva”, Eforie
Fiecare „albinuță” contează – diversitate și incluziune la clasă, o șansă reală pentru fiecare copil 188

MOCANU ELENA-IULIA
Școala Gimnazială „Gheorghe Poalelungi”, Măstăcani
Diversitatea și incluziunea la clasă – o șansă pentru fiecare 192

Prof. LUNGU ROXANA LILIANA
Școala Gimnazială „Iosif Gabrea”, Văleni, Dâmbovița
Proiect didactic și resursă educațională integrată – „Mozaicul culturilor și al emoțiilor: învățarea prin incluziune și empatie” 194

Profesor educație timpurie NICA IOLANDA
Grădinița P.N. Nr. 51, Constanța / Seminarul Teologic Ortodox
Culori de toamnă, diversitate și incluziune – o șansă pentru fiecare..... 198

Profesor POP LIGIA-COSMINA
Școala Gimnazială Nr. 1 Gârbou, județul Sălaj
Legenda Conacului Haller și licoarea magică 203

Prof. psihopedagog NEDELCU LIGIA ADELINA
Liceul Teoretic Special „Iris”, Timișoara
Beneficiile înotului la copiii nevăzători și cu deficiență de vedere..... 205

Prof. ANDRONACHE MARICICA
Școala Gimnazială Nr. 1 Suceava
Diferiți, dar împreună – fiecare copil are un loc în povestea noastră 209

CIOBANU LUCIA, profesoară de limba şi literatura română, grad didactic superior
Liceul Teoretic „George Călinescu”, Chișinău, Republica Moldova
Lectura care ne aduce împreună: întâlniri cu scriitorii și incluziunea fiecărui copil 212

Profesor pentru învățământul primar VAMVU NICOLETA
Școala Gimnazială Novaci
Diversitatea și incluziunea la clasă – o șansă pentru fiecare 217

Prof. MIHAELA STOENESCU
Școala Gimnazială „Maria Rosetti”, sector 2, București
Dezvoltarea durabilă 220

SUCITU ANA-MARIA
Școala Gimnazială Novaci
Proiect didactic – Ciuboțelele ogarului 222

APRODU YASMINA-MARIA
Liceul Tehnologic Dărmănești
Diversitate și incluziune la clasă – o șansă pentru fiecare 228

Profesor pentru educație timpurie TODEA SIMONA COSMINA, profesor pentru educație timpurie CORCHEȘ ANDREEA MARIA
Grădinița cu Program Prelungit „Scufița Roșie”, Alba Iulia
Toamna – o lecție despre diversitate, acceptare și incluziune în educația timpurie 231

BRĂTUCU TAMARA-OANA
Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Brașov
Rutine, predictibilitate și strategii de sprijin pentru elevii cu tulburări din spectrul autist 236

Prof. ECMECCI LIUDMILA
IP Gimnaziul „F. Angheli”
Toamna de aur – proiect de măsură extracurriculară 240

ACHIM DOINA
Școala Gimnazială Nr. 24, București
Diversitate și incluziune la clasă – o șansă pentru fiecare 252

Prof. TINCU OLGA
IP Gimnaziul Dușmani, Direcția Educație Dondușeni, Republica Moldova
Matineu „Toamna cea bogată” 255

CRĂCIUN ELENA DANIELA
Școala Gimnazială Lunca Priporului, Nehoiu, județul Buzău
Diversitate și incluziune la clasă – o șansă pentru fiecare. Învățarea individualizată și tehnologia – instrumente pentru o educație accesibilă tuturor 268

STANCIU MARIANA-ELENA
Grădinița Nr. 233, București
Povestea frunzelor de toamnă 274

Prof. înv. primar STAMATE AURORA-MARIA
Școala Gimnazială „Radu și Severa Novian”, comuna Adunați, județul Prahova
Cămara toamnei – de la grădină la borcan 277

Prof. înv. primar ALBULESCU CORNELIA
Școala Gimnazială Nr. 24, Timișoara
Abordarea integrată în învățământul de masă – articol de specialitate 279

DRUGĂU GEORGETA
Școala Gimnazială „Alexandru Vechiu”, Zăvoaia
Bucuriile toamnei 281
Diversitate și incluziune la clasă – o șansă pentru fiecare 282
Resursă educațională deschisă (RED) – Tema: Toamna, anotimpul bogăției 283

Prof. SANDULESCU CARMEN
Proiect didactic – Științe / Resursă educațională deschisă (RED) – Stări de agregare 284

Prof. înv. primar STAVĂR-VERGEA IZABELA
Empatia – puterea de a înțelege inima celuilalt 285

MALAI MARIANA
Gimnaziul Răculești, raionul Criuleni, Republica Moldova
Sportul ne unește – fiecare copil contează 295

VOICA PAULA
Școala Gimnazială, comuna Trifești, județul Neamț
Diversitate și incluziune la clasă – o șansă pentru fiecare 298

Autor nespecificat
Material foto 301

Autor nespecificat
Resurse educaționale deschise 322

EDITORIAL

Culori de toamnă. Fiecare frunză, altfel – și toate, ale aceleiași păduri.

DESPRE FRUNZE CARE NU SEAMĂNĂ ÎNTRE ELE

Metafora toamnei este la îndemână: o pădure întreagă de culori care nu se ceartă între ele. Am ales-o ca temă pentru prima etapă a acestui an școlar tocmai pentru că este la îndemână, pentru că orice copil o poate vedea pe fereastra clasei, fără să i se explice. Lucrările adunate în paginile care urmează arată însă ceva ce metafora singură nu spune: într-o clasă, diversitatea nu devine armonie de la sine. Ea cere proiectare, răbdare și metodă.

Acest număr reunește 74 de materiale, semnate de aproape 70 de autori și echipe de autori din România și din Republica Moldova – de la Bălți, Chișinău și Pererita până la Alba Iulia, Constanța, Timișoara, Suceava și Baia Mare. Sunt educatoare, învățători, profesori de gimnaziu și de liceu, psihopedagogi, cadre didactice din centre școlare de educație incluzivă șau cadre didactice universitare.

Veți găsi aici fișe de lucru diferențiate, scenarii de activitate integrată și proiecte extrașcolare în care toamna devine pretext pentru colaborare. Dar veți găsi și lucrări care intră în zone mai puțin comode: rutinele și predictibilitatea de care au nevoie elevii cu tulburări din spectrul autist, beneficiile înotului pentru copiii nevăzători, autonomia personală ca obiectiv didactic asumat, bullyingul privit din interiorul colectivului, adaptarea curriculumului pentru elevii cu cerințe educaționale speciale. Sunt subiecte despre care se vorbește mult la nivel de principiu și mult mai puțin la nivel de oră concretă.

Ce leagă aceste texte nu este tema, ci o anumită onestitate profesională. Niciunul nu promite că incluziunea este simplă. Mai multe dintre ele descriu încercări, ajustări, lucruri care au funcționat abia a doua oară. Tocmai de aceea sunt utile: un coleg care citește un demers reușit are de unde începe.

Revista poartă numele proiectului din care s-a născut - „Educație Deschisă” - și ține la înțelesul acestui cuvânt. Resursele publicate aici nu rămân ale autorului. Ele pot fi preluate, adaptate și folosite mâine, la altă catedră, în altă localitate, în altă țară. O fișă de lucru creată la Slatina poate ajunge la Pererita; un demers gândit la Bilbor poate fi reluat la Eforie. Aceasta este, cred, cea mai bună definiție practică a deschiderii: nu publicarea, ci reutilizarea.

Le mulțumesc tuturor colegelor și colegilor care au trimis lucrări și care au acceptat ca munca lor să fie văzută, folosită și dusă mai departe de alții.

Vă invit să citiți acest număr nu ca pe o colecție de bune practici, ci ca pe un atelier deschis, în care fiecare poate intra și din care fiecare poate lua ceva.

Lectură plăcută!

Redactor-șef Ana-Maria Sasu
Coordonator al Proiectului Internațional „Educație Deschisă”

FORMAREA ABILITĂŢILOR DE COMUNICARE LA COPIII CU CES

Prof. de Limba Şi Literatura Română **DIVILE CRISTINA**

Dezvoltarea vocabularului în şcolile speciale sau în sistemul integrat, constituie un obiectiv esenţial, rămânând o orientare metodică specifică. Pentru asigurarea procesului de însuşire a lexicului elevii, în funcţie de caracteristicile psihologice, au nevoie de programe şcolare adaptate,cu obiective bine precizate şi metode judicios selectate. În cadrul orelor de lectură, vocabularul se poate îmbunătăţi prin contactul nemijlocit al elevului cu textul literar. Comunicarea verbală în cazul copiilor cu CES nu se face prin metode tradiţionale rigide,ci prin strategii interactive, multisenzoriale şi extrem de fexibile de ex. jocul didactic şi activităţile ludice, jocul de rol şi simulari, jocuri de stimulare senzorială. Aşadar, jocul reprezintă principalul mijloc de stimulare a vorbirii la copii.

Lectura îi ajută pe elevi să-şi dezvolte vocabularul, să se exprime corect în propoziţii ample, evitând răspunsurile stereotipe, de tipul afirmaţiilor, negaţiilor sau a cuvintelor monosilabice. Aceştia pot găsi un model de vorbire corectă şi expresivă în povestiri deoarece pe baza lor le poate fi stimulat interesul pentru lectură şi dorinţa de a repovesti textul pornind de la o experienţă personală. În ceea ce priveşte generarea contextului înţelegerii semnificaţiilor cuvintelor necunoscute se poate apela la materiale audio-vizuale sugestive în relaţie cu textul studiat.

În concluzie, dezvoltarea vocabularului elevilor cu CES este o activitate interdisciplinară care trebuie să cuprinda obiective clare, metode corespunzătoare, adaptate nevoilor personalităţii şi să ţină cont de caracteristicile psihologice ale fiecarui elev în parte.

ACTIVITATE EXTRACURICULARĂ

„O ÎNTÂLNIRE DE SUFLET”

Învățătoare: AGACHI ELEONORA

LICEUL TEORETIC „GEORGE COȘBUC”,

municipiul BĂLȚI, REPUBLICA MOLDOVA

GRUP ȚINTĂ: Elevii clasei a III-a „C” și un copil cu Sindromul Down.

DATA PROMOVORII : 16.10.2026

TIPUL ACTIVITĂȚII**:** activitate extracurriculară cu caracter educativ, social și umanitar
LOCUL DESFĂȘURĂRII**:** sala de clasă și spațiul verde din curtea școlii
DURATA**:** 60–90 de minute

MOTTO **: *„Nu suntem toți la fel, dar fiecare dintre noi este special. Bunătatea ne apropie, iar prietenia ne unește!”***

SCOPUL ACTIVITĂȚII:

Cultivarea empatiei, a toleranței, a solidarității și a respectului față de diversitate în rândul elevilor, printr-o întâlnire de suflet cu un copil cu Sindromul Down, în care fiecare zâmbet, fiecare gest de bunătate și fiecare dar să devină o punte către prietenie și acceptare.

OBIECTIVELE PROPUSE:

- **Dezvoltarea empatiei și a solidarității** în rândul copiilor, prin manifestarea grijii, a bunătății și a sprijinului față de un copil cu sindromul Down.
- **Promovarea incluziunii și a acceptării diversității**, încurajând respectul față de fiecare persoană, indiferent de particularitățile sale.
- **Cultivarea prieteniei și a comunicării**, prin interacțiuni pozitive, sincere și pline de căldură.
- **Exprimarea sentimentelor prin poezie**, copiii recitând poezii pregătite special pentru a-i aduce bucurie copilului invitat.
- **Dezvoltarea generozității și a spiritului de întrajutorare**, prin oferirea unor daruri simbolice, precum dulciuri, cărți, caiete și pixuri.
- **Crearea unei atmosfere de bucurie și apropiere sufletească**, în care copilul să se simtă apreciat, acceptat și înconjurat de prieteni.
- **Formarea unor atitudini pozitive față de persoanele cu cerințe educaționale speciale**, promovând respectul, toleranța și egalitatea de șanse.
- **Implicarea copiilor în activități de voluntariat și fapte bune**, pentru dezvoltarea responsabilității sociale și a dorinței de a-i ajuta pe cei din jur.
- **Stimularea exprimării emoțiilor pozitive**, prin gesturi de afecțiune, cuvinte frumoase și oferirea darurilor din suflet.

MATERIALE ȘI USTENSILE**:** Calculator**,** pungi pregătite de copii, ață galbenă, umbrelușe ,vestimentație galbenă, foi, pixuri, fructe.

Desfășurarea activității

1. Pregătirea sufletelor pentru o întâlnire specială

Înainte de ziua întâlnirii, elevii clasei a III-a „C", îndrumați de învățătoare, se pregătesc cu mult drag și emoție pentru a-i oferi copilului invitat o experiență frumoasă și memorabilă.

Copiii aleg și pregătesc poezii despre prietenie, bunătate, copilărie și toamnă, învață cântece vesele și pregătesc mici momente artistice prin care să-și exprime afecțiunea și bucuria de a-l cunoaște.

În clasă se amenajează un colțișor al prieteniei, decorat cu frunze de toamnă, desene, inimioare colorate și mesaje de încurajare.

Fiecare elev este încurajat să participe cu ceea ce știe să facă mai bine, deoarece scopul nu este perfecțiunea artistică, ci transmiterea unui mesaj sincer: **„Ne bucurăm că ești alături de noi!"**

2. Daruri pregătite din inimă

Cu câteva zile înainte de activitate, elevii sunt invitați să pregătească, în mod voluntar, câte un mic dar pentru copilul invitat. Fiecare oferă ceva drag și folositor, în limita posibilităților familiei sale.

Darurile pot fi:

- dulciuri ambalate individual, ținând cont de eventualele alergii sau restricții alimentare;
- jucării și jocuri potrivite vârstei;
- cărți cu povești și cărți ilustrate;
- caiete, creioane colorate, carioci și alte rechizite școlare;
- desene, felicitări și mesaje realizate de copii.

Fiecare dar este pregătit cu grijă și însoțit de un gând bun. Copiii sunt încurajați să înțeleagă că nu valoarea materială a cadoului contează, ci dragostea, atenția și generozitatea cu care acesta este oferit.

Mesajul etapei: „Cel mai frumos dar este cel oferit din inimă!"

3. „Fiecare dintre noi este special!" – jocuri de acceptare și informații despre Sindromul Down

Activitatea continuă într-o atmosferă caldă și prietenoasă, prin jocuri interactive menite să-i apropie pe copii și să le dezvolte capacitatea de a accepta și aprecia diferențele dintre oameni.

Jocul „Suntem diferiți, suntem minunați!"

Elevii se așază în cerc și, pe rând, spun câte un lucru care îi face speciali: un talent, o pasiune, o calitate sau ceva ce le place să facă. Copiii descoperă că fiecare are propriile abilități, preferințe și vise.

Jocul „Inima bunătății”

Fiecare copil extrage sau primește o inimioară pe care este scrisă o situație: „Un coleg are nevoie de ajutor”, „Un copil este trist”, „Cineva nu reușește să participe la un joc” sau „Un coleg este nou în clasă”. Copiii propun soluții prin care pot oferi sprijin, încurajare și prietenie.

Jocul „Prietenia nu are bariere”

Copiii formează perechi sau echipe și îndeplinesc sarcini simple de cooperare: construiesc împreună un turn din cuburi, alcătuiesc un puzzle, găsesc soluții la o ghicitoare sau realizează un desen comun. Accentul se pune pe colaborare, răbdare și bucuria reușitei împreună.

Un moment de informare: „Ce este Sindromul Down?”

Învățătoarea le explică elevilor, prin cuvinte simple și exemple potrivite vârstei, că:

- Sindromul Down este o condiție genetică prezentă de la naștere, asociată cu prezența unei copii suplimentare a cromozomului 21.
- Copiii cu Sindromul Down pot învăța, se pot juca, pot lega prietenii și pot participa la activități, însă fiecare are propriul ritm de dezvoltare și propriile nevoi.
- Uneori, anumite activități pot necesita mai mult timp, explicații suplimentare sau sprijin.
- Un copil cu Sindromul Down nu trebuie exclus, etichetat sau tratat cu milă, ci respectat, încurajat și inclus.
- Toți copiii au nevoie de afecțiune, siguranță, prieteni și sentimentul că aparțin unui grup.

Învățătoarea subliniază faptul că **nu trebuie să fim identici pentru a fi prieteni**. Este important să avem răbdare, să ascultăm, să ajutăm atunci când ni se cere și să ne bucurăm de ceea ce putem face împreună.

4. Poezie și cântec sub ploaia caldă de toamnă

Toamna își așterne culorile peste natură, iar întâlnirea capătă o notă de sensibilitate și emoție. Sub o ploiță caldă de toamnă, dacă vremea permite și condițiile sunt sigure, copiii se adună într-un spațiu protejat sau sub umbrele colorate, transformând momentul într-o amintire de neuitat.

Elevii recită poezii despre prietenie, bunătate, copilărie și frumusețea toamnei. Vocile lor se împletesc în cântece vesele și melodii cunoscute, pregătite special pentru această întâlnire.

Fiecare vers și fiecare cântec poartă un mesaj de apropiere și acceptare. Copilul invitat este încurajat să participe atât cât își dorește, prin cânt, aplauze, mișcare sau simpla bucurie de a fi alături de ceilalți.

Ploaia măruntă, frunzele ruginii și zâmbetele copiilor creează un tablou emoționant, în care natura pare să se alăture bucuriei lor.

Dacă ploaia este rece, puternică sau există riscul de alunecare, momentul artistic se desfășoară într-un spațiu acoperit, pentru confortul și siguranța tuturor.

Mesajul etapei: „Când sufletele sunt aproape, orice anotimp devine mai frumos!”

5. Oferirea darurilor – bucuria de a dărui

După momentele artistice, elevii se apropie de copilul invitat și îi oferă darurile pregătite cu atâta dragoste.

Fiecare cadou este însoțit de o urare, de o felicitare sau de câteva cuvinte sincere:

- „Mă bucur că te-am cunoscut!”
- „Îți doresc multe zâmbete și prieteni buni!”
- „Sper să te bucuri de darul meu!”
- „Astăzi suntem colegi de joacă și ne dorim să ne revedem!”

Învățătoarea le amintește copiilor că un dar nu se măsoară în bani, ci în sentimentele cu care este oferit. Un desen, o îmbrățișare oferită cu acordul celuilalt, o felicitare sau un simplu „Mă bucur că ești aici!” pot avea o valoare sufletească imensă.

Momentul se încheie cu o fotografie de grup, doar cu acordul necesar, și cu un mesaj comun:

„Împreună suntem mai buni, mai puternici și mai fericiți!”

6. Jocuri în natură – prietenia prinde aripi

Întâlnirea continuă în aer liber, într-un spațiu sigur, prin jocuri de grup care stimulează cooperarea, comunicarea și buna dispoziție.

Jocul „Ștafeta prieteniei”

Copiii sunt împărțiți în echipe și îndeplinesc sarcini simple, adaptate posibilităților fiecăruia. Nu contează cine termină primul, ci felul în care membrii echipei se ajută și se încurajează.

Jocul „Cercul prietenilor”

Așezați în cerc, copiii rostogolesc o minge de la unul la altul. Cel care primește mingea spune un cuvânt frumos despre prietenie sau o calitate pe care o apreciază la ceilalți: bunătate, răbdare, curaj, sinceritate, veselie.

Jocul „Vânătoarea de comori de toamnă”

Copiii caută, în echipe, frunze căzute, ghinde sau alte elemente naturale sigure, fără a rupe plantele. Împreună, alcătuiesc un mic tablou de toamnă, descoperind frumusețea naturii și bucuria colaborării.

Dansul prieteniei

La final, copiii se prind într-un cerc sau dansează pe o melodie veselă, respectând spațiul personal și preferințele fiecăruia. Toți sunt invitați să participe în felul lor, fără presiunea de a executa aceleași mișcări.

Râsetele, jocurile și energia copiilor transformă această întâlnire într-o adevărată sărbătoare a prieteniei, în care fiecare se simte văzut, acceptat și apreciat.

Încheierea activității – „Ce luăm cu noi în suflet?”

La finalul întâlnirii, elevii se adună într-un cerc al prieteniei și sunt invitați să împărtășească, pe scurt, ce au simțit și ce au învățat.

Învățătoarea le adresează câteva întrebări:

- Cum v-ați simțit în timpul acestei întâlniri?
- Ce v-a bucurat cel mai mult?
- Cum putem arăta unui coleg că îl acceptăm și îl respectăm?
- Ce putem face atunci când cineva are nevoie de ajutor?
- Ce înseamnă, pentru voi, să fii un prieten adevărat?

În încheiere, învățătoarea transmite un mesaj de suflet:

„Dragi copii, astăzi am învățat împreună că bunătatea nu costă nimic, dar poate însemna enorm pentru cineva. Am descoperit că fiecare copil este unic, că fiecare are daruri, emoții, visuri și nevoi. Nu trebuie să fim la fel pentru a ne juca împreună, pentru a râde, pentru a învăța și pentru a ne fi prieteni.

Să nu uităm niciodată că adevărata frumusețe nu stă în felul în care arătăm sau în cât de repede învățăm, ci în felul în care ne deschidem inimile către ceilalți.

Astăzi am oferit daruri, dar am primit ceva mult mai prețios: bucuria de a fi împreună, emoția unei întâlniri sincere și lecția neprețuită a iubirii și acceptării.”

Rezultate așteptate

Prin desfășurarea activității „O întâlnire de suflet”, se urmărește:

- dezvoltarea empatiei și a comportamentelor prosociale;
- formarea unei atitudini pozitive față de copiii cu Sindromul Down;
- consolidarea relațiilor de prietenie și a spiritului de echipă;
- implicarea elevilor în acțiuni de voluntariat și generozitate;
- crearea unei experiențe emoționale pozitive, bazate pe acceptare, respect și incluziune.

Mesaj final

„Uneori, cele mai frumoase lecții nu se găsesc în manuale, ci în întâlnirile care ne ating sufletul. Astăzi, clasa a III-a «C» nu a oferit doar daruri, poezii și cântece, ci a dăruit timp, atenție, prietenie și iubire. Iar acestea sunt darurile care nu se uită niciodată.”

„O ÎNTÂLNIRE DE SUFLET” – pentru că fiecare copil merită să fie acceptat, iubit și să simtă că aparține unei lumi în care bunătatea ne unește!

GRIJĂ
ACCEPTARE
TOLERANȚĂ

tv8
COPIII SOARELUI,
COPIII IUBIRII

PROIECT EDUCAȚIONAL

Clasa noastră în culorile toamnei

Clasa a VI-a SG4

Activitate recreativă de încheiere a primului modul

Vineri, 23 octombrie 2026

Diriginte
Prof. Nagy-Bahuczki Monica

Argument

Ne întâlnim în ultima zi a primului modul pentru a sărbători încheierea acestei perioade de școală și pentru a ne bucura de timpul petrecut împreună. După săptămâni pline de lecții, teme și activități, ne dorim câteva ore în care să lăsăm caietele deoparte, să râdem, să povestim și să începem vacanța cu o amintire frumoasă.

Toamna ne oferă culori calde și bogății pe care le putem aduce chiar în sala noastră: frunze aurii și ruginii, castane, ghinde, conuri, spice și fructe de sezon. Împodobirea clasei va fi o ocazie să lucrăm împreună și să transformăm spațiul nostru într-un loc primitor, care să poarte amprenta ideilor și contribuției fiecăruia.

Activitatea îmbină decorarea clasei cu jocuri de echipă, muzică, voie bună și momente de socializare. Ne dorim ca fiecare elev să se simtă inclus și să contribuie în felul său la atmosfera zilei.

Scopul activității

Scopul activității este să marcăm încheierea primului modul printr-un moment plăcut, construit împreună, în care frumusețea toamnei devine prilej de creativitate, colaborare și apropiere între colegi. Activitatea urmărește și consolidarea unui climat de clasă cald, bazat pe respect, implicare și bucuria de a petrece timp împreună.

Obiectivele activității

Elevii vor participa cu idei și inițiativă la împodobirea clasei cu bogățiile toamnei și la amenajarea unui colț tematic, folosind materiale naturale și ornamente realizate de ei.

Prin jocuri și provocări pe echipe, elevii își vor exersa creativitatea, comunicarea, cooperarea și respectarea regulilor. Vor avea ocazia să își exprime ideile, să își susțină colegii și să se bucure de reușitele grupului.

La final, elevii vor reflecta asupra momentelor preferate și vor contribui la strângerea materialelor și la lăsarea clasei în ordine, manifestând grijă față de spațiul comun.

Grupul-țintă

Activitatea se adresează elevilor clasei a VI-a SG4. Toți colegii vor fi invitați să se implice în pregătirea decorului și în momentele recreative, alegând roluri și jocuri potrivite intereselor lor. Participarea fiecăruia va contribui la sentimentul că această zi este a întregii clase.

Desfășurarea activității

Activitatea va avea loc vineri, 23 octombrie 2026, în sala de clasă, în ultimele două ore de curs, între 12:00 și 14:00, sub coordonarea doamnei diriginte, prof. Nagy-Bahuczki Monica.

Pregătim clasa. Vom împodobi sala cu frunze în nuanțe de galben, arămiu și roșu, crenguțe, castane, ghinde, conuri, spice, fructe de sezon și ornamente realizate de elevi. Vom amenaja un colț al toamnei și un mic spațiu pentru fotografii, folosind decorul creat împreună. Fiecare va putea aduce o idee sau va putea ajuta la așezarea materialelor.

Ne punem în joc. După ce vom admira decorul, ne vom împărți în echipe și vom trece prin câteva provocări dinamice: un quiz fulger despre toamnă, un joc de tip „Tabu” cu termeni de sezon, desen contra cronometru și ghicitori cu răspunsuri isteațe. Echipele vor aduna puncte, iar accentul va rămâne pe buna dispoziție, creativitate și încurajarea colegilor.

Păstrăm amintirea momentului. Vom face fotografii de grup și o provocare foto cu tema „Clasa noastră în culorile toamnei”. Vom avea timp pentru muzică, dans, povești și o gustare, în condițiile stabilite împreună cu școala și familiile.

Încheiem împreună. La final, vom strânge materialele, vom lăsa sala curată şi vom împărtăşi pe scurt momentul preferat al fiecăruia. Astfel, vom încheia modulul cu sentimentul că am pregătit şi am trăit împreună o zi specială.

Resurse

Pentru decor vom folosi frunze, crenguţe, castane, ghinde, conuri, spice, fructe de sezon şi ornamente realizate de elevi. Pentru jocuri vor fi necesare hârtie, cartonaşe cu întrebări şi cuvinte, foi, culori şi instrumente de desen. Muzica şi aparatul foto vor completa momentele de voie bună şi amintirile zilei.

Metode și evaluare

Activitatea se va desfăşura prin conversaţie, activităţi creative, jocuri de echipă şi colaborare. Reuşita ei va fi apreciată prin implicarea elevilor, felul în care lucrează împreună, respectarea regulilor şi atmosfera creată. La final, impresiile colegilor şi răspunsurile lor despre momentul preferat vor oferi un feedback firesc.

Rezultate și impact educațional

Clasa va căpăta un decor de toamnă realizat prin contribuţia elevilor, iar fiecare va avea ocazia să vadă cum ideile individuale se adună într-un rezultat comun. Jocurile şi provocările vor încuraja comunicarea, spiritul de echipă şi participarea activă, iar fotografiile vor păstra amintirea unei zile petrecute împreună.

Dincolo de decor şi de jocuri, activitatea va întări relaţiile dintre colegi şi va crea un prilej de încheiere senină a primului modul, într-o atmosferă de respect, apropiere şi voie bună.

Concluzii

„Clasa noastră în culorile toamnei” va transforma ultima zi a primului modul într-o experienţă comună, în care elevii îşi vor pune imaginaţia la lucru, vor colabora şi se vor bucura de frumuseţea anotimpului. Prin participarea fiecăruia, sala va deveni mai primitoare, iar clasa va încheia modulul cu o amintire creată împreună.

DIVERSITATE ȘI INCLUZIUNE LA ORELE DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

BOJAN ELENA CLAUDIA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ „NICOLAE TITULESCU”, CARACAL

Diversitatea unei clase de gimnaziu se observă în ritmurile de învățare, în experiențele de viață, în interesele și în modalitățile prin care elevii își exprimă ideile. La orele de limba și literatura română, aceste diferențe influențează lectura, înțelegerea mesajului și participarea la dialog. Articolul propune modalități de organizare a învățării care oferă fiecărui elev un rol activ, cu atenție la copiii cu cerințe educaționale speciale. Ideea centrală este că accesibilizarea sarcinilor și păstrarea unor așteptări clare pot susține progresul întregii clase.

Incluziunea presupune participare reală, relații bazate pe respect și posibilitatea de a învăța alături de ceilalți. Prezența în aceeași sală nu garantează că fiecare copil înțelege cerințele, poate solicita ajutor și își poate demonstra achizițiile. Declarația de la Salamanca susține orientarea școlii către nevoile diverse ale elevilor și învățarea împreună, ori de câte ori este posibil (UNESCO, 1994). În practica didactică, această perspectivă poate fi transpusă prin identificarea obstacolelor și prin adaptarea sprijinului oferit.

Cunoașterea elevului ca punct de plecare

Profesorul poate începe prin observarea modului în care elevii citesc, formulează răspunsuri, urmăresc instrucțiunile și lucrează în echipă. O conversație individuală și o sarcină scurtă de lectură oferă informații despre vocabular, autonomie și dificultățile întâmpinate. Aceste informații trebuie completate, după caz, prin colaborarea cu familia și cu specialiștii care sprijină elevul. Diagnosticul sau o etichetă generală nu înlocuiesc analiza nevoilor concrete de învățare.

Pentru un elev, obstacolul poate fi lungimea textului; pentru altul, necunoașterea unor cuvinte sau teama de a vorbi în fața clasei. Profesorul poate segmenta lectura, explica termenii esențiali și oferi timp de pregătire înaintea răspunsului. Adaptările pentru elevii cu cerințe educaționale speciale se stabilesc în raport cu nevoile individuale și cu documentele educaționale aplicabile. Sprijinul se revizuiește pe baza progresului observat, pentru a dezvolta treptat autonomia.

Sarcini accesibile și obiective explicite

O lecție incluzivă pornește de la precizarea a ceea ce trebuie să învețe elevii. Dacă obiectivul urmărit este identificarea unei trăsături a personajului pe baza comportamentului său, profesorul poate propune niveluri diferite de sprijin. Unii elevi identifică independent un fragment relevant, alții aleg dintre două secvențe, iar cei care au nevoie de ghidaj completează o structură de răspuns. Relația dintre faptă și trăsătură rămâne centrul activității, în limitele obiectivelor stabilite pentru fiecare elev.

Instrucțiunile scurte, exemplele rezolvate și organizatorii grafici pot face sarcina mai ușor de urmărit. Profesorul verifică înțelegerea cerinței solicitând reformularea ei, fără a expune public dificultățile unui copil. Cadrul proiectării universale pentru învățare recomandă diversificarea modalităților de implicare, de prezentare a informației și de exprimare a învățării (CAST, 2024). Alegerea concretă a mijloacelor depinde de obiectiv și de resursele clasei.

Un exemplu de activitate pentru clasa a V-a

Activitatea propusă, intitulată „Un personaj văzut din mai multe perspective”, poate utiliza un text narativ scurt, redactat de profesor, despre primirea unui coleg nou. Elevii urmăresc să identifice comportamentele personajelor, să formuleze o interpretare susținută de text și să

propună o reacție care favorizează participarea colegului. Exemplul este un scenariu didactic, care poate fi adaptat particularităților clasei.

În etapa de pregătire, profesorul explică patru sau cinci cuvinte esențiale și anunță întrebarea de lectură: „Ce îl ajută pe copilul nou să participe la activitatea clasei?”. Textul este citit pe secvențe, cu opriri pentru clarificări. Elevii pot urmări varianta tipărită, iar cei care au nevoie primesc un text aerisit, cu paragrafe scurte și repere vizuale discrete. Lectura cu voce tare se realizează fără obligarea elevilor care manifestă dificultăți sau anxietate.

În perechi, elevii completează o fișă cu trei repere: fapta personajului, trăsătura sugerată și secvența care susține răspunsul. Pentru sprijin suplimentar, fișa poate include variante de alegere și începuturi de enunțuri. Elevii care lucrează autonom pot explica de ce aceeași faptă ar putea primi interpretări diferite. Profesorul urmărește contribuția fiecărui copil și intervine atunci când partenerul preia întreaga sarcină.

În încheiere, elevii propun un alt final și explică modul în care acesta schimbă relațiile dintre personaje. Răspunsul poate fi prezentat oral, redactat sau construit printr-o succesiune de imagini însoțite de explicații, dacă obiectivul vizat permite această alegere. Dacă se evaluează exprimarea scrisă, este necesară și o probă de scriere, cu sprijinul adecvat. Astfel, flexibilitatea formei de răspuns rămâne corelată cu ceea ce se dorește evaluat.

Evaluarea progresului și climatul clasei

Evaluarea formativă poate urmări trei criterii explicite: identificarea unei fapte, asocierea ei cu o trăsătură și susținerea răspunsului printr-un reper din text. Profesorul consemnează nivelul de sprijin necesar și oferă un feedback concret: „Ai identificat trăsătura; caută acum secvența care îți susține ideea”. Compararea produselor succesive ale aceluiași elev permite observarea progresului și alegerea următoarei sarcini. Aprecierea efortului este utilă atunci când este însoțită de orientări pentru învățare.

Participarea depinde și de siguranța relațională. Regulile de dialog pot fi formulate împreună cu elevii: ascultăm până la capăt, cerem explicații respectuos și discutăm ideile fără a ridiculiza persoana. Profesorul intervine la apariția etichetărilor, protejează confidențialitatea informațiilor personale și distribuie rolurile astfel încât fiecare copil să contribuie. Familia poate primi exemple concrete de progres și sugestii realizabile de sprijin, fără comparații depreciative cu alți elevi.

Incluziunea la orele de limba și literatura română se construiește prin decizii cotidiene privind textele, cerințele, feedbackul și relațiile din clasă. O sarcină clară, un sprijin potrivit și o ocazie reală de exprimare pot transforma un elev care asistă pasiv într-un participant. Diversitatea devine astfel un punct de plecare pentru proiectarea învățării, iar șansa oferită fiecărui copil capătă forme observabile în activitatea de zi cu zi.

Bibliografie

UNESCO (1994). The Salamanca Statement and Framework for Action on Special Needs Education. Paris: UNESCO. https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000098427

CAST (2024). Universal Design for Learning Guidelines version 3.0. https://udlguidelines.cast.org/

PROIECT DE ACTIVITATE EXTRAȘCOLARĂ

FLOREA CLAUDIA-MONICA/ BENKE-VARVARA MARIA-NICOLETA
GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT NR. 11 ALBA IULIA

- **Grupa:** Grupa mijlocie
- **Tema activității:** „Toamna diversității – fiecare copil contează”
- **Domeniul experiențial / Tipul activității:** Activitate extrașcolară / Educație pentru diversitate și incluziune
- **Forma de realizare:** Concurs de creație / Activitate practic-creativă și recreativă

SCOPUL ACTIVITĂȚII:

Cultivarea sentimentului de acceptare, toleranță și prietenie în rândul preșcolarilor, valorificând elemente specifice naturii de toamnă ca metaforă a diversității umane (frunze de forme, culori și mărimi diferite care formează un întreg minunat).

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:

- **O1:** Să recunoască și să denumească principalele caracteristici ale anotimpului toamna și culorile specifice (roșu, galben, maro, portocaliu);
- **O2:** Să înțeleagă, la nivelul vârstei preșcolare, că oamenii, la fel ca frunzele toamnei, sunt diferiți (prin aspect, gusturi, abilități), dar la fel de valoroși și importanți;
- **O3:** Să participe activ și cu plăcere la jocurile de rol și la activitatea practică în echipă;
- **O4:** Să colaboreze cu colegii de grupă, manifestând sprijin reciproc, empatie și comportamente incluzive.

DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII

Momentul I: Captarea atenției și „Povestea frunzelor călătoare” (Aproximativ 15 minute)

- Copiii sunt așezați în semicerc pe covor. Educatoarea le prezintă un coșuleț plin cu frunze culese din parc – frunze de arțar, stejar, castan, unele mari, altele mici, unele verzi, altele galbene sau arămii.
- Se poartă o scurtă conversație: *„Ia uitați-vă la aceste frunze! Sunt toate la fel? Au aceeași culoare sau mărime?”* Copiii observă că fiecare frunză este unică.
- Educatoare face legătura cu copiii: *„Așa suntem și noi în grupă. Unul e mai înalt, altul are ochi albaștri sau căprui, altul desenează mai repede sau aleargă mai încet. Dar împreună, exact ca într-un covor colorat de toamnă, formăm grupa noastră minunată, unde fiecare copil contează!”*

Momentul II: Activitatea practică – „Copacul prieteniei și al diversităţii” (Aproximativ 25-30 minute)

- **Materiale necesare:** Un carton mare cu un trunchi de copac desenat, frunze decupate din hârtie colorată (de nuanțe diferite), lipici, carioci, culori.
- **Sarcina de lucru:** Copiii lucrează în echipe mici sau individual, primind frunze de hârtie pe care le pot decora, colora sau pe care educatoarea poate scrie (după dorința copiilor) un cuvânt frumos despre prietenie.
- Pe rând, fiecare copil vine și își lipește frunza în coroana mare a „Copacului Diversității”. Se urmărește sprijinirea reciprocă: copiii mai descurcăreți îi ajută pe cei care întâmpină mici dificultăți la lipit, stimulându-se astfel incluziunea și ajutorul mutual.

Momentul III: Evaluarea și expoziția (Aproximativ 10 minute)

- Lucrarea finală este expusă la loc vizibil în sala de grupă sub genericul **„Toamna diversității – fiecare copil contează”**.
- La final, copiii primesc „medalii de toamnă” pentru implicare, subliniind faptul că fiecare dintre ei a adus o culoare unică în grupul lor.

METODE ȘI PROCEDEE:

- Conversația, explicația, demonstrația, exercițiul, metoda cadranului / jocul de rol, problematizarea.

ORIZONTURILE INCLUZIUNII PRIN ABORDAREA HOLISTICĂ A TEXTULUI LITERAR

MARTINICI TAMARA,
LICEUL TEORETIC „GHEORGHE GHIMPU", CHIȘINĂU, R. MOLDOVA

Articolul de față propune un model integrat de valorificare a textului literar „Frunza de gutui" de Dumitru Matcovschi în activitatea de la clasă, având la bază principiile învățării holistice. Materialul conturează un demers didactic dinamic și centrat pe elev, în care textul literar devine o resursă vie, adaptată ritmului și potențialului fiecărui copil. Prin această viziune, lucrarea oferă cadrelor didactice un ghid de bune practici ușor de aplicat pentru stimularea armonioasă a întregului potențial al elevilor din colectivul clasei.

1. Învățarea holistică – dimensiunea integratoare a educației incluzive

Educația incluzivă își găsește cea mai firească împlinire prin intermediul învățării holistice – o abordare pedagogică ce integrează mintea, inima, simțurile și corpul copilului într-un proces unic de cunoaștere. Învățarea holistică nu separă activitatea intelectuală de cea afectivă, ecologică sau motrică, ci le îmbină armonios pentru ca fiecare elev, indiferent de stilul său de învățare (cognitiv, vizual, auditiv, kinestezic sau tactil) sau de ritmul de dezvoltare, să găsească o cale proprie de acces spre textul literar.

Textul „Frunza de gutui" de Dumitru Matcovschi devine, în această perspectivă, un nucleu generator de experiențe: de la lectură diferențiată și cercetare în aer liber, la explorare senzorială, creativitate plastică și exprimare teatrală. Prin parcurgerea acestor etape, copilul nu doar înțelege un text, ci îl trăiește, îl simte și îl transformă în resursă de dezvoltare personală.

2. Tehnicile de lectură incluzivă- deschideri pentru fiecare cititor

Pentru ca textul să devină accesibil tuturor elevilor din clasa mea, am evitat citirea monotonă sau uniformă și am structurat lectura prin combinarea mai multor tehnici diferențiate:

- **Lectura în ștafetă / lectură în perechi:** Am organizat elevii în perechi, unde un cititor mai fluent a citit alături de un coleg care întâmpină dificultăți sau are un ritm mai lent. Această colaborare a eliminat teama de greșeală și a creat un climat de sprijin reciproc.
- **Lectura predictivă și întreruptă („Oprește-te și imaginează-ți"):** Am oprit lectura în momente cheie (când toate frunzele cad și rămâne doar una sau când ploaia ciobănească nu se mai oprește) și i-am invitat pe copii să intuiască ce va face Dumitrița sau cum se simte frunza, stimulându-le gândirea critică și empatia.
- **Lectura dramatizată:** În timp ce citeam pasajele descriptive, elevii au executat gesturi sugestive (bătaia ușoară a degetelor pe bancă pentru picături, legănatul brațelor pentru vânt). În acest mod, copiii cu CES sau cu deficit de atenție au rămas conectați activ pe parcursul întregii activități.
- **Lectura receptivă asistată (suport audio / pictograme):** Pentru elevii cu dificultăți mai mari de decodare, am însoțit textul de un fundal sonor discret (sunet de ploaie) și de pictograme reprezentative pentru personaje (Dumitrița, mama, frunza, ploaia etc).

Utilizând aceste tehnici de lectură diferențiată, m-am convins că o lectură cu adevărat incluzivă nu măsoară doar viteza cititului, ci stabilește măsura în care textul atinge inima fiecărui copil și îi deschide calea spre propria exprimare.

3. De la textul din manual la adaptarea scenică extinsă (dramatizare incluzivă)

Textul „Frunza de gutui" din manualul școlar este construit într-un stil narativ-dialogat deosebit de viu, enumerând zilele săptămânii („de duminică, de sâmbătă, de vineri..."), ritmul ploii, monologul Dumitriței și personajele care trec grăbite pe drum (Badea Ionel, Tușa Efimia, Moș Simion). Deși structura originală a textului permite în mod natural o punere în scenă simplă, am ales să realizez o adaptare extinsă pentru a răspunde obiectivului fundamental al clasei incluzive: oferirea unor șanse reale de participare activă pentru mai mulți copii cu nevoi, stiluri de învățare și niveluri de dezvoltare diferite. Prin introducerea pe scenă a personajului personificat Frunza de gutui, a Vântului și prin transformarea ploii într-un grup dinamic de Picături, textul din manual s-a metamorfozat dintr-un dialog restrâns într-o creație colectivă. Repartizarea rolurilor s-a realizat prin raportare directă la potențialul individual al fiecărui elev.

Macheta metodologică a scenetei adaptate este prezentată în continuare ca resursă practică direct aplicabilă la clasă.

PERSONAJE:

• Picăturile de Ploaie (grup de copii îmbrăcați în gri/albastru deschis)

• Frunza de gutui (copil în mijloc pe un scaun mic, purtând pelerină galben-ruginie)

• Vântul (copil ce aleargă printre picături)

• Dumitrița și mama (în colțul amenajat ca interiorul unei case)

• Trecătorii: badea Ionel (cu volan de jucărie), tușa Efimia (cu o căldare), Moș Simion (cu o cârjă)

SCENARIUL PIESEI:

Vântul *(aleargă ușor printre picături, imitând sunetul):* Vâââj! Vâââj! Toamna a sosit, frunzele au amețit!

Picătura 1: Plouă de ieri!

Picătura 2: Plouă de alaltăieri!

Picătura 3: De mai alaltăieri plouă!

Toate picăturile *(în cor, bătând ritmic din palme):* De duminică, de sâmbătă, de vineri, de joi, de miercuri, de marți, de luni... plouă!

(Picăturile încep un dans lent, mișcându-se de sus în jos și de la stânga la dreapta în jurul Frunzei. Frunza se leagănă ușor, dârză.)

Mama *(privind pe geam din colțul ei):* Eh, ploaie ciobănească...

(Pe drumul din fața casei trec, rând pe rând, personajele pomenite, grăbindu-se să scape de ploaie.)

Badea Ionel *(mimează că conduce):* Brr, ce vreme! Fug cu mașina acasă! (Iese)

Tușa Efimia *(cu găleata, pășind peste bălți):* Vai, ce ploaie! Îmi umple căldarea! (Iese)

Moș Simion *(sprijinit în cârjă):* Ploaia asta ciobănească îmi dă bătăi de cap... Să mă ascund mai repede! (Iese)

Dumitrița *(privește tristă de la fereastră):* Nimeni nu mai trece pe drum... Toți s-au ascuns. Chiar și Dobrea doarme în colibă.

Frunza de gutui *(privește spre cer, strângându-și pelerina):* Toate surorile mele au căzut... Am rămas de una singură pe ram. Dar nu mă las! Ploaia mă spală, vântul mă leagănă!

Dumitrița *(începe să cânte spre fereastră):*

„Vai-vai-vai, frunză de gutui...

Ai rămas de una singură pe ram,

Și afară plouă ploaie ciobănească,

Și bate vântul ușurel, și leagănă ramul."

Dumitrița *(se întoarce spre mamă):* Mamă, pot să mă duc afară?

Mama: Nu, afară plouă și-i frig, niciun copil nu iese afară când plouă.

Dumitrița: Dar eu o să mă îmbrac și n-o să-mi fie frig!

Mama: Totuna nu, ploaia ciobănească răzbate și prin piatră și-o să te ude până la piele.

Dumitrița *(cu entuziasm, arătând spre copilul-Frunză):* N-o să mă ude! O să mă ascund sub frunza de gutui și n-o să mă ude!

Mama: Care frunză de gutui? Au căzut de-acum toate frunzele de gutui…

Dumitrița: N-au căzut toate! A mai rămas una care nu se teme de ploaie!

Frunza de gutui *(se ridică în picioare, mândră, desfăcându-și pelerina ca o umbrelă):* Să vină ploaia! Eu o opresc! Te aștept, Dumitrița, sub umbrela mea de aur!

(Toate Picăturile de ploaie și Vântul se strâng în jurul Frunzei, ridicând mâinile în formă de acoperiș. Dumitrița și mama zâmbesc și fac cu mâna spre public. Aplauze.)

4. De la lectura textului/ trăirea scenică la explorarea mediului și expresia plastică

Pornind de la imaginea frunzei dârze descrise de Dumitru Matcovschi, activitatea s-a mutat din fila cărții direct în spațiul viu al naturii. Pentru a înțelege mai bine universul operei, elevii au ieșit în curtea școlii, unde au cercetat arborii, au observat textura și formele frunzelor de toamnă și le-au adunat pentru etapa de creație.

Reîntorși în atelierul plastic, copiii au transpus emoția lecturii în creație vizuală. Au selectat frunze potrivite ca formă și simetrie pentru a contura aripile unor fluturi, realizând amprentări în tonuri calde de toamnă. Procesul tactil de aplicare a vopselei pe nervurile frunzelor a facilitat o reglare senzorială excelentă, iar expoziția colectivă finală „Fluturii din curtea școlii noastre" a oferit fiecărui elev bucuria de a-și vedea propria descoperire valorificată.

5, Activități senzoriale și de conectare socio-emoțională

Dimensiunea holistică s-a extins și prin activități senzoriale specifice care completează experiența cognitivă și artistică:

- **Cutia senzorială a toamnei:** Atingerea frunzelor netede sau catifelate, mirosul specific de gutuie și fructe de toamnă, foșnetul frunzelor uscate. Copiii explorează fără cuvinte, dezvoltându-și vocabularul emoțional.
- **Cercul socio-emoțional „Cine este umbrela mea?”:** Discuție ghidată în care copiii identifică cine îi ajută atunci când se simt „plouați” sau triști (părinți, învățătoare, colegi). Fiecare elev construiește o mică „umbrelă a prieteniei” din hârtie.
- **Cântecul și mișcarea gesticulară:** Interpretarea cântecului Dumitriței cu sprijinul pictogramelor sau al gesturilor mimico-gestuale pentru a facilita participarea copiilor cu întârzieri de vorbire.

6. Învățarea holistică – o șansă reală pentru fiecare

Traseul parcurs alături de elevi de la lectura diferențiată a textului „Frunza de gutui” de Dumitru Matcovschi, la trăirea lui emoțională și corporală, urmată de ancorarea în mediul real și expresia plastică, apoi finalizată cu o reflecție socio- emoțională demonstrează valoarea învățării holistice în clasă. Atunci când îmbinăm gândirea, simțurile și emoția, educația devine cu adevărat incluzivă.

Așa cum fiecare frunză adunată din curte are o formă și o nuanță unică, tot așa fiecare copil aduce în colectiv o lumină proprie. Misiunea noastră fundamentală în calitate de cadre didactice este să le oferim acea „umbrelă de aur” sub care fiecare elev să se simtă ocrotit, înțeles și pregătit să își deschidă aripile de fluture.

ILIEȘ SIMONA

ȘCOALA GIMNAZIALĂ „MIHAIL SADOVEANU” VASLUI

PROIECT EDUCAȚIONAL

Aleg să respect

STOP BULLYING !

Coordinatori: prof. Anușcă Popa Corina Anca

Prof. Ilieș Simona- Responsabil C.P.E.V.

Prof. Enache Cristinel

Perioada: noiembrie– iunie, 2027

Parteneri:Consilierul școlar, Părinți, Poliția (prevenire).

Argument

În perioada gimnaziului, elevii trec prin schimbări emoționale și sociale importante, fiind mai vulnerabili la influența grupului și la conflicte interpersonale. Fenomenul de bullying (tachinare, excludere, agresiune verbală sau fizică, cyberbullying) apare frecvent și poate afecta profund dezvoltarea elevilor.

Implementarea unui proiect educațional dedicat prevenirii bullying-ului contribuie la dezvoltarea empatiei, a respectului și a responsabilității sociale. Elevii învață să recunoască situațiile de abuz și să adopte comportamente adecvate, contribuind la un climat școlar sigur și pozitiv.

Scop

Reducerea comportamentelor de bullying în rândul elevilor de gimnaziu prin dezvoltarea competențelor socio-emoționale și promovarea respectului reciproc.

Obiective generale

- Conștientizarea efectelor bullying-ului
- Dezvoltarea empatiei și inteligenței emoționale
- Îmbunătățirea relațiilor dintre elevi
- Promovarea unui comportament responsabil în mediul real și online

Obiective specific Elevii vor fi capabili:

- să definească bullying-ul și tipurile acestuia (fizic, verbal, social, online)
- să identifice rolurile dintr-o situație de bullying (agresor, victimă, martor)
- să recunoască impactul emoțional al bullying-ului
- să utilizeze tehnici de comunicare asertivă
- să aplice strategii de gestionare a conflictelor
- să intervină în mod responsabil ca martori (bystanders)

Grup țintă: Elevii claselor V–VIII

Competențe dezvoltate

- Competențe sociale și civice
- Competențe de comunicare
- Autocontrol și gestionarea emoțiilor
- Gândire critică și empatie

Activități propuse

Activitatea 1. „Noi împotriva bullyingului!” -stabilirea parteneriatelor cu alte unități de învățământ .

Activitatea 2 – Atelier anti-bullying – ce este, cum se manifestă, cum reacționăm, cum dezvoltăm empatia – activitate cu preșcolarii/elevii în colaborare cu consilierul școlar.

Activitatea 3 – Vizionarea unui film educativ anti-bullying (la alegere de către învățători/profesori/diriginți); în perioada ianuarie – aprilie 2027,

Activitatea 4 – concurs de desene **„Fii inteligent, nu violent!”** –noiembrie 2026

Activitatea 5 – „Simularea unor situații de conflict și soluționarea lor” – activitate pentru Săptămâna verde” ; diseminare și evaluare : **la nivel de unitate scolara, album foto online**

Consolidare și reflecție

- Dezbatere: „Este tăcerea o soluție?”
- Crearea „Codului clasei” (reguli anti-bullying)
- Realizarea unui colț anti-bullying în clasă
- Aplicare chestionar final
- Activitate de feedback și reflecție

Metode și strategii didactice

- Învățare prin cooperare
- Joc de rol
- Dezbatere
- Brainstorming
- Studiu de caz
- Reflecție individuală și de grup

Resurse

- Materiale video educative
- Fișe de lucru
- Cartonașe cu situații-problemă
- Afișe și markere
- Platforme online (pentru cyberbullying)

Evaluare

- Chestionare (inițial și final)
- Observarea comportamentului elevilor
- Implicarea în activități
- Produse realizate (afișe, reguli, mesaje)
- Autoevaluare

Rezultate așteptate

- Creșterea gradului de conștientizare a bullying-ului
- Reducerea conflictelor între elevi
- Dezvoltarea empatiei și a respectului
- Crearea unui climat școlar sigur și pozitiv

DIMENSIUNEA CROMATICĂ A MEDIULUI EDUCAȚIONAL ÎN EDUCAȚIA FIZICĂ ȘCOLARĂ: PERCEPȚIE VIZUALĂ, ÎNVĂȚARE MOTRICĂ ȘI INCLUZIUNE

ARSENE IGOR, doctor în științe pedagogice, conferențiar universitar
UNIVERSITATEA DE STAT DIN MOLDOVA
INSTITUTUL DE EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT

Rezumat. Mediul cromatic al lecției de educație fizică reprezintă o dimensiune a organizării spațiului educațional care poate influența identificarea reperelor vizuale, orientarea spațială și modul de interacțiune al elevilor cu materialele sportive. Scopul cercetării este de a analiza fundamentele teoretice ale utilizării culorilor în educația fizică școlară și de a investiga percepțiile profesorilor și elevilor privind relevanța culorilor sălii de sport, a marcajelor și a materialelor didactice pentru organizarea activităților motrice și incluziunea educațională.

Metodologia propusă integrează analiza și sinteza literaturii științifice cu ancheta pe bază de chestionar online, utilizând instrumente distincte pentru profesori și elevi. Literatura de specialitate indică existența unor relații între stimulii cromatici și comportamentul uman, însă amploarea și direcția efectelor depind de context și de caracteristicile sarcinii. Meta-analiza lui Weiß et al. (2024), care a inclus 69 de articole din domeniul sportului, raportează un efect cumulat semnificativ al culorii, concomitent cu o eterogenitate foarte ridicată și cu limite metodologice ale studiilor incluse.

Cercetarea urmărește să identifice modul în care respondenții apreciază vizibilitatea materialelor sportive, utilitatea codurilor cromatice, dificultățile de diferențiere vizuală și necesitatea adaptării mediului pentru elevii cu nevoi diverse. Rezultatele anchetei vor permite formularea unor recomandări metodice fundamentate pe date empirice, fără a confunda percepțiile respondenților cu demonstrarea unui efect cauzal asupra învățării motrice.

Cuvinte-cheie: dimensiune cromatică, educație fizică școlară, percepție vizuală, învățare motrică, materiale sportive, contrast cromatic, diversitate, incluziune, chestionar online.

Introducere. Educația fizică școlară reprezintă un mediu educațional dinamic, în care percepția vizuală, orientarea spațială, coordonarea mișcărilor și capacitatea de reacție contribuie la desfășurarea eficientă a activităților motrice. În timpul lecției, elevii trebuie să urmărească indicațiile profesorului, deplasarea colegilor, traiectoria obiectelor și limitele spațiului de lucru. În acest context, organizarea mediului vizual devine o componentă importantă a procesului

didactic, capabilă să faciliteze identificarea informațiilor relevante și înțelegerea sarcinilor mortice [1,2,3].

Culoarea este prezentă în numeroase componente ale spațiului sportiv: pardoseală, pereți, marcaje, mingi, conuri, cercuri, popice, veste de identificare și alte materiale didactice. Utilizarea diferențiată a acestor elemente poate sprijini delimitarea zonelor de activitate, identificarea echipelor și orientarea elevilor în cadrul exercițiilor. Din această perspectivă, culoarea poate fi analizată nu doar ca element estetic, ci și ca mijloc de comunicare vizuală, cu potențial de susținere a organizării și desfășurării lecției de educație fizică[4,5,6].

Relația dintre culoare și comportamentul uman a fost analizată în psihologia experimentală. Elliot și Maier (2014) evidențiază faptul că efectele culorilor asupra afectivității, cogniției și comportamentului depind de context și de condițiile în care acestea sunt percepute. Autorii subliniază necesitatea unor explicații teoretice riguroase și a verificării empirice a efectelor atribuite culorilor. Prin urmare, nu se poate considera că o anumită culoare produce în mod universal aceleași reacții sau îmbunătățește automat performanța motrică[7,8].

În domeniul sportului, relațiile dintre culoare și comportamentul sportivilor au fost examinate și prin sinteze ale cercetărilor existente. Meta-analiza realizată de Weiß et al. (2024) evidențiază asocieri între culoare și anumite rezultate comportamentale în sport, dar relevă și variații între studiile analizate. Aceste constatări indică necesitatea interpretării prudente a rezultatelor și a evitării generalizărilor directe de la sportul de performanță la educația fizică școlară[7,8,9].

O distincție esențială trebuie făcută între efectele psihologice posibile ale culorii și rolul acesteia în facilitarea percepției vizuale. De exemplu, culoarea echipamentului unui adversar poate fi asociată cu interpretări psihologice și sociale, în timp ce contrastul dintre o minge și suprafața terenului influențează condițiile în care obiectul poate fi identificat vizual. În lecția de educație fizică, aceste dimensiuni trebuie analizate separat, pentru a identifica mecanismele relevante și a formula recomandări metodice fundamentate.

Importanța organizării mediului vizual este susținută și de principiile accesibilității și educației incluzive. Elevii pot prezenta diferențe în perceperea culorilor, identificarea reperelor și procesarea informațiilor vizuale. În consecință, utilizarea culorilor trebuie însoțită, după caz, de forme distincte, simboluri, poziționări clare și explicații verbale. O asemenea abordare reduce dependența de un singur indiciu vizual și poate facilita participarea elevilor cu particularități perceptive diferite.

Din punct de vedere metodic, organizarea cromatică poate fi integrată în proiectarea și desfășurarea lecției prin alegerea materialelor sportive, delimitarea spațiilor de lucru,

diferențierea echipelor și evidențierea traseelor motrice. Aplicarea acestor soluții trebuie raportată la obiectivele lecției, vârsta elevilor, condițiile de iluminare și caracteristicile spațiului disponibil. Totodată, utilitatea lor trebuie apreciată pe baza observațiilor și a datelor colectate, fără a presupune anticipat existența unor efecte pozitive asupra performanței motrice.

În acest context, cercetarea își propune să analizeze rolul dimensiunii cromatice în organizarea mediului educațional al lecției de educație fizică, prin corelarea fundamentării teoretice cu investigarea opiniilor profesorilor și elevilor. Ancheta pe bază de chestionar va urmări identificarea percepțiilor privind vizibilitatea materialelor sportive, utilitatea marcajelor cromatice, identificarea reperelor motrice și necesitatea adaptării mediului vizual la particularitățile participanților.

Valoarea aplicativă a cercetării constă în elaborarea unor recomandări metodice pentru utilizarea funcțională, accesibilă și incluzivă a culorilor în educația fizică școlară. Demersul nu urmărește stabilirea unei culori universal eficiente, ci identificarea condițiilor în care contrastul cromatic și organizarea vizuală pot sprijini claritatea instrucțiunilor, orientarea în spațiu și participarea elevilor. Astfel, culoarea este abordată ca o resursă pedagogică ce necesită evaluare contextuală și valorificare în concordanță cu obiectivele educaționale[10,11,12,13].

Ipoteza cercetării. Se presupune că utilizarea funcțională a culorilor și asigurarea contrastului vizual facilitează organizarea lecției de educație fizică, identificarea reperelor motrice și participarea incluzivă. Percepțiile privind utilitatea culorilor pot varia în funcție de experiența profesorilor, vârsta elevilor și condițiile lecției. Ipotezele vor fi evaluate prin chestionare, fără a atribui relații cauzale rezultatelor obținute.

Scopul cercetării. Analizarea rolului culorilor în organizarea mediului educațional al lecției de educație fizică, din perspectiva percepției vizuale, identificării materialelor sportive și incluziunii elevilor.

Obiectivele cercetării

1. Analizarea literaturii științifice privind culoarea, percepția vizuală și activitatea motrică.
2. Identificarea elementelor cromatice relevante pentru lecția de educație fizică.
3. Investigarea opiniilor profesorilor și elevilor privind vizibilitatea și utilitatea culorilor.
4. Identificarea dificultăților de diferențiere vizuală și a necesităților de adaptare.
5. Compararea descriptivă a răspunsurilor celor două grupuri.
6. Elaborarea recomandărilor metodice pentru utilizarea accesibilă și incluzivă a culorilor.

Metode de cercetare. Cercetarea utilizează o abordare mixtă, teoretică și empirică.

1. Metode teoretice. Analiza și sinteza literaturii științifice, comparația critică a studiilor și generalizarea rezultatelor teoretice.

2. Ancheta pe bază de chestionar. Se vor aplica online, prin Google Forms, două chestionare distincte: unul pentru profesorii de educație fizică și altul pentru elevi. Instrumentele vor include întrebări închise, scale de evaluare și întrebări deschise.

3. Prelucrarea datelor. Datele vor fi analizate prin frecvențe, procente, distribuții ale răspunsurilor pe scale Likert și codificarea tematică a răspunsurilor deschise. Compararea grupurilor se va realiza descriptiv, iar testul chi-pătrat va fi utilizat dacă volumul eșantionului și frecvențele așteptate permit acest lucru.

Organizarea cercetării. Cercetarea se va desfășura online, prin chestionarea profesorilor de educație fizică și a elevilor din învățământul general. Etapele vor include documentarea teoretică privind psihologia culorilor (Elliot & Maier, 2014), elaborarea și testarea-pilot a chestionarelor, colectarea răspunsurilor prin Google Forms și analiza rezultatelor în raport cu literatura de specialitate, inclusiv Weiß et al. (2024).

Eșantionul propus cuprinde 20 de profesori și 100 de elevi, valori orientative care vor fi adaptate posibilităților de recrutare. Participarea va fi voluntară, cu respectarea confidențialității, a protecției datelor și a cerințelor etice privind implicarea elevilor minori.

Instrumentele de cercetare. Se vor utiliza două chestionare online, cu întrebări închise, scale de evaluare și întrebări deschise:

Chestionarul A — profesori: 10 întrebări privind experiența didactică, vizibilitatea materialelor sportive, contrastul cromatic, organizarea spațiului și incluziunea elevilor.

Chestionarul B — elevi: 8 întrebări privind vizibilitatea materialelor și marcajelor, orientarea spațială, identificarea echipelor și îmbunătățirea mediului vizual.

Rezultatele cercetării. Pentru ca cercetarea noastră privind rolul culorilor în organizarea lecției de educație fizică să poată fi desfășurată în continuare într-o manieră sistematică și coerentă, am structurat demersul investigativ în mai multe aspecte de analiză, corespunzătoare obiectivelor urmărite. Această abordare permite examinarea utilității culorilor în organizarea activităților motrice, identificarea contrastelor cromatice considerate vizibile, compararea opiniilor profesorilor și elevilor, analiza contribuției reperelor colorate la siguranță și incluziune, precum și elaborarea unor recomandări metodologice aplicabile în procesul educațional.

În vederea ilustrării modului de prezentare și interpretare a rezultatelor, am construit un model de analiză bazat pe un eșantion ipotetic de 120 de respondenți, dintre care 20 de profesori de educație fizică și 100 de elevi. Datele și procentele prezentate în continuare au caracter exemplificativ și urmează să fie înlocuite sau confirmate prin răspunsurile obținute în urma aplicării efective a instrumentelor de cercetare.

Etapa I. Evaluarea rolului culorilor în organizarea lecției de educație fizică. Prima etapă urmărește identificarea utilității percepute a culorilor în organizarea activităților motrice, recunoașterea materialelor sportive și înțelegerea sarcinilor propuse de profesor. Tabelul 1.

Tabelul 1. Percepția respondenților asupra rolului culorilor în lecția de educație fizică

Răspuns	Profesori (n=20)	Elevi (n=100)	Total (N=120)
Foarte utile	12 (60%)	55 (55%)	67 (55,8%)
Utile	6 (30%)	32 (32%)	38 (31,7%)
Puțin utile	2 (10%)	10 (10%)	12 (10%)
Deloc utile	0 (0%)	3 (3%)	3 (2,5%)
Total	20 (100%)	100 (100%)	120 (100%)

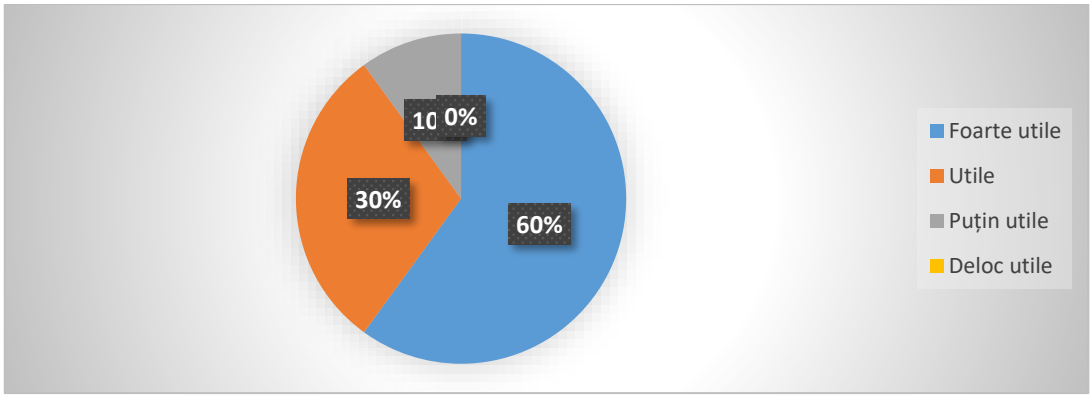

Figura 1. Percepția respondenților asupra rolului culorilor în lecția de educație fizică.

Interpretarea rezultatelor. În scenariul ilustrativ, 87,5% dintre respondenți consideră culorile foarte utile sau utile în organizarea lecției de educație fizică. Opinia favorabilă este exprimată de 90% dintre profesori și 87% dintre elevi. Apropierea acestor valori sugerează o percepție generală similară asupra utilității culorilor în procesul didactic.

Etapa a II-a. Identificarea culorilor și contrastelor considerate utile. A doua etapă vizează identificarea combinațiilor cromatice pe care respondenții le-ar considera mai vizibile pentru marcarea materialelor sportive și delimitarea spațiilor de lucru. Analiza urmărește evidențierea preferințelor cromatice și a relevanței acestora pentru orientarea vizuală în timpul activităților motrice. Tabelul 2.

Tabelul 2. Preferințele privind contrastele cromatice utilizate în lecția de educație fizică

Contrast cromatic preferat	Profesori (n=20)	Elevi (n=100)	Total (N=120)
Galben–negru	7 (35%)	34 (34%)	41 (34,2%)
Alb–albastru închis	5 (25%)	25 (25%)	30 (25%)
Portocaliu–albastru închis	4 (20%)	22 (22%)	26 (21,7%)
Roșu–alb	2 (10%)	11 (11%)	13 (10,8%)
Alte combinații	2 (10%)	8 (8%)	10 (8,3%)
Total	20 (100%)	100 (100%)	120 (100%)

Notă: Fiecare respondent selectează o singură variantă.

Interpretarea rezultatelor. În distribuția propusă, contrastul galben–negru ocupă primul loc, fiind selectat de 34,2% dintre respondenți, urmat de combinația alb–albastru închis, cu 25%. Preferințele profesorilor și elevilor sunt apropiate, ceea ce ar putea indica o apreciere asemănătoare a reperelor cromatice. Aceste rezultate nu trebuie însă interpretate ca o ierarhie universală a culorilor, deoarece vizibilitatea depinde de iluminare, distanță, dimensiunea reperelor și caracteristicile fundalului.

Etapa a III-a. Compararea opiniilor profesorilor și elevilor. A treia etapă urmărește compararea răspunsurilor celor două categorii de participanți în ceea ce privește contribuția marcajelor colorate la identificarea reperelor motrice și la realizarea sarcinilor propuse în cadrul lecției. Tabelul 3.

Tabelul 3. Aprecierea contribuției culorilor la identificarea reperelor motrice

Răspuns	Profesori (n=20)	Elevi (n=100)	Total (N=120)
În mare măsură	13 (65%)	58 (58%)	71 (59,2%)
În măsură moderată	5 (25%)	30 (30%)	35 (29,2%)
În mică măsură	2 (10%)	9 (9%)	11 (9,2%)
Deloc	0 (0%)	3 (3%)	3 (2,5%)
Total	20 (100%)	100 (100%)	120 (100%)

Interpretarea rezultatelor. Conform distribuției ilustrative, 59,2% dintre respondenți apreciază că marcajele colorate contribuie în mare măsură la identificarea reperelor motrice, iar 29,2% consideră că această contribuție este moderată. În total, 88,4% dintre respondenți se încadrează în aceste două categorii. Profesorii înregistrează o proporție mai mare a răspunsurilor „în mare măsură” decât elevii, respectiv 65% față de 58%. Această diferență are caracter descriptiv și nu poate fi considerată semnificativă statistic în absența unor teste adecvate.

Etapa a IV-a. Analiza contribuției culorilor la siguranță și incluziune. A patra etapă urmărește evaluarea percepției respondenților asupra rolului reperelor cromatice în delimitarea spațiilor de lucru, reducerea confuziilor și adaptarea activităților la particularitățile elevilor.

Tabelul 4. Aprecierea rolului culorilor în siguranța și accesibilitatea lecției

Afirmație evaluată	**Profesori (n=20)**	**Elevi (n=100)**	**Total (N=120)**
Culorile ajută la delimitarea zonelor de lucru	18 (90%)	82 (82%)	100 (83,3%)
Culorile facilitează recunoașterea materialelor	17 (85%)	85 (85%)	102 (85%)
Marcajele contrastante pot reduce confuziile	16 (80%)	78 (78%)	94 (78,3%)
Este utilă asocierea culorilor cu simboluri sau forme	18 (90%)	88 (88%)	106 (88,3%)

Notă: Întrebare cu răspunsuri multiple; fiecare procent este calculat în raport cu numărul respondenților din categoria respectivă.

Figura 2. Exemple de utilizare a culorilor pentru delimitarea spațiilor și organizarea activităților motrice.

Interpretarea rezultatelor. În scenariul ilustrativ, 85% dintre respondenți apreciază că diferențierea cromatică facilitează recunoașterea materialelor sportive, iar 83,3% consideră că aceasta ajută la delimitarea zonelor de lucru. Cea mai mare proporție de răspunsuri afirmative, de 88,3%, este înregistrată pentru asocierea culorilor cu simboluri sau forme. Aceste tendințe susțin oportunitatea utilizării unor indicii vizuale complementare, astfel încât înțelegerea sarcinilor să nu depindă exclusiv de percepția cromatică.

Din perspectiva incluziunii, o asemenea abordare poate contribui la accesibilizarea informației vizuale pentru elevii cu particularități de percepție a culorilor.

Discuții. Rezultatele cercetării evidențiază rolul pozitiv al culorilor în organizarea lecțiilor de educație fizică, în identificarea reperelor motrice și în facilitarea orientării elevilor în spațiul de lucru. Majoritatea respondenților apreciază utilitatea culorilor, 87,5% dintre participanți considerându-le foarte utile sau utile. Această apreciere confirmă importanța contrastului vizual în organizarea activităților motrice și în transmiterea clară a informațiilor în timpul lecției.

În ceea ce privește combinațiile cromatice preferate, contrastul galben–negru a înregistrat cea mai mare pondere (34,2%), urmat de alb–albastru închis (25%) și portocaliu–albastru închis (21,7%). Aceste rezultate evidențiază preferința respondenților pentru combinațiile care permit diferențierea vizuală a materialelor și marcajelor utilizate în activitatea fizică.

De asemenea, 88,4% dintre respondenți consideră că utilizarea culorilor contribuie în mare sau moderată măsură la identificarea reperelor motrice. Profesorii au apreciat contribuția culorilor în mare măsură în proporție de 65%, iar elevii în proporție de 58%. Aceste rezultate subliniază valoarea culorilor ca mijloc de orientare, recunoaștere și organizare a sarcinilor motrice în cadrul lecției de educație fizică.

Răspunsurile privind siguranța și accesibilitatea activităților confirmă importanța utilizării culorilor în delimitarea zonelor de lucru (83,3%), recunoașterea materialelor sportive (85%) și reducerea confuziilor prin marcaje contrastante (78,3%). Totodată, 88,3% dintre participanți susțin asocierea culorilor cu simboluri, forme geometrice sau pictograme. Această constatare evidențiază necesitatea combinării reperelor cromatice cu alte modalități de comunicare vizuală, pentru a facilita înțelegerea sarcinilor și participarea elevilor la activitățile motrice.

În ansamblu, rezultatele obținute confirmă relevanța utilizării consecvente a culorilor în proiectarea și desfășurarea lecțiilor de educație fizică. Selectarea unor contraste vizibile, menținerea unui cod cromatic unitar și delimitarea clară a spațiilor de activitate pot contribui la îmbunătățirea organizării lecției, la recunoașterea reperelor motrice și la crearea unui mediu educațional mai accesibil și mai sigur.

Concluzii

1. Majoritatea respondenților (87,5%) apreciază pozitiv utilizarea culorilor în lecțiile de educație fizică, confirmând utilitatea acestora în organizarea activităților motrice.

2. Contrastul galben–negru, menționat de 34,2% dintre participanți, reprezintă combinația cromatică preferată, fiind urmat de alb–albastru închis și portocaliu–albastru închis.

3. Utilizarea culorilor contribuie la identificarea reperelor motrice, 88,4% dintre respondenți apreciind această contribuție în mare sau moderată măsură.

4. Culorile facilitează delimitarea zonelor de lucru și recunoașterea materialelor sportive, contribuind la organizarea mai clară a spațiului educațional.

5. Asocierea culorilor cu simboluri, forme geometrice și pictograme este apreciată de 88,3% dintre participanți, evidențiind importanța diversificării reperelor vizuale utilizate în activitățile motrice.

6. Aplicarea consecventă a unui cod cromatic, utilizarea contrastelor vizibile și marcarea clară a spațiilor de activitate constituie recomandări metodologice relevante pentru eficientizarea lecției de educație fizică.

În concluzie, cercetarea evidențiază valoarea culorilor ca resursă metodologică pentru organizarea, orientarea și desfășurarea activităților motrice. Utilizarea lor sistematică poate contribui la creșterea clarității instrucțiunilor, la recunoașterea reperelor, la siguranța activităților și la îmbunătățirea accesibilității mediului educațional. Rezultatele susțin integrarea culorilor în proiectarea materialelor didactice, delimitarea spațiilor de lucru și organizarea sarcinilor motrice, în concordanță cu particularitățile și necesitățile elevilor.

Bibliografia

1. Elliot, A. J., & Maier, M. A. (2014). Color psychology: Effects of perceiving color on psychological functioning in humans. Annual Review of Psychology, 65, 95–120. https://doi.org/10.1146/annurev-psych-010213-115035

2. Elliot, A. J. (2019). A historically based review of empirical work on color and psychological functioning: Content, methods, and recommendations for future research. Review of General Psychology, 23(2), 177–200. https://doi.org/10.1037/gpr0000170

3. Elliot, A. J. (2015). Color and psychological functioning: A review of theoretical and empirical work. Frontiers in Psychology, 6, Article 368. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2015.00368

4. Elliot, A. J., & Aarts, H. (2011). Perception of the color red enhances the force and velocity of motor output. Emotion, 11(2), 445–449. https://doi.org/10.1037/a0022599

5. Elliot, A. J., & Maier, M. A. (2007). Color and psychological functioning. Current Directions in Psychological Science, 16(5), 250–254. https://doi.org/10.1111/j.1467-8721.2007.00514.x

6. Elliot, A. J., & Maier, M. A. (2012). Color-in-context theory. Advances in Experimental Social Psychology, 45, 61–125. https://doi.org/10.1016/B978-0-12-394286-9.00002-0

7. Elliot, A. J., Fairchild, M. D., & Franklin, A. (Eds.). (2015). Handbook of color psychology. Cambridge University Press. https://doi.org/10.1017/CBO9781107337930

8. Chang, B., & Xu, R. (2019). Effects of colors on cognition and emotions in learning. Technology, Instruction, Cognition and Learning, 11(4), 287–302.

9. Weiß, J., Mentzel, S. V., Busch, L., & Krenn, B. (2024). The influence of colour in the context of sport: A meta-analysis. International Journal of Sport and Exercise Psychology, 22(1), 177–235. https://doi.org/10.1080/1612197X.2022.2138497

10. Bosten, J. M. (2022). Do you see what I see? Diversity in human color perception. Annual Review of Vision Science, 8, 101–133. https://doi.org/10.1146/annurev-vision-093020-112820

11. Lochhead, L., Feng, J., Laby, D. M., & Appelbaum, L. G. (2024). Visual performance and sports: A scoping review. Journal of Sport and Exercise Psychology, 46(4), 205–217. https://doi.org/10.1123/jsep.2023-0267

12. Erickson, G. B. (2021). Topical review: Visual performance assessments for sport. Optometry and Vision Science, 98(7), 672–680. https://doi.org/10.1097/OPX.0000000000001731

13. Dini, S., Ludovico, L. A., & Valero Gisbert, M. J. (2024). Bridging the color barrier: A review of techniques for improving color perception in the blind and visually impaired. Color Research & Application, 49(5), 515–534. https://doi.org/10.1002/col.22942.

INSTITUȚIA PUBLICĂ LICEUL TEORETIC
„VASILE ALECSANDRI”, MUNICIPIUL BĂLȚI
REPUBLICA MOLDOVA

VALORILE CARE NE UNESC – EDUCĂM PRIN EXEMPLU, FORMĂM PRIN IMPLICARE

CIBOTARI NATALIA,
ÎNVĂȚĂTOARE,
GRAD DIDACTIC II

Școala nu este doar un spațiu al cunoașterii, ci și un loc în care se formează caractere, se cultivă atitudini și se învață lecțiile esențiale ale vieții. Dincolo de disciplinele școlare și de rezultatele academice, educația înseamnă să învățăm să fim oameni: să respectăm, să fim sinceri, să manifestăm empatie, să cooperăm, să ne asumăm responsabilități și să prețuim demnitatea fiecărei persoane.

Pornind de la convingerea că valorile general-umane se formează prin experiențe, exemple și acțiuni concrete, în instituția noastră se desfășoară un șir de activități educative menite să aducă aceste valori mai aproape de sufletul și de experiența de zi cu zi a elevilor. Prin implicarea activă în diverse inițiative, proiecte, ateliere, jocuri de rol, dezbateri și activități de colaborare, elevii au oportunitatea de a descoperi semnificația valorilor, de a reflecta asupra propriilor comportamente și de a înțelege importanța alegerilor pe care le fac.

Fiecare activitate devine un prilej de a transforma cuvintele în fapte, intențiile în gesturi, iar cunoștințele în atitudini. Respectul se învață prin acceptarea diferențelor, bunătatea – prin gesturi simple de ajutor, responsabilitatea – prin asumarea propriilor decizii, adevărul – prin sinceritate, iar cooperarea – prin capacitatea de a lucra împreună și de a construi relații armonioase.

Ne dorim ca aceste activități să depășească limitele unei simple lecții sau ale unui eveniment tematic și să devină parte a culturii instituționale, contribuind la crearea unui mediu școlar sigur, incluziv, prietenos și bazat pe încredere. Un mediu în care fiecare elev se simte apreciat, ascultat și încurajat să devină o versiune mai bună a sa.

Vă invităm să descoperiți, în continuare, momentele și experiențele prin care elevii instituției noastre explorează, promovează și pun în practică valorile general-umane, demonstrând că o lume mai bună începe cu fiecare dintre noi, prin ceea ce gândim, spunem și facem în fiecare zi.

„DIN MOLDOVA, CU DRAG PENTRU EUROPA!”

SUNTEM COPII CU VISE MARI, INIMI DESCHISE ȘI SPERANȚĂ ÎN VIITOR. PREȚUIM PACEA, PRIETENIA, RESPECTUL ȘI LIBERTATEA. CU DRAG, VĂ SPUNEM: „EUROPA, TE SALUTĂM CU PRIETENIE! ÎMPREUNĂ SUNTEM MAI PUTERNICI!”

🌍 ZIUA EUROPEI – O LECȚIE DESPRE UNITATE, PRIETENIE ȘI VALORI EUROPENE

Ziua Europei a fost marcată cu bucurie și entuziasm de către elevii claselor primare, transformând această zi într-o adevărată oportunitate de învățare, descoperire și colaborare. Prin intermediul unor ore tematice și al unor activități interactive, copiii au descoperit că Europa nu înseamnă doar un spațiu geografic, ci și un set de valori care îi apropie pe oameni: pace, libertate, respect, solidaritate, toleranță și prietenie.

Pe parcursul orelor dedicate acestei zile, elevii au pornit într-o călătorie imaginară prin Europa, descoperind țări, capitale, simboluri, tradiții și personalități europene. Hărțile, imaginile, prezentările și materialele interactive i-au ajutat să înțeleagă mai bine diversitatea culturală a continentului nostru și frumusețea de a trăi într-o comunitate în care fiecare cultură își are propria valoare.

Un loc important în activități l-au ocupat valorile europene. Prin jocuri didactice, discuții, situații-problemă și activități de grup, elevii au identificat comportamente prin care pot manifesta zi de zi respectul, toleranța, responsabilitatea și solidaritatea. Copiii au înțeles că aceste valori nu sunt doar cuvinte, ci se regăsesc în gesturi simple: să-l asculți pe celălalt, să respecți o opinie diferită, să ajuți un coleg, să fii corect și să accepți diversitatea.

Prin toate aceste activități, Ziua Europei a devenit mai mult decât o sărbătoare – a devenit o lecție vie. O lecție în care elevii au învățat prin descoperire, joc, colaborare și creație, înțelegând că valorile europene pot începe chiar din sala de clasă, prin felul în care se respectă, se ajută și învață împreună.

„EUROPA ÎNCEPE CU FIECARE DINTRE NOI: CU RESPECT, CU PRIETENIE, CU PACE ȘI CU DORINȚA DE A CONSTRUI ÎMPREUNĂ UN VIITOR MAI BUN!”

ZIUA EUROPEI – O CELEBRARE A DIVERSITĂȚII, UNITĂȚII ȘI VALORILOR COMUNE

Cu prilejul Zilei Europei, în instituția noastră a fost organizată o conferință educativă dedicată culturii statelor membre ale Uniunii Europene, în cadrul căreia elevii claselor a IV-a au devenit mici ambasadori ai diversității culturale europene.

Prin prezentări interactive, elevii au explorat tradițiile, obiceiurile, simbolurile, portul popular, gastronomia și reperele culturale ale diferitelor state europene, descoperind frumusețea și unicitatea fiecărui popor. Cu entuziasm și creativitate, aceștia au împărtășit informații interesante, demonstrând că fiecare cultură are propria identitate, iar diversitatea reprezintă o bogăție care ne apropie.

Conferința a oferit elevilor oportunitatea de a-și valorifica abilitățile de comunicare și de documentare, de a colabora și de a-și dezvolta respectul față de alte culturi. Totodată, activitatea a evidențiat importanța unor valori fundamentale precum respectul, toleranța, solidaritatea, pacea și cooperarea, valori care stau la baza unei comunități unite.

Prin această activitate, elevii au înțeles că Europa înseamnă mai mult decât un spațiu geografic: este un mozaic de limbi, tradiții și identități, unite prin dorința de a construi un viitor bazat pe înțelegere și respect reciproc.

Marcarea Zilei Europei a devenit astfel un prilej de învățare prin descoperire, dialog și implicare, reamintindu-ne că a cunoaște alte culturi înseamnă a învăța să-i înțelegem și să-i respectăm pe ceilalți.

MOLDOVA - ȚARA MEA

În cadrul procesului de mentorat și al formării practice a studentei stagiare, elevii clasei a II-a „A”, ghidați de învățătoarea Chetrari Aliona, au desfășurat activitatea extracurriculară cu genericul „Moldova – Țara mea”.

Activitatea a avut drept scop cultivarea dragostei și respectului față de țară, valorificarea patrimoniului cultural și promovarea valorilor naționale în rândul elevilor. Printr-o abordare interactivă și atractivă, copiii au avut posibilitatea să-și exprime sentimentele față de Republica Moldova și să descopere frumusețea tradițiilor, simbolurilor și obiceiurilor noastre.

Pe parcursul activității, elevii au recitat poezii, au interpretat cântece patriotice, au prezentat informații despre simbolurile de stat, tradițiile și valorile poporului nostru și au participat la momente artistice inspirate din cultura națională. Costumele tradiționale, elementele decorative și materialele tematice au contribuit la crearea unei atmosfere autentice și emoționante.

Un accent deosebit a fost pus pe valori precum dragostea de țară, respectul pentru înaintași, unitatea, demnitatea, hărnicia, ospitalitatea și păstrarea tradițiilor. Elevii au înțeles că identitatea națională se păstrează și se transmite prin fiecare gest, cuvânt și faptă.

„MOLDOVA ESTE ȚARA MEA ȘI O PORT CU DRAG ÎN INIMĂ!”

MOLDOVA - ȚARA MEA

În cadrul șirului de activități dedicate promovării valorilor general-umane, elevii claselor a IV-a au participat la o activitate educativă cu genericul „Moldova – țara mea”, dedicată frumuseții, culturii, tradițiilor și valorilor care ne definesc ca popor.

Prin prezentări captivante, imagini sugestive și informații interesante, elevii au explorat bogăția patrimoniului național, descoperind locuri reprezentative ale țării, personalități marcante, tradiții și obiceiuri transmise din generație în generație, precum și simbolurile care ne unesc. Tricolorul, limba română, cântecul popular, portul tradițional și ospitalitatea moldovenilor au devenit repere ale unei călătorii prin identitatea și sufletul neamului nostru.

Activitatea a oferit elevilor posibilitatea de a-și exprima dragostea față de țară, de a-și valorifica cunoștințele și de a înțelege importanța păstrării și promovării patrimoniului cultural. Totodată, discuțiile au evidențiat valori precum patriotismul, respectul, demnitatea, solidaritatea, responsabilitatea și recunoștința față de înaintași.

Prin această experiență, elevii au înțeles că a-ți iubi țara înseamnă nu doar a-i cunoaște istoria și tradițiile, ci și a-i respecta oamenii, a-i proteja valorile și a contribui, prin fapte cotidiene, la construirea unui viitor mai bun.

Moldova este casa noastră comună, locul în care prind rădăcini valorile, se păstrează tradițiile și se conturează visurile generațiilor viitoare. Iar educația pentru identitate și patriotism începe cu fiecare copil care învață să-și cunoască, să-și prețuiască și să-și reprezinte cu demnitate țara.

15 MAI - ZIUA FAMILIEI

🏠❤️ Casa în care locuiește iubirea

Se spune că fiecare familie are o casă. Dar adevărata casă nu este făcută doar din pereți, ferestre și uși. Ea este construită din iubire, grijă, răbdare și înțelegere.

Într-o familie, fiecare om are un loc special. Uneori râdem împreună, alteori ne mai supărăm, dar întotdeauna găsim puterea să ne iertăm și să mergem mai departe.

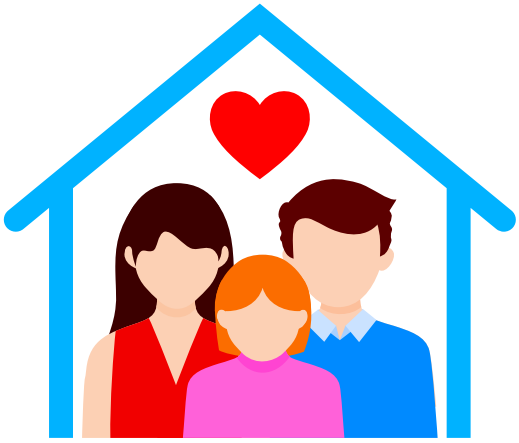

Familia este locul unde un copil învață primele cuvinte, primește primele îmbrățișări și descoperă ce înseamnă să fii bun. Este locul unde o mână întinsă spune „te ajut”, iar o îmbrățișare spune „sunt alături de tine”.

🌷 **Morala: O familie fericită nu este o familie fără probleme, ci o familie în care oamenii se iubesc, se ascultă, se ajută și rămân împreună la bine și la greu.**

Familia este primul nostru „acasă” și cel mai frumos loc din lume! ❤️

Lichii Arsenii, clasa I „D”

FAMILIA ȘI ȘCOALA – ÎMPREUNĂ PENTRU VALORILE CARE NE UNESC

Parteneriatul educațional dintre școală și familie se construiește prin comunicare deschisă, încredere reciprocă, respect și implicare activă. Atunci când părinții și cadrele didactice împărtășesc aceleași valori și colaborează în interesul copilului, educația devine un demers comun, bazat pe continuitate și responsabilitate.

Prin întâlniri tematice, activități interactive, discuții, proiecte comune și momente de reflecție, părinții sunt încurajați să se implice în viața comunității școlare, să contribuie la crearea unui climat pozitiv și să susțină dezvoltarea armonioasă a copiilor. Aceste experiențe oferă oportunități de dialog, de împărtășire a experiențelor și de identificare a unor soluții comune pentru provocările educației contemporane.

În centrul acestor acțiuni se află valori precum respectul, empatia, responsabilitatea, încrederea, cooperarea și grija față de copil. Ele se reflectă în gesturile cotidiene, în modul în care comunicăm, ascultăm, încurajăm și oferim exemple demne de urmat.

ZIUA FAMILIEI LA NOI ÎN LICEU

În contextul Zilei Familiei, Liceul Teoretic „Vasile Alecsandri” a fost gazda unei activități frumoase dedicate viitorilor școlari. Evenimentul a fost organizat în cadrul parteneriatului Școală–Grădiniță, având drept scop apropierea copiilor de mediul școlar și crearea unei punți de legătură între cele două instituții.

Copiii au pășit cu emoție și curiozitate în școală, unde au fost întâmpinați cu activități interactive, jocuri și momente atractive. Prin aceste experiențe, viitorii școlari au descoperit că școala este un loc prietenos, în care vor învăța, se vor juca, vor crea și își vor face noi prieteni.

FAMILIA - COMOARA SUFLETULUI

În contextul Zilei Familiei, elevii claselor primare au participat la activitatea „Familia – comoara sufletului”, desfășurată în parteneriat cu Biblioteca „Eugeniu Coșeriu”.
Activitatea a fost organizată cu scopul de a le oferi copiilor un prilej de a vorbi despre familie, iubire, respect, grijă și sprijinul pe care membrii familiei și-l oferă reciproc. Prin discuții, lecturi și activități interactive, elevii au descoperit că familia este locul în care învățăm primele valori și cele mai importante lecții despre bunătate și înțelegere.
Un aspect important al activității l-a constituit stagiul de practică al studentei, care a avut posibilitatea să observe și să se implice în organizarea și desfășurarea activității. Cibotari Natalia, în calitate de mentor, a ghidat studenta pe parcursul activității, oferindu-i sprijin și exemple practice privind comunicarea cu elevii, organizarea momentelor interactive și valorificarea resurselor bibliotecii.

Parteneriatul cu Biblioteca „Eugeniu Coșeriu” a creat un cadru plăcut de învățare și colaborare, apropiind școala de comunitate și încurajând copiii să descopere cartea și lectura ca surse de cunoaștere și de formare a valorilor.
La final, elevii au transmis un mesaj simplu și sincer: „Familia este cea mai de preț comoară, pentru că acolo locuiesc iubirea, grija și fericirea!” ❤️

🌉 PODUL DINTRE ȘCOALĂ ȘI FAMILIE

A fost odată un copil pe nume Matei, care în fiecare dimineață pornea spre școală cu ghiozdanul în spate și cu multe întrebări în minte.

La școală, învățătoarea îl învăța să citească, să socotească, să descopere lumea și să fie bun cu cei din jur. Acasă, părinții îl ascultau, îl încurajau și îl ajutau să înțeleagă ceea ce învățase.

Într-o zi, Matei a observat ceva ciudat. Între școală și casa lui era un râu peste care nu exista niciun pod.

— Cum voi ajunge mereu cu ușurință de acasă la școală și de la școală acasă? se întrebă el.

Atunci, învățătoarea a pus prima piatră peste râu și a spus:

— Aceasta este încrederea.

Mama lui Matei a mai așezat o piatră:

— Aceasta este grija.

Tatăl a adăugat:

— Iar aceasta este colaborarea.

Matei a privit cu bucurie. Pas cu pas, școala și familia au construit împreună un pod puternic.

Pe acel pod au început să circule lucrurile cele mai importante pentru un copil: cunoștințele, iubirea, respectul, încurajarea și responsabilitatea.

Matei a înțeles atunci că nici școala, nici familia nu pot merge singure până la capăt. Atunci când învățătorii și părinții își unesc eforturile, copilul are un drum mai sigur și mai frumos spre viitor.

🌱 MORALA:

ȘCOALA ÎI DESCHIDE COPILULUI DRUMUL SPRE CUNOAȘTERE, IAR FAMILIA ÎI OFERĂ SPRIJINUL PENTRU A PĂȘI CU ÎNCREDERE PE ACEST DRUM. EDUCAȚIA ADEVĂRATĂ SE CONSTRUIEȘTE ÎMPREUNĂ: ȘCOALĂ, FAMILIE ȘI COPIL.

🤝 CÂND ȘCOALA ȘI FAMILIA LUCREAZĂ MÂNĂ ÎN MÂNĂ, COPILUL CREȘTE CU RĂDĂCINI PUTERNICE ȘI ARIPI PENTRU VIITOR.

📚 „ADIO, DRAG ABECEDAR!” – O SĂRBĂTOARE A PRIMILOR PAȘI ÎN LUMEA LITERELOR

Cu emoții, zâmbete și multă bucurie, micii din clasa I au sărbătorit încheierea unei etape importante din primul lor an de școală prin activitatea „Adio, drag ABECEDAR!”.

Abecedarul, cartea care le-a fost prieten și călăuză în lumea literelor, a fost omagiat prin poezii, cântece, jocuri și momente artistice. Fiecare literă învățată a devenit o mică victorie, iar fiecare cuvânt citit – o treaptă spre lumea minunată a lecturii.

📖 „DRAG ABECEDAR, ÎȚI MULȚUMIM CĂ NE-AI FĂCUT CUNOȘTINȚĂ CU LITERELE ȘI NE-AI DESCHIS UȘA SPRE LUMEA MINUNATĂ A POVEȘTILOR!”

🌈 „ADIO, DRAG ABECEDAR! AI FOST PRIMUL NOSTRU PRIETEN DE ȘCOALĂ. CU TINE AM ÎNVĂȚAT SĂ CITIM, SĂ SCRIEM ȘI SĂ VISĂM!”

⭐ „ÎȚI MULȚUMIM, ABECEDARULE, PENTRU FIECARE LITERĂ ȘI FIECARE CUVÂNT! TE VOM PĂSTRA MEREU ÎN AMINTIREA PRIMILOR NOȘTRI PAȘI DE ȘCOLARI!”

📚 „DRAGUL NOSTRU ABECEDAR, ASTĂZI NE LUĂM RĂMAS-BUN, DAR NU ȘI DE LA LECTURĂ. AVENTURA NOASTRĂ ÎN LUMEA CĂRȚILOR ABIA ÎNCEPE!”

❤️ „NE-AI ÎNVĂȚAT CĂ FIECARE LITERĂ SPUNE O POVESTE. ÎȚI MULȚUMIM, DRAG ABECEDAR, ȘI ÎȚI PROMITEM CĂ VOM IUBI MEREU CARTEA ȘI LECTURA!”

ÎMPREUNĂ PENTRU INCLUZIUNE – FIECARE COPIL CONTEAZĂ!

În cadrul Lunarului conștientizării sindromului Down, instituția noastră se alătură inițiativelor de promovare a incluziunii, a respectului față de diversitate și a dreptului fiecărui copil de a fi acceptat, apreciat și sprijinit.

Prin activități educative și interactive, elevii sunt încurajați să descopere că fiecare persoană este unică, că diferențele ne îmbogățesc și că adevărata valoare a unei comunități se reflectă în modul în care îi primește și îi susține pe toți membrii săi. Discuțiile, jocurile de cooperare, mesajele de solidaritate și activitățile creative devin oportunități de a cultiva empatia, bunătatea, toleranța și respectul reciproc.

Prin implicarea elevilor și a cadrelor didactice, promovăm o cultură școlară bazată pe acceptare, solidaritate și sprijin reciproc, în care diferențele nu devin bariere, ci oportunități de a învăța unii de la alții.

Incluziunea începe cu un gest de bunătate, continuă prin atitudini și se construiește zi de zi prin alegerile noastre. Să fim împreună cei care oferă înțelegere în locul judecății, sprijin în locul excluderii și prietenie în locul indiferenței!

Pentru că într-o școală cu adevărat incluzivă, fiecare copil contează, fiecare copil are un loc, iar fiecare copil merită să strălucească în felul său.

SĂ ALEGEM BUNĂTATEA, SĂ OFERIM RESPECT ȘI SĂ CONSTRUIM ÎMPREUNĂ O LUME FĂRĂ BARIERE! SĂ PRIVIM DINCOLO DE DIFERENȚE, SĂ DESCHIDEM INIMILE ȘI SĂ OFERIM FIECĂRUI COPIL ȘANSA DE A FI ACCEPTAT, APRECIAT ȘI IUBIT. PENTRU CĂ INCLUZIUNEA ÎNCEPE CU NOI, PRINTR-UN ZÂMBET, O MÂNĂ ÎNTINSĂ ȘI UN GEST DE PRIETENIE. ÎMPREUNĂ SUNTEM DIFERIȚI, DAR EGALI ÎN DREPTURI, DEMNITATE ȘI ȘANSA DE A STRĂLUCI!

VOLUNTARIATUL – DĂRUIM DIN SUFLET, CONSTRUIM ÎMPREUNĂ!

Voluntariatul este una dintre cele mai frumoase forme de manifestare a valorilor general-umane, deoarece transformă bunătatea în faptă, empatia în sprijin și solidaritatea în acțiuni concrete. A fi voluntar înseamnă a oferi din timpul, energia și sufletul nostru pentru a aduce bucurie, speranță și schimbare în comunitate.

În instituția noastră, activitățile de voluntariat le oferă elevilor oportunitatea de a se implica activ în viața comunității școlare și de a înțelege că fiecare gest de ajutor, indiferent cât de mic, poate avea un impact semnificativ. Prin inițiative de solidaritate, acțiuni de sprijin, activități ecologice și proiecte desfășurate în beneficiul celor din jur, elevii învață să fie mai atenți la nevoile celorlalți, să coopereze și să-și asume responsabilitatea pentru binele comun.

Dincolo de acțiunile realizate, voluntariatul formează caractere, cultivă respectul, generozitatea, responsabilitatea și spiritul civic. El îi ajută pe copii să descopere bucuria de a dărui fără a aștepta ceva în schimb și puterea pe care o are o comunitate atunci când oamenii se unesc în jurul unui scop comun.

Credem că educația pentru voluntariat începe prin exemple simple, prin disponibilitatea de a asculta, de a ajuta și de a fi alături de cei care au nevoie. Astfel, fiecare experiență devine o lecție de omenie, iar fiecare faptă bună contribuie la construirea unei comunități mai unite, mai empatice și mai responsabile.

Voluntariatul nu înseamnă doar să faci ceva pentru ceilalți, ci să devii omul care face diferența. Împreună, prin implicare și solidaritate, demonstrăm că schimbarea începe cu fiecare dintre noi și că binele dăruit se întoarce în zâmbete, recunoștință și speranță.

Activitatea „STOP BULLYING – Cuvintele pot încuraja!”

În cadrul activităților de promovare a valorilor general-umane, elevii au fost implicați în activitatea „STOP BULLYING – Cuvintele pot încuraja!”, dedicată prevenirii bullyingului și cultivării respectului, empatiei, solidarității și prieteniei.

Prin formularea și transmiterea mesajelor încurajatoare, elevii au descoperit puterea cuvintelor de a aduce bucurie, de a oferi sprijin și de a reda încrederea celor din jur. Mesajele lor au devenit îndemnuri la bunătate, acceptare și respect reciproc, demonstrând că fiecare dintre noi poate contribui la crearea unui mediu școlar sigur și prietenos.

Activitatea i-a încurajat pe copii să înțeleagă că o vorbă bună poate alina o tristețe, un gest de susținere poate schimba o zi, iar curajul de a nu rămâne indiferent în fața răutății poate face diferența.

Împreună alegem respectul, respingem bullyingul și construim o școală în care fiecare copil se simte acceptat, apreciat și în siguranță!

CĂLĂTORIA NOASTRĂ ÎN LUMEA VALORILOR NU SE ÎNCHEIE AICI! ACTIVITĂȚILE DE PROMOVARE A VALORILOR GENERAL-UMANE VOR CONTINUA, DEOARECE RESPECTUL, BUNĂTATEA, EMPATIA, RESPONSABILITATEA, SOLIDARITATEA ȘI SINCERITATEA NU SUNT DOAR TEME ALE UNOR ACTIVITĂȚI, CI REPERE ESENȚIALE ALE FORMĂRII FIECĂRUI OM. VOM CONTINUA SĂ LE CULTIVĂM PRIN EXPERIENȚE, FAPTE ȘI EXEMPLE CARE INSPIRĂ, CONVINȘI CĂ VALORILE NU SE PROMOVEAZĂ DOAR PRIN CUVINTE, CI SE TRĂIESC ZI DE ZI, PRIN FIECARE ALEGERE ȘI FIECARE GEST.

ÎMPREUNĂ FORMĂM NU DOAR ELEVI MAI BUNI, CI OAMENI CARE VOR FACE LUMEA MAI BUNĂ!

DIVERSITATEA ȘI INCLUZIUNEA LA CLASĂ – O ȘANSĂ PENTRU FIECARE COPIL

MITRAN MĂDĂLINA LILIANA
GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT NR. 4, SLATINA

Introducere

Educația incluzivă pornește de la convingerea că fiecare copil are dreptul să participe la viața grupei, să fie ascultat, respectat și sprijinit să progreseze în ritmul propriu. În învățământul preșcolar, diversitatea este prezentă în fiecare zi: copiii au interese, experiențe familiale, ritmuri de dezvoltare, modalități de comunicare și nevoi diferite. Aceste particularități nu reprezintă obstacole, ci oportunități de învățare și de construire a unei comunități în care fiecare își găsește locul.

Grădinița este unul dintre primele spații sociale în care copilul învață să coopereze cu persoane diferite de el. De aceea, modul în care cadrul didactic organizează activitățile, relațiile și mediul educațional contribuie decisiv la formarea respectului, empatiei și sentimentului de apartenență.

Diversitatea – resursă pentru învățare

Într-o grupă de preșcolari, diversitatea se observă în felul în care copiii se exprimă, se joacă, rezolvă sarcini și relaționează. Unii comunică ușor în fața grupului, în timp ce alții au nevoie de mai mult timp și de încurajări. Unii învață mai bine prin imagini și manipularea obiectelor, iar alții prin mișcare, muzică sau explicații verbale. O abordare incluzivă presupune observarea acestor diferențe și proiectarea unor experiențe de învățare accesibile tuturor.

Activitățile comune pot valorifica experiențele fiecărui copil. În cadrul unei discuții despre familie, de exemplu, copiii pot prezenta desene sau fotografii și pot observa că familiile pot arăta diferit, dar sunt unite prin grijă și afecțiune. În jocurile de construcție, copiii pot avea roluri variate, astfel încât fiecare să contribuie la realizarea produsului comun. Mesajul transmis este simplu: fiecare persoană are ceva valoros de oferit.

Rolul cadrului didactic în construirea unui mediu incluziv

Educatorul creează climatul emoțional al grupei prin limbajul folosit, regulile stabilite și felul în care răspunde nevoilor copiilor. Un mediu incluziv este unul sigur, predictibil și primitor, în care greșeala este privită ca parte a învățării, iar comparațiile și etichetările sunt evitate. Regulile trebuie formulate pozitiv și pe înțelesul copiilor: „Ne ascultăm unii pe alții”, „Folosim cuvinte blânde”, „Avem grijă de materialele comune”.

Pentru a susține participarea tuturor, cadrul didactic poate oferi instrucțiuni scurte, însoțite de imagini sau demonstrații; poate împărți o sarcină complexă în pași mici; poate pune la dispoziție materiale variate și poate acorda timp suplimentar atunci când este necesar. Alegerea între desen, colaj, construcție sau exprimare verbală le permite copiilor să demonstreze ce au înțeles prin modalități potrivite capacităților și intereselor lor.

Este importantă și colaborarea cu familia și cu specialiștii implicați în sprijinirea copilului. Comunicarea trebuie să fie bazată pe respect, discreție și obiective comune. Discuțiile cu părinții urmăresc identificarea soluțiilor și a progresului, nu evidențierea vinovăților sau a dificultăților ca etichete permanente.

Exemple de activități incluzive în grădiniță

Un exemplu este „Cercul prieteniei", în care fiecare copil spune, desenează sau alege o imagine care arată ce îi place să facă împreună cu ceilalți. Copiii exersează ascultarea, așteptarea rândului și formularea unor mesaje pozitive. Cadrul didactic se asigură că fiecare are o modalitate accesibilă de participare.

O altă activitate, „Construim împreună", presupune realizarea unui oraș din cuburi și materiale reciclabile. Copiii aleg roluri precum constructor, furnizor de materiale, decorator sau povestitor. Rolurile se pot schimba pe parcurs, astfel încât fiecare copil să aibă ocazia să contribuie. Accentul cade pe cooperare și pe proces, nu doar pe produsul final.

În activitatea „Toți suntem speciali", copiii realizează autoportrete sau își aleg simboluri care îi reprezintă. Lucrările sunt reunite într-un panou al grupei. Discuția se concentrează asupra asemănărilor și diferențelor observabile, folosind un limbaj respectuos. Astfel, copiii învață că nu trebuie să fie identici pentru a se accepta și a se ajuta reciproc.

Evaluarea progresului și a participării

Evaluarea într-un cadru incluziv urmărește progresul fiecărui copil în raport cu propriul nivel de dezvoltare și cu obiectivele activității. Observarea sistematică, conversațiile, produsele realizate și portofoliul oferă informații despre implicare, autonomie, comunicare și cooperare. Feedbackul trebuie să fie concret și încurajator: „Ai găsit o soluție și ai cerut ajutor", „Ai așteptat rândul colegului", „Ai contribuit la construcția echipei".

Atunci când un copil întâmpină dificultăți, cadrul didactic adaptează sprijinul și verifică dacă mediul, materialele sau instrucțiunile pot fi îmbunătățite. Scopul nu este uniformizarea rezultatelor, ci crearea condițiilor prin care fiecare copil să poată participa și să înregistreze progrese reale.

Concluzii

Diversitatea și incluziunea nu se realizează printr-o singură activitate, ci prin alegeri cotidiene: felul în care îi primim pe copii, cum organizăm jocul, cum intervenim în conflicte și cum apreciem efortul fiecăruia. O grupă incluzivă îi ajută pe copii să se simtă în siguranță, să își exprime nevoile și să descopere că diferențele pot îmbogăți experiența comună.

Prin activități flexibile, colaborare cu familia și evaluare centrată pe progres, cadrul didactic transformă diversitatea într-o resursă educațională. Fiecare copil merită șansa de a fi văzut, ascultat și valorizat, iar această șansă începe în relațiile simple și autentice construite zi de zi în grădiniță.

Cuvinte-cheie: educație incluzivă, diversitate, preșcolaritate, participare, cooperare, adaptare didactică.

PROIECT EDUCAȚIONAL

ZIUA EUROPEANĂ A LIMBILOR

(European Day of Languages)

„Limbile ne apropie, diversitatea ne unește!”

POP MARIA

LICEUL TEHNOLOGIC POIENILE DE SUB MUNTE,

Comuna Poienile de sub Munte, județul Maramureș.

Consilier educativ,

Prof. Iavorovschi Vasile

Director,

Prof. Husar Prodaniuc Firuța

Coordonatori proiect,

Prof: Pop Maria

Stuleanec Ana

Kubaș Liliana

MOTTO

„A învăța o limbă înseamnă a deschide o fereastră către o altă lume.”

Argument

Ziua Europeană a Limbilor reprezintă un prilej de a celebra diversitatea lingvistică și culturală a Europei și de a-i încuraja pe elevi să manifeste curiozitate și respect față de limbile și culturile altor popoare. Prin jocuri, activități de comunicare și creație, elevii descoperă felul în care oamenii se salută în diferite limbi europene și înțeleg că diversitatea este o resursă care ne apropie. Realizarea unei planșe colective cu palme decorate în culorile steagurilor contribuie la dezvoltarea creativității, a colaborării și a spiritului de apartenență la comunitatea europeană.

Date generale

Titlul proiectului	Ziua Europeană a Limbilor (European Day of Languages)
Tipul activității	Proiect educațional la nivelul unității școlare
Scopul proiectului	Promovarea diversității lingvistice și culturale europene prin activități interactive, creative și colaborative.
Coordonatori proiect	Prof. Pop Maria - geografie Prof. Stuleanec Ana – limba engleză Prof. Kubaș Liliana – limba ucraineană
Grup-țintă	Elevii clasei a VI-a B
Durata	50 de minute
Data și ora	Data: 22.10.2026 Ora: 13:00
Locul desfășurării	Sala de clasă – sala 13
Resurse umane	Elevi și cadre didactice coordonatoare
Resurse materiale	Contururi de palme pe hârtie, baloane albe, creioane colorate sau carioci, foarfeci, lipici, planșă/carton de format mare, imagini cu steaguri, cartonașe cu numele țărilor și saluturile, tablă inteligentă.
Metode și procedee	Conversația, explicația, demonstrația, exercițiul, jocul didactic, învățarea prin cooperare, activitatea practică.
Metode de evaluare	Observarea participării, răspunsuri orale, verificarea asocierilor realizate și aprecierea planșei colective.

Obiectivele proiectului

1. Să familiarizeze elevii cu existența și diversitatea limbilor europene;
2. Să îi ajute pe elevi să recunoască și să asocieze câteva țări europene cu steagurile și saluturile lor;
3. Să exerseze rostirea și scrierea salutului „Bună!” / „Hello!” în mai multe limbi;
4. Să stimuleze creativitatea prin colorarea și realizarea unei planșe colective;
5. Să dezvolte comunicarea, cooperarea și implicarea activă în activități de grup;
6. Să cultive respectul față de diversitatea lingvistică și culturală.

Scenariul activității

Activitatea se desfășoară pe parcursul a 50 de minute. Cele trei cadre didactice coordonează împreună activitățile, având responsabilități principale distincte, dar sprijinindu-se reciproc în timpul atelierului practic.

Nr. crt.	**Tema și conținutul activității**	**Responsabil**
1	Descoperim limbile Europei (5 minute) Coordonatoarea prezintă tema activității și explică pe scurt că în Europa se vorbesc numeroase limbi. Elevii sunt invitați să numească limbi pe care le cunosc.	Toate cadrele didactice
2	Saluturi în limbile europene (10 minute) Elevii descoperă și repetă saluturi în câteva limbi: română – Bună!, engleză – Hello!, franceză – Bonjour!, spaniolă – ¡Hola!, italiană – Ciao!, germană – Hallo!, ucraineană – Привіт! (Pryvit!), maghiară – Szia! Saluturile sunt afișate pe cartonașe, iar elevii exersează rostirea lor. Apoi scriu „Hello” și saluturile prezentate pe cartonașe sau pe fișe.	Toate cadrele didactice
3	Palme colorate, țări reprezentate (20 de minute) Fiecare elev primește un contur de palmă și un balon alb. Pe palmă, colorează steagul unei țări europene, apoi decupează palma și o lipește pe o planșă comună. Pe balonul alb, desenează și colorează steagul aceleiași țări și scrie salutul în limba respectivă (de exemplu, „Hello!”, „Bonjour!”, „¡Hola!”). Lângă fiecare palmă de pe planșă se notează numele țării și salutul corespunzător. Cadrele didactice sprijină elevii pe parcursul activității.	Toate cadrele didactice

4	Potrivește steagul cu țara și salutul! (10 minute) Elevii lucrează individual sau în echipe și asociază cartonașele cu steaguri, numele țărilor și saluturile corespunzătoare. La final, câțiva elevi prezintă câte o asociere.	Toate cadrele didactice
5	Europa – prieteni prin limbă și culoare (5 minute) Elevii privesc planșa finalizată, repetă câteva saluturi și spun ce au descoperit nou. Activitatea se încheie prin aprecierea colaborării și a mesajului de respect pentru toate limbile și culturile.	Toate cadrele didactice

Produsul final

Planșă colectivă cu titlul „Palmele Europei – saluturi în mai multe limbi”, realizată din palme colorate în culorile steagurilor, însoțite de numele țărilor și saluturile corespunzătoare. Baloanele albe decorate cu steagurile și saluturile vor completa expoziția.

Rezultate așteptate

La finalul activității, elevii vor recunoaște câteva steaguri europene, vor putea reproduce câteva saluturi în limbi diferite și vor participa la realizarea unei lucrări comune, manifestând cooperare și respect față de diversitate.

„Bucuriile toamnei”

-proiectarea unei activități integrate la clasa pregătitoare-

OPREA MIHAELA- ADELINA
ŞCOALA GIMNAZIALă NR 143, BUCUREŞTI

Diversitatea reprezintă o realitate firească a colectivului de elevi, iar incluziunea presupune acceptarea, respectarea și valorificarea particularităților fiecărui copil. Școala trebuie să ofere tuturor elevilor șanse egale de participare și de reușită, indiferent de ritmul de învățare, de dificultățile întâmpinate sau de aptitudinile pe care le manifestă.

Într-o clasă incluzivă, cadrul didactic are responsabilitatea de a identifica potențialul fiecărui copil și de a adapta activitățile astfel încât acesta să se poată implica în mod activ, să își exprime personalitatea și să se simtă apreciat.

Pornind de la aceste principii, am proiectat o activitate integrată pentru clasa pregătitoare, cu tema **„Bucuriile toamnei”**, îmbinând disciplinele Dezvoltare personală, Comunicare în limba română, Matematică și explorarea mediului și Arte vizuale și abilități practice.

În colectivul clasei se află și o fetiță cu tulburare din spectrul autist, care prezintă dificultăți de limbaj expresiv. Este un copil liniștit, cu un interes deosebit pentru lectură, care știe să citească, dar întâmpină dificultăți în exprimarea verbală. Se ridică frecvent din bancă, se deplasează prin clasă și caută adesea colțul bibliotecii. Evită uneori sarcinile realizate în caiet și activitățile care presupun scrierea cu creionul, preferând să răspundă oral sau să lucreze practic. În schimb, manifestă aptitudini deosebite în domeniul artelor vizuale.

Consider că aceste particularități trebuie valorificate în activitatea didactică, oferindu-i posibilitatea de a învăța prin modalități care îi trezesc interesul și îi permit să își demonstreze competențele.

Obiectivele activității integrate

La finalul activităților, elevii vor fi capabili:

O1. Să identifice și să utilizeze literele A, M, I în cuvinte simple, prin citire, recunoaștere și asociere cu imagini.

O2. Să recunoască cifrele 1, 2 și 3 și să asocieze fiecare cifră cu o mulțime corespunzătoare de obiecte.

O3. Să identifice caracteristici ale anotimpului toamna, recunoscând fructe, legume, frunze și schimbări specifice naturii.

O4. Să exprime emoții, preferințe și idei prin cuvinte, imagini, gesturi sau alte modalități de comunicare și să manifeste comportamente de cooperare și acceptare.

O5. Să realizeze lucrări artistice individuale și colective, utilizând materiale și tehnici diferite, participând activ la activitățile desfășurate pe grupe.

Desfășurarea activităților integrate

Dezvoltare personală – „Toamna ne aduce bucurii”

Activitatea începe cu întâlnirea de dimineață, în care copiii sunt invitați să observe vremea, să discute despre schimbările din natură și să împărtășească lucrurile care le plac cel mai mult la anotimpul toamna. Se completează, ca în fiecare zi, calendarul naturii.

Pentru identificarea emoțiilor, voi utiliza cartonașe cu imagini reprezentând bucuria, uimirea, liniștea și curiozitatea. Fiecare copil va putea alege imaginea care exprimă cel mai bine starea sa.

În cazul fetiței cu autism, voi pune la dispoziție suporturi vizuale și posibilitatea de a răspunde prin indicarea imaginilor, alegerea unui cartonaș sau exprimarea unor cuvinte simple. Nu voi insista asupra formulării unor răspunsuri verbale complexe.

Vom desfășura jocul „Dacă aș fi un fruct, aș fi…", prin care copiii vor descoperi că fiecare coleg are o anumită preferinţă, asemănătoare sau diferită de a altora. Se va întări ideea că aşa cu fructele sunt diferite, dar fiecare are calităţi deosebite, aşa şi copiii sunt diferiţi, dar fiecare este special în felul lui.

În acest context, voi încuraja intercunoaşterea printr-un joc al codurilor, la care copiii reacţionează după cum li se cere, astfel ei putându-se observa reciproc şi stabilind asemănări între ei, coordonându-şi reacţia la spusele cadrului didactic. De exemplu: Să pună mâna pe cap cei care au iubesc să picteze; să clipească fericiţi cei cărora le plac poveştile citite la culcare; să pună mâna la inimă cei care au făcut acasă un gest deosebit, să facă semnul îmbrăţişarii cei care au un prieten etc. Pe parcurs, cei care răspund codurilor li se pun întrebări corespunzătoare sarcinii. Fetița va avea posibilitatea să își manifeste interesul pentru anumite situaţii, acestea devenind puncte de sprijin pentru integrarea sa în colectiv, asemănându-se cu colegii care au aceleaşi preferinţe.

Comunicare în limba română – „Literele ne spun povestea toamnei"

Pornind de la o serie de imagini cu elemente specifice toamnei, voi organiza o activitate de recunoaștere și identificare a literelor A, M și I, cunoscute deja de copii.

Voi prezenta jetoane cu imagini și cuvinte simple, precum: măr, alună, mac, inel. Copiii vor identifica sunetul inițial, vor recunoaște litera corespunzătoare și vor realiza asocieri între imagine și cuvânt.

Se va desfășura jocul didactic „Caută și găsește!", în care elevii vor primi cartonașe cu litere și imagini, având sarcina de a le grupa corespunzător.

Pentru fetița cu autism, voi valorifica în mod special capacitatea sa de citire. Îi voi propune să fie „ajutorul bibliotecarului", având sarcina de a căuta în cărțile din colțul bibliotecii imagini și cuvinte care conțin literele învățate.

Această activitate îi oferă ocazia de a se deplasa într-un spațiu pe care îl preferă, dar și de a-și valorifica o competență pe care o stăpânește foarte bine.

În activitatea în perechi, un copil poate denumi imaginea, iar fetița poate identifica litera sau poate citi cuvântul corespunzător. Astfel, fiecare copil contribuie la rezolvarea sarcinii, iar comunicarea se realizează într-un mod natural, fără a pune presiune asupra exprimării verbale a fetiței.

Matematică și explorarea mediului – „Coșul cu bogății de toamnă"

În această secvență, copiii vor descoperi un coș cu fructe și legume specifice anotimpului: mere, pere, prune, nuci și morcovi.

Prin observare și manipulare, vor identifica însușiri precum forma, culoarea, mărimea și textura. Vom discuta despre locul în care cresc fructele și legumele și despre importanța acestora.

Voi organiza jocul matematic „Umple coșulețul!", prin care copiii vor forma mulțimi de 1, 2 și 3 elemente, vor recunoaște cifrele corespunzătoare și vor asocia cifra cu numărul de obiecte.

Fiecare copil va primi un coșuleț și jetoane cu cifre, având sarcina de a așeza în el numărul corespunzător de fructe.

Fetiței cu autism îi voi oferi materiale concrete, fructe naturale sau figurine și cifre mari, ușor de recunoscut. Va putea rezolva sarcinile prin manipularea și asocierea obiectelor, fără a fi obligată să completeze fișe de lucru.

De asemenea, îi voi propune un rol activ în cadrul grupului: acela de a distribui jetoanele sau de a verifica numărul fructelor așezate în coșulețe. Astfel, nevoia sa de mișcare va fi integrată în activitatea didactică, iar ea va avea o responsabilitate concretă în cadrul echipei.

Arte vizuale și abilități practice – „O zi de toamnă”

Această secvență reprezintă un moment deosebit de important al zilei, deoarece permite valorificarea creativității, a îndemânării și a aptitudinilor artistice ale tuturor copiilor. Activitatea se desfășoară pe grupe de lucru, fiecare grupă având o sarcină practică diferită.

Vom utiliza materiale precum hârtie colorată, coli albe, carton, fâșii de hârtie, frunze naturale și artificiale, lipici, carioci, creioane colorate, acuarele, foarfeci și elemente decorative.

Grupa I – „Copacii îmbrăcați în culorile toamnei”

Copiii vor realiza copaci de toamnă, folosind suporturi din hârtie pe care sunt reprezentate trunchiurile și crengile. Coroanele vor fi decorate prin lipirea unor fâșii de hârtie colorată, răsucite sau îndoite, în nuanțe de galben, portocaliu, roșu și verde. Prin combinarea culorilor și a formelor, fiecare copil va contribui la realizarea unui copac decorativ.

Grupa a II-a – „Puloverul meu de toamnă”

Elevii vor primi șabloane în formă de pulover, pe care le vor colora și decora cu motive specifice anotimpului: frunze, dovleci, ghinde, fructe și flori. Vor avea libertatea de a combina culorile și de a crea modele originale. La final, puloverele vor fi expuse pe un șnur, asemenea unei mici expoziții de toamnă.

Grupa a III-a – „Frunze cu povești și culori”

Copiii vor primi contururi de frunze pe care le vor decora prin colorare, realizarea unor modele și combinarea diferitelor nuanțe. Vor putea utiliza creioane colorate sau carioci, realizând frunze ornamentale, fiecare cu un model propriu. Lucrările vor fi decupate și expuse pe tablă, alături de celelalte creații.

Grupa a IV-a – „Omida veselă”

Copiii vor realiza omida folosind frunze uscate, înșirate pe o sârmuliță care are la capăt chipul drăguț al insectei.

În cadrul acestei activități, fetița cu autism va avea posibilitatea să își aleagă grupa și materialele cu care dorește să lucreze, în funcție de interesul manifestat. Având aptitudini artistice deosebite, îi voi propune să realizeze un element decorativ pentru una dintre lucrările colective sau să contribuie la decorarea personajelor din frunze.

Nu voi insista să lucreze în caiet sau să urmeze întocmai un model, ci îi voi oferi libertatea de a-și exprima creativitatea. Poate lucra individual la un element al proiectului, apoi îl poate integra în lucrarea grupei.

De asemenea, voi încuraja colaborarea cu un coleg, astfel încât unul dintre copii să poată pregăti materialele, iar ea să realizeze partea artistică. În acest fel, aptitudinile sale devin o resursă pentru întreaga echipă.

După timpul alocat activităţii, se iese afară, unde se realizează o expoziţie a vietăţilor -omizi-, expoziţie comună cu a altei clase care a lucrat pe acelaşi subiect, activitate care destinde şi relaxează copiii, care îi face să observe asemănări şi deosebiri între lucrări. La clasă se realizează între timp expoziţia lucrărilor, cu ajutorul unor elevi mai mari, care va cuprinde copacii colorați, puloverele decorate, frunzele ornamentale, coronița și unde se aduc, după plimbare, omizile din frunze. Expoziția va reprezenta rezultatul muncii colective și va evidenția faptul că fiecare copil a contribuit cu ceva valoros.

Strategii de incluziune și adaptare didactică

Pentru ca fetița cu autism să participe activ la toate momentele zilei, strategiile didactice adaptate particularităților sale utilizez:

- un program vizual al zilei, pentru a-i oferi predictibilitate și pentru a o ajuta să anticipeze succesiunea activităților;
- cerințe scurte, clare și concrete, oferind explicații însoțite de imagini și demonstrații;
- răspunsurile prin indicare, alegere, citire, gesturi sau exprimare verbală, fără a condiționa reușita de formularea unor propoziții complexe;
- alternarea activităților de concentrare cu cele practice și momentele de mișcare, oferindu-i posibilitatea de a se deplasa în mod organizat;
- valorificarea interesului pentru lectură și talentul artistic, oferindu-i roluri active în cadrul echipelor;
-încurajarea colaborării cu ceilalți copii, astfel încât aceasta să se simtă parte a colectivului și să experimenteze bucuria reușitei comune.

Consider că este important să nu transformăm particularitățile copilului în bariere, ci să construim activități în care acesta să poată participa folosindu-și punctele forte.

Evaluarea activității

Evaluarea se realizează pe parcursul întregii zile, prin observarea participării, a implicării și a progresului fiecărui copil.

Se apreciază realizarea obiectivelor, se face o prezentare a cee ace s-a învăţat, a felului de implicare în activităţi, a comportamentului, a lucrurilor bune care merită aplaudate.

În cazul fetiței cu autism, se urmăreşte în special implicarea în sarcini, capacitatea de a face alegeri, utilizarea achizițiilor de citire și numărare, colaborarea cu un coleg și realizarea produselor artistice.

La finalul zilei, expoziție cu toate lucrările realizate aduce cu sine bucurii împărtăşite.

Fetița va putea prezenta propria contribuție prin câteva cuvinte, prin citirea unui cuvânt sau prin indicarea elementelor realizate. Se apreciază implicarea și creativitatea fiecăruia.

Concluzii

Diversitatea și incluziunea nu trebuie să rămână doar principii teoretice, ci trebuie să se regăsească în fiecare activitate desfășurată la clasă. O clasă incluzivă este aceea în care fiecare copil are posibilitatea de a învăța, de a participa, de a-și manifesta aptitudinile și de a se simți apreciat.

Proiectarea activității integrate „Bucuriile toamnei” mi-a oferit posibilitatea de a reflecta asupra modului în care pot transforma particularitățile unui copil în oportunități de învățare.

Fetița despre care am vorbit nu trebuie definită prin dificultățile sale de comunicare sau prin faptul că nu reușește întotdeauna să urmeze activitățile în forma obișnuită. Ea este un copil care știe să citească, care iubește cărțile, care are o imaginație bogată și aptitudini artistice ce merită descoperite și valorificate.

Dacă îi oferim posibilitatea de a se exprima prin desen, culoare, creație și activități practice, îi oferim, de fapt, o altă cale de comunicare cu cei din jur. Dacă îi permitem să contribuie la o lucrare colectivă, îi transmitem că munca și prezența ei contează.

Consider că adevărata incluziune nu înseamnă să îi învățăm pe toți copiii în același mod, ci să găsim modalități prin care fiecare să poată învăța și să reușească. Nu toți copiii își exprimă cunoștințele prin cuvinte, nu toți lucrează în același ritm și nu toți au aceleași preferințe, dar fiecare are ceva valoros de oferit.

Rolul cadrului didactic este să descopere acel ceva special din fiecare copil și să creeze contexte în care acesta să poată străluci.

Pentru că incluziunea înseamnă să nu lăsăm niciun copil în afara bucuriei de a învăța, de a crea și de a aparține unui grup. Înseamnă să oferim fiecăruia șansa de a fi văzut, ascultat, acceptat și apreciat.

O șansă pentru fiecare înseamnă o clasă în care diferențele nu ne despart, ci ne îmbogățesc, iar fiecare copil își găsește propriul mod de a înflori.

ROLUL JOCURILOR DIDACTICE ÎN INCLUZIUNEA ELEVILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE (CES)

HÎNGAN LENUȚA
CENTRUL ȘCOLAR PENTRU EDUCAȚIE INCLUZIVĂ BILBOR

Introducere

Educația incluzivă reprezintă una dintre direcțiile importante ale sistemului educațional contemporan, având ca obiectiv asigurarea accesului la educație pentru toți copiii, indiferent de particularitățile, abilitățile sau dificultățile lor de învățare. Fiecare elev are dreptul de a participa activ la viața școlară, de a se dezvolta armonios și de a beneficia de sprijinul necesar pentru valorificarea propriului potențial.

Elevii cu cerințe educaționale speciale (CES) pot întâmpina dificultăți în procesul de învățare, comunicare sau relaționare socială. În acest context, jocurile didactice reprezintă o metodă pedagogică valoroasă, deoarece îmbină învățarea cu activitatea practică, interacțiunea și plăcerea de a descoperi. Prin intermediul jocului, elevii pot dobândi cunoștințe, își pot dezvolta abilitățile cognitive și sociale și pot învăța să colaboreze cu ceilalți.

Scopul acestui referat este de a evidenția rolul jocurilor didactice în incluziunea elevilor cu CES, prezentând beneficiile acestora, modalitățile de adaptare și exemple de activități aplicabile în mediul școlar.

Importanța jocurilor didactice în procesul educațional

Jocul este o activitate fundamentală în dezvoltarea copilului, prin intermediul căreia acesta explorează mediul, învață reguli, își exprimă emoțiile și descoperă modalități de relaționare cu ceilalți. Jocul didactic reprezintă o activitate organizată de cadrul didactic, cu obiective educaționale clare, care urmărește consolidarea cunoștințelor și dezvoltarea unor competențe prin intermediul unor reguli și sarcini atractive.

Utilizarea jocurilor didactice stimulează interesul elevilor pentru învățare și contribuie la crearea unei atmosfere relaxate, în care aceștia au curajul să experimenteze și să învețe din propriile greșeli. Jocurile pot fi utilizate în diferite domenii, precum limba și comunicarea, matematica, dezvoltarea socio-emoțională, educația artistică sau explorarea mediului.

Prin adaptarea regulilor și a materialelor, aceleași activități pot fi accesibile elevilor cu niveluri diferite de dezvoltare. Elevii nu sunt doar receptori ai informației, ci participă direct la realizarea sarcinilor, iau decizii, caută soluții și interacționează cu partenerii de joc.

Rolul jocurilor didactice în incluziunea elevilor cu CES

a) Dezvoltarea abilităților sociale

Prin jocurile desfășurate în perechi sau în grupuri, elevii învață să comunice, să respecte reguli, să își aștepte rândul și să colaboreze pentru atingerea unui obiectiv comun. Pentru elevii cu CES, aceste activități pot reprezenta oportunități de exersare a interacțiunilor sociale într-un mediu structurat și securizant. Colegii învață, la rândul lor, să manifeste răbdare și să accepte modalități diferite de participare.

b). Dezvoltarea comunicării și a limbajului

Jocurile care presupun denumirea obiectelor, descrierea imaginilor sau construirea unor povești contribuie la îmbogățirea vocabularului și la dezvoltarea exprimării. Elevii care întâmpină dificultăți de comunicare verbală pot participa prin imagini, gesturi, simboluri sau alte modalități adaptate.

c). Stimularea dezvoltării cognitive

Jocurile didactice pot contribui la dezvoltarea atenției, memoriei, gândirii logice, clasificării și rezolvării problemelor. Activitățile de asociere, sortare și identificare a diferențelor îi ajută pe elevi să învețe într-un mod concret și atractiv. Sarcinile pot fi gradate în funcție de posibilitățile fiecărui copil.

d). Dezvoltarea încrederii în sine

Elevii cu CES pot avea experiențe repetate de eșec sau teama de a greși în fața colegilor. Jocurile didactice oferă ocazii de reușită prin sarcini accesibile și prin aprecierea efortului depus. Recunoașterea contribuției fiecărui elev poate susține încrederea în propriile capacități și motivația de a participa.

e). Dezvoltarea empatiei și a respectului față de diversitate

Jocurile de cooperare îi ajută pe copii să descopere că fiecare persoană are calități, interese și nevoi diferite. Participând la activități comune, elevii învață să se sprijine reciproc.

Exemple de jocuri didactice pentru incluziunea elevilor cu CES

a). Jocul „Ghicește emoția!”

Scop**:** dezvoltarea empatiei și a comunicării emoționale.

Materiale**:** cartonașe cu imagini care reprezintă bucuria, tristețea, furia, teama și surpriza.

Desfășurare**:** elevii aleg un cartonaș și identifică emoția ilustrată. Ei pot povesti o situație în care au simțit acea emoție sau pot arăta prin mimică ceea ce simt.

Rol incluziv**:** copiii învață să recunoască emoțiile colegilor și să manifeste înțelegere. Elevii care au dificultăți de exprimare pot răspunde prin indicarea imaginilor.

Scop**:** dezvoltarea atenției, memoriei și capacității de asociere.

Materiale: cartonașe cu imagini identice sau asociate, precum animalul și puiul său ori obiectul și umbra sa.

Desfășurare**:** elevii găsesc imaginile care formează perechi. Jocul începe cu puține cartonașe, iar numărul acestora poate crește treptat.

Rol incluziv**:** sarcina poate fi adaptată nivelului fiecărui copil, astfel încât toți să poată participa și să obțină rezultate pozitive.

c). Jocul „Povestea noastră”

Scop**:** dezvoltarea limbajului, imaginației și comunicării.

Materiale: imagini cu personaje, animale, obiecte și locuri.

Desfășurare**:** fiecare elev alege o imagine și adaugă o idee la povestea creată împreună cu ceilalți. Profesorul îi sprijină pe copii să lege ideile într-o poveste coerentă.

Rol incluziv**:** elevii pot participa prin cuvinte, propoziții simple, gesturi sau alegerea imaginilor, în funcție de posibilitățile lor

Adaptarea jocurilor didactice la nevoile elevilor cu CES

Pentru ca jocurile didactice să fie eficiente, este necesară adaptarea acestora la particularitățile individuale ale elevilor. Cadrul didactic trebuie să se asigure că sarcinile sunt accesibile, regulile sunt înțelese și fiecare copil are posibilitatea de a participa activ.

- Simplificarea instrucțiunilor, prin explicații scurte, clare și prezentate etapizat.

- Utilizarea materialelor vizuale, precum imagini, simboluri, pictograme și obiecte concrete.
- Adaptarea materialelor de joc prin alegerea unor obiecte ușor de manipulat și accesibile.
- Acordarea unui timp suplimentar pentru înțelegerea cerinței și formularea răspunsului.
- Organizarea activităților în perechi sau grupuri mici, pentru a facilita interacțiunea și sprijinul reciproc.
- Acceptarea mai multor modalități de răspuns, inclusiv prin gesturi, desene, imagini sau dispozitive de comunicare asistată.
- Încurajarea pozitivă, prin aprecierea efortului, a progresului și a implicării fiecărui elev.

Adaptările trebuie realizate cu respectarea demnității și autonomiei copilului. Elevul cu CES nu trebuie izolat de grup, ci trebuie să fie un participant activ, cu un rol semnificativ în desfășurarea jocului.

Rolul cadrului didactic în organizarea jocurilor incluzive

Cadrul didactic are un rol esențial în organizarea și desfășurarea jocurilor didactice cu scop incluziv. Acesta selectează activitățile în funcție de obiectivele educaționale, vârsta elevilor și particularitățile individuale ale acestora.

Înaintea activității, profesorul pregătește materialele, explică regulile și identifică eventualele bariere care ar putea împiedica participarea anumitor elevi. În timpul jocului, oferă sprijin atunci când este necesar, observă relațiile dintre copii și încurajează cooperarea.

Profesorul trebuie să creeze un climat emoțional pozitiv, în care greșelile sunt considerate oportunități de învățare, iar diferențele dintre elevi sunt respectate. Competiția excesivă și comparațiile negative trebuie evitate, punându-se accentul pe progresul individual și pe reușita colectivă.

Colaborarea cu familia, profesorul de sprijin, consilierul școlar și alți specialiști pot contribui la identificarea celor mai potrivite modalități de adaptare a jocurilor. După încheierea activității, cadrul didactic poate discuta cu elevii despre experiența trăită, despre felul în care s-au ajutat și despre ceea ce au învățat.

Beneficiile jocurilor didactice pentru întreaga clasă

Jocurile didactice incluzive aduc beneficii tuturor elevilor, nu doar celor cu CES. Prin intermediul lor, copiii își dezvoltă capacitățile cognitive, limbajul, creativitatea și abilitățile de relaționare.

În plan social, jocurile contribuie la formarea spiritului de echipă, a respectului față de reguli și a responsabilității. Elevii învață să își ofere ajutorul, să accepte puncte de vedere diferite și să găsească soluții împreună.

În plan emoțional, activitățile ludice pot favoriza încrederea în sine, motivația și sentimentul de apartenență la grup. Un elev care se simte acceptat și valorizat este mai predispus să participe la activități și să își exprime ideile.

Jocurile incluzive îi ajută pe copii să înțeleagă că oamenii pot avea nevoi diferite și că fiecare poate contribui la viața colectivului. Astfel, clasa devine un spațiu în care diversitatea este recunoscută și respectată.

Concluzii

Jocurile didactice reprezintă instrumente pedagogice importante în procesul de incluziune a elevilor cu cerințe educaționale speciale. Prin caracterul lor atractiv, interactiv și flexibil, acestea facilitează învățarea, dezvoltarea abilităților sociale și participarea activă la viața clasei.

Prin joc, elevii cu CES au posibilitatea de a-și valorifica aptitudinile, de a-și dezvolta încrederea în sine și de a construi relații pozitive cu ceilalți. În același timp, colegii lor învață să manifeste empatie, toleranță și respect față de diversitate

În concluzie, incluziunea școlară nu înseamnă doar să fim împreună în aceeași clasă, ci să avem posibilitatea de a învăța, de a participa și de a ne dezvolta împreună. Prin jocurile didactice, școala poate deveni un mediu mai prietenos, mai echitabil și mai deschis față de nevoile fiecărui copil.

Bibliografie

1. UNESCO (2017). A Guide for Ensuring Inclusion and Equity in Education. Paris: UNESCO.
2. Booth, T. și Ainscow, M. (2011). Index for Inclusion: Developing Learning and Participation in Schools. Bristol: Centre for Studies in Inclusive Education.
3. Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, cu modificările și completările ulterioare.

DIVERSITATEA ȘI INCLUZIUNEA LA ORA DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ – LECTURA CA SPAȚIU AL ÎNTÂLNIRII

Prof. SMIEDT MIHAELA ELENA
LICEUL TEHNOLOGIC DE TRANSPORTURI AUTO, BAIA SPRIE

În școala contemporană, diversitatea nu reprezintă o abatere de la un model ideal al clasei, ci chiar realitatea din care pornește învățarea. Elevii vin la ora de limba și literatura română cu experiențe familiale, ritmuri de lucru, deprinderi de lectură, interese și niveluri diferite de încredere în exprimarea proprie. În acest context, incluziunea nu înseamnă simplificarea permanentă a sarcinilor, ci organizarea unor situații de învățare în care fiecare elev are acces la sens, poate contribui și își poate demonstra progresul.

Disciplina limba și literatura română oferă un cadru privilegiat pentru o asemenea pedagogie. Textul literar deschide conversații despre identitate, apartenență, diferență și solidaritate, iar comunicarea orală și scrisă permite elevilor să își formuleze perspectiva. Un demers incluziv valorifică atât cultura scrisă, cât și experiențele cotidiene ale adolescenților, fără a renunța la rigoarea interpretării și la dezvoltarea competențelor prevăzute de curriculum.

Un prim pas îl constituie cunoașterea profilului de învățare al clasei. Profesorul poate utiliza un chestionar scurt despre preferințele de lectură, o conversație ghidată sau o activitate diagnostică fără miză de notare. Aceste informații ajută la alegerea nivelului de sprijin: glosare pentru vocabularul dificil, întrebări de orientare în text, fragmente audio citite expresiv, organizatori grafici ori modele de răspuns. Sprijinul este temporar și flexibil; scopul lui este autonomia, nu etichetarea elevilor în categorii fixe.

La lectura unui text narativ, aceeași competență poate fi exersată prin trasee diferite. Pentru identificarea relațiilor dintre personaje, unii elevi pot completa o schemă cu indicii din text, alții pot construi un jurnal al personajului, iar cei pregătiți pentru o provocare suplimentară pot argumenta schimbarea perspectivei narative. Produsele diferă ca formă și complexitate, însă criteriile esențiale rămân comune: înțelegerea textului, folosirea dovezilor și coerența explicației. Diferențierea nu confundă echitatea cu uniformitatea.

La fel de valoroasă este lectura dialogică. În loc să caute imediat un singur răspuns „corect”, profesorul poate propune întrebări deschise: „Ce a determinat gestul personajului?”, „Cum ar fi

interpretată situația din perspectiva altcuiva?", „Care afirmație poate fi susținută printr-un pasaj?". Elevii învață să distingă între opinie și argument, să asculte fără ironie și să accepte că interpretările pot fi nuanțate. Respectul față de coleg nu exclude dezacordul; îl transformă într-un exercițiu de gândire critică.

În clasele cu niveluri eterogene de competență lingvistică, exprimarea orală poate deveni o sursă de anxietate. O practică incluzivă este alternarea etapelor „gândește individual – discută în pereche – prezintă grupului". Elevul are timp să își formuleze ideea înainte de expunerea publică. Rolurile din grup – cititor, moderator, identificator de dovezi, sintetizator – se rotesc, pentru ca nimeni să nu fie redus la statutul de observator. Profesorul urmărește participarea efectivă, nu doar răspunsurile celor mai vocali.

Scrierea creativă oferă un alt punct de întâlnire între literatură și incluziune. Pornind de la un conflict dintr-o operă studiată, elevii pot redacta o scrisoare din perspectiva unui personaj marginalizat, un monolog interior sau o continuare alternativă. O astfel de sarcină nu cere imitarea experiențelor altora, ci documentare atentă, empatie și responsabilitate față de limbaj. Înaintea redactării, clasa stabilește reguli pentru evitarea stereotipurilor și a etichetelor ofensatoare.

În învățământul tehnologic, relevanța practică a comunicării poate susține implicarea elevilor. De exemplu, interpretarea unui text argumentativ poate fi conectată la analiza unui mesaj public, a unei campanii de informare sau a unui discurs despre relațiile dintre oameni. Activitatea poate continua cu redactarea unui email formal, a unei invitații ori a unei opinii argumentate, în situații recognoscibile. Astfel, competențele de lectură și scriere nu sunt prezentate ca exerciții izolate, ci ca instrumente pentru participare socială și profesională.

Evaluarea incluzivă începe prin formularea transparentă a criteriilor. O grilă simplă pentru un paragraf argumentativ poate urmări ideea centrală, justificarea prin exemplu, organizarea și corectitudinea exprimării. Elevul primește feedback precis: ce a reușit, ce trebuie revizuit și care este următorul pas realizabil. Posibilitatea rescrierii după feedback și autoevaluarea pe baza criteriilor mută accentul de la sancționarea erorii la progresul demonstrabil.

Incluziunea presupune și vigilență față de climatul relațional. Ironizarea unei pronunții, ridiculizarea unei opinii sau asocierea performanței cu mediul de proveniență pot bloca participarea. Profesorul intervine ferm și calm, discută despre efectul cuvintelor și construiește împreună cu elevii norme de dialog. Se recomandă evitarea expunerii publice a dificultăților individuale și oferirea unor modalități discrete de solicitare a ajutorului.

O secvență didactică aplicabilă poate avea patru momente: activarea experienței printr-o întrebare accesibilă tuturor; lectura ghidată cu sprijin adaptat; cooperarea pentru formularea unei interpretări argumentate; reflecția individuală printr-un „bilet de ieșire” în care fiecare notează o idee nouă și o întrebare rămasă. Profesorul folosește răspunsurile pentru a regla lecția următoare. În acest fel, diferențierea devine un proces continuu, fundamentat pe dovezi observabile, nu pe presupuneri despre elevi.

Parteneriatul cu familia și cu specialiștii școlii completează demersul didactic, cu respectarea confidențialității și a demnității elevului. Nicio metodă izolată nu garantează incluziunea. Ea se construiește prin consecvența unor decizii mici: cui îi oferim timp de gândire, ce tipuri de răspuns acceptăm, cum distribuim cuvântul și ce mesaje transmitem atunci când un elev greșește.

În concluzie, ora de limba și literatura română poate deveni un laborator al apartenenței, în care lectura dezvoltă înțelegerea celuilalt, iar comunicarea oferă fiecăruia dreptul de a fi ascultat. O clasă incluzivă nu este cea în care toți elevii parcurg identic același drum, ci aceea în care fiecare este sprijinit să avanseze spre obiective educaționale semnificative. Diversitatea îmbogățește învățarea atunci când profesorul o transformă, cu intenție pedagogică, într-o resursă comună.

Bibliografie

UNESCO (2020). *Global Education Monitoring Report 2020: Inclusion and Education* – All Means All. Paris: UNESCO.

CAST (2024). *Universal Design for Learning Guidelines, version 3.0. CAST.*

Consiliul Europei (2001). *Cadrul european comun de referință pentru limbi: învățare, predare, evaluare*. Strasbourg: Consiliul Europei.

DIVERSITATEA ȘI INCLUZIUNEA LA CLASĂ – O ȘANSĂ PENTRU FIECARE ELEV

SMIEDT ANCUȚA

LICEUL TEORETIC „EMIL RACOVIȚĂ” BAIA MARE

Diversitatea nu este o excepție a vieții școlare, ci una dintre caracteristicile sale definitorii. În aceeași clasă învață elevi cu ritmuri diferite de lucru, experiențe familiale variate, interese distincte și niveluri inegale de stăpânire a competențelor. Unii au nevoie de provocări suplimentare, alții de timp, structurare sau sprijin emoțional. În acest context, incluziunea nu înseamnă tratarea tuturor în mod identic, ci asigurarea unor condiții echitabile pentru participare, progres și apartenență. O școală incluzivă nu întreabă numai dacă elevul poate ține pasul cu lecția, ci și ce poate schimba profesorul în organizarea învățării pentru ca fiecare elev să aibă o șansă reală de reușită.

De la prezență la participare autentică

Simpla prezență a unui elev în sala de clasă nu garantează incluziunea. Participarea autentică presupune ca acesta să poată înțelege sarcinile, să fie ascultat, să contribuie la activități și să își recunoască progresul. Un mediu educațional incluziv valorizează diferențele fără a transforma particularitățile individuale în etichete. Profesorul formulează așteptări înalte, dar realiste, oferă explicații accesibile și evită comparațiile publice care pot produce anxietate sau retragere. Greșeala este prezentată ca etapă firească a învățării, iar succesul nu se măsoară exclusiv prin competiție, ci și prin evoluția față de nivelul inițial.

În practică, climatul de siguranță psihologică se construiește prin reguli clare de comunicare, intervenție promptă în fața ironiilor și a excluderii, limbaj respectuos și distribuirea echilibrată a oportunităților de răspuns. Este esențial ca elevii tăcuți sau cei care întâmpină dificultăți să nu devină invizibili, iar cei performanți să nu fie considerați singurii capabili să ofere răspunsuri valoroase. Relația de încredere dintre profesor și elev reprezintă baza oricărei adaptări didactice eficiente.

Predarea diferențiată, fără fragmentarea comunității clasei

Diferențierea nu presupune pregătirea a treizeci de lecții distincte, ci proiectarea flexibilă a câtorva trasee de învățare către aceleași obiective esențiale. O sarcină poate avea un nucleu comun și grade variabile de complexitate: identificarea ideilor principale, explicarea relațiilor dintre acestea și formularea unui punct de vedere argumentat. Elevul poate alege un nivel de sprijin sau poate trece gradual de la o etapă la alta. Astfel, cerințele rămân semnificative pentru toți, fără a fixa elevii în categorii rigide precum „slabi” și „buni”.

În predarea limbii engleze, de exemplu, același text poate fi abordat printr-o fișă cu vocabular de sprijin și întrebări ghidate, prin exerciții de inferență contextuală sau printr-o activitate de analiză critică. Obiectivul comun poate fi înțelegerea mesajului și exprimarea unei opinii, dar produsele realizate diferă în funcție de nivelul de autonomie. Un elev poate răspunde prin enunțuri scurte, altul printr-un paragraf structurat, iar un al treilea poate susține

o dezbatere. Important este ca fiecare formă de răspuns să permită demonstrarea competenței vizate, fără a confunda dificultatea lingvistică suplimentară cu valoarea ideii exprimate.

O asemenea abordare este compatibilă cu principiile proiectării universale pentru învățare: prezentarea informației în modalități variate, oferirea mai multor căi de participare și posibilitatea unor forme diferite de exprimare a achizițiilor. Materialele scrise pot fi completate de suport vizual, demonstrație, explicație orală sau organizatori grafici. Alegerea nu înseamnă reducerea exigenței, ci eliminarea barierelor inutile care împiedică manifestarea cunoștințelor.

Evaluarea pentru progres și feedbackul care sprijină

Incluziunea devine credibilă atunci când se reflectă și în evaluare. Testul unic, administrat într-un singur ritm și urmat numai de o notă, oferă informații limitate despre cauzele dificultăților. Evaluarea formativă, prin întrebări scurte, observație, autoevaluare, portofoliu și feedback individualizat, îi permite profesorului să identifice din timp neînțelegerile și să adapteze intervenția. O formulare precum „ai identificat corect ideea centrală; următorul pas este să o susții cu un exemplu” este mai utilă decât o etichetă generală de tipul „insuficient”.

Instrumentele de evaluare trebuie să urmărească aceleași competențe, dar să permită, atunci când este justificat și în acord cu cerințele aplicabile, adaptări ale timpului, formatului sau suportului. În cazul lucrărilor scrise, analiza erorilor pe tipuri și pe itemi poate evidenția nu doar nevoile individuale, ci și aspectele predării care necesită reluare. O rată scăzută de reușită la o anumită întrebare este un semnal pentru reconsiderarea explicațiilor, a exemplelor și a modului de exersare, nu o dovadă că un grup de elevi nu poate progresa.

Cooperarea și sentimentul de apartenență

Activitățile colaborative pot susține incluziunea dacă sunt proiectate atent. Organizarea în echipe eterogene, atribuirea unor roluri rotative și stabilirea unui rezultat comun îi ajută pe elevi să își valorifice abilitățile complementare. Un proiect poate solicita documentare, redactare, selecție de imagini și prezentare orală, oferind posibilitatea ca fiecare membru să contribuie relevant. Profesorul urmărește ca un elev să nu preia permanent întreaga sarcină, în timp ce altul rămâne spectator. Rolurile se schimbă periodic pentru a evita consolidarea unor ierarhii informale.

Discuțiile despre diferențe culturale, socioeconomice sau de învățare trebuie purtate cu tact, fără expunerea situațiilor personale ale elevilor. Literatura, filmele, textele autentice și exemplele din viața cotidiană oferă contexte potrivite pentru explorarea empatiei, a stereotipurilor și a respectului reciproc. Prin întrebări precum „a cui perspectivă lipsește?” sau „ce altă explicație ar putea exista?”, profesorul dezvoltă gândirea critică și îi încurajează pe elevi să depășească judecățile pripite.

Un demers aplicabil: aceeași țintă, mai multe căi

Un exemplu simplu de practică incluzivă este lecția construită în jurul unei teme comune, precum „Vocea mea în comunitate”. În prima etapă, elevii urmăresc un material vizual scurt și identifică o problemă familiară. Apoi aleg între trei modalități de explorare: citirea unui text accesibil cu glosar, analizarea unui articol mai complex sau realizarea unui interviu ghidat în perechi. În etapa de exprimare, formulează o propunere sub forma unui

mesaj scris, a unui afiș argumentat sau a unei intervenții orale. Toate produsele sunt analizate pe criterii anunțate anterior: relevanța ideii, claritatea argumentului, adecvarea la scop și progresul individual.

La final, elevii completează un scurt bilet de ieșire: „Ce am înțeles?", „Unde am avut nevoie de ajutor?" și „Ce voi încerca data viitoare?". Profesorul folosește răspunsurile pentru a regrupa temporar elevii, pentru a oferi exemple suplimentare sau pentru a introduce sarcini de aprofundare. Adaptarea devine astfel un proces continuu, bazat pe dovezi de învățare, nu pe presupuneri despre capacitățile copiilor.

Parteneriatul educațional și responsabilitatea comună

Efortul profesorului este mai eficient când este susținut de dialogul cu familia, consilierul școlar și ceilalți profesori. Comunicarea trebuie să urmărească soluții concrete, să respecte confidențialitatea și să evite definirea elevului exclusiv printr-o dificultate. Schimbul de observații despre strategiile care funcționează, stabilirea unor obiective mici și revizuirea lor periodică pot preveni acumularea frustrării. În aceeași măsură, școala are responsabilitatea de a oferi profesorilor timp de colaborare, resurse accesibile și formare relevantă.

Concluzii

Diversitatea și incluziunea nu sunt două teme separate: prima descrie realitatea clasei, iar a doua exprimă răspunsul educațional responsabil la această realitate. O șansă pentru fiecare nu înseamnă rezultate identice, ci posibilitatea fiecărui elev de a participa cu demnitate, de a primi sprijin adecvat și de a progresa. Prin predare flexibilă, evaluare formativă, cooperare și relații bazate pe respect, profesorul poate transforma diferențele din surse de excludere în oportunități de învățare reciprocă. O clasă incluzivă nu este aceea în care dificultățile dispar, ci aceea în care nimeni nu este lăsat singur în fața lor.

Bibliografie selectivă

CAST (2024). Universal Design for Learning Guidelines, versiunea 3.0. CAST.

UNESCO (2020). Global Education Monitoring Report 2020: Inclusion and Education – All Means All. UNESCO.

SCENARIU DIDACTIC INTEGRAT

„Bunicii mei lumină sfântă”

Activitate festivă dedicată Zilei bunicuțelor

Educator TIHON TAMARA

INSTITUȚIA: IET BRÎNZENII VECHI

Grupa: pregătitoare „Îngerașii”

Vârsta: 6–7 ani

Număr copii: 17

Tema: „Bunicii mei lumina sfântă”

Forma de realizare: activitate integrată, cu caracter festiv

Durata: 45–60 minute

Tipul activității: consolidare, sistematizare și valorificare a experiențelor copiilor

Domenii de activitate

Eu, familia și societatea

Limbaj și comunicare

Arte

Sănătate și motricitate

Științe și tehnologii

A. Dezvoltarea fizică și fortificarea sănătății

-motricitate fină;

-coordonarea mișcărilor;

-expresivitate corporală și motrică.

B. Dezvoltarea personală, emoțională și socială

-dezvoltarea exprimării emoțiilor;

-relaționarea pozitivă;

-cooperarea;

-empatia;

-respectul față de membrii familiei.

C. Dezvoltarea limbajului, a comunicării și premisele citirii și scrierii

-ascultarea și înțelegerea mesajului;

-exprimarea orală;

-îmbogățirea vocabularului;

-recitarea;

-formularea de mesaje.

D. Dezvoltarea cognitivă

-observare și comparare;

-clasificare;

-numărare;

-rezolvarea unor situații-problemă;

-valorificarea experienței personale.

SCOPUL ACTIVITĂȚII

Cultivarea dragostei, recunoștinței și respectului față de bunici, prin valorificarea experiențelor personale ale copiilor și prin activități de comunicare, recitare, cântec, mișcare, joc și creație artistică.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE

La sfârșitul activității, copiii vor fi capabili:

O1. să identifice și să denumească rolul bunicii în familie;
O2. să descrie, în enunțuri clare, aspecte despre propria bunică;
O3. să utilizeze corect cuvinte și expresii referitoare la familie și relațiile de rudenie;
O4. să exprime verbal emoții, sentimente și atitudini de apreciere față de bunică;
O5. să recite expresiv poezii și să interpreteze cântece dedicate bunicilor;
O6. să participe activ la dialog, respectând regulile de comunicare și ascultând mesajul colegilor;
O7. să coopereze în realizarea momentelor artistice și a produsului colectiv;
O8. să manifeste empatie, grijă, respect și disponibilitate de a oferi ajutor;
O9. să rezolve sarcini simple de clasificare și numărare în cadrul jocurilor tematice;
O10. să execute mișcări ritmice și coordonate în cadrul dansului/jocului muzical;
O11. să realizeze un produs artistic destinat bunicii;
O12. să formuleze un mesaj personal de mulțumire și apreciere pentru bunică.

DOMENIUL B – *Dezvoltarea personală, emoțională și socială*

Indicator 181 – copilul descrie membrii familiei, inclusiv bunicii, și relațiile de rudenie.

Indicatorii 346–350 – copilul inițiază/participă la activități cu alți copii, cooperează, ascultă și ajută, participă la proiecte colective, scenete, spectacole, cântece și dansuri.

Indicator 351 – oferă voluntar ajutor celor din jur.

Indicator 352 – manifestă apreciere pentru succesele colegilor.

DOMENIUL C – *Limbaj și comunicare*

Indicatorii 396–400 – folosirea cuvintelor referitoare la gradele de rudenie, însușirea vocabularului nou, formularea întrebărilor, utilizarea unor cuvinte pentru aprecierea acțiunilor și denumirea obiectelor/ființelor.

Indicatorii 440–444 – continuarea versurilor, recitarea/cântarea unor rime familiare și reproducerea ritmului și tempoului.

DOMENIUL D – *Dezvoltarea cognitivă*

Indicatorii 609–614 – stabilirea raportului dintre număr și obiecte în limita 1–10, numărarea până la 10/20, compararea numerelor, identificarea/scrierea cifrelor și efectuarea unor operații simple.

Indicatorii 632–635 – identificarea figurilor geometrice și utilizarea lor creativă în imagini și construcții.

Indicatorii 680–682 – observarea asemănărilor și deosebirilor și formularea unor întrebări în urma observării.

METODE ȘI PROCEDEE

conversația; explicația; demonstrația; observația; problematizarea; exercițiul; jocul didactic; jocul de rol; dramatizarea; recitarea; audiția; învățarea prin cooperare; turul galeriei; aprecierea verbală.

Forme de organizare

frontal; individual; în perechi; în grupuri mici; în semicerc.

Mijloace didactice

fotografii cu bunici; coșuleț/cufăr; felicitări; flori confecționate; imagini; cartonașe; cifre; materiale pentru lucru manual; instrument muzical/boxă; decor tematic.

DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII

1. Moment organizatoric

Copiii intră în sală pe un fond muzical liniștit și se așază în semicerc.

Educatoarea:

„Astăzi este o zi aparte. În sala noastră au venit oameni care poartă în suflet o iubire pe care numai o bunică o poate dărui.”

Copiii salută bunicuțele.

2. Captarea atenției – „Cufărul bunicuței”

Educatoarea prezintă un cufăr/coșuleț decorat.

Educatoarea:

„Copii, dimineață am găsit acest cufăr. Pe el scria: «Pentru nepoții mei». Haideți să descoperim împreună ce ascunde!”

Din cufăr se scot pe rând:

o fotografie;

un ștergar;

o lingură de lemn;

o floare;

o carte;

un ghem de ață.

Copiii identifică obiectele și spun ce amintiri le trezesc.

Întrebări:

Cine folosește aceste lucruri?

Cu cine vă amintesc?

Ce face bunica pentru voi?

Ce vă place cel mai mult să faceți împreună?

Cum îi arătăm bunicii că o iubit

(Aici intervine un copil și le urează bun venit buneilor)

1. Cecan Ianis

Bun venit, bunici iubite,
Astăzi fiți sărbătorite!
Sala noastră-i plină de soare,
Pentru că e zi de sărbătoare!

4. Cântec. LaLaPlanet - La Bunica

Refren:

Are buni o nepoțică, frumoasă și cumintică
Are buni un nepoțel, cel mai frumos băiețel
Ea e hărnicuță tare, el mai face prostioare,
Dar bunica-i iubește pe-amândoi la fel de tare

Strofa 1:

Mie îmi place la bunica să mă joc
Dacă o rog, îmi face și un tort

Mie îmi place la buni că nu mă ceartă
Și dacă greșesc, mă iartă

Mie îmi place la bunica să gătesc
Ea mă ajută clătite să pregătesc
Mie îmi place la buni că ea mă lasă
Să aduc cățelul în casă

Strofa 2:
Mie îmi place la bunica să dansez
Cu găina și cocoșul din coteț
Mie îmi place să alerg prin mărăcini
Să sar gardul la vecini

Mie îmi place la bunica să mănânc
Sărmăluțe și poale-n brâu
Mie îmi place la buni să mă distrez
Și pe surioara mea s-o enervez

5. Moment literar – „Cuvinte pentru bunica mea”

Copiii recită poeziile pregătite.

2.Muntean Victor

La bunica în ogradă,
Toate par o jucărie,
Puii fug în marea șovă,
Iar pisica stă să scrie.
Dar mai dulce decât toate
E dulceața din cămară,
Și îmbrățișarea caldă
În fiece de seară.

(Între poezii câte o replică la adresa bunicuței,copiii se ridică repede de pe scaun și își spun replica)

*A)**DAVID** „Bunica este zâmbetul casei.”*

3.Silviu Capsîzu

Ochelarii de pe nas,
Glasul moale și duios,
Părul alb ca nins de nea,
Aceasta e bunica mea!
Ea mă mângâie pe mână
Și-mi urează „noapte bună”

***B) EVELINA** „Bunica are mâini care știu să mângâie.”*

4.Zmuncilă Vlada

Mâinile bunicii mele
Au muncit o viață-ntreagă,
Sunt crăpate de trudă grea,
Dar mi-e cea mai, cea mai dragă!
Când mă ia în brațe strâns,
Mie-mi trece orice plâns.

C)MIA *„Bunica ne învață lucruri pe care nu le găsim în nicio carte.”*

5. Teslari Alexandru

Să-ți dea Domnul sănătate,
Zile multe, luminate!
Să ne vezi mari, la scrisoare,
Să fii mândră la serbare!

6. Joc cognitiv – „Coșul cu flori pentru bunica”

Pe masă sunt flori de diferite culori și dimensiuni.
Copiii primesc sarcini:
sortează florile după culoare; apoi numără câte flori sunt de o culoare și câte de altă de altă culoare.
Apoi rezolvarea problemei orale,câte flori au fost la început cîte sunt in coșuri (ex.10-4=6)
Sau (erau 5 flori îi aduce bunicii încă 5 câte are în total?)
„Bunica are 5 flori. Nepotul îi mai aduce 2. Câte flori are acum bunica?”

7. Moment muzical

Un copil interpretează un cântec dedicat bunicii.

6.Severina Zaporojan „Bunicuța mea„ -Țulea Eva

Cu ochi de rouă ca o zi nouă e bunicuța mea
Cea mai frumoasă și mai duioasă e bunicuța mea
Cea mai frumoasă și mai duioasă e bunicuța mea
O bunicuța mea Astăzi e ziua
O bunicuța mea cu tine azi voi dansa
Zile senine cu soare pline Domnul mereu să-ți de-a
Noroc în toate și sănătate e obosita mea
Noroc în toate și sănătate e obosita mea
O bunicuța mea Astăzi e ziua ta
O bunicuța mea cu tine azi voi dansa
Sunt prea micuță dar hărnicuță și te voi ajuta
Cu turtă coaptă și ciocolată eu te voi
Ospăta cu turtă coaptă și ciocolată eu te voi ospăta
O bunicuța mea Astăzi e ziua ta
O bunicuța mea cu tine azi voi dansa
O bunicuța mea Astăzi e ziua ta
O bunicuța mea cu tine azi voi dansa

Educătoarea. *Copii,dar ştiţi că părinţii noştri au crescut cu ursuleţi modelaţi din mămăliga preparată de părinţii lor?*
Aici fiecare dau raspunsuri cu aproximaţie...
Păi iată buneii voştri şi pe voi v-au hrănit cu mămăligă,nu una aşa simplă dar sub formă de ursuleţ, tocmai de la Polul Nord,modelaţi cu brânză d oi.Haideţi împreună să facem şi noi o mămăliguţă!

8.Moment Coregrafic: „Dansul -Ursulică de măligă”

(Toţi copii în ritm de dans imită prin gesticulaţii procesul ei)

9.Scenetă: „O zi din viața unei bunicuțe”

(În centru se așază o fetiță costumată în bunică: poartă ochelari pe nas, un batic pe cap și un șorț de bucătărie. Are în mână un castron și o lingură de lemn, mimând că frământă ceva. Lângă ea vin doi sau trei copii – nepoții).

7.Bunica: Veremciuc Vladislava

Of, dragii bunicii, aluatul e aproape gata! Cozonacii vor fi rumeni și pufoși. Dar unde ați umblat până acum? Parcă vă văd... iar ați alergat cățelușul prin grădină!

8.Nepotul 1: Zmeu Marcus

Bunicuță, am vrut doar să te ajutăm! Am adunat ouăle din cuibar. Uite, unul s-a spart... dar a fost din greșeală!

Bunica: Vladislava Veremciuc *(zâmbind și mângâindu-l pe cap)*

Nu-i nimic, puiul bunicii. Din greșeli învățăm. Important este că sunteți sănătoși și voioși.

9.Nepotul 2: Ceresău Sergiu

Bunică, dar când termini cu cozonacii, ne mai spui povestea aceea cu fata babei și fata moșneagului? O spui atât de frumos, de parcă vedem personajele aievea!

Bunica: Veremciuc Vladislava

Vă spun, cum să nu vă spun! Dar mai întâi, haideți să spălăm mânuțele și să punem masa.
(Toți actorii din scenetă fac o plecăciune în timp ce publicul aplaudă).

10. Moment muzical-Cântecul„Familia„Valeria Chiron

(Interpretează toți copii cântecul în ritm de dans)

I Strofă

Întreg pământ și soare din câte întâlnesc
Minune nu-i mai mare ca neamul omenesc
În lume-i fiecare cu bucuria sa
Dar seamă în casa n-are cu doi părinți în ea

Refren

Familia familia e universul meu
Familia familia vis a lui Dumnezeu
Familia familia e sărbătoarea mea
Familia familia sunt fericită în ea

II Strofă

Întreg pământ și soare e floare spic și stea
Îar eu la fiecare le spun povestea mea să știe mic și mare
Sfântă este ea comoară nu- i mai mare decât familia

Refren
Familia familia e universul meu
Familia familia Vis a lui Dumnezeu
Familia familia e sărbătoarea mea
Familia familia sunt fericită în ea
Familia familia e universul meu
Familia familia Vis a lui Dumnezeu
Familia familia e sărbătoarea mea
Familia familia sunt fericită în ea
Familia familia e universul meu
Familia familia Visa lui Dumnezeu
Familia familia e sărbătoarea mea
Familia familia sunt fericită în ea !
Sunt fericită în ea!!
Sunt fericită în ea!!!

Educătoarea *,,Buneii sunt cei care iubesc nepoțeii, tot ei sunt acei care ne dă nouă părinților o mână de ajutor atunci când avem nevoie, prin versurile respective ne va confirma și Lungu David,,*

10.Lungu David
Când mama pleacă la serviciu,
Bunica vine alergând,
Îmi face absolut orice capriciu
Și mă adoarme legănând.

11. Cojocari Ionuț
Ochelarii pe nas îi pune,
Și ne spune lucruri bune.
Coace pâine, face plăcinte,
Iar eu promit să fiu cuminte!

12. Cecan Evelina
Îți mulțumesc, bunică dragă,
Pentru răbdare și povești,
Te-aș lăuda o lume întreagă,
Vreau doar să știu că mă iubești!

11. Dansul„De mânuțe ne luăm„Liudmila Balan

(Toți copiii dansează mimând versurile din cântec)

12.Scenetă scurtă – „La bucătărie cu bunica”

(Patru copii vin în față. Doi poartă șorțuri de bucătărie și au linguri de lemn, doi mimează mâncatul).

13.Crimincean Mia

Ce miroase așa de bine?
S-a pornit cuptorul, vine!
E miros de cozonac,
Cum doar bunicuțele fac!

14. Cravcenco Damian

Eu am ajutat-o un pic,
Deși sunt încă destul de mic.
Am pus zahăr, am pus mac,
Și-am mâncat din cozonac!

15. Banari Marin

Bunica nu se supără deloc,
Ea ne face loc la foc.
Ne învață să fim gospodari,
Să creștem oameni buni și mari.

16.Chișca Iaroslav

Și când ciorba e pe masă,
E cea mai gustoasă din casă!
Secretul ei e minunat:
Un strop de dragoste a picurat!

(Spre sfârșit un copilaș spune poezia...)

17. Gavriliuc Emanuel

Îți mulțumesc,bunică dragă
Că mă-nveți ce e mai bine,
Că ai răbdare o viață-n treagă
Și ai atăta dor de mine

13. Dansul vesel cu bunicuțele sub formă de horă

(Pentru a dinamiza atmosfera, toți cei 17 copii dansează un dans popular simplu, impreună cu bunicile.)

14. Produs artistic – „Cești cuța cu flori pentru bunica”

Copiii au realizat o felicitare sub formă de ceașcă cu 5 flori în ea,iar în in terior swcris prenumele buncilor corespunzător, și o vor felicita.

15. Moment final – „Promisiunea nepoților”

Toți copiii se așază în semicerc.

Educatoarea:

„Dragii mei, astăzi ne-am amintit cât de importantă este bunica în viața noastră. Dar dragostea nu trebuie arătată doar într-o zi. Ea se arată prin fapte.”

Copiii repetă împreună:
„Promitem să ne iubim bunicile, să le respectăm, să le ajutăm și să le facem să zâmbească!”
Cuvânt de felicitare din partea părinților pentru bunici vine de la o mămică din colectivul de părinți Ceresău Tatiana

Împărțirea darurilor din coșul bunicii

Sfârșit

DIRECȚIA GENERALĂ EDUCAȚIE TELENEȘTI
GRĂDINIȚA DE COPII BRÎNZENII VECHI

Activitate extracurriculară

Bunicii mei lumină sfântă

A elaborat:
Educătoare: Tihon Tamara
Coordonatoare: Tcaciuc Rodica

2026

Bibliografie

1. CURRICULUM PENTRU EDUCAŢIE TIMPURIE, 2019.

2. STANDARDE DE ÎNVĂȚARE ȘI DEZVOLTARE A DE LA NAȘTERE PÂNĂ LA 7 ani (variantă revăzută/dezvoltată) CHIȘINĂU, 2019

3 Țulea Eva - Bunicuța mea.https://www.youtube.com/watch?v=mHMvBnYryfc&list=RDmHMvBnYryfc&start_radio=1

4. LaLaPlanet - La Bunica 👵🏻 💕 | Are buni o nepoțică 👧🏻 Cântec pentru Copii https://www.youtube.com/watch?v=CvjmAGrwqQI&list=RDCvjmAGrwqQI&start_radio=1

5. Valeria Chiron – Familia. https://www.youtube.com/watch?v=yYGgvw3rFyQ&list=RDyYGgvw3rFyQ&start_radio=1

6. Aida Tudor - Bunica mea (Rebeca Simion) https://www.youtube.com/watch?v=9gSbVvIgrBc&list=RD9gSbVvIgrBc&start_radio=1

7. Alexandra Malu – Bunica. https://www.youtube.com/watch?v=ml_pp6Q3gXM&list=RDml_pp6Q3gXM&start_radio=1

DIVERSITATE ȘI INCLUZIUNE ÎN GRĂDINIȚĂ

PROFESOR PENTRU EDUCAȚIE TIMPURIE **SPULBER ROXANA-ELENA**

ȘCOALA GIMNAZIALĂ PREJMER-STRUCTURA

GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT PREJMER

Grădinița reprezintă primul mediu educațional organizat în care copilul învață să relaționeze cu ceilalți, să respecte reguli, să își exprime emoțiile și să descopere lumea dincolo de universul familiei. Este locul în care se formează primele prietenii, se dezvoltă sentimentul de apartenență la un grup și se pun bazele respectului față de cei din jur. În acest context, diversitatea și incluziunea devin principii fundamentale ale educației timpurii, contribuind la crearea unui mediu în care fiecare copil este acceptat, valorizat și sprijinit să se dezvolte în funcție de propriile particularități.

Diversitatea în grădiniță se manifestă prin diferențele dintre copii în ceea ce privește personalitatea, ritmul de dezvoltare, interesele, aptitudinile, mediul familial, limba, experiențele de viață și nevoile educaționale. Fiecare copil este unic și are propriul mod de a descoperi, de a înțelege și de a interacționa cu lumea. Aceste diferențe nu trebuie privite ca bariere în procesul educațional, ci ca oportunități de învățare și îmbogățire a experiențelor colective. Potrivit UNESCO (2017), promovarea incluziunii și a echității reprezintă o condiție esențială pentru asigurarea unei educații de calitate, în care fiecare persoană are posibilitatea de a participa și de a progresa.

Incluziunea educațională presupune mai mult decât prezența copilului în colectivul grupei. Ea înseamnă implicarea activă a acestuia în jocuri și activități, participarea la experiențe de învățare semnificative și asigurarea sprijinului necesar pentru depășirea dificultăților. O grădiniță incluzivă este un spațiu în care fiecare copil se simte în siguranță, este ascultat și are posibilitatea de a-și exprima ideile, sentimentele și nevoile. Convenția Organizației Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu dizabilități recunoaște dreptul la educație incluzivă și subliniază importanța asigurării sprijinului adecvat pentru participarea și dezvoltarea acestora (United Nations, 2006, art. 24).

În realizarea acestui deziderat, rolul cadrului didactic pentru educație timpurie este esențial. Educatoarea nu este doar persoana care organizează activitățile de învățare, ci și un model de comportament, un mediator al relațiilor dintre copii și un sprijin în dezvoltarea lor emoțională și socială. Prin atitudinea sa, prin limbajul utilizat și prin modul în care răspunde nevoilor individuale, aceasta contribuie la formarea unui climat educațional bazat pe încredere, respect și acceptare. Un cadru didactic sensibil la diversitate observă particularitățile fiecărui copil, identifică

barierele care îi limitează participarea și adaptează strategiile didactice pentru a-i oferi șanse reale de reușită.

În educația timpurie, jocul reprezintă una dintre cele mai eficiente modalități de promovare a incluziunii. Prin jocuri de cooperare, jocuri de rol, povești, activități artistice și experiențe practice, copiii învață să împartă materialele, să aștepte rândul, să ofere ajutor și să respecte opiniile celorlalți. De exemplu, o activitate în care copiii realizează împreună un colaj intitulat „Suntem diferiți, dar suntem prieteni" le oferă ocazia de a-și exprima creativitatea și de a descoperi că fiecare contribuție este importantă. În mod similar, poveștile despre prietenie, bunătate și acceptare pot deveni puncte de plecare pentru discuții adaptate vârstei, prin care copiii învață să recunoască emoțiile și să manifeste empatie. Un aspect deosebit de important îl constituie incluziunea copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES). Aceștia pot avea nevoie de adaptări ale activităților, de sprijin individualizat sau de modalități alternative de comunicare pentru a participa în condiții cât mai apropiate de cele ale colegilor lor. De asemenea, activitățile pot fi organizate în pași mici, cu timp suplimentar și cu posibilitatea alegerii unor modalități diferite de răspuns. Astfel de măsuri sunt în concordanță cu principiul educației incluzive, care presupune eliminarea barierelor și asigurarea sprijinului necesar participării fiecărui copil (UNESCO, 2017).

Diversitatea din grădiniță presupune și prevenirea excluderii, a etichetării și a comportamentelor discriminatorii. Chiar de la vârste mici, copiii pot manifesta preferințe, pot imita atitudinile adulților sau pot respinge comportamente pe care nu le înțeleg. De aceea, cadrul didactic are responsabilitatea de a interveni cu blândețe și fermitate, explicându-le copiilor importanța respectului și a bunătății. Prin exemplul personal și prin activități de educație socio-emoțională, copiii pot învăța să accepte diferențele, să își exprime dezacordul fără a răni și să găsească modalități pozitive de rezolvare a conflictelor.

Un alt factor esențial pentru succesul educației incluzive îl reprezintă parteneriatul dintre grădiniță și familie. Părinții oferă informații importante despre particularitățile, interesele și nevoile copiilor, iar comunicarea constantă cu personalul didactic facilitează stabilirea unor obiective educaționale comune. Colaborarea bazată pe încredere și respect contribuie la asigurarea continuității sprijinului oferit copilului și la consolidarea sentimentului de siguranță. În România, *Curriculumul pentru educația timpurie* promovează o abordare centrată pe copil, care urmărește dezvoltarea globală a acestuia și valorificarea experiențelor de învățare în raport cu particularitățile individuale (Ministerul Educației Naționale, 2019).

În opinia mea, diversitatea și incluziunea în grădiniță trebuie să se regăsească în fiecare moment al zilei, nu doar în activitățile tematice dedicate acestor valori. O educație incluzivă nu înseamnă să îi tratăm pe toți copiii în mod identic, ci să recunoaștem nevoile fiecăruia și să oferim sprijinul necesar pentru ca toți să poată participa și progresa. Echitatea presupune, așadar, adaptarea oportunităților educaționale la particularitățile copiilor, fără a le limita dreptul la experiențe comune și la relații de prietenie.

În concluzie, diversitatea și incluziunea în grădiniță reprezintă fundamente ale unei educații timpurii de calitate, centrate pe respectarea drepturilor, nevoilor și potențialului fiecărui copil. Prin empatie, flexibilitate, activități adaptate și colaborare cu familia și specialiștii, cadrul didactic poate transforma grădinița într-un spațiu al acceptării, al cooperării și al dezvoltării armonioase.

Bibliografie:

Ministerul Educației Naționale. (2019). *Curriculum pentru educația timpurie*. https://www.edu.ro/sites/default/files/Curriculum%20ET_2019_aug.pdf

UNESCO. (2017). *A guide for ensuring inclusion and equity in education*. https://doi.org/10.54675/MHHZ2237

United Nations. (2006). *Convention on the rights of persons with disabilities*. https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities.html

DIVERSITATE ȘI INCLUZIUNE LA CLASĂ - O ȘANSĂ PENTRU FIECARE

Autor: Prof. înv. primar CIMBRU MIHAELA

ȘCOALA GIMNAZIALĂ VÂNĂTORI, STRUCTURA HÂRTOAPE, JUD. IAȘI

1. Introducere

Educația contemporană urmărește să ofere fiecărui copil posibilitatea de a învăța, de a se dezvolta și de a participa activ la viața școlii. În învățământul primar, diversitatea elevilor reprezintă o realitate firească, determinată de diferențele individuale, de mediul familial, de experiențele personale și de ritmul propriu de dezvoltare. În acest context, promovarea diversității și a incluziunii devine o responsabilitate importantă a cadrului didactic. O școală incluzivă este aceea în care fiecare elev se simte acceptat, respectat și sprijinit, indiferent de dificultățile pe care le întâmpină. Principiul „O șansă pentru fiecare" exprimă necesitatea asigurării unor oportunități reale de învățare și dezvoltare pentru toți copiii.

2. Diversitatea și incluziunea în învățământul primar

Diversitatea se manifestă prin diferențele dintre elevi în ceea ce privește aptitudinile, interesele, personalitatea, stilurile de învățare și nivelul de pregătire. Aceste particularități trebuie valorificate în activitatea didactică, deoarece contribuie la dezvoltarea unui mediu de învățare dinamic și stimulativ. Incluziunea școlară presupune identificarea și diminuarea obstacolelor care limitează participarea elevilor la activitățile educaționale. Ea nu se rezumă la prezența copilului în sala de clasă, ci presupune implicarea sa, recunoașterea progresului individual și crearea sentimentului de apartenență la colectiv. În activitatea didactică, cadrul didactic trebuie să manifeste flexibilitate și să adapteze strategiile de predare, învățare și evaluare la nevoile elevilor. Diferențierea sarcinilor, utilizarea materialelor intuitive, acordarea timpului suplimentar și oferirea unui feedback constructiv sunt modalități prin care fiecare copil poate beneficia de sprijinul necesar.

3. Strategii de promovare a incluziunii la clasă

Realizarea unui climat educațional incluziv presupune utilizarea unor metode care stimulează cooperarea, comunicarea și respectul reciproc. Învățarea în perechi, activitățile pe grupe eterogene, jocurile didactice și proiectele comune oferă elevilor posibilitatea de a contribui în funcție de propriile capacități. De exemplu, în cadrul unei activități de grup, fiecare elev poate primi un rol potrivit posibilităților sale: formularea unor idei, realizarea unui desen, citirea unui text sau prezentarea rezultatului final. În acest fel, copiii învață că fiecare contribuție este importantă pentru reușita colectivului.

Un alt obiectiv important îl reprezintă dezvoltarea empatiei și prevenirea discriminării, a etichetării și a comportamentelor de tip bullying. Discuțiile pe baza unor povești, jocurile de rol și analiza unor situații concrete îi pot ajuta pe elevi să înțeleagă consecințele comportamentelor lor și să adopte atitudini bazate pe respect și solidaritate.

O atenție specială trebuie acordată copiilor care întâmpină dificultăți de învățare, de comunicare sau de adaptare, precum și celor care provin din medii vulnerabile. Identificarea

timpurie a nevoilor, adaptarea intervenției educaționale și colaborarea cu familia și cu specialiștii contribuie la prevenirea marginalizării și la creșterea șanselor de reușită.

4. Rolul cadrului didactic și al familiei

Cadrul didactic are un rol esențial în construirea unei comunități școlare bazate pe acceptare și încredere. Prin comportamentul său, prin limbajul utilizat și prin modul de gestionare a diferențelor, acesta devine un model pentru elevi. Încurajarea efortului, aprecierea progresului și evitarea comparațiilor permanente contribuie la dezvoltarea stimei de sine și a motivației pentru învățare. De asemenea, parteneriatul dintre școală și familie reprezintă o condiție importantă a educației incluzive. Comunicarea constantă cu părinții permite identificarea dificultăților și stabilirea unor măsuri de sprijin adecvate. Atunci când este necesar, colaborarea cu personalul de specialitate facilitează adaptarea intervenției la particularitățile fiecărui copil.

5. Concluzii

Diversitatea și incluziunea reprezintă elemente fundamentale ale unei educații de calitate. Fiecare copil are dreptul la respect, la participare și la oportunități de dezvoltare, iar diferențele individuale trebuie privite ca puncte de plecare pentru organizarea unui demers didactic adaptat.

Prin profesionalism, empatie și colaborare, învățătorul poate transforma sala de clasă într-un spațiu sigur, în care fiecare elev este încurajat să învețe și să progreseze. A oferi o șansă fiecăruia înseamnă a recunoaște valoarea individuală a copiilor și a crea condițiile necesare pentru ca fiecare să își poată valorifica potențialul.

Bibliografie orientativă

1. UNESCO, A Guide for Ensuring Inclusion and Equity in Education, Paris, 2017.
2. Organizația Națiunilor Unite, Convenția privind drepturile copilului, 1989.
3. Ministerul Educației, Curriculum pentru învățământul primar, București.

DE LA CLASĂ LA VIAȚA REALĂ – DEZVOLTAREA AUTONOMIEI PERSONALE ȘI SOCIALE A ELEVILOR CU TSA PRIN ACTIVITĂȚI FUNCȚIONALE

Prof.psihopedagogie specială Daniela CRISTIAN
Centrul Școlar de Educație Incluzivă Alba Iulia

Reforma educațională actuală aduce în prim-plan necesitatea unei educații centrate pe elev, pe formarea competențelor și pe valorificarea achizițiilor școlare în contexte reale de viață. În cazul elevilor cu tulburări din spectrul autist (TSA), această perspectivă dobândește o semnificație aparte, dezvoltarea autonomiei personale și sociale reprezentând una dintre finalitățile importante ale demersului educațional. Lucrarea prezintă o propunere practic-aplicativă destinată elevilor cu TSA din clasa a V-a, construită în jurul activității funcționale „Merg la cumpărături". Demersul urmărește formarea unor deprinderi necesare vieții cotidiene prin structurarea sarcinilor, utilizarea suportului vizual, exersare repetată și transferul achizițiilor din mediul școlar în comunitate.

Reforma educațională și nevoia unei învățări funcționale

Una dintre provocările educației actuale este depășirea modelului centrat predominant pe acumularea de informații și orientarea procesului instructiv-educativ spre formarea unor competențe pe care elevul să le poată utiliza în situații autentice de viață. În învățământul special, această orientare este cu atât mai importantă cu cât succesul educațional nu poate fi apreciat exclusiv prin cantitatea cunoștințelor dobândite, ci și prin gradul în care elevul devine capabil să participe, cu cât mai multă autonomie, la viața familială, școlară și comunitară.

Direcțiile actuale ale educației incluzive susțin necesitatea identificării și diminuării barierelor care limitează participarea și învățarea, precum și adaptarea curriculumului, a pedagogiei și a mediului educațional la diversitatea nevoilor elevilor. În același sens, cadrul legislativ românesc privind învățământul preuniversitar prevede forme diferențiate de sprijin, adaptări curriculare și intervenții individualizate pentru elevii cu cerințe educaționale speciale. Reforma curriculară recentă din învățământul special urmărește, de asemenea, construirea unui curriculum relevant, accesibil și adaptat particularităților de dezvoltare și învățare ale elevilor cu dizabilități.

În acest context, profesorului de psihopedagogie specială îi revine sarcina de a crea situații de învățare cu sens pentru elev, în care achizițiile dobândite în clasă să poată fi transferate în viața cotidiană. Întrebarea esențială devine astfel nu numai „Ce știe elevul?", ci și „Ce poate face elevul cu ceea ce a învățat?".

Particularități ale intervenției educaționale la elevii cu TSA

Elevii cu TSA formează o categorie eterogenă, cu profiluri diferite de dezvoltare, comunicare, funcționare cognitivă și adaptare. Din acest motiv, activitățile destinate dezvoltării autonomiei trebuie individualizate în raport cu nivelul funcțional, particularitățile de comunicare, interesele și nevoile fiecărui elev.

Pentru unii elevi, situațiile cotidiene care presupun mai multe acțiuni succesive pot deveni dificil de gestionat în lipsa unei structuri clare. De aceea, în activitatea educațională pot fi utile fragmentarea unei sarcini complexe în pași simpli, anticiparea succesiunii activităților, utilizarea suporturilor vizuale, demonstrația, modelarea și reducerea progresivă a sprijinului oferit de adult.

Suportul vizual poate avea o funcție importantă în organizarea activității: transformă o succesiune de instrucțiuni verbale într-un reper concret, care poate fi consultat de elev pe parcursul realizării sarcinii. În același timp, repetarea unei deprinderi în contexte diferite poate facilita generalizarea acesteia, astfel încât ceea ce a fost învățat în sala de clasă să poată fi utilizat și în afara școlii.

Exemplu de activitate practic-aplicativă: „Merg la cumpărături”

Activitatea propusă este destinată elevilor cu TSA din clasa a V-a și poate fi adaptată nivelului individual de dezvoltare și autonomie. Alegerea temei cumpărăturilor pornește de la caracterul său funcțional: elevul se confruntă frecvent cu această situație în viața de familie și în comunitate.

Scopul activității îl reprezintă dezvoltarea autonomiei personale și sociale prin exersarea unor deprinderi funcționale necesare realizării unei cumpărături simple.

Obiectivele activității vizează formarea capacității elevului de a:

- urmări o listă simplă sau o listă vizuală de cumpărături;
- identifica produsele solicitate;
- asocia produsul cu prețul acestuia;
- utiliza bani în situații concrete simple;
- respecta succesiunea etapelor unei cumpărături;
- aștepta la rând;
- solicita ajutor atunci când întâmpină o dificultate;
- utiliza formule sociale adecvate situației;
- realiza sarcina cu un grad progresiv mai redus de sprijin din partea adultului.

Resursele utilizate pot include imagini sau pictograme reprezentând produse, ambalaje reale, etichete cu prețuri, monede și bancnote didactice, coșuri pentru cumpărături, liste vizuale

și carduri cu formule de comunicare precum „Vă rog să mă ajutați!”, „Cât costă?” sau „Mulțumesc!”.

Etapa I – Pregătirea și structurarea activității

În prima etapă, activitatea se desfășoară în mediul familiar al clasei. Profesorul prezintă elevilor succesiunea vizuală a acțiunilor:

iau lista → caut produsul → verific produsul → îl pun în coș → merg la casă → plătesc → primesc restul, dacă este cazul → mulțumesc.

Numărul etapelor și gradul lor de detaliere se adaptează fiecărui elev. Pentru elevul care întâmpină dificultăți în procesarea unei succesiuni mai lungi se pot utiliza inițial doar două sau trei acțiuni.

Produsele pot fi prezentate prin obiecte reale, fotografii sau pictograme. Elevul primește, de exemplu, o listă care conține pâine, apă și un fruct și trebuie să selecteze produsele corespunzătoare dintre mai multe variante.

Tot în această etapă sunt exersate noțiuni elementare legate de bani și preț. Accentul nu este pus exclusiv pe efectuarea unor calcule, ci pe caracterul funcțional al sarcinii: identificarea prețului, selectarea sumei necesare și înțelegerea faptului că produsul este obținut în schimbul unei sume de bani.

Etapa a II-a – „Magazinul clasei”

În cea de-a doua etapă poate fi amenajat un magazin simulat în sala de clasă. Produsele sunt așezate pe rafturi, au prețuri, iar elevii pot alterna rolurile de cumpărător și vânzător.
Simularea permite repetarea unei situații sociale într-un mediu sigur și predictibil. Profesorul poate introduce treptat mici situații-problemă: produsul căutat nu se află la locul obișnuit, elevul nu îl identifică, trebuie să aștepte la rând sau are nevoie să solicite ajutor.

În loc să ofere imediat soluția, cadrul didactic poate utiliza un prompt vizual sau verbal: „Ce poți face dacă nu găsești produsul?”. Elevul poate avea la dispoziție un card pe care este scris sau reprezentat vizual mesajul „Vă rog să mă ajutați!”.

Un obiectiv important este **reducerea progresivă a sprijinului adultului**. Dacă inițial profesorul demonstrează fiecare etapă, ulterior poate utiliza doar indicii verbale sau vizuale, urmărind ca elevul să consulte singur succesiunea și să finalizeze activitatea cât mai independent.

Etapa a III-a – Transferul în context real

Atunci când condițiile instituționale și particularitățile elevilor permit, etapa finală poate presupune realizarea activității într-un magazin din comunitate.

Elevul primește o listă cunoscută și un număr redus de produse de cumpărat. Suportul vizual utilizat în clasă poate fi păstrat, pentru a asigura continuitatea și predictibilitatea activității.

Rolul profesorului este diferit față de etapele anterioare. Adultul intervine numai în măsura în care este necesar pentru siguranța elevului sau pentru depășirea unui obstacol pe care acesta nu îl poate soluționa independent. Astfel, accentul se deplasează treptat de la „a realiza sarcina împreună cu elevul" la „a crea condițiile în care elevul poate realiza singur cât mai mult din sarcină".

Evaluarea progresului

Evaluarea unei activități funcționale trebuie să urmărească nu numai răspunsul corect, ci și **nivelul de autonomie cu care este realizată sarcina**. În acest scop poate fi utilizată o grilă simplă de observație, aplicată înaintea programului de activități și după o perioadă de exersare.

Comportament observat	**0 – sprijin total**	**1 -sprijin parțial**	**2 – independent**
Urmărește lista de cumpărături	□	□	□
Identifică produsele solicitate	□	□	□
Respectă succesiunea activității	□	□	□
Utilizează banii în situația dată	□	□	□
Așteaptă la rând	□	□	□
Solicită ajutor în mod adecvat	□	□	□
Utilizează formule sociale adecvate	□	□	□

Grila poate fi completată individual pentru fiecare elev. Mai importantă decât compararea elevilor între ei este raportarea performanței fiecărui copil la propriul nivel inițial.

De exemplu, progresul poate însemna trecerea de la realizarea unei acțiuni cu ghidaj fizic sau verbal permanent la realizarea acesteia pe baza unui singur indiciu vizual. În cazul unui alt elev, progresul poate fi reprezentat de inițierea spontană a solicitării de ajutor sau de capacitatea de a transfera deprinderea din magazinul simulat într-un context real.

În acest mod, evaluarea devine parte a intervenției educaționale și oferă profesorului informații utile pentru stabilirea etapelor următoare: ce comportamente sunt deja consolidate, unde este încă necesar sprijinul și ce achiziții pot fi exersate în contexte noi.

Concluzii

În educația elevilor cu TSA, distanța dintre „a ști" și „a ști să faci" poate fi redusă prin activități funcționale, structurate și adaptate nivelului individual de dezvoltare. Sala de clasă

rămâne un spațiu important pentru formarea deprinderilor, însă finalitatea acestora trebuie căutată și dincolo de pereții școlii.

Activitatea „Merg la cumpărături” constituie doar un exemplu. Același principiu poate fi aplicat pentru pregătirea unei gustări, organizarea obiectelor personale, utilizarea transportului, orientarea în spații publice, respectarea unui program, comunicarea unei nevoi sau realizarea unor sarcini gospodărești simple.

Privită din perspectiva învățământului special, reforma educațională nu înseamnă doar schimbarea documentelor curriculare sau introducerea unor metode noi. Ea presupune și reconsiderarea sensului învățării. Pentru elevul cu TSA, o achiziție devine cu adevărat valoroasă atunci când poate fi utilizată pentru a comunica, a alege, a participa și a acționa cu un grad cât mai mare de autonomie.

Profesorul de psihopedagogie specială devine, astfel, un facilitator al transferului dintre școală și viața reală. Prin individualizarea intervenției, utilizarea suportului adecvat și crearea unor contexte autentice de învățare, școala poate contribui nu numai la progresul școlar, ci și la creșterea participării sociale și a autonomiei viitorului adult.

Bibliografie selectivă

- American Psychiatric Association. (2022). *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders – DSM-5-TR*. Washington, DC: American Psychiatric Association Publishing.
- Ministerul Educației. (2023). *Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023*, cu modificările și completările ulterioare.
- National Autistic Society. *Education – support for autistic pupils at school*. Resurse privind utilizarea suportului vizual și adaptarea activităților educaționale.
- UNESCO. (2020). *Global Education Monitoring Report 2020: Inclusion and Education – All Means All*. Paris: UNESCO.

PROIECT DE ACTIVITATE EXTRAȘCOLARĂ
„TOAMNA ÎN CULORI ȘI MIRESME”

PROF. ÎNV. PRIMAR, VIDRIGHIN SIMONA

ȘCOALA GIMNAZIALĂ ION POP RETEGANUL – ORLAT

Tipul de activitate: Activitate practică și cultural-artistică

- **Grup țintă:** Elevii clasei I
- **Durata:** 60 de minute
- **Obiective:**

Dezvoltarea sensibilității estetice prin utilizarea culorilor calde de toamnă.

Stimularea simțurilor (vizual, tactil, olfactiv) prin contactul direct cu elemente din natură.

Dezvoltarea abilităților de cooperare și comunicare în cadrul grupului.

Materiale necesare:

- **Naturale:** fructe și legume din gospodărie, plăcintă de casă
- **Sintetice:** foi de bloc, hârtie creponată, acuarele, pensule, pahar pentru apă, lipici, foarfece, panou mare

Desfășurarea activității:

1. Captarea atenției: Colțul senzorial al toamnei

Copiii aduc fructe și legume și amenajează împreună cu profesorul în sala de clasă un spațiu dedicat toamnei, în care se expun: frunze uscate, dovleci, gutui, mere, pere, struguri, nuci și flori.

Activitatea extrașcolară debutează cu jocul: *Alege, miroase și gustă*, adică fiacare elev trebuie să aleagă ceva din coșul toamnei și să recunoască un fruct sau o legumă după miros, gust sau după textură, legat la ochi.

Pe fundal se aud sunete din natură (foșnet de frunze, picături de ploaie).

2. Momentul literar: Povestea *Miresmele rătăcite*

Învățătorul citește o poveste scurtă despre Zâna Toamnei, care a scăpat coșul cu parfumuri și culori peste pământ.

Copiii identifică ce culori au dobândit frunzele și ce miresme s-au răspândit în livezi și grădini.

3. Atelierul practic: Livada - activitate individuală

Tehnica: Pictură.

Pașii de lucru:
Fiecare copil primește o foaie de bloc A4 și are de reprezentat livada in anotimpul de toamnă.

Dactilopictura: Coloritul frunzelor din pădure îl realizează cu amprentele degetelor.

Mototolire, lipire: Pe anumite porțiuni ale tabloului se aplică lipici, peste care copiii lipesc biluțe obținute prin mototolirea hârtiei creponate, reprezentând fructele.

Rezultat: Un tablou vizual spectaculos de toamnă.

4. **Învățarea și interpretarea unui cântecel despre bogățiile toamnei.**

Copiii se strâng în jurul expoziției create la începutul zilei din fructele și legumele aduse și cântă cu ajutorul profesorului și apoi singuri următorul cântecel din patru versuri:

Mândră-i toamna și bogată,

În legume și-apoi, iată!

Are fructe câte vrei

Și must bun din strugurei.

5. Evaluarea și încheierea activității: Târgul de Toamnă

Expoziție: Între timp, lucrările s-au uscat și sunt expuse pe panoul din clasă pentru a întregi decorul autentic.

Recompensă: Copiii sunt premiați cu Diplomele - *Prietenul Toamnei* și servesc împreună plăcintă cu mere, preparată de mămici.

Miresmele rătăcite ale Toamnei (creată cu ajutorul AI)

A fost odată ca niciodată, sus, în palatul de cleștar al norilor, o crăiasă tare dragă lumii: Zâna Toamnă. În fiecare an, înainte de a coborî pe pământ, ea își pregătea cu mare grijă straiele aurii, pelerina din frunze de aramă și, cel mai important, coșul ei magic împletit din nuiele de salcie.

Acest coș nu era unul obișnuit. În el, Zâna păstra închise în sticluțe de cristal și cutiuțe din coajă de copac, toate mirosurile și miresmele care dădeau farmec acestui anotimp. Acolo se aflau parfumul merelor coapte, aroma dulceagă a strugurilor zdrobiți în zdrobitori, mirosul de pământ reavăn stropit de ploaie, fumul cald al focurilor din curți și mireasma inconfundabilă a frunzelor uscate.

Planul Zânei era simplu: trebuia să coboare lin pe pământ și să elibereze fiecare aromă pe rând, zi după zi, pentru ca oamenii și animalele să se obișnuiască treptat cu venirea frigului.

Dar, în acea dimineață, Vântul de Nord, un spirit cam șugubăț și mereu grăbit, s-a trezit cu chef de joacă. Văzând-o pe Zâna Toamnă cum pășea pe o rază de soare palid, s-a gândit să o salute printr-o piruetă strășnică. A suflat cu putere, ridicând o pală de vânt tăioasă exact în calea ei.

Speriată de zgomot și de izbitura bruscă, Zânei Toamna i-a alunecat piciorul de pe raza de soare. A reușit să se prindă de un nor, dar a scăpat din mână coșul magic.

Coșul s-a răsturnat în cădere, iar toate sticluțele și cutiuțele s-au deschis, vărsându-și conținutul dintr-o dată peste pământ.

Într-o singură secundă, lumea s-a transformat complet:

Pădurile au fost inundate instantaneu de mirosul de ciuperci proaspete și mușchi umed. Livezile au început să miroasă atât de puternic a pere zemoase și gutui amărui, încât aricii și veverițele s-au trezit buimace din somn, crezând că au întârziat la cules. Satele și orașele au fost învăluite de o mireasmă caldă de dovleac copt și must dulce, deși gospodinele nici nu

apucaseră să aprindă cuptoarele. Aerul a devenit dintr-odată amestecat cu mirosul nostalgic de frunze arse și ploaie curată.

Zâna Toamnă a coborât în grabă, speriată că a stricat ordinea lucrurilor. Însă, când a pus piciorul pe pământ, a rămas uimită. Oamenii ieșiseră din case cu zâmbetul pe buze, trăgând adânc aer în piept. Copiii alergau prin parcuri, mirosind frunzele ruginii, iar bunicii zâmbeau, amintindu-și de miresmele copilăriei lor. Toată natura vibra într-o armonie perfectă de parfumuri calde și primitoare.

Vântul de Nord, simțindu-se vinovat, a coborât și el tiptil, transformându-se într-o briză ușoară. A ajutat-o pe Zână să adune frunzele împrăștiate și i-a șoptit la ureche: *„Iartă-mă, Zână dragă! Dar privește... pământul nu a fost niciodată mai parfumat!”*

Zâna Toamnă a zâmbit și l-a iertat. Începând din acea zi, ea a înțeles că uneori, cele mai frumoase lucruri se întâmplă atunci când renunți la reguli și la rigoare. De atunci, chiar dacă își ține coșul strâns, Toamna lasă mereu miresmele să se reverse libere și bogate, de la primele ei zile pe pământ.

Fișa de lucru 1

Clasa a II a

Prof.înv.primar Cerdac Simona-Valentina
Școala Gimnazială Nr.1 Polovragi

Nume și prenume.....

Scrieți sub fiecare întrebare răspunsul corect:

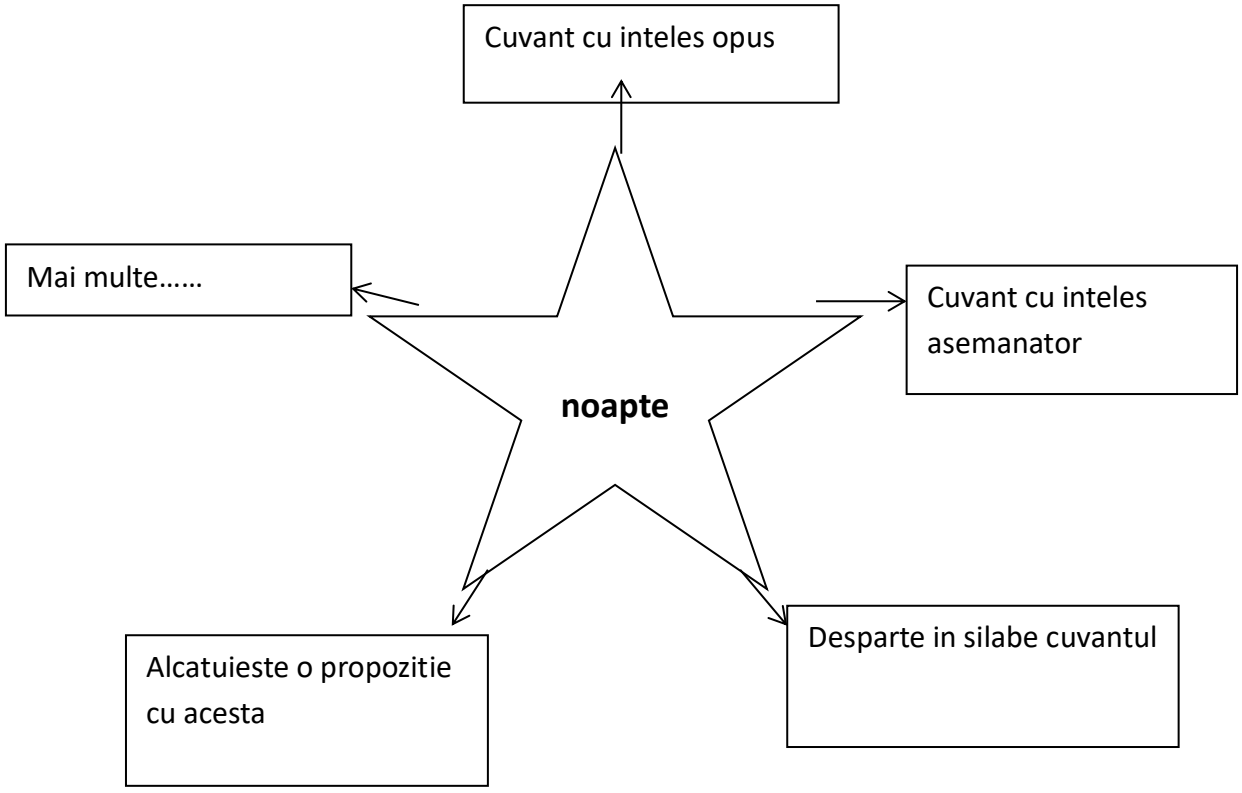

„NOUĂ NE PASĂ!”

PARTENERIAT EDUCAȚIONAL JUDEȚEAN

PROIECT DE VOLUNTARIAT

Prof. înv. primar CERDAC SIMONA-VALENTINA

ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR.1 POLOVRAGI

***Coordonatori*:**
Prof. Georgescu Aurelian
Prof. Cerdac Simona-Valentina

Echipa de proiect

DGASPC GORJ
Centrul de Abilitare și Reabilitare pentru Persoane Adulte cu Dizabilități Tg-Cărbunești
Șef de centru
DANCIU NICOLETA
Servicii:
Centrul de Abilitare și Reabilitare pentru Persoane Adulte cu Dizabilități Tg-Cărbunești

Școala Gimnazială Nr.1 Polovragi
Director, prof.Georgescu Aurelian
Coordonatori: prof.Georgescu Aurelian,prof.Cerdac Simona-Valentina,Prof.Boian Andreea

Școala Gimnazială Bumbești-Pițic
Director, prof.Orzan Cosmin
Coordonatori:Prof.Cosmin Orzan, Prof.Nițu Lizica, Prof. Petre Laura-Claudia

Liceul Tehnologic Baia de Fier

Director,prof.Turbaceanu Dana Simona

Coordonatori;Prof.Dungan Valentina-Roxana,Prof.Turbăceanu Dana-Simona,Prof.Panduru Anca-Georgiana

Beneficiarii:

Centrul de Abilitare și Reabilitare pentru Persoane Adulte cu Dizabilități Tg-Cărbunești

Argument

Motto:

,,Fericit ori nefericit, omul are nevoie de alt om,căci nu trăieşte decât pe jumătate când trăieşte doar pentru el !"- Jacques Delille

Este minunat sa fii mereu prezent printre oameni cu inima si sufletul, sa-i ajuti neconditionat acolo unde este nevoie.Este o onoare sa fii voluntar in comunitatea unde traiesti, sa-ti pese de cei din jur.Atunci cand daruiesti iubire, primesti iubire, cand respecti, esti respectat.

Toate aceste valori pot fi cultivate in constiinta copiilor prin participarea directa la actiuni.

Piatra de incercare a omeniei e fapta buna caci omenia nu se manifesta in vorbe ci in fapte.A trezi si a dezvolta spiritul voluntariatului la copii, a cultiva valorile lui ar putea fi una din sarcinile de seama ale educatorilor, un spirit care transforma valorile sociale in principii de conduita personala.

Prin aceste activitati , copiii vor intelege ca valoarea unui om rezida in ceea ce este capabil sa dea si nu in ceea ce este el capabil sa primeasca.

Voluntariatul reprezintă un element esenţial al tuturor societăţilor, la noi în ţară fiind în plină dezvoltare, reprezintă o cale prin care orice om capătă experienţă, se poate exprima, se poate implica în problemele comunităţii din care face parte, şi nu numai.Oricine dorește poate fi voluntar: copii, tineri, adulți; persoane cu și fără dizabilități; persoane de toate rasele și etniile; persoane de orice sex sau orientare sexuală; persoane implicate politic/religios sau nu; persoane cu și fără studii sau cu studii minime; persoane cu venituri mari, medii sau mici. Pentru a participa la o activitate de voluntariat trebuie în primul rând să-ți dorești lucrul cesta. Ceea ce faci trebuie să vină din inimă și nu dintr-o constrângere sau impunere din partea cuiva.

Scopul

Cultivarea și dezvoltarea spirtului de solidaritate cu copiii și persoanele aflate în dificultate ; sprijin umanitar acordat adulților de la Centrul de Abilitare și Reabilitare pentru Persoane Adulte cu Dizabilități Tg-Cărbunești

- **Dezvoltarea componentei afective şi volitiv-acţionale a personalităţii elevilor, prin acţiuni morale, desfăşurate în şcoală şi în afara acesteia**

Obiective privind copii:

- Însusirea unor norme de comportament care încurajează o relaționare socială pozitivă, care dezvoltă
- **Sensibilizarea elevilor din cele trei şcoli şi a membrilor comunităţii locale , faţă de persoanele aflate în Centrul de Abilitare și Reabilitare pentru Persoane Adulte cu Dizabilități Tg-Cărbunești**

- **Dezvoltarea sentimentului solidarităţii faţă de semeni în rândul elevilor celor trei şcoli şi al dascălilor lor ;**
- respectul de sine și față de ceilalți, care încurașează participarea activă;
- exersarea exprimării, a opiniilor și a stărilor sufletești;
- stimularea imaginației și a creativității , prin solicitarea acestora de a participa la acțiune cu propunei ,cu ideei;
- responsabilizarea elevilor și preșcolarilor prin implicarea în acţiuni de voluntariat **;**
- dezvoltarea simțului responsabilității la micii preșcolari.

privind cadrele didactice

- planificarea si adaptarea unui curriculum adaptat și adecvat cerintelor programului;

- adaptarea strategiilor didactice și a mediului educațional pentru a raspunde nevoilor tuturor copiilor;
- menținerea unei comunicări eficiente cu părinții și factori educaționali din comunitate.

privind parinții si factorii educaționali din comunitate

- revigorarea spiritului civic şi a mentalităţilor comunitare prin promovarea valorilor de solidaritate si generozitate;
- conștientizarea părinților și altor factorori educașionali din comunitățile locale cu privire la rolul lor în formarea și dezvoltarea propriilor copii.
- **Atragerea alături de noi a cel puţin 2 agenţi comerciali pentru realizarea activităţilor propuse.**

Rezultatele asteptate

- însușirea unor norme de comportament care încurajează o relaționare socială pozitivă, care dezvoltă respectul de sine și de ceilalți, care încurajează partciparea activă;
- abilitatea cadrelor didactice de a dezvolta copiilor un nivel de cunoștiințe și de a construi un ambiant educațional care să motiveze copilul în procesul instructiv-educativ;
- sporirea capacității de implicare a părinților, a tuturor factorilor educaționali intr-un demers formativ-educativ, care să sprijine dezvoltarea comportamentului copilului mic pentru integrarea în viața socială.
- **Stimularea generozităţii în rândul elevilor ,dascălilor şi al celorlaţi membri ai comunităţii , prin activităţi caritabile ;**
- Îmbunătăţirea traiului vârstnicilor prin diversificarea relaţiilor sociale

Resurse umane:

- cadre didactice
- preșcolari
- școlari
- părinți
- Adultii din **Centrul de Abilitare și Reabilitare pentru Persoane Adulte cu Dizabilități Tg-Cărbunești**

Resurse materiale:

- aparat foto, calculator, imprimantă, afișe, fișe, diplome, pliante, prezentări PowerPoint

Resurse financiare:

- cheltuielile sunt suportate din donații, sponsorizări, autofinanțare şi sunt gestionate de cadrele didactice voluntare.

Modalități de evaluare:

- popularizarea rezultatelor, portofoliul acțiunii, album foto, raport scris.

Promovarea/mediatizarea proiectului:

- rezultatele activității și experiența pozitivă va fi cunoscută la nivelul tuturor participanților la proiect, precum și în comisiile metodice și cercurile pedagogice.

Impactul proiectului:

- îmbogățirea imaginii școlilor în comunitate
- Susținerea persoanelor vârstnice aflate în dificultate prin dezvoltarea unei relații de colaborare cu copiii de la instituțiile din proiect

Calendarul activităților:

1. ***Săptămâna fructelor și legumelor donate* - Noiembrie 2026**

- Organizarea unei mese rotunde cu toți participanții implicați în vederea informării asupra obiectivelor activitățiilor propuse, rezultatele așteptate, beneficiari. Promovarea în cadrul Comisiilor metodice si a Cercului pedagogic.
- Donarea de fructe și legume copiilor de la Centrul de **Abilitare și Reabilitare pentru Persoane Adulte cu Dizabilități Tg-Cărbunești**
- **Responsabili : Cadrele didactice coordonatoare**

2. ***Mirajul Crăciunului *-Decembrie 2026**

- Oferirea pachetelor stânse în urma donațiilor pentru adulții de la **Centrul de Abilitare și Reabilitare pentru Persoane Adulte cu Dizabilități Tg-Cărbunești**.
- Vizitarea centrului
- Donarea de rechizite și jucării Copiilor de la **Centrul de Abilitare și Reabilitare pentru Persoane Adulte cu Dizabilități Tg-Cărbunești**.

- **Responsabili : cadrele didactice coordonatoare**

3. ***Lumina Învierii în casa ta ! *-mai 2027**

Vizită la la **Centrul de Abilitare și Reabilitare pentru Persoane Adulte cu Dizabilități Tg-Cărbunești**. **Distribuirea de pachete cu alimente,rechizite şi jucării.**

- **Responsabili : Cadrele didactice coordonatoare.**

4.*Nouă ne pasă!"-iunie 2027

- Prezentarea și diseminarea rezultatelor

- **Responsabili : Cadrele didactice coordonatoare.**

DIVERSITATE ȘI INCLUZIUNE LA CLASĂ

PROF. EDUCAȚIE TIMPURIE DĂMĂȘARU CHIRAȚA

GRĂDINIȚA CU PROGRAM NORMAL NR. 51 CONSTANȚA

Grădinița reprezintă unul dintre primele spații în care copilul învață să trăiască alături de persoane diferite de el, să comunice, să coopereze și să respecte reguli comune. În grupa mare, copiii își dezvoltă tot mai mult limbajul, autonomia, capacitatea de a-și exprima emoțiile și interesul pentru relațiile cu ceilalți. De aceea, educația pentru diversitate și incluziune are un rol important în formarea unei comunități de învățare în care fiecare copil se simte acceptat, valorizat și încurajat să participe.

Diversitatea se referă la diferențele dintre oameni: temperament, ritm de învățare, interese, experiențe familiale, limbă, cultură, tradiții, abilități și nevoi. Incluziunea înseamnă să organizăm activitățile și mediul astfel încât fiecare copil să poată participa în mod real, nu doar să fie prezent în grupă. Nu este suficient să spunem că toți copiii sunt egali; este necesar să le oferim sprijinul de care au nevoie pentru a avea șanse echitabile de învățare și dezvoltare.

În educația timpurie, aceste principii trebuie aplicate prin gesturi și practici cotidiene: ascultarea copilului, folosirea unui limbaj respectuos, alegerea unor povești și materiale variate, adaptarea sarcinilor și încurajarea colaborării. Atitudinea educatoarei este esențială, deoarece copiii învață atât din ceea ce li se explică, cât și din modul în care adultul reacționează la diferențe, conflicte sau greșeli.

Într-o grupă de preșcolari, diversitatea se observă în multe situații obișnuite. Un copil poate povesti cu ușurință în fața colegilor, în timp ce altul are nevoie de mai mult timp pentru a-și găsi cuvintele. Unii preferă jocurile de mișcare, alții activitățile de construcție, desenul sau lectura. Copiii pot avea experiențe familiale diferite, pot vorbi acasă o altă limbă sau pot avea nevoie de sprijin suplimentar pentru a înțelege cerințele și pentru a participa la activități.

Aceste diferențe nu trebuie privite ca defecte sau motive de comparație. Ele oferă oportunități pentru învățare și pentru dezvoltarea empatiei. Educatoarea observă punctele forte ale fiecărui copil și construiește experiențe în care acestea pot fi valorificate. De exemplu, copilul care se exprimă bine poate povesti o întâmplare, cel îndemânatic poate ajuta la construirea unui decor, iar copilul atent la detalii poate identifica elementele necesare unui joc.

În educația incluzivă primul principiu este respectarea demnității fiecărui copil. Niciun preșcolar nu trebuie ridiculizat, etichetat sau exclus din cauza felului în care vorbește, arată, învață ori se comportă. Educatoarea folosește un limbaj pozitiv și corectează comportamentele nepotrivite fără să definească persoana prin greșeala făcută. În loc de „ești rău”, poate spune „acest gest l-a supărat pe colegul tău; hai să găsim o soluție”.

Al doilea principiu este participarea. Copiii trebuie să aibă ocazii reale de a răspunde, de a alege, de a contribui și de a lua parte la jocuri. Pentru unii, participarea poate însemna să vorbească în fața grupului; pentru alții, poate însemna să arate o imagine, să indice un obiect sau

să lucreze alături de un coleg. Modalitățile diferite de răspuns îi ajută pe copii să-și arate cunoștințele și să capete încredere.

Un alt principiu este echitatea. A trata copiii echitabil nu înseamnă a le oferi întotdeauna exact același lucru, ci a lua în considerare nevoile lor. Un copil poate avea nevoie de explicații suplimentare, de imagini, de o sarcină împărțită în pași mai mici sau de timp în plus. Adaptările nu sunt privilegii, ci modalități prin care fiecare copil poate progresa.

Incluziunea presupune și colaborare. Educatoarea lucrează împreună cu familia, cu ceilalți membri ai personalului și, atunci când este necesar, cu specialiștii care sprijină dezvoltarea copilului. Discuțiile trebuie să fie confidențiale, bazate pe respect și orientate spre soluții. Familia cunoaște foarte bine copilul și poate oferi informații utile despre interesele, experiențele și modalitățile prin care acesta se simte în siguranță.

Rolul educatoarei în construirea unui climat incluziv este acela de a crea un climat în care copiii se simt în siguranță să pună întrebări, să încerce lucruri noi și să greșească fără teama de a fi umiliți. Regulile grupei trebuie formulate pozitiv și pe înțelesul copiilor: „ne ascultăm unii pe alții", „folosim cuvinte care nu rănesc", „avem grijă de materialele comune" și „îi invităm pe ceilalți să se joace cu noi". Regulile pot fi ilustrate prin desene și reamintite prin exemple concrete.

Este important ca educatoarea să urmărească cine vorbește frecvent, cine rămâne în afara jocului și cine are nevoie de sprijin pentru a-și face prieteni. Grupurile de lucru pot fi schimbate, iar rolurile pot fi distribuite astfel încât fiecare copil să aibă o contribuție. În conflicte, adultul ascultă punctul de vedere al fiecărui copil, numește emoțiile și îi ajută să găsească o soluție potrivită.

În ceea ce privește strategiile și activitățile practice pentru grupa mare, o abordare eficientă este utilizarea poveștilor care prezintă personaje cu experiențe, familiale și abilități diferite, contribuind la dezvoltarea empatiei, acceptării și respectului față de diversitate. După lectură, educatoarea poate adresa întrebări precum: „Cum s-a simțit personajul?", „Ce l-a ajutat?" sau „Cum am putea să-l includem în joc?". Copiii exersează astfel recunoașterea emoțiilor, exprimarea opiniilor și găsirea unor soluții prietenoase.

Activitatea „Suntem asemănători, suntem diferiți" îi invită pe copii să identifice lucruri care le plac și lucruri pe care le preferă în mod diferit. Educatoarea subliniază că pot avea gusturi diferite și, în același timp, pot fi prieteni. Este important ca exemplele să nu expună copilul sau familia la rușine și să nu transforme diferențele în competiții.

În cadrul activității „Harta prieteniei", fiecare copil poate desena o modalitate prin care ajută un coleg: împarte materialele, oferă o jucărie, invită pe cineva în joc sau ascultă când altcineva vorbește. Desenele se reunesc într-un panou al grupei. Activitatea poate fi reluată periodic, pentru ca incluziunea să devină o practică zilnică, nu doar o temă discutată o singură dată.

În desfășurarea activității „Culorile toamnei", copiii sunt invitați să descopere frumusețea acestui anotimp prin observarea frunzelor în nuanțe de galben, roșu, portocaliu și maro. Fiecare copil poate alege frunzele preferate, poate descrie culorile observate și poate realiza un colaj de toamnă folosind frunze, hârtie colorată și alte materiale naturale. Activitatea încurajează

creativitatea, cooperarea și respectarea preferințelor fiecărui copil. Educatoarea le explică preșcolarilor că fiecare lucrare este unică și valoroasă, la fel cum fiecare copil are propriile idei și abilități. Astfel, copiii învață să aprecieze diferențele dintre ei, să își ofere ajutorul și să se bucure împreună de rezultatele muncii lor.

Jocurile cooperative sunt, de asemenea, valoroase. În locul activităților în care câștigă un singur copil, se pot organiza sarcini în care grupa construiește împreună un oraș din cuburi, realizează un colaj sau rezolvă o vânătoare de indicii. Fiecare primește un rol potrivit și contribuie la rezultatul comun. Educatoarea poate adapta materialele, dimensiunea grupului și complexitatea sarcinii, astfel încât toți copiii să aibă posibilitatea de a reuși.

Materialele din clasă trebuie să reflecte diversitatea reală a oamenilor. Cărțile, imaginile, păpușile și jocurile pot prezenta persoane cu înfățișări, limbi, familii și abilități variate, fără stereotipuri. În activitățile despre sărbători și tradiții, educatoarea prezintă informațiile cu respect și evită să presupună că toți copiii sărbătoresc aceleași evenimente. Copiii pot împărtăși experiențe dacă doresc, fără a fi obligați să vorbească despre viața personală.

Un alt aspect important este accesibilitatea. Instrucțiunile scurte, sprijinul vizual, demonstrarea unei sarcini și alternarea activităților de mișcare cu cele liniștite îi pot ajuta pe mulți copii. Pentru copiii care au nevoie de sprijin suplimentar, activitatea se poate împărți în etape, iar progresul se apreciază prin raportare la evoluția individuală, nu prin comparație cu ceilalți.

În ceea ce privește prevenirea excluderii și a comportamentelor discriminatorii, este important să identificăm situațiile în care copiii folosesc porecle, refuză să primească un coleg în joc sau fac comentarii nepotrivite despre diferențele observate. Aceste situații trebuie abordate calm și prompt. Educatoarea explică de ce un anumit cuvânt sau gest poate răni, îi oferă copilului o modalitate potrivită de a-și exprima nemulțumirea și sprijină repararea relației. Nu este recomandată ignorarea repetată a excluderii, deoarece copiii pot înțelege că asemenea comportamente sunt acceptate.

Prevenirea excluderii înseamnă și să observăm tiparele: cine este ales ultimul în joc, cine nu primește roluri importante sau ale cui idei sunt ignorate. Educatoarea poate interveni prin schimbarea grupurilor, distribuirea echilibrată a rolurilor și conversații despre dreptul fiecăruia de a participa. Copiii învață treptat că prietenia nu presupune să fim identici și că un grup devine mai puternic atunci când membrii se ajută.

Un rol important în parteneriatul cu familia și evaluarea progresului îl are colaborarea dintre familie și grădiniță, familia reprezentând un partener esential în educația incluzivă și în susținerea dezvoltării armonioase a fiecărui copil.

Comunicarea regulată dintre educatoare și părinți ajută la înțelegerea nevoilor copilului și la menținerea unor mesaje consecvente între grădiniță și casă. Întâlnirile cu părinții pot aborda teme precum respectul, gestionarea emoțiilor, prevenirea etichetării și încurajarea independenței. Discuțiile despre dificultățile unui copil trebuie purtate individual, cu discreție și fără comparații cu alți copii.

Progresul poate fi observat prin comportamente concrete: copilul începe să invite colegii în joc, își exprimă emoțiile prin cuvinte, cere ajutor, acceptă idei diferite și participă la sarcini de grup. Educatoarea poate nota observații scurte, poate discuta cu familia și poate adapta activitățile

în funcție de ceea ce funcționează. Evaluarea nu urmărește să stabilească cine este „mai bun”, ci să arate ce sprijin este necesar pentru următorul pas în dezvoltare.

Diversitatea și incluziunea la clasă sunt componente importante ale educației timpurii. În grupa mare, copiii își formează deprinderi sociale și morale care îi vor însoți în anii de școală și în relațiile viitoare. O grupă incluzivă este un spațiu în care fiecare copil este respectat, are posibilitatea de a participa și primește sprijin pentru a-și valorifica potențialul.

Prin limbaj respectuos, activități cooperative, povești potrivite, adaptarea sarcinilor și colaborarea cu familia, educatoarea contribuie la construirea unei comunități bazate pe empatie și echitate. Incluziunea nu este o activitate izolată, ci o atitudine prezentă în fiecare zi, în felul în care ne ascultăm, ne jucăm, învățăm și rezolvăm neînțelegerile. Copilul care se simte acceptat capătă încredere, iar grupul învață că diferențele pot deveni o sursă de cunoaștere și apropiere.

Bibliografie

1. Ministerul Educației Naționale, Curriculum pentru educația timpurie, 2019.
2. UNESCO, A Guide for Ensuring Inclusion and Equity in Education, Paris, 2017.
3. UNICEF, The Inclusive Education Handbook, resurse privind participarea și sprijinirea tuturor copiilor.
4. Organizația Națiunilor Unite, Convenția cu privire la drepturile copilului, 1989.

Fișe de lucru pentru clasele a I-a, a III-a și a VI-a.

Profesor coordonator: Zastavnețchi Svetlana, cadru didactic de sprijin
IP Gimnaziul „Grigore Vieru”, **s**. Pererita, **r.** Briceni, Republica Moldova

Locul desfășurării activităților: CREI

ACTIVITATE ÎN CREI

Dovleac din spumă de bierberit

pentru clasa a III-a

Materiale necesare:

fișă cu conturul dovleacului

spumă de bierberit

culori tempera (galben și portocaliu)

paletă de culori

pensulă

pahar cu apă și șervețel

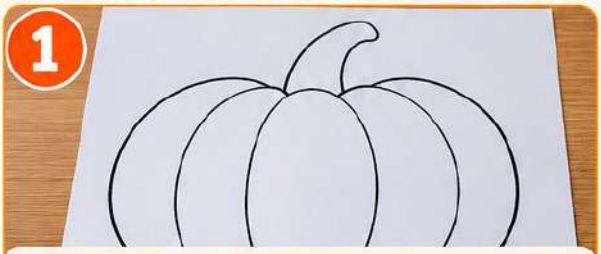
1. Pregătim materialele.
Pe fișă avem conturul dovleacului.

2. Aplicăm spumă de bierberit în paletă și adăugăm culoarea portocalie și puțină galbenă. Amestecăm până obținem o spumă colorată.

3. Aplicăm cu pensula spuma colorată pe o porțiune din dovleac.

4. Continuăm să aplicăm spuma colorată, umplând treptat conturul dovleacului.

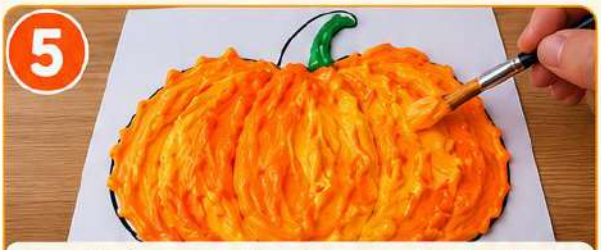
5. Completăm tot dovleacul cu spumă de bierberit amestecată cu galben și portocaliu.

6. Decorăm codița cu spumă de bierberit de culoare verde.

7. Lăsăm lucrarea să se usuce.

8. Lucrarea noastră este gata!
Un dovleac frumos de toamnă!

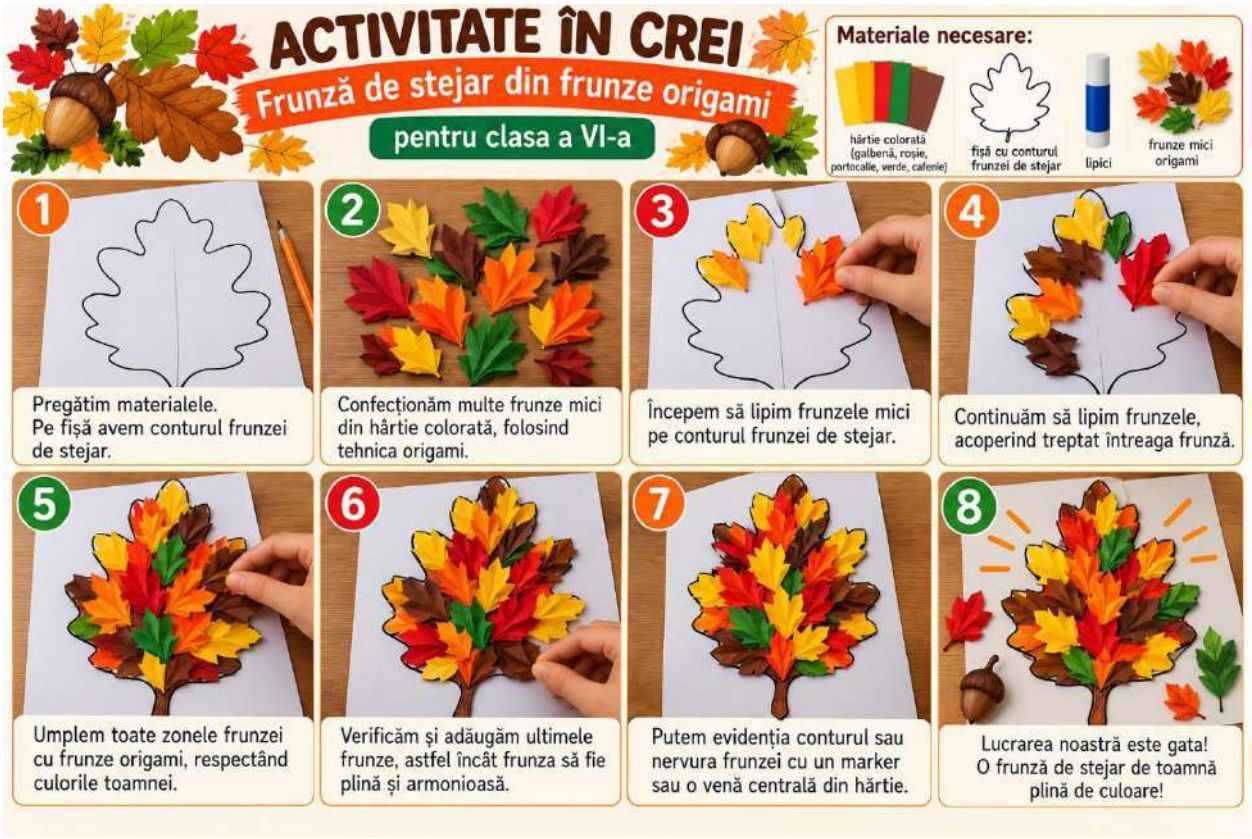
ACTIVITATE ÎN CREI
Frunză de stejar din frunze origami
pentru clasa a VI-a
Materiale necesare:
hârtie colorată (galbenă, roșie, portocalie, verde, cafenie)
fișă cu conturul frunzei de stejar
lipici
frunze mici origami
1
Pregătim materialele. Pe fișă avem conturul frunzei de stejar.
2
Confecționăm multe frunze mici din hârtie colorată, folosind tehnica origami.
3
Începem să lipim frunzele mici pe conturul frunzei de stejar.
4
Continuăm să lipim frunzele, acoperind treptat întreaga frunză.
5
Umplem toate zonele frunzei cu frunze origami, respectând culorile toamnei.
6
Verificăm și adăugăm ultimele frunze, astfel încât frunza să fie plină și armonioasă.
7
Putem evidenția conturul sau nervura frunzei cu un marker sau o venă centrală din hârtie.
8
Lucrarea noastră este gata! O frunză de stejar de toamnă plină de culoare!

ADAPTAREA CURRICULUMULUI PENTRU ELEVII CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE

Prof. **STATE DANIELA,**

ȘCOALA GIMNAZIALĂ SPECIALĂ NR. 9

Educația incluzivă reprezintă unul dintre principiile fundamentale ale sistemelor moderne de învățământ, având ca scop asigurarea accesului egal la educație pentru toți elevii, indiferent de particularitățile lor de dezvoltare, de învățare sau de integrare socială. În acest context, adaptarea curriculumului pentru elevii cu cerințe educaționale speciale (CES) constituie o condiție esențială pentru participarea activă și succesul școlar al acestora.

Elevii cu CES pot prezenta diferite tipuri de dizabilități (intelectuale, senzoriale, motorii, tulburări din spectrul autist), dificultăți de învățare, tulburări emoționale și comportamentale sau alte nevoi care necesită intervenții educaționale personalizate. Adaptarea curriculumului urmărește să răspundă acestor nevoi prin modificarea conținuturilor, metodelor de predare, strategiilor de evaluare și a mediului de învățare.

Conceptul de adaptare curriculară

Adaptarea curriculară reprezintă procesul prin care conținuturile, obiectivele, metodele și activitățile educaționale sunt ajustate pentru a permite elevilor cu CES să participe eficient la procesul instructiv-educativ. Scopul principal este valorificarea potențialului fiecărui elev și dezvoltarea competențelor necesare integrării sociale și profesionale.

Adaptările curriculare trebuie realizate în funcție de particularitățile individuale ale elevului, pe baza evaluării psihopedagogice și în colaborare cu familia, profesorii de sprijin și alți specialiști implicați.

Principii ale adaptării curriculumului

Adaptarea curriculumului pentru elevii cu CES se bazează pe câteva principii fundamentale:

- Respectarea dreptului la educație pentru toți elevii;
- Individualizarea procesului de învățare;
- Centrarea pe nevoile și potențialul elevului;
- Asigurarea accesibilității și participării active;
- Colaborarea între școală, familie și specialiști;
- Promovarea incluziunii și a egalității de șanse.

Modalități de adaptare a curriculumului

1. Adaptarea obiectivelor educaționale

În funcție de nivelul de dezvoltare și de capacitățile elevului, obiectivele de învățare pot fi simplificate sau reformulate astfel încât să fie accesibile și realizabile.

Exemple:

- Reducerea numărului de competențe urmărite;
- Stabilirea unor obiective pe termen scurt;
- Accent pe dezvoltarea autonomiei personale și a competențelor sociale.

2. Adaptarea conținuturilor

Conținuturile pot fi selectate, simplificate sau reorganizate pentru a răspunde nivelului de înțelegere al elevului.

Exemple:

- Reducerea volumului de informații;
- Utilizarea unor exemple concrete și relevante;
- Introducerea unor materiale suplimentare de sprijin;
- Fragmentarea sarcinilor complexe în pași mai mici.

3. Adaptarea metodelor și strategiilor didactice

Metodele de predare trebuie să fie flexibile și interactive, stimulând participarea activă a elevilor.

Exemple:

- Învățarea prin joc;
- Învățarea prin cooperare;
- Demonstrația și modelarea;
- Utilizarea suportului vizual și auditiv;
- Activități practice și experiențiale.

Pentru elevii cu dificultăți de atenție sau de procesare a informațiilor, profesorul poate utiliza instrucțiuni scurte și clare, repetiții și feedback imediat.

4. Adaptarea materialelor didactice

Materialele utilizate trebuie să faciliteze accesul la informație și înțelegerea acesteia.

Exemple:

- Fișe de lucru simplificate;
- Manuale adaptate;
- Pictograme și imagini sugestive;
- Materiale tactile pentru elevii cu deficiențe de vedere;
- Tehnologii asistive și aplicații educaționale.

5. Adaptarea mediului de învățare

Organizarea spațiului școlar poate influența semnificativ performanța și confortul elevului.

Exemple:

- Așezarea elevului într-o zonă cu puțini factori distractori;
- Asigurarea accesului pentru elevii cu dizabilități locomotorii;
- Crearea unui climat emoțional pozitiv și sigur;
- Amenajarea unor spații pentru relaxare și autoreglare.

6. Adaptarea evaluării

Evaluarea trebuie să reflecte progresul individual al elevului și nu doar raportarea la standardele generale.

Exemple:

- Timp suplimentar pentru rezolvarea sarcinilor;
- Evaluare orală în locul celei scrise;
- Utilizarea portofoliului educațional;
- Evaluarea progresului individual;
- Reducerea numărului de itemi.

Rolul profesorului în adaptarea curriculumului

Profesorul are un rol esențial în identificarea nevoilor educaționale ale elevului și în implementarea strategiilor de adaptare curriculară. Acesta trebuie să manifeste flexibilitate, empatie și competențe pedagogice specifice educației incluzive.

Colaborarea permanentă cu profesorul de sprijin, consilierul școlar, psihologul și familia contribuie la elaborarea unor intervenții educaționale eficiente și personalizate.

Beneficiile adaptării curriculumului

Adaptarea curriculumului aduce numeroase beneficii atât pentru elevii cu CES, cât și pentru comunitatea școlară:

- Creșterea participării și implicării în activitățile școlare;
- Îmbunătățirea performanțelor școlare;
- Dezvoltarea autonomiei și a încrederii în sine;
- Reducerea riscului de abandon școlar;
- Promovarea incluziunii și a respectului pentru diversitate;
- Dezvoltarea unui climat educațional pozitiv.

Concluzii

Adaptarea curriculumului pentru elevii cu cerințe educaționale speciale reprezintă o componentă fundamentală a educației incluzive. Prin modificarea obiectivelor, conținuturilor, metodelor de predare și evaluare, cadrele didactice pot crea oportunități reale de învățare pentru fiecare elev. O educație adaptată nevoilor individuale contribuie la dezvoltarea armonioasă a elevilor cu CES și la integrarea lor eficientă în societate, promovând egalitatea de șanse și respectul pentru diversitate.

Bibliografie:

1. Gherguț, A. (2016). *Educația incluzivă și pedagogia diversității*. Iași: Editura Polirom.
2. Vrăsmaș, T. (2018). *Școala și educația pentru toți*. București: Editura Universitară.
3. UNESCO (2020). *Inclusive Education: Guidelines for Inclusion*.
4. Ministerul Educației. *Repere privind educația incluzivă și adaptarea curriculară pentru elevii cu CES*.
5. Legea învățământului preuniversitar și documentele curriculare naționale privind incluziunea școlară.

Diversitate și incluziune la clasă – o șansă pentru fiecare

VEZETEU CRISTINA LUCIA

SCOALA GIMNAZIALA NR 54, BUCURESTI

Un elev care înțelege de ce un personaj a luat o anumită decizie poate rămâne tăcut când răspunsul trebuie citit cu voce tare. În aceeași oră, un coleg care citește fluent poate formula o explicație superficială. Dacă profesorul apreciază înțelegerea după rapiditatea lecturii sau după disponibilitatea de a vorbi în public, obține o imagine inexactă a învățării. Incluziunea începe în acest punct precis: când proiectarea lecției îi permite fiecărui elev să lucreze asupra ideii urmărite, iar evaluarea surprinde ceea ce a învățat.

Raportul UNESCO (2020) examinează excluderea educațională în legătură cu identitatea, mediul de proveniență și abilitățile elevilor. Pentru profesor, această perspectivă înseamnă să observe și obstacole mai puțin vizibile. O temă care presupune un telefon performant poate dezavantaja un copil care împarte dispozitivul cu frații săi. Cerința de a povesti vacanța în străinătate presupune o experiență inaccesibilă multor familii. La ora de engleză, aceeași funcție comunicativă poate fi exersată descriind un loc cunoscut ori imaginat, pe baza unor imagini oferite tuturor. Obiectivul lingvistic rămâne clar, iar experiența personală devine o resursă posibilă, fără a condiționa participarea.

O lecție despre alegerile unui personaj poate avea un obiectiv comun: formularea unei explicații susținute prin două indicii din text. Profesorul pregătește textul în paragrafe scurte, un glosar al cuvintelor indispensabile și, dacă este necesar, o versiune audio. Înainte de lucrul independent, arată cum leagă un indiciu de o interpretare. Elevii pot consulta un început de enunț, precum «Cred că personajul a procedat astfel deoarece…». Cei care formulează rapid o explicație analizează și o interpretare alternativă. Dificultatea intelectuală este păstrată, iar sprijinul vizează obstacolul concret întâlnit de elev.

Această proiectare se apropie de pedagogia incluzivă descrisă de Florian și Black-Hawkins (2011), prin extinderea oportunităților de învățare disponibile tuturor. O fișă separată, alcătuită permanent doar din copiere și colorare, îl poate îndepărta pe elev de problema discutată de colegi, chiar dacă îl ține ocupat. Ghidurile CAST (2024) propun anticiparea barierelor prin modalități variate de prezentare a informației și de exprimare a învățării. Glosarul sau modelul de răspuns pot fi puse la dispoziția întregii clase, fără eticheta «pentru cei slabi». Sprijinul temporar se reduce când elevul poate lucra independent; adaptările de acces de care continuă să aibă nevoie se păstrează.

Participarea cere însă mai mult decât materiale accesibile. Într-un grup, elevul care citește greu poate ajunge mereu să lipească imaginile, în timp ce colegii decid ce înseamnă textul. Pentru a evita această distribuire a muncii, fiecare notează sau dictează mai întâi o idee, apoi grupul compară propunerile. Profesorul urmărește cine formulează explicații și cine primește doar sarcini auxiliare. Rolurile se schimbă, iar produsul final este însoțit de o contribuție individuală scurtă. Astfel, există o dovadă a gândirii fiecărui elev, inclusiv a celui care vorbește rar.

Selecția textelor și reacțiile profesorului stabilesc, la rândul lor, cine se simte îndreptățit să participe. Personajele pot avea situații familiale diferite, profesii variate și experiențe de migrație, fără ca elevul cu o experiență asemănătoare să fie chemat să vorbească în numele unui întreg grup. Dacă apare o ironie despre accent, intervenția trebuie să fie concretă: «Comentariul despre felul în care vorbește colegul tău este jignitor. Reformulează întrebarea referindu-te la idee». Profesorul verifică apoi, discret, ce sprijin dorește elevul vizat. Solicitarea publică de a explica de ce a fost rănit poate adăuga o nouă expunere nedorită.

La evaluare, alegerea formei de răspuns depinde de competența urmărită. Pentru interpretarea unui text, o explicație orală și una scrisă pot fi apreciate după aceleași criterii: relevanța ideii, alegerea indiciilor și legătura dintre acestea. Dacă obiectivul este redactarea unui paragraf, răspunsul oral nu oferă, singur, dovada necesară. Profesorul poate folosi un model în etapa de exersare; proba de redactare independentă presupune însă un text propriu. CAST (2024) precizează că varietatea mijloacelor de exprimare trebuie raportată la scopul învățării. Această distincție protejează atât accesul elevului la sarcină, cât și validitatea evaluării.

Efectul acestor decizii se verifică în lucrările elevilor. La finalul lecției propuse, fiecare formulează o explicație și indică cele două detalii din text care o susțin. Profesorul observă cine a formulat o idee fără dovadă, cine a ales indicii relevante și cine a avut nevoie de model. La ora următoare, aceste observații justifică o intervenție scurtă, în grupuri flexibile, alcătuite pentru dificultatea respectivă. Apartenența la grup se schimbă odată cu progresul. Pentru nevoile persistente, profesorul discută cu elevul, familia și specialiștii disponibili, stabilind ce ajustare va fi încercată și cum va fi urmărită.

O șansă pentru fiecare devine credibilă atunci când elevul poate vedea ce are de învățat, primește sprijinul necesar și întâlnește așteptări care îi permit să progreseze. Profesorul are de verificat o întrebare exigentă: ce poate face acum acest elev și ce anume din organizarea lecției îi deschide următorul pas? Răspunsul se construiește din observații, încercări și revizuiri ale predării, în dialog cu copilul căruia acestea îi sunt destinate.

Bibliografie

CAST. (2024). *Universal Design for Learning Guidelines version 3.0.* https://udlguidelines.cast.org/

Florian, L., & Black-Hawkins, K. (2011). Exploring inclusive pedagogy. *British Educational Research Journal, 37*(5), 813–828. https://doi.org/10.1080/01411926.2010.501096

UNESCO. (2020). *Global Education Monitoring Report 2020: Inclusion and education: All means all.* Paris: UNESCO. https://gem-report-2020.unesco.org/

Diversitatea și incluziunea la clasă – o șansă pentru fiecare

Prof. PREDA ALINCUȚA VOICHIȚA
C.N. „ANDREI MUREȘANU" BISTRIȚA

Liceul reprezintă una dintre cele mai intense și transformatoare etape din viața unui tânăr. Este perioada în care se conturează identitatea, se definesc valorile sociale și se iau decizii fundamentale privind viitorul profesional. În acest spațiu al transformării, sala de clasă nu mai este de mult timp un mediu omogen, ci a devenit un mozaic cultural, social și cognitiv. Elevii de liceu provin din medii socio-economice diverse, aparțin unor etnii diferite, au abilități intelectuale variate și, nu în ultimul rând, unii dintre ei se confruntă cu cerințe educaționale speciale (CES) sau tulburări de învățare și adaptare. În acest context, implementarea principiilor diversității și incluziunii nu mai reprezintă doar o opțiune pedagogică modernă sau o obligație legislativă, ci devine o condiție esențială pentru a asigura o șansă reală de reușită fiecărui adolescent.

Diversitatea în contextul liceal cuprinde totalitatea caracteristicilor unice care definesc profilul fiecărui elev. La această vârstă, diferențele nu se mai limitează doar la ritmul de învățare, ci capătă valențe profunde: de la identitatea culturală și lingvistică, până la neurodiversitate (precum ADHD, autism înalt funcțional sau dislexie) și vulnerabilități socio-economice care pot genera risc de abandon școlar. Incluziunea, pe de altă parte, reprezintă efortul conștient și structurat de a transforma această diversitate într-o resursă colectivă. A fi incluziv la liceu nu înseamnă doar a integra fizic un elev în colectiv, ci a-i oferi sentimentul de apartenență, a-i valoriza perspectivele și a-i pune la dispoziție instrumentele de sprijin adaptate nevoilor sale specifice, eliminând barierele din calea învățării.

Din punct de vedere pedagogic și psihologic, beneficiile unei clase incluzive la nivel liceal sunt bidirecționale. Pentru elevii proveniți din grupuri vulnerabile sau cu CES, incluziunea reprezintă o punte vitală spre integrarea socială și profesională. În loc să fie marginalizați sau orientați exclusiv spre trasee educaționale segregate, aceștia primesc stimularea cognitivă și socială necesară pentru a-și atinge potențialul maxim. Pe de altă parte, pentru elevii tipici, interacțiunea zilnică cu diversitatea este o lecție practică deosebit de valoroasă. Adolescenții învață empatia nu din teorii abstracte, ci din realitatea colegului de bancă care depășește zilnic anumite

obstacole. Această experiență îi pregătește direct pentru societatea modernă și piața globală a muncii, unde toleranța, flexibilitatea și abilitatea de a colabora în echipe diverse sunt competențe extrem de prețuite.

Cu toate acestea, trecerea de la idealul incluziunii la realitatea din bănci implică depășirea unor provocări administrative și de mentalitate semnificative. La nivelul liceului, presiunea programelor școlare încărcate și a examenelor naționale, precum Bacalaureatul, determină adesea o orientare rigidă către performanța academică standardizată, în detrimentul personalizării actului educativ. Pentru ca incluziunea să fie reală, profesorul de liceu trebuie să depășească rolul clasic de transmițător de informație și să devină un facilitator al învățării. Acest lucru presupune adoptarea unor strategii moderne, precum Designul Universal pentru Învățare (UDL), care oferă opțiuni multiple de implicare, reprezentare și exprimare a cunoștințelor, permițând fiecărui elev să demonstreze ceea ce știe în mod personalizat.

În concluzie, diversitatea și incluziunea la nivelul liceului reprezintă pilonii unei educații echitabile și orientate spre viitor. Școala nu are menirea de a șterge diferențele dintre tineri, ci de a le transforma în punți de dialog și cunoaștere reciprocă. Atunci când o comunitate școlară reușește să valorizeze fiecare elev, indiferent de punctul său de plecare sau de particularitățile sale, ea nu face doar un act de justiție socială, ci își asigură un viitor mai tolerant și mai inovator. Oferind o șansă reală fiecăruia, transformăm sala de clasă dintr-un spațiu al competiției rigide într-un mediu al cooperării, în care succesul nu se măsoară prin uniformitate, ci prin împlinirea potențialului unic al fiecărui adolescent.

TOAMNA DIVERSITĂȚII – FIECARE COPIL CONTEAZĂ

Profesor învățământ primar **RADU GEORGEL**
ȘCOALA GIMNAZIALĂ „GHEORGHE HARITON”, SĂHĂTENI

Proiect extracurricular Tratarea diferențiată a elevilor în ciclul primar

Argument

Folosirea instruirii diferențiate, alături de activitatea frontală, oferă posibilitatea de a obține rezultate bune în munca didactică, dezvoltarea vocabularului, capacitatea de a aplica în practică cunoștințele însușite, dezvoltarea corespunzătoare a proceselor psihice.

Învățarea diferențiată duce la eliminarea unor lacune din cunoștințele și deprinderile elevilor mai puțin dotați dar și la îmbogățirea și aprofundarea cunoștințelor acelor copii capabili de performanțe superioare.

Activitățile diferențiate prezintă reale valențe formative și mai ales stimulative. Elevii se întrec între ei atât în ceea ce privește ritmul de lucru, cât și în ceea ce privește cantitatea și corectitudinea sarcinilor rezolvate.

Scopul tratării diferențiate a elevilor în ciclul primar

Instruirea diferențiată se desfășoară în cadrul procesului instructiv-educativ pentru a se putea obține un nivel ridicat de pregătire al tuturor elevilor;
Diferențierea activității presupune îmbinarea și alternarea activității frontale cu activitatea individuală și pe grupe de elevi;

Diferențierea activității se realizează în toate momentele lecției precum și în distribuirea temelor pentru acasă;
Instruirea diferențiată își realizează obiectivele în principal în timpul lectiei

Descrierea activității

La început de toamnă în regatul pădurii de stejar zâna toamnă și-a propus să instruiască diferențiat elevii din clasa a IV-a folosind cele mai eficiente metode de lucru și mijloace necesare pentru formarea deprinderilor de muncă și a tehnicilor de lucru;
Elevii din clasa zânei erau:

- Omidușele – elevi cu ritm lent de învățare;
- Iepurașii – elevi cu ritm mediu de învățare;
- Bufnițele – elevi cu ritm avansat de învățare.

Zâna toamnă și-a propus în cadrul clasei de 18 elevi să afle care sunt cauzele scăderii randamentului școlar și a rămânerii în urmă la învățătură și a aflat posibile răspunsuri:

Motivația slabă și interesul scăzut al unor elevi duc în final la un randament școlar scăzut generat de lipsa diferențierii și individualizării conținutului și a formelor de activitate inițiate în cadrul lecției;

Utilizând lecția mixtă, timpul afectat lecției nu este folosit eficient, unii dintre elevi participând în mod pasiv;
Participarea activă la lecție este esențială, elevii însușindu-și cunoștințele prin efort propriu;
Elevii trebuie stimulați permanent pentru a fi motivați.

În prima parte a sementrului I la Limba și Literatura Română în cadrul unităților de învățare “O carte, un prieten în plus” și “Din natură în cartea de lectură” instruirea diferențiată a elevilor a fost urmată de o măsurare atentă a rezultatelor

Punct de plecare	Metode utilizate	Forme de activitate
Prin tratarea diferențiată a elevilor la lecțiile de Limba Română se obține randament școlar și se înlătură eșecul	Observația participativă Metoda analizei produselor activității Testul de cunoștințe Experimentul pedagogic	Frontală Individuală Pe grupe

Prin metoda analizei rezultatelor activității elevilor, zâna toamnă a aflat date prețioase din caietele de clasă, caietele de teme, probele de evaluare, compuneri, desene pentru desprinderea unor aprecieri și estimări asupra individualității, comportamentului, preocupărilor și înclinațiilor fiecărui copil

Lucrările Omidușelor

Au relevat dificultăți în:

- Prezentarea ordonată logic și cronologic a întâmplărilor dintr-o poveste;
- Realizarea de deducții simple pe baza unui text literar;
- Scrierea corectă a cuvintelor;
- Descrierea unui personaj dintr-un text;
- Înțelegerea cerințelor exercițiului;
- Asocierea elementelor descoperite în textul citit cu experiențe proprii;
- Formularea unor idei pe baza textului citit.

Lucrările Iepurașilor

Lucrările Bufnițelor

Activitatea diferențiată a elevilor la Limba Română în cadrul lectiei

Într-o zi de brumar zâna toamnă a organizat un joc cu titlul “Cubul cunoașterii” la care au participat omidușele, iepurașii și bufnițele dorind să afle dacă prin activitatea diferențiată la orele de limba și literatura română randamentul muncii în echipă este mai mare decât al celei individuale.

Astăzi vom forma trei echipe de câte 6 elevi și vom desfășura un joc numit “Cubul cunoașterii” fiecare față a cubului cuprinde câte o
activitate diferențiată pentru fiecare grupă prin cerință, număr de exerciții de rezolvat sau durată de timp.

Mai întâi vom rezolva individual cerința fiecărei activități apoi în echipă măsurând rezultatele înregistrate

Echipa care va rostogoli cubul mai cu folos va fi recompensată cu un coș de gutui pentru proviziile de iarnă.

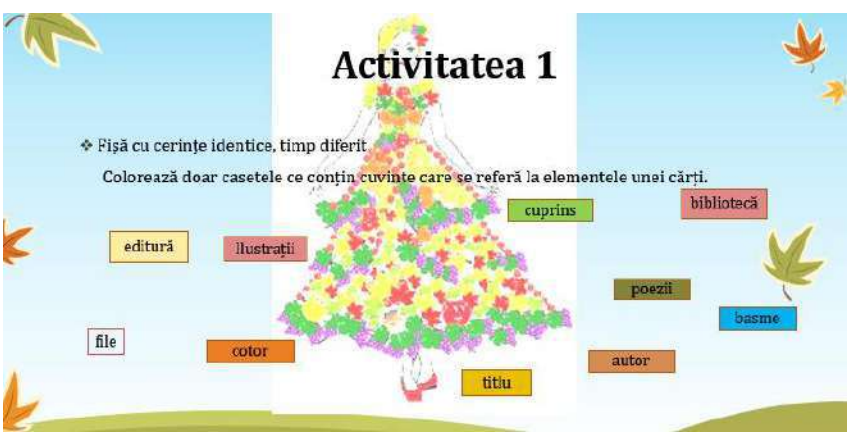

Activtatea 1

Fișă cu cerințe identice, timp diferit

Colorează doar casetele ce conțin cuvinte care se referă la elementele

Activitatea independentă a elevilor care fac parte din cele trei echipe a arătat pentru prima activitate următoarele rezultate

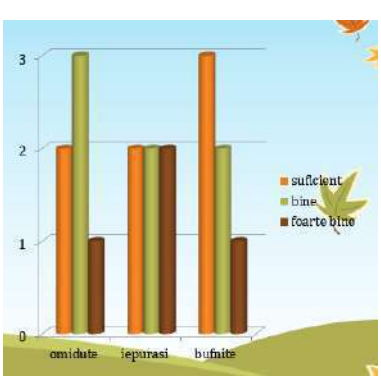

Activitatea independentă a elevilor care fac parte din cele trei echipe a arătat pentru prima activitate următoarele rezultate

Rezultatele activității pe echipe

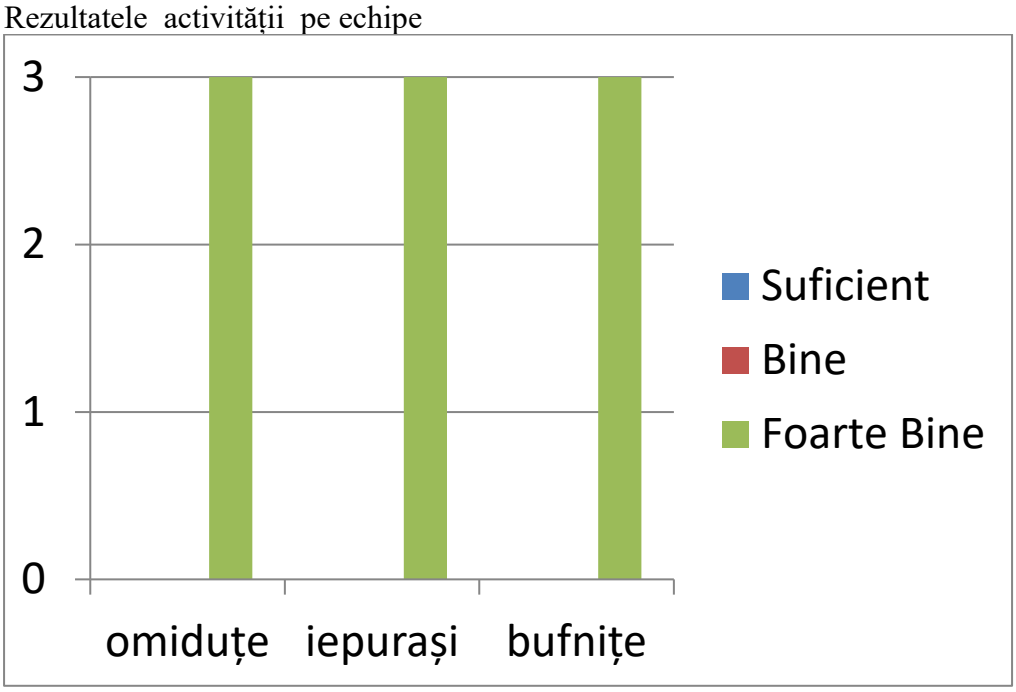

Activitatea 2

Fișe cu cerințe identice, sarcini de lucru progresive

Formează din literele date cuvinte care exprimă stări sufletești provocate de lectură:

Echipa omidușelor -ECRIUBU, RVSIEA, EȚIMEO,

Echipa iepurașilor -ECRIUBU, RVSIEA, EȚIMEO, ITNRESE

Echipa bufnițelor -ECRIUBU, RVSIEA, EȚIMEO, ITNRESE, TICOURZTAIE

Activitatea independentă a elevilor care fac parte din cele trei echipe a arătat pentru a doua activitate următoarele rezultate

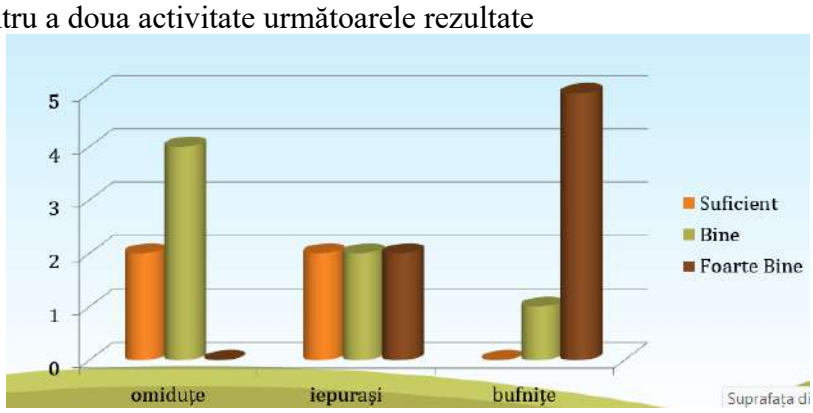

Rezultatele muncii în echipă la activitatea a doua

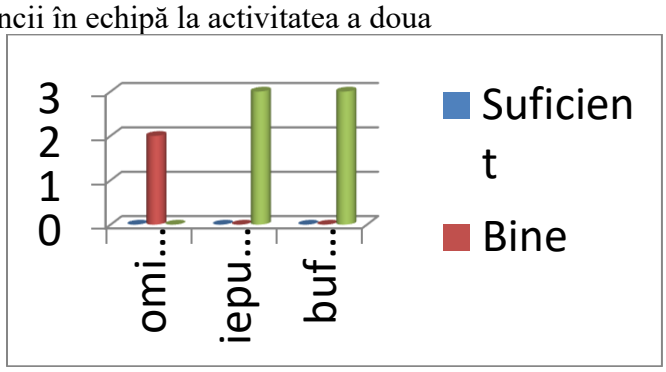

Activitatea 3
Fișe cu cerințe diferite , timp diferit
Activitatea bufnițelor, completează tabelul
Activitatea omidușelor , alcătuiește câte un enunț în care să folosești următoarele cuvinte: titlul, autorul, ilustrațiile
Activitatea iepurașilor , colorează dreptunghiul care conține părți de vorbire de același fel. Apoi scrie în oval denumirea lor

Tipuri de litere	**Unde sunt folosite ? Cu ce scop**
Litere de rând	Sunt folosite pentru scrierea oricărui text
Litere îngroşate	Sunt folosite pentru a atrage atenția cititorului asupra
Litere înclinate	Sunt folosite pentru reproducerea unor cuvinte, titluri sau spuse de cineva

zărea, există, ospăț intrase, pierdea, imaginea

supărat, aur, borcănat, mare, elegant, adânc

Oval, text, volum, speranțe, exemple,

Activitatea independentă a elevilor care fac parte din cele trei echipe a arătat pentru a treia activitate următoarele rezultate

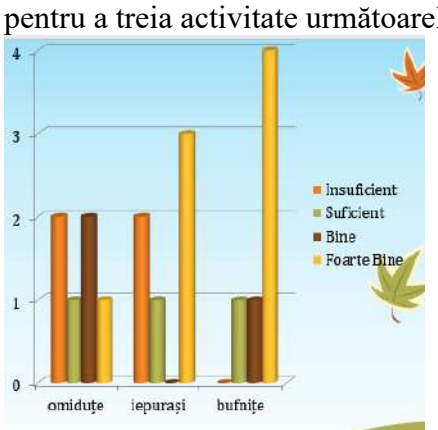

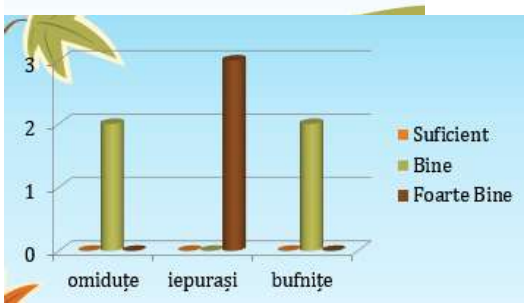

Rezultatele pe echipe la activitatea trei

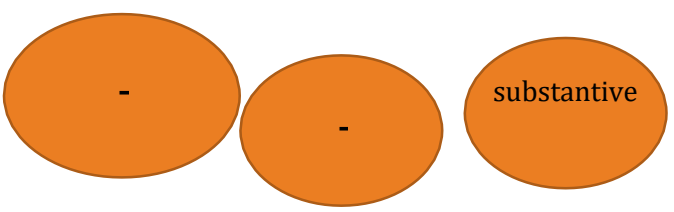

Activitatea 4
Fișe cu sarcini diferite, aceeasi durata de timp
Text suport – poezia POVESTEA de Nichita Stănescu

Povestea e o casa si ea
cu acoperis, sub nea,
de tigle ori de sindrila
batuta de Mos Pasarila.
E o casa cu grinzi
Feresti si oglinzi
in care te-arginti
si cu copii cuminti
o casa
cu podeaua cam
somnoroasa
pe care dorm iepuri si ciute

si alte lighioane
memaivazute.

Fetitele si baieteii
zugravesc toti peretii
cu petale de tufanica
si mai mare, si mai mica
de parca floarea ar fi peltica
da nu de sunete, ci de
culori.
Desenezi pasarea? Zbori
Desenezi raul? Curgi catre
mare!
Desenezi muntele? Esti cel
mai tare!
Numai povestea, vezi
nu se lasa s-o desenezi...

Activitatea omidușelor
Dacă ai scrie o poezie intitulată POVESTEA care ar f iprimul vers?..... Scrie 4 variante
Povestea este …….
Activitatea iepurașilor
Recitește poezia și completează tabelul cu versurile potrivite

Ce exprimă versurile?	Care sunt versurile
Povestea este un loc imaginar în care copiii se simt în largul lor	E o casă cu grinzi, Ferești și oglinzi în care te-arginți, și cu copii cuminți
Povestea este un mijloc pentru dezvoltarea creativității	Fetițele și băieții zugrăvesc toți pereții cu petale de tufănică și mai mare, și mai mică de parcă floarea ar fi peltică
Povestea este un spațiu pentru visare	Desenezi pasărea? Zbori Desenezi răul? Curgi către mare! Desenezi muntele? Esti cel mai tare!

Activitatea bufnițelor
Pereții poveștii casă au însușiri neobișnuite
Ex.: Desenezi pasărea, Zbori.
Completează ciorchinele adăugând substantive și consecințele magice

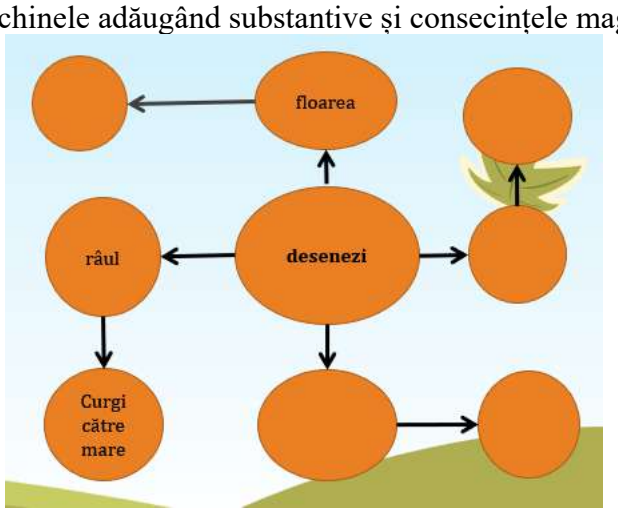

Activitatea independentă a elevilor care fac parte din cele trei echipe a arătat pentru a patra activitate următoarele rezultate

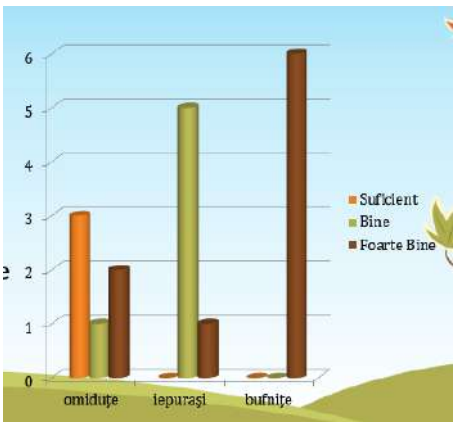

Rezultatele muncii în echipă la activitatea 4

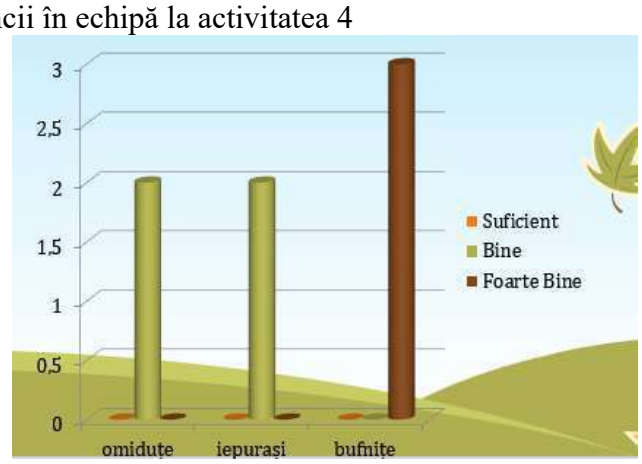

Activitatea 5

Fișe cu cerinte diferite,aceeasi durata de timp,dificultate graduala
Activitatea omidușelor
Scrie câte 4 substantive care denumesc: ființe, lucruri, fenomene ale naturii
Activitatea iepurașilor
Subliniază substantivele. Precizează felul, genul, numărul acestora.
"Undeva, în deșert,trăia odată un cactus singuratic. Rareori treceau pe acolo cămile așa că înfrunta cum putea vitregiile pustiului. "
Activitatea bufnițelor
Scrie câte un enunț în care să folosești:
Un substantiv de genul feminin la numărul plural;
Două substantive de gen masculin la numărul singular;

Activitatea independentă a elevilor care fac parte din cele trei echipe a arătat pentru a cincea activitate următoarele rezultate

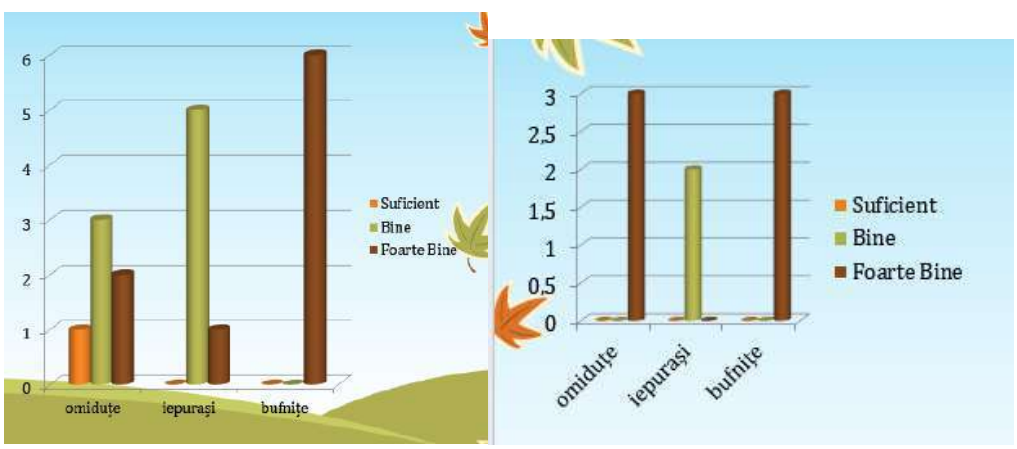

Rezultatele muncii pe echipe la activitatea 5

Activitatea 6
Activitate cu cerințe comune pentru toți elevii ,acelasi numar de itemi,dar dificultate progresiva
Activitatea omiduțelor
Alege ortograma corectă:
Cel/Ce-l mai bun prieten se vede la /l-a nevoie.
Iau/I-au cu mine rucsacul în drumeție
Încercuiește cuvântul scris corect din fiecare pereche:
întânlesc/întâlnesc fică/fiică
cealantă/cealaltă obzeci/optzeci
Activitatea iepurașilor
Alege ortograma corectă:
Cel/Ce-l mai bun prieten se vede la /l-a nevoie.
Iau/I-au cu mine rucsacul în drumeție
Nicu ia/i-a cumpărat fratelui un tricou
Încercuiește cuvântul scris corect din fiecare pereche:
întânlesc/întâlnesc fică/fiică
cealantă/cealaltă obzeci/optzeci
poiet/poet tutulor/tuturor
Activitatea bufnițelor
Alege ortograma corectă:
Cel/Ce-l mai bun prieten se vede la /l-a nevoie.
Iau/I-au cu mine rucsacul în drumeție
Nicu ia/i-a cumpărat fratelui un tricou
Părinții mi-au/miau dăruit un cadou
Încercuiește cuvântul scris corect din fiecare pereche:
întânlesc/întâlnesc fică/fiică
cealantă/cealaltă obzeci/optzeci
poiet/poet tutulor/tuturor
incediu/incendiu sculptor/scluptor

Activitatea independentă a elevilor care fac parte din cele trei echipe a arătat pentru a șasea activitate următoarele rezultate

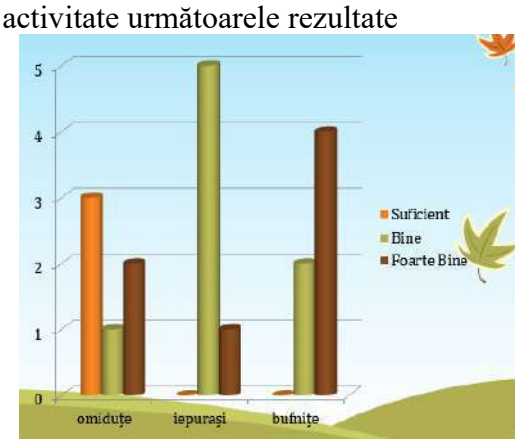

Rezultatele muncii în echipă la activitatea 6

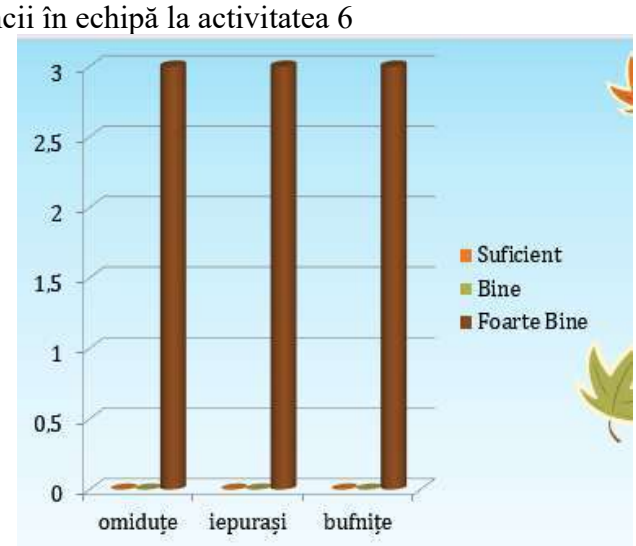

Zâna toamnă a descoperit că munca în echipă are un randament mai bun

decât activitatea independentă rezultatele înregistrate în cele 6 activități dovedind acest lucru.

Cele trei echipe omidușele, iepurașii și bufnițele au obținut rezultate bune și foarte bune, ele fiind reconpensate cu gutui din panerul zânei toamnă

Pentru a determina eficacitatea instruirii, reuşita tuturor elevilor la învăţătură în condiţiile actuale ale învăţământului românesc, soluţia este individualizarea, diferenţierea şi motivarea învăţării în condiţiile instruirii dirijate diferenţiate în clasă şi în cadrul unor programe compensatorii.

BIBLIOGRAFIE

1. Cerghit, I.; Radu, I.T.; Popescu, E.; Vlăsceanu, L., Didactica, manual pentru clasa a X-a, şcoli normale, E.D.P., R.A., 1997;
2. Kant, Im., Tratat de pedagogie, Iaşi, Editura Agora, 1992.
3. Blideanu, Eugen & Ion Şerdean. Orientări noi in metodologia studierii limbii române in ciclul primar, EDP, București, 1981.
4. Beldescu, G. Ortografia actuală a limbii române, EDP, Bucureşti, 1984.
5. Radu, Ion. Învăţământul diferenţiat, EDP Bucureşti, 1997.
6. Creţu, C, Curriculum individualizat şi diferenţiat, E. D. P. , Bucureşti, 1998;
7. Holban, I. , Testele de cunoştinţe, E. D. P. , RA. , Bucureşti, 1995
8. Radu, I. , T. , Învăţământul diferenţiat. Concepţii şi strategii, E. D. P, Bucureşti. 1978;
9. Rizescu, I. , M. , Diferenţierea activităţii cu elevii din ciclulprimar în cadrul lecţiei, E. D. P. , Bucureşti, 1976;
10. Ţîrcovnicu, V. , Învăţământ frontal, învăţământ individual, învăţământ pe grupe, E. D. P. , Bucureşti, 1981 ;

DIVERSITATE ȘI INCLUZIUNE ÎN GRĂDINIȚĂ – O ȘANSĂ PENTRU FIECARE COPIL

Profesor: FRUMUZACHI ELENA-GABRIELA
Unitatea de învățământ: Grădinița cu Program Prelungit Nr. 9, Bârlad

Motto: „Fiecare copil este unic, iar adevărata valoare a educației constă în a oferi tuturor șansa de a învăța, de a se dezvolta și de a fi acceptați."

Educația timpurie reprezintă fundamentul dezvoltării armonioase a copilului, având un rol esențial în formarea personalității, a comportamentelor sociale și a atitudinilor față de cei din jur. Grădinița constituie primul mediu educațional organizat în care copiii descoperă diversitatea umană, învață să interacționeze, să coopereze și să construiască relații bazate pe respect, încredere și acceptare reciprocă. Diversitatea și incluziunea reprezintă principii fundamentale ale unei educații de calitate, centrate pe nevoile și particularitățile fiecărui copil. Diferențele dintre preșcolari, determinate de ritmul individual de dezvoltare, nivelul achizițiilor, mediul familial, particularitățile culturale sau nevoile educaționale specifice, trebuie privite ca oportunități de învățare și dezvoltare, nu ca obstacole în desfășurarea procesului educațional. O grădiniță incluzivă este aceea în care fiecare copil se simte acceptat, valorizat, protejat și încurajat să participe activ la experiențele de învățare, indiferent de particularitățile sale individuale.

Diversitatea – o resursă valoroasă în educația preșcolară

Diversitatea este o caracteristică firească a oricărui colectiv de copii. Fiecare preșcolar vine la grădiniță cu propriile experiențe, interese, emoții, abilități și modalități de exprimare. Unii copii comunică ușor și stabilesc rapid relații de prietenie, în timp ce alții au nevoie de mai mult timp, sprijin și încurajare pentru a se integra în colectiv. Rolul cadrului didactic este de a identifica și valorifica aceste particularități, organizând activități accesibile, atractive și adaptate nivelului de dezvoltare al fiecărui copil. Respectarea ritmului individual de învățare, utilizarea strategiilor didactice diferențiate și crearea unui climat emoțional pozitiv contribuie la dezvoltarea încrederii în sine și la stimularea participării tuturor preșcolarilor. Diversitatea poate deveni o resursă educațională atunci când copiii sunt încurajați să descopere ceea ce îi apropie, să accepte ceea ce îi diferențiază și să înțeleagă că fiecare persoană are calități și abilități valoroase. Prin joc, conversație, povești, activități artistico-plastice și experiențe de colaborare, preșcolarii învață treptat că diferențele dintre oameni sunt firești și că fiecare copil merită respect, prietenie și șanse egale de participare.

Educația incluzivă – șanse egale pentru fiecare copil

Educația incluzivă presupune asigurarea accesului, participării și progresului tuturor copiilor în cadrul activităților educaționale, prin adaptarea mediului de învățare la nevoile individuale. La nivel preșcolar, incluziunea nu înseamnă doar integrarea fizică a copilului în colectiv, ci și participarea sa reală la jocuri, activități și experiențe comune. Fiecare copil trebuie să aibă posibilitatea de a se exprima, de a face alegeri, de a experimenta succesul și de a construi relații pozitive cu ceilalți.Cadrul didactic are responsabilitatea de a crea un mediu educațional sigur, flexibil și stimulativ, în care diferențele individuale sunt respectate, iar eventualele bariere în învățare și participare sunt identificate și diminuate. Utilizarea materialelor vizuale,

a jocurilor senzoriale, a explicațiilor simple, a sarcinilor diferențiate și a învățării prin cooperare facilitează implicarea copiilor cu niveluri diferite de dezvoltare.

De exemplu, în cadrul unei activități de cunoaștere a mediului, un copil poate identifica și denumi obiectele prezentate, altul le poate sorta după culoare sau formă, iar un copil care întâmpină dificultăți de comunicare poate participa prin indicare, manipulare sau asociere de imagini. Astfel, toți copiii sunt implicați în aceeași experiență educațională, dar prin modalități adaptate propriilor posibilități.

Exemple de bune practici pentru promovarea diversității și incluziunii în grădiniță

- **„Suntem diferiți, dar egali" – activitate de educație socio-emoțională**

Activitatea urmărește dezvoltarea respectului față de diversitate și formarea unor atitudini pozitive față de colegi. Pornind de la imagini reprezentând copii cu înfățișări, abilități și preocupări diferite, preșcolarii sunt invitați să observe asemănările și deosebirile dintre personaje. Prin conversație dirijată, aceștia descoperă că, deși oamenii sunt diferiți, toți au nevoie de prietenie, respect, înțelegere și afecțiune. Activitatea poate fi completată prin realizarea unui poster colectiv, intitulat „Toți suntem speciali", pe care copiii își aplică amprentele palmelor, simbolizând unicitatea fiecăruia și apartenența la același grup.

- **„Copacul prieteniei" – activitate artistico-plastică și de cooperare**

Această activitate are ca scop consolidarea relațiilor pozitive dintre copii și dezvoltarea sentimentului de apartenență la colectiv. Preșcolarii realizează împreună un copac, folosind tehnici variate de pictură, lipire și amprentare. Fiecare copil contribuie prin realizarea unei frunze, a unei flori sau a unei amprente colorate. Pe parcursul activității, educatoarea încurajează sprijinul reciproc, comunicarea și aprecierea contribuției fiecărui participant. Produsul final evidențiază faptul că fiecare copil este important, iar rezultatul colectiv devine mai valoros prin participarea tuturor.

- **„Prietenia nu are bariere" – joc de rol**

Prin intermediul unor situații inspirate din viața cotidiană a grupei, copiii sunt încurajați să identifice comportamente de acceptare, ajutor și cooperare. Sunt prezentate situații precum: un copil care se joacă singur, un coleg care întâmpină dificultăți în realizarea unei sarcini sau un preșcolar nou-venit în grupă. Copiii propun soluții și interpretează roluri, exersând formule de adresare politicoasă, gesturi de sprijin și comportamente empatice. Activitatea contribuie la prevenirea excluderii și la dezvoltarea capacității de a înțelege nevoile și emoțiile celorlalți.

- **„Învățăm împreună, reușim împreună" – joc didactic incluziv**

Copiii sunt organizați în grupuri mici și primesc sarcini comune, adaptate posibilităților individuale: construirea unui puzzle, realizarea unei machete, sortarea unor imagini sau construirea unui obiect din piese. Fiecare participant primește un rol accesibil și semnificativ, astfel încât să contribuie la îndeplinirea sarcinii. Accentul este pus pe cooperare, sprijin reciproc și aprecierea efortului, nu pe competiție. Prin aceste experiențe, preșcolarii înțeleg că succesul grupului depinde de implicarea fiecăruia și că ajutorul oferit unui coleg reprezintă un comportament firesc și valoros.

Rolul cadrului didactic în construirea unui mediu incluziv

Cadrul didactic reprezintă un model de comportament și un factor esențial în promovarea valorilor incluzive. Prin atitudine, limbaj și strategiile educaționale utilizate, educatoarea contribuie la formarea unei culturi a respectului, acceptării și colaborării. Un mediu educațional incluziv presupune observarea permanentă a nevoilor copiilor, adaptarea activităților, utilizarea

metodelor activ-participative și oferirea unui feedback pozitiv, centrat pe progresul individual. Este important ca fiecare copil să fie încurajat să participe fără teama de a greși, să își exprime emoțiile și opiniile și să beneficieze de sprijin atunci când întâmpină dificultăți. Organizarea flexibilă a spațiului educațional, accesibilitatea materialelor și diversificarea modalităților de învățare contribuie la crearea unor experiențe educaționale relevante pentru toți preșcolarii. Evaluarea trebuie să urmărească progresul fiecărui copil în raport cu propriul nivel de dezvoltare, evitând comparațiile care pot genera descurajare sau sentimentul de inferioritate.

Parteneriatul cu familia și comunitatea – sprijin pentru incluziune

Realizarea unei educații incluzive autentice presupune colaborarea permanentă dintre grădiniță, familie și comunitate. Familia reprezintă primul mediu în care copilul învață valori, atitudini și comportamente sociale. Prin comunicare deschisă, respect reciproc și implicare în activitățile educaționale, părinții pot deveni parteneri activi în promovarea diversității și a acceptării. Organizarea unor ateliere creative, activități interculturale, serbări tematice, proiecte caritabile și întâlniri cu părinții oferă oportunități de consolidare a relațiilor dintre copii, familii și cadre didactice. Activitatea „Tradiții care ne unesc" poate valorifica obiceiurile și tradițiile diferitelor familii, prin prezentarea unor obiecte tradiționale, cântece, dansuri și creații artistice. Copiii descoperă astfel diversitatea culturală într-un mod accesibil, plăcut și interactiv. Diversitatea și incluziunea reprezintă valori esențiale ale educației contemporane, iar promovarea lor trebuie să înceapă încă din primii ani de viață. Grădinița are responsabilitatea de a construi un mediu educațional în care fiecare copil să fie acceptat, respectat și sprijinit să își valorifice potențialul. Prin activități diferențiate, jocuri de cooperare, experiențe socio-emoționale și parteneriate educaționale, cadrul didactic poate transforma diversitatea într-o oportunitate de învățare și dezvoltare pentru întregul colectiv. Incluziunea nu presupune ca toți copiii să învețe în același ritm sau în același mod, ci ca fiecare să beneficieze de condițiile și sprijinul necesare pentru a progresa.

O grădiniță incluzivă nu este aceea în care toți copiii sunt la fel, ci aceea în care fiecare copil este important, fiecare voce este ascultată și fiecare reușită este valorizată.

Bibliografie

1. Ministerul Educației Naționale (2019). *Curriculum pentru educația timpurie*. București.
2. Ministerul Educației (2024). *Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani*. București.
3. UNESCO (2020). *Global Education Monitoring Report 2020: Inclusion and Education – All Means All*. Paris: UNESCO.
4. UNICEF (1989). *Convenția cu privire la drepturile copilului*. Organizația Națiunilor Unite.
5. UNESCO (1994). *The Salamanca Statement and Framework for Action on Special Needs Education*. Salamanca: UNESCO.

Grădinița cu Program Normal Aurel Marinescu Cobadin

Avizat ,
Director,
Prof. Grasu Gigi

PROIECT EDUCAȚIONAL

FESTIVALUL TOAMNEI

Coordonatori proiect,
Prof. Ali Marinela
Prof. Serafim Iridenta

Octombrie 2026

Motto:

„Trebuie să ne facem timp să stăm și să observăm cum frunzele se îngălbenesc."

Elizabeth Lawrence

Argument :

Toamna este anotimpul belşugului, al bogăţiei atât în recoltă cât şi în culori. In fiecare an ni se dezvăluie acelaşi anotimp, dar cu altă haină. Câteodată blândă, cu soare dogoritor şi cu parfum de fructe, alteori mai aspră cu miros de brumă şi vânt tăios sau cu ploi reci, melancolice, dar întotdeauna colorată cum nici nu ţi-ai fi imaginat că se poate. Toată această simfonie de culori ne dă un sentiment ciudat de visare. Atâtea culori atât de diferite şi totuşi atât de bine combinate, încât aproape că nu-ţi poţi crede ochilor că ceea ce vezi e aievea. Încercăm să înţelegem acest festin al culorilor privind cu atenţie acest spectacol al naturii, această impresionantă dovadă de sensibilitate şi frumos. Ne gândim că uneori ar fi benefic să ne exprimăm gândurile prin intermediul artei. Să redăm, aşadar, bogăţia şi culorile toamnei prin desen, pictură, colaje, aplicaţii cu materiale din natură oferind, în acelaşi timp, posibilitatea micilor artişti de a da frâu liber imaginaţiei creatoare şi artistice prin intermediul culorii şi a penelului.

Natura, aşa cum este ea, trecând prin multe transformări, ne încântă privirea de fiecare dată. Încet, încet îşi reduce din activităţi, pregătindu-se pentru o nouă etapă. Privind în jurul nostru este imposibil să nu vedem că frunzele copacilor încep să cadă una câte una, precum lacrimile, că rândunelele se adună şi ne privesc cu nostalgie, pregătindu-se pentru lunga călătorie, că razele plăpânde ale soarelui încearcă totuşi să ne mai încălzească.

Toamna, un minunat anotimp, ne face, ca o zi petrecută în natură, să regăsim o linişte interioară, o plăcere de a descoperi de fiecare dată ceva nou, oferindu-ne cele mai frumoase peisaje. Fie că eşti mare sau mic,tânăr sau bătrân, minunăţia peisajului te face să crezi că te afli la cea mai deosebită expozitie de artă a unor pictori celebri, fapt care ne-a determinat să alegem această perioadă minunată pentru a le îndruma paşii, acestor copii, spre porţile cunoaşterii.

Noi, primii dascăli ai copiilor trebuie să ne gândim că trecutul l-am primit în dar, prezentul, în galopul vieţii şi nu mai prindem cu coada ochiului decât ratarea lui, dar viitorul este ca un aluat în mâna noastră şi trebuie să-l modelăm.

Scopul proiectului: antrenarea copiilor în activităţi directe şi variate ce duc la formarea , afirmarea și stimularea creativităţii, a expresivităţii prin realizarea de creaţii plastice şi aplicaţii cu materiale din natură.

Obiective propuse :

* antrenarea preșcolarilor și a părinților în vederea organizării unui târg de toamnă;
* dezvoltarea abilităților de comunicare și antreprenoriale ale preșcolarilor;
* promovarea imaginii grădiniţei;
* dezvoltarea aptitudinilor creative;
* stimularea competiției

Grup țintă :

* preșcolari-Grădinița cu P.N. Aurel Marinescu Cobadin
* cadre didactice
* părinți
* invitați

Organizatori :

* prof. Ali Marinela
* prof. Serafim Iridenta

Parteneri :

- parintii prescolarilor, bunici, rude
- prof. Grasu Gigi, director
- prof. Giuglea Cristina, consilier educativ

Locul desfăşurării:

Activităţile se vor desfăşura în incinta Grădiniței cu P.N. Aurel Marinescu

Durata proiectului: **22-23**.10.2026

Resurse umane:

*Cadre didactice;
*Preșcolari
* Părinţi
* Invitați

***Resurse materiale*:** fructe și legume proaspete și conservate, produse de patiserie și alimentare la care s-au folosit fructe și legume de toamnă, materiale din natură.

Activitate propusă: Cadrele didactice și-au propus organizarea unui Târg de toamnă constând într-o expoziție (fructe și legume proaspete și preparate din acestea) precum și realizarea unor activități practice cu materiale din natură.

Activităţi desfăşurate:

1. Mediatizarea festivalului;
2. Pregătirea festivalului;
3. Deschiderea **"F*ESTIVALULUI TOAMNEI";***

* expoziţie- lucrări practice care valorifică potențialul creativ al preșcolarilor, educatoarelor și părinților.

* expoziţie- fructe și legume proaspete și conservate, produse de patiserie și alimentare la care s-au folosit fructe și legume de toamnă.

Rezultate aşteptate:

Responsabilizarea preșcolarilor, a cadrelor didactice și a părinților prin implicarea în activități comune, extrașcolare;

Întărirea parteneriatului cu părinții;

Metode de monitorizare şi evaluare:

* stimulente, recompense
* mediatizarea evenimentului; .
* diseminare;
* album în format electronic cu activitățile desfășurate;
* raport
* procese-verbale

Impactul proiectului:

Cu siguranţă că va fi un valoros schimb de idei, iar produsele finale vor aduce satisfacţii copiilor.

Participanţii la proiect vor descoperi ce înseamnă comportamentul față de natură şi munca în echipă. Comunitatea şi familia vor fi stimulate în a se implica efectiv în activităţile desfăşurate în cadrul grădiniţei.

Sustenabilitatea proiectului:

Dialogul permanent care se naşte în acţiunile educative, între cadrele didactice şi preşcolari, nu este un simplu act de comunicare, ci de cunoaştere şi căutare de soluţii la problemele ridicate. Pentru a realiza acest dialog vom coopera, în permanență cu toții. Prin modul cum organizăm şi desfăşurăm întreaga paletă de activităţi, vom reuşi să dezvăluim copiilor frumuseţea naturii, prin implicarea în activităţi comune plăcute. Vom realiza pe deplin obiectivele propuse folosind mijloace educative şi de învăţare moderne, care să fie acceptate de către copii.

Beneficiarii proiectului:

* 150 preșcolari și elevi
* Părinţii
* Cadrele didactice

CALENDARUL ACTIVITĂȚILOR

Nr crt.	*Data*	*Activitatea desfăşurată*	*Locul desfăşurării*	*Participanţi*
1.	20.10.2026	Mediatizarea festivalului – întâlnire de lucru, întocmirea documentelor, stabilirea responsabilităților, popularizarea proiectului -prezentarea proiectului în cadrul unităților de învățământ, cât și în mediul online, site-uri, rețele de socializare, ziare locale.	Gradinita	Cadre didactice Parteneri Colaboratori Organizatori
2.	21.10.2026	Pregătirea festivalului -lucrări artistico-plastice cu materiale din natură -activități practice gospodărești	Gradinita	Elevi Preșcolari Cadre didactice
3.	22.10.2026	Deschiderea*"FESTIVALULUI TOAMNEI"*	Gradinita	Elevi Preșcolari Cadre didactice Parteneri Părinți Grupa mare A
4	23.10.2026	„Bunica m-a învățat / Bunătăți multe să fac" prăjituri, obiecte decorative	Gradinita	Grupa mijlocie „A"

LICEUL COBADIN
GRĂDINIȚA CU PROGRAM NORMAL
„AUREL MARINESCU"
Cobadin, județul Constanța
Tradiție • Creativitate • Bucurie • Împreună!
MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
FESTIVALUL TOAMNEI
EDIȚIA A IV-A
AN ȘCOLAR 2026 – 2027
DIPLOMĂ
Se acordă PREMIUL II
preșcolarului/preșcolarei
din Grupa MARE A,
pentru participarea la proiectul educațional
„FESTIVALUL TOAMNEI" – Ediția a IV-a,
Felicitări pentru creativitate, implicare și bucuria de a aduce frumusețea toamnei în comunitatea noastră!
Descoperim
Creăm
Sărbătorim
Împreună!
Toamna ne învață că schimbarea poate fi frumoasă!
Educatoare Ali Marinela
octombrie 2026

LICEUL COBADIN
GRĂDINIȚA CU PROGRAM NORMAL
„AUREL MARINESCU"
Cobadin, județul Constanța
Tradiție • Creativitate • Bucurie • Împreună!
MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
FESTIVALUL TOAMNEI
EDIȚIA A IV-A
AN ȘCOLAR 2026 – 2027
DIPLOMĂ
Se acordă PREMIUL I
preșcolarului/preșcolarei
din Grupa Mare A,
pentru participarea la proiectul educațional
„FESTIVALUL TOAMNEI" – Ediția a IV-a,
Felicitări pentru creativitate, implicare și bucuria de a aduce frumusețea toamnei în comunitatea noastră!
Descoperim
Creăm
Sărbătorim
Împreună!
Toamna ne învață că schimbarea poate fi frumoasă!
Micii pași lasă amprente mari în lume!
Educație
Prietenie
Comunitate
Zâmbete
Viitor

Festivalul Toamnei
Grupa mare A

Festivalul Toamnei
Grupa mare A
Nume și prenume preșcolar:
Educatoare:
Ali Marinela

Festivalul Toamnei
Grupa mare A
Nume și prenume
Educatoare:
Ali Marinela

Festivalul Toamnei

Festivalul Toamnei
Grupa mare A
Nume și prenume preșcolar:
Educatoare:
Ali Marinela

Festivalul Toamnei

PROIECT DE ACTIVITATE DIDACTICĂ TOAMNA – NIVEL I

GHETLA VIOLETA

GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT NR. 1, ODOBEȘTI

Nivel de vârstă: Grupa mijlocie – nivel I
Tema anuală de studiu: „Când, cum și de ce se întâmplă?”
Proiect tematic: „Toamna cea bogată”
Categoria de activitate: Știință – Cunoașterea lumii
Activități la alegere:
ALA1 – Centrele deschise: Bibliotecă – „Să citim imagini din Atlas”; Artă – „Modelăm fructe de toamnă”, Joc de rol – „De-a aprozarul”
ALA 2 – Euritmie – „Dansul copiilor Toamnei”
Tema activității: „Magia anotimpului Toamna”
Tipul activității: Evaluare de cunoștințe și deprinderi
Forma de realizare: Joc didactic
Domeniul de dezvoltare: E. Dezvoltarea cognitivă și cunoașterea lumii
Dimensiuni ale dezvoltării: E.1. – Relații, operații și deducții logice în mediul înconjurător;
E.3. -Caracteristici structurale și funcționale ale lumii înconjurătoare
Comportamente vizate :
E. 1.1. Identifică elementele caracterisice ale unor fenomene/relaţii din mediul apropiat;
E.3.3. Descrie unele caracteristici ale lumii vii, ale Pământului și Spațiului
Obiective operaționale:
O1: Să denumească fructele, legumele, florile și fenomenele naturii specifice anotimpului toamna, pe baza imaginilor ți a obiectelor reale;
O2: Să clasifice elementele date în funcție de categorii;
O3: Să descrie modificările din natură(vreme, îmbrăcăminte, plecarea păsărilor călătoare) în propoziții dezvoltate;
O4: Să rezolve sarcinile din fișa de evaluare lucrând cooperant.
Strategii didactice
Metode și procedee: observația,conversația, explicația, demonstrația, jocul didactic, exercițiul
Mijloace de învățământ: imagini, jetoane, frcute, legume, flori, stimulente
Sarcina didactică: Fiecare copil va extrage un jeton, va recunoaște, descrie imaginea de pe jeton, va căuta obiectul rea(fruct, legumă, floare), apoi va așeza obicetul la grupa potrivită
Regulile jocului:
Să extragă câte un jeton pe care este reprezentat un fruct, legumă, floare;
Să denumescă obiectul din imagine, apoi să caute în coș obiectul real;Să așeze obiectul în grupa potrivită;
Elemente de joc: surpriza, bătăi din palme, silueta zânei, coș cu fructe, legume, flori de toamnă
Forma de organizare: Frontal, pe echipe, individual
Bibliografie:
MEC. (2019). *Curriculum pentru educația timpurie*
(2014), *Piramida cunoașterii,* Pitești, Editura Diamant

SCENARIUL DIDACTIC

ADP: Activitatea debutează cu „Întâlnirea de dimineaţă”, copiii sunt aşezaţi în semicerc pentru a putea avea un contact vizual bun între aceştia. Aceasta cuprinde:

1. Salutul: Propunătoarea va saluta: „Bună dimineaţa, dragi copii!”.Copiii răspund.

2. Prezența: Pentru a ști cine o să se bucure de surprizele pregătite astăzi, trebuie să vedem cine este prezent și cine lipsește de la grădiniță. Copiii vor răspunde prezent atunci când își vor auzi numele strigat de propunătoare.

3. Completarea calendarului naturii: Se vor stabili împreună, cu ajutorul unor întrebări ajutătoare, anotimpul, ziua, starea vremii și îmbrăcămintea adecvată anotimpului. Calendarul naturii va fi completat de către propunătoare.

4. Noutatea zilei: „Ce bucurii ne aduce toamna?”

Tranziții: „Înspre baie ne îndreptăm,/Mâinile să le spălăm,/Dăm cu apă și săpun,/Mai curați suntem acum!”

„Batem tare palmele/Scuturăm picioarele,/Și în pas mare, vioi,/Spre centre pornin noi.”

ALA1 - Activități pe centre: La centrul Bibliotecă preșcolarii răsfoi Altlas cu imagini despre anotimpuri, punând accent pe imaginile despre toamnă. La centrul Artă, copiii vor trebui să modeleze fructe de toamnă, sub îndrumarea cadrului didactic. La centrul Joc de rol copiii vor avea la dispoziție coșuri, fructe și legume de toamnă din plastic și se vor juca „de-a aprozarul”.

ADE: Activitatea pe *Domenii experiențiale* cuprinde activitatea monodisciplinară *„Toamna cea bogată”* – joc didactic. După introducerea elementului surpriză – Zâna Toamnă și coșul ei cu bogății, cadrul didactic anunță tema jocului, apoi se trece la explicația și demonstrația modului de desfășurare a activității, specificând regulile jocului și făcând apoi jocul de probă, pentru a se asigura că preșcolarii au înțeles ce au de făcut. Se trece apoi la desfășurarea propriu-zisă a jocului, în care copiii au de rezolvat mai multe sarcini. În complicarea jocului se vor adăuga câteva elemente care nu sunt specifice anotimpului toamna, iar copiii vor trebui să le găsească și să le elimine, motivând alegerea făcută. Pentru obținerea performanței, preșcolarii vor avea de rezolvat sarcinile de pe Fișa de evaluare. În încheierea activității se vor face aprecieri privind implicarea copiilor în activitate și rezolvarea corectă a sarcinilor primite.

ALA 2: Pentru a încheia proiectul despre anotimpul toamna copiii se vor costuma în fructe, legume și flori de toamnă și vor dansa.

FIȘĂ DE EVALUARE PROIECT TOAMNA – NIVEL I

1. Recunoaște și încercuiește imaginea specifică anotimpului toamna

2. Colorează două fructe de toamnă și o legumă de toamnă

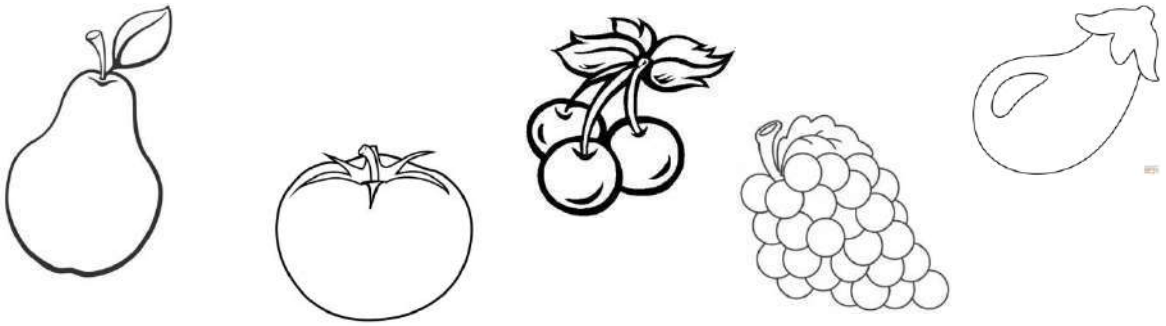

3. Colorează cu culorile specifice toamnei imaginea care reprezintă copacul toamna

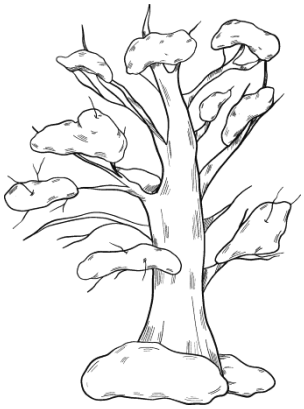

DIVERSITATE ȘI INCLUZIUNE LA CLASĂ – O ȘANSĂ PENTRU FIECARE

Profesor educație timpurie: **VERESS KINGA**
ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR.7, TÂRGU-MUREȘ

Sistemul educațional contemporan se află într-un proces continuu de redefinire, iar una dintre cele mai importante transformări paradigmatice este trecerea de la școala tradițională, uniformizantă, la o școală democratică și deschisă. În acest context, tema diversității și incluziunii la clasă nu mai reprezintă doar o opțiune pedagogică modernă, ci o necesitate fundamentală pentru garantarea dreptului la educație al fiecărui copil. Școala incluzivă transformă deosebirile dintre elevi dintr-un posibil obstacol într-o resursă valoroasă de învățare.

O clasă de elevi este un microsistem extrem de complex. Diversitatea se manifestă pe multiple planuri: de la stilurile și ritmurile de învățare, la originea socio-economică, apartenența etnică sau culturală, până la cerințele educaționale speciale (CES) sau abilitățile înalte (copiii capabili de performanțe deosebite). A recunoaște diversitatea înseamnă a renunța la iluzia „elevului mediu” și a înțelege că fiecare copil vine în colectivitate cu un bagaj unic de experiențe, puncte forte și provocări. Respectarea acestei unicități este primul pas către o educație echitabilă.

Dacă diversitatea descrie *cine* se află în sala de clasă, incluziunea reprezintă acțiunea concretă prin care toți acești elevi sunt valorizați și sprijiniți. Incluziunea nu se rezumă la simpla integrare fizică a tuturor copiilor în aceeași încăpere, ci presupune adaptarea mediului educațional la nevoile lor.

O educație cu adevărat incluzivă se bazează pe câteva principii esențiale:

- Diferențierea curriculară: Adaptarea metodelor de predare și evaluare în funcție de capacitățile și stilul fiecărui elev.
- Proiectarea Universală pentru Învățare (UDL): Oferirea de opțiuni multiple de prezentare a informației, de exprimare și de implicare a elevilor.
- Colaborarea multidisciplinară: Parteneriatul strâns între profesorul de la clasă, cadrul didactic de sprijin, psihologul școlar, părinți și comunitate.

Când incluziunea este aplicată autentic, barierele de învățare sunt identificate și eliminate treptat, permițând fiecărui elev să își atingă potențialul maxim.

Educația incluzivă nu îi ajută doar pe copiii aflați în risc de excluziune sau cu cerințe speciale, ci aduce beneficii profunde întregului colectiv:

1. Dezvoltarea empatiei și a inteligenței emoționale: Interacționând zilnic cu colegi diferiți, copiii învață toleranța, solidaritatea și renunțarea la prejudecăți de la o vârstă fragedă.
2. Pregătirea pentru viața într-o societate globalizată: Lumea de azi este diversă. Elevii care cresc în clase incluzive devin adulți mai flexibili, capabili să colaboreze și să se adapteze în medii de muncă diverse.
3. Îmbunătățirea rezultatelor școlare: Utilizarea metodelor interactive și a abordărilor diferențiate crește gradul de implicare și motivație al tuturor elevilor din clasă.

Cadrul didactic este pilonul central al acestui proces. Misiunea profesorului nu mai este doar de a transmite informații, ci de a fi un facilitator, un mediator și un model de acceptare. Un mediu de clasă incluziv se construiește prin promovarea dialogului deschis, prin încurajarea cooperării în locul competiției nesănătoase și prin crearea unui spațiu în care greșeala este privită ca o oportunitate de învățare. Cu toate acestea, drumul către o educație incluzivă întâmpină provocări reale: lipsa resurselor materiale adaptate, numărul mare de elevi la clasă, formarea insuficientă a cadrelor didactice sau uneori rezistența la schimbare a mentalităților. Depășirea acestor obstacole necesită un efort susținut la nivel de politici publice și investiții constante în resurse umane și infrastructură.

În definitiv, diversitatea și incluziunea la clasă reprezintă o șansă pentru fiecare — o șansă pentru copilul cu dificultăți de a fi acceptat și sprijinit, o șansă pentru copilul tipic de a deveni mai empatic și mai generos, și o șansă pentru societate de a deveni mai dreaptă și mai unită. Transformarea clasei într-un spațiu al apartenenței este investiția cea mai sigură într-un viitor în care nimeni nu este lăsat în urmă.

Bibliografie

1. Booth, T., & Ainscow, M. (2002). *Indexul Includerii: Dezvoltarea învățării și a participării în școli*. CSIE (Center for Studies on Inclusive Education), Bristol.
2. Gherguț, A. (2006). *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale. Strategii diferențiate și incluzive în educație*. Editura Polirom, Iași.
3. Gherguț, A. (2014). *Educația inclusivă și pedagogia diversității*. Editura Polirom, Iași.
4. Meyer, A., Rose, D. H., & Gordon, D. (2014). *Universal Design for Learning: Theory and Practice*. CAST Professional Publishing, Wakefield, MA.
5. UNESCO (1994). *Declarația de la Salamanca și Cadrul de acțiune privind cerințele educaționale speciale*. Conferința Mondială privind Educația Cerințelor Speciale: Acces și Calitate, Salamanca, Spania.
6. UNESCO (2017). *A guide for ensuring inclusion and equity in education*. UNESCO Publishing, Paris.
7. Vrăsmaș, T. (2001). *Învățământul integrat și/sau inclusivă*. Editura Aramis, București.

PROIECT EDUCAȚIONAL EXTRAȘCOLAR - NIVEL PREȘCOLAR

Profesor educație timpurie **VERESS KINGA**
ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR.7, TÂRGU MUREȘ

Perioada de desfășurare: 19 – 23 Octombrie 2026

Grup țintă: Copiii din grupa mijlocie

Locație: Sala de grupă și spații din afara grădiniței (curte, parc)

I. ARGUMENT

Lumea preșcolarilor este marcată de curiozitate, empatie nativă și deschidere către tot ceea ce este nou. La această vârstă, conceptele de „diferență” și „incluziune” pot fi cel mai ușor interiorizate prin joc, povești, muzică și activități practice. În perioada 19-23 octombrie 2026, proiectul își propune să ofere fiecărui copil șansa de a se simți valorizat, respectat și integrat în comunitatea grupei, indiferent de ritmul său de dezvoltare, de abilități sau de mediul socio-cultural din care provine.

II. OBIECTIVELE PROIECTULUI

- **Obiective cognitive:**
  - Să identifice asemănări și deosebiri între sine și ceilalți copii (trăsături fizice, preferințe, emoții).
  - Să înțeleagă că fiecare persoană are nevoi și abilități unice.
- **Obiective socio-afective:**
  - Să manifeste toleranță, empatie și spirit de cooperare în cadrul jocurilor de grup.
  - Să integreze în joc toți colegii, inclusiv pe cei cu cerințe educaționale speciale (CES) sau timizi.
- **Obiective psihomotorii și aplicative:**
  - Să participe la activități colective, plastice și de mișcare adaptate capacităților fiecăruia.
  -

III. CALENDARUL ACTIVITĂȚILOR (19 – 23 OCTOMBRIE 2026)

LUNI, 19 OCTOMBRIE 2026 (Activitate Școlară – Domeniul Om și Societate / DLC)

- **Titlul activității:** „Prietenii din Marea Poveste” – *Lectura educatoarei și joc de rol*
- **Forma de organizare:** Frontală și pe grupuri mici.

- **Descriere:** Educatoarea citește o poveste despre acceptare și prietenie (ex. *Rățușca cea urâtă* sau *Elmer, elefantul multicolor* de David McKee). După lectură, copiii poartă discuții ghidate despre modul în care ne purtăm cu un prieten care este diferit. Copiii mimează emoții și învață să ofere îmbrățișări de încurajare.

MARȚI, 20 OCTOMBRIE 2026 (Activitate Școlară – Domeniul Estetic și Creativ)

- **Titlul activității:** „Copacul Mâinilor Prietenoase” – *Pictură și aplicație colectivă*
- **Forma de organizare:** Pe ateliere de lucru.
- **Descriere:** Copiii își trasează și își decupează amprenta mâinii din hârtie colorată. Fiecare își decorează mâna așa cum dorește (folosind sclipici, carioci, stikere), reprezentând unicitatea fiecăruia. La final, toate amprentele sunt lipite pe tulpina unui copac mare din carton, simbolizând unitatea grupei („Suntem diferiți, dar formăm o singură familie”).

MIERCURI, 21 OCTOMBRIE 2026 (Activitate Extrașcolară – Jocuri în Aer Liber)

- **Titlul activității:** „Parcursul Încrederii” – *Activitate outdoor în curtea grădiniței / parcul apropiat*
- **Forma de organizare:** În perechi.
- **Descriere:** Copiii participă la un traseu aplicativ cooperativ. Unul dintre copii este legat la ochi sau poartă căști antibatere (simulând o deficiență de vedere/auz), iar partenerul său îl ghidează prin vorbire și atingere ușoară peste mici obstacole ușoare (jaloane, cercuri). Jocul dezvoltă încrederea reciprocă, responsabilitatea și empatia.

JOI, 22 OCTOMBRIE 2026 (Activitate Școlară – Domeniul Științe / Educație Muzicală)

- **Titlul activității:** „Ritmul Inimilor Noastre” – *Educație muzicală și joc senzorial*
- **Forma de organizare:** În cerc.
- **Descriere:** Copiii explorează diverse instrumente muzicale de percuție (tobe, maracas, xilofon) și își exprimă Stările prin sunete. Se organizează o orchestră a grupei în care fiecare instrument (stricat, mic, mare sau diferit) contribuie la crearea unei melodii frumoase. Se accentuează ideea că fiecare voce sau sunet contează.

VINERI, 23 OCTOMBRIE 2026 (Activitate Extrașcolară – Evaluare și Festivitate)

- **Titlul activității:** „Târgul Prieteniei și al Bunătății” – *Expoziție și activitate comună cu părinții*

- **Forma de organizare:** Colectivă, cu participarea părinților și a cadrelor didactice de sprijin.
- **Descriere:** În curtea grădiniței sau în sala de festivități, copiii prezintă lucrările realizate pe parcursul săptămânii. Se cântă cântece despre prietenie și se oferă „Medalii ale Bunătății" confecționate chiar de copii pentru colegii lor. Proiectul se încheie cu un dans colectiv incluziv.

IV. EVALUAREA PROIECTULUI

- **Produse realizate:** Panoul colectiv „Copacul Mâinilor Prietenoase", expoziția de fotografii din timpul jocurilor de cooperare, diplome de „Prieteni de Nădejde".
- **Indicatori de succes:** Mărirea gradului de interacțiune pozitivă între toți copiii grupei, reducerea episoadelor de izolare sau marginalizare, implicarea activă a preșcolarilor cu CES.

BIBLIOGRAFIE

1. **Bocoș, M., & Cătănoiu, A.** (2018). *Pedagogia învățământului preșcolar. Teorie și practică*. Editura Paralela 45, Pitești.
2. **Booth, T., & Ainscow, M.** (2002). *Indexul Includerii: Dezvoltarea învățării și a participării în școli*. CSIE, Bristol.
3. **Ciolan, L.** (2008). *Învățarea integrată. Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*. Editura Polirom, Iași.
4. **Gherguț, A.** (2014). *Educația inclusivă și pedagogia diversității*. Editura Polirom, Iași.
5. **Ministerul Educației Naționale** (2019). *Curriculum pentru educația timpurie*. București.
6. **Vrăsmaș, E.** (2008). *Educația copilului preșcolar. Elemente de pedagogie a educației timpurii*. Editura Pro Humanitate, București.

Descriere Resursă Educațională (RED) LIVRESQ

Prof. GUCEANU GABRIELA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ „LEON DĂNĂILĂ” DARABANI

https://view.livresq.com/view/6954ff15507a550009c866e0/

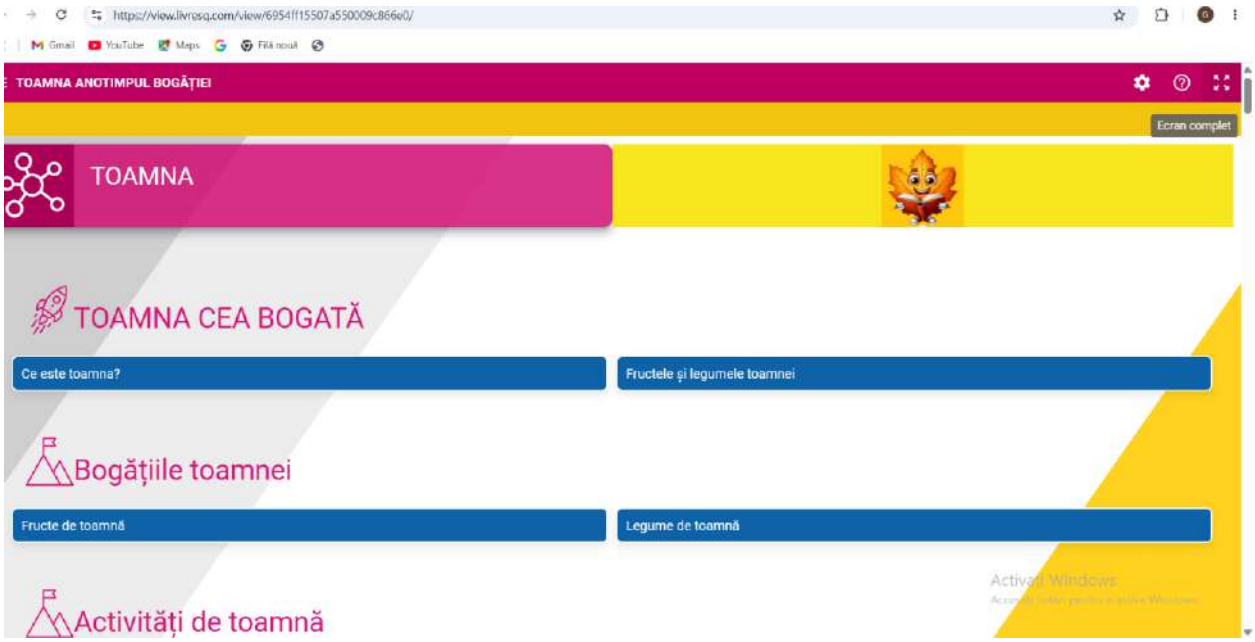

Resursă Educațională Deschisă (RED)-„Toamna, anotimpul bogăției”
Domeniul experențial: DȘ.Cunoașterea mediului
Nivel de învățământ: Grupa mijlocie/Grupa mare
Platforma de realizare: Livresq
Tip resursă: Modul e-learning interactiv cu pachete multimedia și evaluare
Scopul resursei: Familiarizarea preșcolarilor cu caracteristicile, bogățiile și activitățile specifice anotimpului toamna, prin intermediul unei experiențe digitale vizuale, interactive și captivante.
Competențe urmărite:

- Să identifice caracteristicile specifice anotimpului toamna (schimbări în natură, vreme, culori);
- Să denumească și să clasifice corect fructele și legumele specifice toamnei;
- Să descrie activitățile specifice omului în acest anotimp (recoltarea fructelor, gătitul/conservarea legumelor);
- Să formuleze concluzii simple pe baza imaginilor și să participie la secțiunile de consolidare și evaluare.

Structura conținutului educațional
1. Toamna cea bogată

- Ce este toamna?: Noțiuni introductive privind schimbările din natură și caracteristicile anotimpului.

- Fructele și legumele toamnei: Privire de ansamblu asupra diversității recoltelor de toamnă.

2. Bogățiile toamnei

- Fructe de toamnă: Identificarea, denumirea și diferențierea fructelor specifice (mere, pere, struguri, nuci etc.).
- Legume de toamnă: Clasificarea și recunoașterea legumelor (morcovi, cartofi, ardei, dovleci etc.).

3. Activități de toamnă

- Recoltarea fructelor: Prezentarea muncii în livezi și vii, strângerea recoltei.
- Gătitul legumelor: Etapele de pregătire a hranei și valorificarea legumelor în bucătărie.

4. Concluzia despre toamnă

- Ce am învățat despre bogățiile toamnei?: Sintetizarea și fixarea cunoștințelor dobândite pe parcursul modulului.
- Împărtășirea surprizelor toamnei: Discuții libere, impresii, exprimare de opinii și impresii personale.

5. Evaluare

- Evaluare: *Secțiune interactivă de verificare a cunoștințelor prin jocuri și exerciții vizuale.*
- Feedback: *Colectarea reacțiilor și a nivelului de satisfacție al preșcolarilor.*

Sugestii metodologice de utilizare la clasă

Resursa poate fi integrată în activitățile din Domeniul Științe (Cunoașterea mediului), dar și în activități integrate (DLC, DOS, DEC) prin următoarele modalități:

- Frontal: Pe tabla interactivă, ca suport în etapa de captare a atenției, predare sau consolidare.
- Pe grupuri mici / Individual: Pe tablete, în cadrul centrelor de interes (Centrul Știință sau Biblioteca).
- Metode folosite: Observarea dirijată, conversația euristică, jocul didactic digital, exercițiul practic și reflecția.

PROIECT EDUCAȚIONAL EXTRAȘCOLAR
ÎMPREUNĂ DESCOPERIM TOAMNA

DINCU MONICA

GRĂDINIȚA P.P. COZIA

Perioada de desfășurare: 7 septembrie – 23 octombrie 2026
Unitatea de învățământ: G.P.P. Cozia
Grupa: mare, copii de 5–6 ani
Coordonator: Dincu Monica.
Colaboratori: cadre didactice, părinți și, în funcție de disponibilitate, bibliotecar, reprezentanți ai comunității locale, personal de specialitate.
Tipul proiectului: proiect educațional extrașcolar interdisciplinar, cu componente ecologice, culturale, practice și de dezvoltare socio-emoțională
Nivelul de desfășurare: local
Forma de organizare: activități în aer liber, vizite în comunitate, ateliere cu familia, acțiuni de voluntariat adaptate vârstei și expoziție finală

1. Argument

Începutul anului școlar este o perioadă în care copiii refac relațiile cu ceilalți, se adaptează la programul grupei și își consolidează sentimentul de apartenență. Pentru preșcolarii din grupa mare, această etapă reprezintă și un prilej de dezvoltare a autonomiei, a capacității de cooperare și a încrederii în propriile posibilități. Experiențele desfășurate în afara activităților obișnuite din sala de grupă pot susține aceste achiziții, oferindu-le copiilor contexte autentice în care să observe, să întrebe, să aleagă și să contribuie. Toamna constituie un cadru accesibil pentru asemenea experiențe. Schimbările din natură, fructele și legumele de sezon, activitățile oamenilor și transformările din viața comunității pot fi descoperite direct, prin plimbări, vizite, întâlniri și ateliere. O frunză observată în parc, o conversație cu un producător local sau o poveste ascultată la bibliotecă oferă puncte de plecare pentru învățare, deoarece leagă informațiile de experiențe concrete.

Proiectul „Împreună descoperim toamna” valorifică aceste posibilități și propune o succesiune de activități extrașcolare desfășurate în perioada 7 septembrie – 23 octombrie 2026. Accentul cade pe explorare, colaborare și participare, prin implicarea copiilor, a familiilor și a unor parteneri din comunitate. Necesitatea proiectului este susținută și de diferențele dintre experiențele copiilor. Nu toți au aceleași ocazii de a vizita o bibliotecă, de a observa o grădină, de a participa la un atelier împreună cu familia sau de a explora natura însoțiți de un adult care le răspunde întrebărilor. Organizarea unor experiențe comune poate lărgi accesul la asemenea oportunități, fără a condiționa participarea de resursele materiale ale familiei. Proiectul urmărește totodată formarea unei atitudini responsabile față de mediu și față de ceilalți. Grija pentru un spațiu verde, folosirea chibzuită a materialelor și realizarea unui produs comun sunt comportamente care se învață prin exercițiu. Copiii au nevoie să vadă efectul propriilor acțiuni

și să înțeleagă că participarea lor contează. Caracterul extrașcolar al proiectului rezultă din organizarea unor experiențe distincte de activitățile curriculare obișnuite: ieșiri în comunitate, activități în natură, ateliere cu părinții și o întâlnire finală de prezentare a rezultatelor. Aceste experiențe vor fi corelate cu preocupările grupei, fără a dubla mecanic activitățile de la clasă.

2. Scopul proiectului

Dezvoltarea curiozității față de natură și comunitate, a comportamentelor de cooperare și a responsabilității față de mediu, prin participarea copiilor din grupa mare la experiențe extrașcolare accesibile, practice și incluzive.

3. Obiective

Pe parcursul proiectului, în funcție de particularitățile individuale și cu sprijinul necesar, copiii vor avea ocazia:

1. Să identifice cel puțin trei schimbări observabile în natură, specifice perioadei de toamnă.
2. Să recunoască și să compare fructe, legume și materiale naturale întâlnite în activitățile proiectului.
3. Să formuleze întrebări sau să exprime observații prin vorbire, gest, desen ori suport vizual.
4. Să respecte reguli simple de deplasare, explorare și comportament în spațiile vizitate.
5. Să colaboreze cu unul sau mai mulți colegi pentru realizarea unei sarcini comune.
6. Să manifeste comportamente de protejare a naturii: păstrarea curățeniei, observarea viețuitoarelor fără a le răni și folosirea responsabilă a materialelor.
7. Să îndeplinească o responsabilitate potrivită vârstei în cel puțin două activități.
8. Să contribuie, într-o formă accesibilă, la realizarea expoziției finale.

4. Grupul țintă și beneficiarii

Beneficiari direcți: copiii grupei mari.

Beneficiari indirecți: familiile copiilor, cadrele didactice implicate și comunitatea educațională a grădiniței.

Participarea va fi organizată astfel încât fiecare copil să aibă un rol. Prezența unui părinte la atelier, aducerea unor materiale de acasă sau realizarea unei sarcini suplimentare în familie nu vor constitui condiții pentru participarea copilului.

5. Principii de organizare

Activitățile vor porni de la experiența directă și vor utiliza cerințe scurte, potrivite vârstei. Copiii vor primi timp pentru observare, întrebări și încercări proprii. Se vor evita competițiile centrate pe „cel mai frumos produs” sau „cel mai bun copil”. Aprecierea va viza contribuția, efortul, cooperarea și progresul. Pentru copiii cu CES sau cu alte nevoi de sprijin se vor adapta traseul, durata, materialele, instrucțiunile și modalitatea de răspuns. Aceștia vor participa la experiențele comune, cu ajustări care să le permită implicarea reală.

6. Calendarul activităților

Datele reprezintă o planificare propusă. Ieșirile se confirmă în funcție de condițiile meteorologice, acordurile necesare și disponibilitatea partenerilor.

Perioada	Tema săptămânii	Activitatea principală și data propusă	Locul propus
7–11 septembrie	Ne cunoaștem și construim echipa	**Împreună pornim la drum** — 11 septembrie	Curtea grădiniței
14–18 septembrie	Toamna se vede în natură	**Detectivii toamnei** — 17 septembrie	Parc sau spațiu verde apropiat
21–25 septembrie	Roadele toamnei și munca oamenilor	**De unde ajunge mărul în coș?** — 24 septembrie	Piață, livadă sau grădină, după posibilități
28 septembrie – 2 octombrie	Povești, emoții și prietenie	**Toamna dintre pagini** — 1 octombrie	Bibliotecă
5–9 octombrie	Avem grijă de locul în care trăim	**Un colț de natură îngrijit de noi** — 8 octombrie	Curtea grădiniței
12–16 octombrie	Creăm împreună cu familia	**Atelierul mâinilor harnice** — 15 octombrie	Curtea sau un spațiu adecvat al grădiniței
19–23 octombrie	Împărtășim ce am descoperit	**Povestea toamnei noastre** — 23 octombrie	Grădiniță

7. Descrierea detaliată a activităților:

Săptămâna I — Ne cunoaștem și construim echipa

Perioada: 7–11 septembrie

Activitatea: Împreună pornim la drum

Finalitate: consolidarea relațiilor dintre copii și stabilirea unor reguli comune pentru experiențele extrașcolare.

Durată orientativă: 35–40 de minute, cu alternarea mișcării și a momentelor de conversație.

Activitatea se desfășoară în curtea grădiniței și începe cu un joc de prezentare. Fiecare copil spune cum dorește să i se spună și alege o imagine care reprezintă o activitate preferată: plimbare, desen, construcții, povești sau grădinărit. Urmează jocul **„Găsește un coleg care…”**, cu cerințe accesibile: „Găsește un coleg căruia îi plac merele” sau „Găsește un coleg care vrea să observe frunzele”. Adultul sprijină copiii care intră mai greu în interacțiune. În echipe mici, copiii parcurg un traseu simplu și transportă împreună materiale ușoare pentru amenajarea unui punct de explorare. Sarcinile presupun cooperare, fără clasamente. La final, grupa stabilește reguli ilustrate: rămânem aproape de adult, așteptăm semnalul înainte de deplasare, ascultăm indicațiile și cerem ajutor când avem nevoie.

Exemplu de intervenție a educatoarei: „Cum putem face ca fiecare coleg să aibă ceva de făcut?”

Produse: afișul regulilor și un panou cu alegerile copiilor.

Adaptări: alegerea unei imagini în locul prezentării verbale, partener de sprijin, traseu accesibil și posibilitatea de a participa dintr-un punct stabil.

Săptămâna a II-a — Toamna se vede în natură

Perioada: 14–18 septembrie

Activitatea: Detectivii toamnei

Finalitate: observarea directă a schimbărilor din natură și exersarea comportamentului responsabil în aer liber.

Durată orientativă: 45–60 de minute, incluzând deplasarea, în funcție de distanță și de rezistența copiilor.

În parcul Mircea Cel Bătrân, copiii primesc sarcini reprezentate prin imagini: observă o frunză căzută, găsește două frunze diferite, ascultă un sunet și privește un copac. Educatoarea încurajează descrieri concrete: „Ce observi?", „Prin ce seamănă aceste frunze?", „Ce este diferit față de copacul de lângă ele?". Se acceptă și răspunsurile prin indicare sau gest. Jocul **„Observăm fără să deranjăm"** îi ajută pe copii să înțeleagă că pot privi o insectă fără să o atingă și pot studia o plantă fără să o rupă. Se colectează puține frunze căzute, numai din zone unde acest lucru este permis. Copiii revin la grădiniță cu observații pentru **„Jurnalul toamnei"**: un desen, o frunză, o fotografie realizată de adult sau o propoziție dictată.

Produse: prima secțiune a jurnalului și o colecție restrânsă de materiale naturale.

Alternativă pentru vreme nefavorabilă: explorarea unor ramuri și frunze pregătite de adult într-un spațiu acoperit, urmată de reprogramarea plimbării.

Săptămâna a III-a — Roadele toamnei și munca oamenilor

Perioada: 21–25 septembrie

Activitatea: De unde ajunge mărul în coș?

Finalitate: înțelegerea unor legături simple dintre natură, muncă și alimentele consumate.

Durată orientativă: 45–60 de minute.

Se organizează o vizită scurtă la o piață apropiată, într-o livadă sau într-o grădină accesibilă. Locul se alege după siguranța traseului și posibilitatea de a observa fără aglomerație. Înaintea vizitei, copiii aleg câteva întrebări pentru persoana întâlnită: „Unde au crescut merele?", „Cum le culegeți?", „Ce faceți cu fructele lovite?". Nu este necesar ca fiecare copil să adreseze o întrebare; participarea poate consta și în ascultare sau observare. Jocul **„Observă și compară"** presupune identificarea a două fructe ori legume și compararea lor după formă, mărime sau suprafață. Adultul subliniază că aspectul poate varia și că un fruct nu trebuie să fie perfect pentru a fi valoros. La întoarcere, copiii reconstruiesc traseul **„Din pom până în coș"**, folosind imagini: creștere, îngrijire, cules, transport, cumpărare.

Produse: un afiș colectiv și înregistrarea întrebărilor copiilor în jurnal.

Alternativă: întâlnire în curtea grădiniței cu un părinte sau un producător local, care prezintă câteva produse și povestește despre munca sa. Orice degustare se organizează separat, numai după verificarea alergiilor, restricțiilor alimentare și condițiilor de igienă.

Săptămâna a IV-a — Povești, emoții și prietenie

Perioada: 28 septembrie – 2 octombrie

Activitatea: Toamna dintre pagini

Finalitate: apropierea de carte și exersarea ascultării, exprimării emoțiilor și acceptării diferențelor.

Durată orientativă: 35–45 de minute, fără deplasare.

Vizita la bibliotecă include prezentarea spațiului și o lectură realizată de bibliotecar sau de educatoare. Se alege o poveste potrivită vârstei, despre natură, cooperare ori prietenie, din fondul disponibil. Copiii discută despre o situație concretă din poveste: un personaj are nevoie de ajutor, este exclus sau întâmpină o dificultate. Întrebările urmăresc soluții: „Ce ar putea spune?", „Cum l-am putea ajuta?", „Cum aflăm dacă dorește ajutor?". În jocul **„Te invit în poveste"**, copiii exersează formule precum „Vrei să te joci cu noi?" și „Ce rol alegi?". Nu se impune prezentarea în fața grupului. Fiecare copil alege o carte pe care să o răsfoiască și contribuie la un semn de carte colectiv sau individual.

Produse: semne de carte și pagina „O idee din poveste pe care o folosim în grupa noastră".

Adaptări: loc aproape de cititor, imagini clare, prezentarea anticipată a vizitei și posibilitatea unei pauze într-un spațiu liniștit, sub supraveghere.

Săptămâna a V-a — Avem grijă de locul în care trăim

Perioada: 5–9 octombrie

Activitatea: Un colț de natură îngrijit de noi

Finalitate: formarea unor comportamente simple de îngrijire a mediului și asumarea unei responsabilități comune.

Durată orientativă: 35–45 de minute.

Copiii observă un spațiu mic din curtea grădiniței și discută despre ce se poate îmbunătăți. Cu sprijinul adulților, pot aduna frunze de pe o alee, pot uda plantele care au nevoie sau pot amenaja o jardinieră cu plante potrivite sezonului, alese împreună cu o persoană competentă. Se distribuie roluri: observator, transportator al recipientelor ușoare, responsabil cu udarea sau cu etichetele. Rolurile se schimbă, astfel încât mai mulți copii să încerce activități diferite. În jocul **„Unde păstrăm frunzele?"**, copiii compară o alee care trebuie menținută sigură pentru mers cu o zonă de sol unde frunzele pot rămâne. Adultul explică simplu că frunzele căzute pot avea un rol util în natură. Acțiunea nu presupune manipularea deșeurilor necunoscute. Eventualele obiecte tăioase, murdare sau periculoase sunt îndepărtate exclusiv de adulți.

Produse: un spațiu îngrijit și un calendar ilustrat al responsabilităților.

Continuare: observarea săptămânală a spațiului, pentru ca acțiunea să nu rămână una simbolică.

Săptămâna a VI-a — Creăm împreună cu familia

Perioada: 12–16 octombrie

Activitatea: Atelierul mâinilor harnice

Finalitate: întărirea relației grădiniță–familie și valorizarea contribuției copilului într-un produs comun.

Durată orientativă: 45–60 de minute.

Atelierul este organizat pe trei zone:

- **„Tabloul toamnei"** — colaj din frunze căzute și hârtie reutilizată;
- **„Construim adăposturi imaginare"** — construcții din carton pentru figurine de animale;
- **„Mesaje pentru natură"** — desene și enunțuri dictate adultului.

Copilul alege zona de lucru, materialele și o parte dintre pașii de realizare. Adultul este încurajat să întrebe „Cum vrei să facem?" și să ofere numai ajutorul necesar. Produsele nu trebuie uniformizate sau refăcute pentru a arăta „perfect". Familiile pot aduce materiale simple,

dar grădinița asigură o rezervă comună. Copiii ai căror părinți nu pot participa lucrează cu un cadru didactic sau cu un adult desemnat, fără a fi evidențiați ca excepție.
Produse: lucrări pentru expoziție și scurte explicații ale copiilor despre ceea ce au realizat.
Adaptări: piese mari, materiale ușor de prins, alternative la atingerea frunzelor, instrumente accesibile și pauze la nevoie.
Săptămâna a VII-a — Împărtășim ce am descoperit
Perioada: 19–23 octombrie
Activitatea: Povestea toamnei noastre
Finalitate: valorificarea experiențelor și recunoașterea contribuției fiecărui copil.
Durată orientativă a întâlnirii finale: 40–50 de minute.

În prima parte a săptămânii, copiii aleg lucrările și paginile din jurnal pe care doresc să le prezinte. Educatoarea îi ajută să își amintească experiențele prin fotografii, obiecte și întrebări scurte. Pe 23 octombrie se organizează o expoziție cu patru puncte: **Natura observată**, **Roadele și munca oamenilor**, **Povești și prietenie**, **Ce am realizat împreună**. Fiecare copil poate alege un rol: prezintă o lucrare, arată o fotografie, întâmpină vizitatorii, așază etichete sau demonstrează un joc de sortare. Vorbitul în public nu este obligatoriu. Întâlnirea se încheie cu întrebările: „Ce ai descoperit?”, „Ce ți-a fost greu?” și „Ce ai vrea să mai facem?”. Copiii pot răspunde verbal, prin desen sau alegând imagini.
Produse finale: expoziția, jurnalul colectiv și o sinteză a observațiilor educatoarei. Toți copiii primesc aprecieri descriptive pentru o contribuție concretă, fără ierarhii.

8. Strategii și metode

Vor fi utilizate observarea directă, conversația, demonstrația, jocul de rol, explorarea senzorială opțională, învățarea prin cooperare, povestirea și exercițiul practic. Organizarea va alterna momentele comune cu lucrul în grupuri mici. Această alternanță permite participarea mai multor copii și oferă educatoarei ocazia de a observa comportamentele individuale.

9. Resurse

Resurse umane: cadrele didactice ale grupei, personalul desemnat pentru însoțire, părinți voluntari și parteneri confirmați.
Resurse materiale: cartonașe vizuale, recipiente ușoare, hârtie, carton reutilizat, lipici adecvat vârstei, instrumente de desen, materiale naturale verificate, cărți și materiale pentru amenajarea expoziției.
Resurse financiare: se urmărește un cost redus, prin utilizarea materialelor existente și alegerea unor destinații apropiate, accesibile pe jos. Orice cheltuială suplimentară va fi stabilită înaintea activității, potrivit procedurilor unității, fără a condiționa participarea copiilor de contribuții materiale.

10. Măsuri de organizare și siguranță

Ieșirile se desfășoară după aprobarea conducerii, informarea familiilor și obținerea acordurilor necesare, conform procedurilor unității și cerințelor aplicabile. Înaintea fiecărei deplasări se verifică traseul, accesibilitatea, durata, punctele de oprire și condițiile meteorologice. Numărul însoțitorilor se stabilește potrivit procedurilor și nevoilor reale ale grupului. Se pregătesc datele de contact necesare, informațiile relevante privind alergiile sau alte nevoi și materialele de prim

ajutor. Se efectuează verificarea prezenței la plecare, la sosire și la schimbarea locului. Fotografiile și eventualele înregistrări se realizează și se utilizează cu respectarea acordurilor și a regulilor de protecție a datelor. Refuzul fotografierii nu afectează participarea copilului.

11. Monitorizare și evaluare

Evaluarea urmărește experiența copilului și progresul observabil, alături de produsele realizate. Educatoarea va utiliza o fișă scurtă în care consemnează:

Aspect urmărit	**Exemple de dovezi**
Curiozitate și observare	Arată o schimbare, compară două obiecte, formulează o întrebare
Participare	Alege un material, acceptă un rol, contribuie la o sarcină
Cooperare	Așteaptă, oferă un obiect, cere sau acceptă ajutor
Responsabilitate	Respectă o regulă, îngrijește un material sau o plantă
Comunicare	Povestește, indică, desenează sau folosește suport viz

DIVERSITATE ȘI INCLUZIUNE LA CLASĂ – O ȘANSĂ PENTRU FIECARE

CANEA IONELA MARIA
SCOALA GIMNAZIALA „ANISOARA ODEANU" LUGOJ

Școala reprezintă unul dintre cele mai importante spații în care copiii învață nu doar să citească, să scrie și să dobândească noi cunoștințe, ci și să devină oameni responsabili, empatici și respectuoși. Într-o societate caracterizată prin diversitate, rolul educației este acela de a oferi fiecărui copil șansa de a se dezvolta armonios, indiferent de particularitățile sale, de mediul familial, de nivelul de pregătire, de abilitățile sau de dificultățile pe care le întâmpină. Din această perspectivă, diversitatea și incluziunea la clasă nu reprezintă doar principii educaționale, ci condiții esențiale pentru construirea unui mediu școlar sigur, echilibrat și prietenos.

În calitate de profesor de educație fizică și sport și diriginte la clasa a VII-a, consider că fiecare elev este unic și are propriul ritm de dezvoltare, propriile interese, aptitudini și nevoi. La această vârstă, elevii traversează o perioadă importantă de transformări fizice, emoționale și sociale. Ei își caută identitatea, devin mai sensibili la opiniile colegilor și au o nevoie tot mai mare de acceptare și apartenență la grup. De aceea, atmosfera din clasă și relațiile dintre elevi influențează în mod direct starea lor de bine, motivația pentru învățare și încrederea în propriile forțe.

Diversitatea înseamnă să recunoaștem și să apreciem diferențele dintre noi, iar incluziunea înseamnă să ne asigurăm că fiecare copil se simte acceptat, respectat și implicat în viața colectivului**.** Nu este suficient ca toți elevii să fie prezenți în aceeași sală de clasă. Este important ca fiecare să aibă posibilitatea de a participa, de a-și exprima opiniile, de a contribui la activitățile comune și de a simți că are un loc bine definit în comunitatea școlară.

În activitatea mea de diriginte, urmăresc să construiesc un colectiv în care respectul reciproc, toleranța, cooperarea și solidaritatea să fie valori asumate de fiecare elev. Consider că educația pentru incluziune începe cu gesturi simple, dar semnificative: ascultarea atentă a unui coleg, evitarea etichetelor și a poreclelor jignitoare, oferirea ajutorului atunci când cineva întâmpină dificultăți și acceptarea opiniilor diferite. Prin discuții tematice, activități de grup, dezbateri și jocuri de cunoaștere, elevii pot înțelege că diferențele nu trebuie să reprezinte motive de excludere, ci oportunități de învățare și îmbogățire personală.

Un aspect esențial al incluziunii îl constituie prevenirea bullyingului și a discriminării. În colectivul unei clase de gimnaziu pot apărea conflicte, rivalități, comparații sau tendința de a marginaliza un coleg considerat diferit. În astfel de situații, profesorul trebuie să intervină cu tact, fermitate și echilibru, să asculte toate punctele de vedere și să îi ajute pe elevi să înțeleagă consecințele comportamentelor lor. Prin cultivarea empatiei și prin promovarea unui dialog deschis, putem transforma

conflictele în ocazii de dezvoltare socioemoțională. Elevii trebuie să înțeleagă că fiecare persoană are dreptul la demnitate, siguranță și respect.

Educația fizică și sportul oferă oportunități deosebite pentru promovarea diversității și incluziunii. În cadrul orelor de educație fizică, diferențele dintre elevi sunt adesea vizibile: unii au aptitudini motrice deosebite, alții întâmpină dificultăți în executarea anumitor exerciții, unii sunt competitivi, iar alții au nevoie de mai multă încurajare pentru a participa. Rolul profesorului este de a adapta activitățile la particularitățile elevilor, astfel încât fiecare să poată progresa și să se bucure de mișcare, fără teama de a fi ridiculizat sau comparat permanent cu ceilalți.

Prin organizarea jocurilor de echipă, a ștafetelor, a circuitelor aplicative și a activităților bazate pe cooperare, elevii învață să comunice, să își asume responsabilități, să respecte reguli și să îi sprijine pe colegii lor. În aceste contexte, succesul nu trebuie măsurat exclusiv prin rezultate sportive sau prin performanță, ci și prin implicare, perseverență, progres individual și spirit de echipă. Un elev care își încurajează colegul, respectă adversarul și acceptă rezultatul unui joc demonstrează că a înțeles adevăratele valori ale sportului.

Pentru a asigura participarea tuturor, este important să propunem sarcini diferențiate, să adaptăm regulile atunci când situația o impune și să apreciem efortul fiecărui copil în raport cu propriile posibilități. Astfel, elevii înțeleg că nu trebuie să fie cei mai rapizi, cei mai puternici sau cei mai îndemânatici pentru a fi apreciați. Fiecare poate contribui la reușita echipei prin propriile calități. Sportul devine, în acest fel, nu doar un mijloc de dezvoltare fizică, ci și un instrument valoros de educație morală și socială.

În calitate de diriginte, consider importantă și colaborarea cu familia, cu ceilalți profesori și, atunci când este necesar, cu specialiștii care pot sprijini dezvoltarea elevilor. Incluziunea nu este responsabilitatea unei singure persoane, ci rezultatul unui efort comun. Comunicarea deschisă dintre școală și familie, identificarea timpurie a dificultăților și stabilirea unor obiective realiste contribuie la crearea unui climat educațional în care copilul se simte susținut. De asemenea, este esențial ca fiecare elev să primească feedback constructiv, să fie încurajat să își descopere punctele forte și să fie sprijinit să depășească obstacolele.

Cred că un profesor adevărat nu este cel care îi tratează pe toți elevii în mod identic, ignorând diferențele dintre ei, ci cel care oferă fiecăruia sprijinul de care are nevoie pentru a reuși. Echitatea în educație presupune să ținem cont de particularitățile individuale și să creăm oportunități reale de participare și progres. Uneori, un elev are nevoie de explicații suplimentare, altul de mai mult timp pentru a finaliza o sarcină, iar altul de încurajarea care să îi redea încrederea în sine. Aceste intervenții nu reprezintă favoruri, ci modalități prin care fiecare copil poate beneficia de o educație de calitate.

În concluzie, diversitatea și incluziunea la clasă înseamnă să construim o comunitate în care fiecare elev contează, fiecare voce este ascultată și fiecare reușită este apreciată. Prin atitudinea, exemplul personal și activitățile pe care le desfășurăm, noi, cadrele didactice, avem puterea de a forma generații care știu să respecte diferențele, să coopereze și să se implice responsabil în viața comunității. Ca profesor de educație fizică și sport și diriginte la clasa a VII-a, îmi doresc ca elevii mei să înțeleagă că adevărata valoare a unui colectiv nu stă în asemănarea dintre membrii săi, ci în capacitatea lor de a se accepta, de a se sprijini și de a crește împreună.

O școală incluzivă este școala în care nimeni nu este lăsat în urmă, fiecare copil are șansa de a reuși, iar diferențele devin o sursă de învățare, respect și solidaritate. Pentru că fiecare copil merită să fie văzut, ascultat, încurajat și valorizat. Diversitatea ne diferențiază, dar incluziunea ne unește.

Bibliografie:

1. Parlamentul României (2023). Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, cu modificările și completările ulterioare. Disponibilă pe Portalul Legislativ: https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/305969.

2. UNICEF (1989). Convenția Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului. Disponibilă la: https://www.unicef.org/romania/ro/documents/conven%C5%A3ia-na%C5%A3iunilor-unite-cu-privire-la-drepturile-copilului-0.

3. UNESCO (2017). A Guide for Ensuring Inclusion and Equity in Education. Paris: UNESCO. Disponibilă la: https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000248254.

4. Ministerul Educației. Repere și reglementări privind organizarea și desfășurarea activității în învățământul preuniversitar. Disponibile pe site-ul oficial: https://www.edu.ro/

DIVERSITATE ȘI INCLUZIUNE LA CLASĂ

POPESCU LUMINIȚA

ȘCOALA GIMNAZIALĂ CÂLNIC

Introducere

Școala reprezintă unul dintre cele mai importante spații în care copiii învață nu doar să citească, să scrie și să socotească, ci și să se cunoască, să se respecte și să conviețuiască armonios. Fiecare elev este unic, având propriile capacități, interese, emoții, experiențe de viață și ritmuri de învățare. În acest context, diversitatea și incluziunea devin principii esențiale ale educației moderne, contribuind la construirea unui mediu școlar în care fiecare copil se simte acceptat, valorizat și încurajat să își atingă potențialul.

Tema „Diversitate și incluziune la clasă – o șansă pentru fiecare" evidențiază rolul cadrului didactic în crearea unui climat educațional bazat pe egalitate de șanse, empatie, toleranță și respect reciproc. În învățământul primar, aceste valori au o importanță deosebită, deoarece în această etapă se formează primele atitudini și comportamente sociale ale copiilor.

1. Diversitatea – o resursă a învățării

Diversitatea dintr-o clasă de elevi se manifestă prin diferențe de personalitate, nivel de dezvoltare, stiluri de învățare, mediu familial, cultură, limbă, interese și experiențe personale. Unii copii învață mai ușor prin imagini și exemple concrete, alții prin explicații verbale, jocuri sau activități practice. Unii sunt comunicativi și încrezători, în timp ce alții au nevoie de mai mult timp și sprijin pentru a-și exprima ideile.

Aceste diferențe nu trebuie privite ca obstacole, ci ca oportunități de îmbogățire a experienței educaționale. O clasă diversă oferă posibilitatea dezvoltării spiritului de cooperare, a creativității și a capacității de a înțelege puncte de vedere diferite. Atunci când elevii învață să lucreze împreună, să se asculte și să se ajute, ei dobândesc competențe importante pentru integrarea lor socială.

În calitate de învățătoare, consider că fiecare copil trebuie să aibă posibilitatea de a-și valorifica aptitudinile și de a contribui la activitățile colectivului. Succesul școlar nu se măsoară exclusiv prin note sau prin rapiditatea cu care sunt rezolvate sarcinile, ci și prin progresul individual, efortul depus, implicarea și dezvoltarea încrederii în sine.

2. Incluziunea școlară – dreptul fiecărui copil de a reuși

Incluziunea școlară presupune asigurarea participării active a tuturor elevilor la procesul educațional, indiferent de particularitățile lor individuale sau de situația familială și socială. Nu este suficient ca un copil să fie prezent fizic în clasă; este important ca el să se simtă parte a colectivului, să fie ascultat, respectat și sprijinit în funcție de nevoile sale.

Educația incluzivă urmărește eliminarea barierelor care pot împiedica participarea și învățarea. Acest lucru presupune adaptarea metodelor didactice, diferențierea sarcinilor, utilizarea unor materiale variate și oferirea unui sprijin adecvat fiecărui elev.

De exemplu, în cadrul unei lecții de limba română, elevii pot primi sarcini diferențiate în funcție de nivelul lor de pregătire: unii pot identifica personaje și informații explicite dintr-un text, alții pot formula idei principale sau pot crea un final alternativ al poveștii. Toți participă la aceeași activitate, însă fiecare are posibilitatea de a progresa pornind de la propriile achiziții.

De asemenea, elevii care întâmpină dificultăți de învățare pot beneficia de explicații suplimentare, materiale intuitive, timp de lucru adaptat și încurajări constante. Copiii cu cerințe educaționale speciale au nevoie de sprijin individualizat și de colaborarea dintre învățător, familie și specialiști, astfel încât să poată participa cât mai activ la viața clasei.

Prin urmare, incluziunea nu înseamnă să le cerem tuturor copiilor să obțină rezultate identice în același timp, ci să le oferim oportunități reale de dezvoltare și reușită.

3. Rolul învățătorului în promovarea diversității și incluziunii

Învățătorul are un rol esențial în formarea unui colectiv unit, în care diferențele sunt acceptate, iar fiecare copil este tratat cu demnitate și respect. Atitudinea cadrului didactic influențează relațiile dintre elevi, modul în care aceștia se raportează la greșeli și disponibilitatea lor de a-i sprijini pe cei din jur.

Pentru a promova incluziunea, cadrul didactic poate utiliza metode interactive, jocuri de cooperare, activități pe grupe, povești cu mesaje educative și discuții despre prietenie, empatie și respect. Regulile clasei trebuie stabilite și aplicate echitabil, iar comportamentele de excludere, etichetare sau discriminare trebuie abordate cu seriozitate și tact pedagogic.

Un exemplu de activitate potrivită pentru ciclul primar este „Suntem diferiți, dar împreună suntem mai puternici”. Fiecare elev prezintă o calitate, un talent sau o activitate preferată. Ulterior, copiii discută despre asemănările și deosebirile dintre ei și despre felul în care se pot ajuta reciproc. O astfel de activitate contribuie la consolidarea stimei de sine și la dezvoltarea sentimentului de apartenență la grup.

De asemenea, feedbackul pozitiv, aprecierea efortului și încurajarea progresului individual sunt modalități prin care învățătorul poate construi un climat de siguranță emoțională. Greșeala trebuie privită ca o etapă firească a învățării, nu ca un motiv de rușine sau de ridiculizare.

Parteneriatul cu familia este la fel de important. Comunicarea deschisă cu părinții, identificarea timpurie a dificultăților și colaborarea cu specialiștii contribuie la găsirea celor mai potrivite soluții pentru fiecare copil.

4. Beneficiile unei clase incluzive

O clasă în care diversitatea este respectată oferă beneficii tuturor elevilor, nu doar celor care au nevoie de sprijin suplimentar. Copiii învață să fie mai toleranți, mai responsabili și mai atenți la nevoile celorlalți. În același timp, dezvoltă abilități de comunicare, cooperare și rezolvare pașnică a conflictelor.

Un mediu incluziv reduce riscul marginalizării și al bullyingului, încurajează participarea și contribuie la creșterea motivației pentru învățare. Atunci când elevii se simt acceptați, au mai mult curaj să pună întrebări, să își exprime opiniile și să încerce activități noi.

Totodată, diversitatea îi pregătește pentru viața în societate, unde vor întâlni persoane cu perspective, experiențe și nevoi diferite. Astfel, școala devine un spațiu în care copiii nu doar acumulează cunoștințe, ci învață să fie cetățeni responsabili, solidari și deschiși către ceilalți.

Concluzii

Diversitatea și incluziunea reprezintă fundamentele unei educații de calitate, centrate pe copil și pe nevoile sale reale. Fiecare elev are dreptul la respect, sprijin și șanse egale de dezvoltare, iar responsabilitatea cadrului didactic este de a transforma sala de clasă într-un spațiu sigur, prietenos și stimulativ.

În calitate de învățătoare, consider că adevărata reușită educațională nu constă doar în transmiterea cunoștințelor, ci și în formarea unor copii empatici, încrezători și capabili să accepte diferențele. Prin răbdare, flexibilitate, colaborare și implicare, putem contribui la construirea unei școli în care nimeni nu este lăsat în urmă.

O clasă incluzivă este o clasă în care fiecare copil contează, fiecare voce este ascultată și fiecare reușită este apreciată. Pentru că educația trebuie să ofere nu doar șanse egale, ci și sprijinul necesar pentru ca fiecare copil să își poată valorifica potențialul.

DIVERSITATE ȘI INCLUZIUNE LA CLASĂ
O ȘANSĂ PENTRU FIECARE

POPESCU DANA-MARIA

ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR. 24, BUCUREȘTI

Introducere

Școala este un spațiu în care se întâlnesc elevi cu experiențe, interese, ritmuri de învățare și nevoi diferite. Unii învață mai ușor prin explicații și lectură, alții prin activități practice, imagini sau colaborare. În aceeași clasă pot exista diferențe de limbă, cultură, situație socială, nivel de pregătire ori cerințe educaționale. Aceste diferențe nu trebuie privite ca obstacole, ci ca o realitate care cere un răspuns educațional echitabil.

Diversitatea și incluziunea sunt strâns legate, dar nu înseamnă același lucru. Diversitatea descrie varietatea caracteristicilor și experiențelor elevilor. Incluziunea presupune crearea unor condiții în care fiecare copil poate participa, poate învăța și se poate simți respectat. UNESCO subliniază că echitatea și incluziunea trebuie să stea la baza sistemelor educaționale, astfel încât fiecare elev să aibă oportunități reale de progres.[1]

1. Diversitatea – o resursă a clasei

Diversitatea se manifestă în felul în care elevii comunică, rezolvă probleme, își exprimă ideile și se raportează la lumea din jur. Diferențele pot avea legătură cu mediul familial, cultura, limba, genul, dizabilitatea, starea de sănătate sau experiențele de viață. Recunoașterea lor nu înseamnă etichetarea copiilor, ci înțelegerea faptului că aceștia nu pornesc întotdeauna de la aceleași condiții și nu învață în același ritm.

O clasă diversă poate deveni un mediu bogat pentru învățare. Prin discuții și activități comune, elevii își pot compara perspectivele, pot învăța să argumenteze și pot dezvolta empatie. De exemplu, lucrul în echipe eterogene le oferă ocazia să își împartă responsabilitățile și să valorifice punctele forte ale fiecărui membru. Pentru ca acest lucru să se întâmple, profesorul trebuie să stabilească reguli clare de comunicare și să intervină atunci când apar excluderea, ridiculizarea sau prejudecățile.

2. Incluziunea în activitatea didactică

Incluziunea nu se reduce la prezența fizică a tuturor elevilor în aceeași sală. Ea presupune participare reală, acces la conținuturi și sprijin adecvat pentru învățare. Agenția Europeană pentru Cerințe Speciale și Educație Incluzivă evidențiază necesitatea unor oportunități educaționale de calitate pentru toți elevii, în comunitățile lor și alături de colegi.[2] Prin urmare, responsabilitatea nu

aparține doar copilului care întâmpină dificultăți; școala trebuie să identifice și să reducă barierele care împiedică participarea.

Un instrument important este adaptarea metodelor de predare. Profesorul poate prezenta informația verbal și vizual, poate oferi instrucțiuni clare, poate împărți sarcinile complexe în etape și poate utiliza activități individuale, în perechi și în grupuri. În anumite situații, elevii pot avea nevoie de timp suplimentar, materiale accesibile, explicații suplimentare sau modalități diferite de a demonstra ceea ce au învățat. Adaptarea nu presupune renunțarea la obiectivele educaționale, ci construirea unor căi potrivite pentru atingerea lor.

Evaluarea trebuie, de asemenea, să fie transparentă și să urmărească progresul. Criteriile cunoscute dinainte, feedbackul concret și posibilitatea de a corecta greșelile îi ajută pe elevi să înțeleagă ce au de îmbunătățit. Comparația permanentă între colegi poate descuraja, în timp ce aprecierea efortului și a progresului individual susține motivația. În același timp, așteptările profesorului trebuie să rămână ridicate, dar realiste și însoțite de sprijin.

3. Rolul profesorului și al comunității școlare

Profesorul are un rol central în construirea unui climat incluziv. Atitudinea sa transmite elevilor ce comportamente sunt acceptabile și cum trebuie tratate diferențele. Respectul, ascultarea activă și intervenția consecventă împotriva bullyingului contribuie la sentimentul de siguranță. Este important ca exemplele, textele și materialele folosite la clasă să reflecte, pe cât posibil, diversitatea societății și să evite stereotipurile.

Incluziunea nu poate depinde însă exclusiv de efortul unui singur cadru didactic. Ea necesită colaborare între profesori, familie, consilierul școlar, personalul de sprijin și conducerea instituției. Comunicarea cu părinții poate ajuta la înțelegerea nevoilor și resurselor fiecărui copil, iar colaborarea între specialiști poate susține identificarea unor soluții adecvate. La nivelul școlii sunt necesare reguli clare împotriva discriminării, accesibilitate, resurse didactice și oportunități de formare profesională.[3]

Există și dificultăți reale: clase numeroase, timp limitat, resurse insuficiente sau pregătire inegală pentru lucrul cu elevi care au nevoi diferite. Aceste probleme nu anulează importanța incluziunii, ci arată că aceasta trebuie susținută prin măsuri organizatorice și politici coerente. Pașii mici, precum planificarea flexibilă, consultarea colegilor și monitorizarea participării elevilor, pot îmbunătăți treptat practica școlară.

Concluzii

Diversitatea și incluziunea la clasă reprezintă condiții importante pentru o educație echitabilă și de calitate. Diferențele dintre elevi nu trebuie ignorate și nici transformate în motive de separare. Atunci când sunt recunoscute și valorificate, ele pot contribui la învățare, cooperare și dezvoltarea respectului reciproc.

O clasă incluzivă se construiește prin decizii concrete: metode variate de predare, evaluare echitabilă, sprijin adaptat, reguli împotriva discriminării și colaborare între școală și familie. Scopul nu este ca toți elevii să fie identici sau să învețe în același fel, ci ca fiecare să aibă șansa de a participa și de a progresa. În acest sens, incluziunea nu este un beneficiu acordat doar unora, ci o responsabilitate comună și o investiție în întreaga comunitate școlară.

Note de subsol

1. UNESCO, A Guide for Ensuring Inclusion and Equity in Education, Paris, UNESCO, 2017, disponibil la: https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000248254 (accesat la 23.10.2026).

2. European Agency for Special Needs and Inclusive Education, Key Principles – Supporting Policy Development and Implementation for Inclusive Education, Odense, 2021, disponibil la: https://www.european-agency.org/resources/publications/key-principles-supporting-policy-development-implementation (accesat la 23.10.2026).

3. UNESCO, A Guide for Ensuring Inclusion and Equity in Education, op. cit.; European Agency for Special Needs and Inclusive Education, Key Principles…, op. cit.

Bibliografie

- European Agency for Special Needs and Inclusive Education. Key Principles – Supporting Policy Development and Implementation for Inclusive Education. Odense, 2021.
- https://www.european-agency.org/resources/publications/key-principles-supporting-policy-development-implementation.

UNESCO. A Guide for Ensuring Inclusion and Equity in Education. Paris: UNESCO, 2017. https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000248254.

MINISTERUL EDUCAȚIEI
ȘCOALA GIMNAZIALĂ PETREȘTI
GRĂDINIȚA CU PROGRAM NORMAL IONEȘTI NR. 2 / LÂNĂRIE

Prof. înv. preșc. **POPA ELENA**

PROIECT DE ACTIVITATE EXTRACURRICULARĂ
„CARNAVALUL TOAMNEI”
- Ediția a IV-a -

1. DATE JURIDICE ȘI ADMINISTRATIVE

Unitatea organizatoare: Grădinița cu Program Normal Nr. 2 Ionești -Lânărie (Structură a Școlii Gimnaziale Petrești, Dâmbovița)

Denumirea proiectului: „Festivalul Toamnei” – Ediția a IV-a

Tipul activității: Extracurriculară / cultural-artistică și recreativă

Domeniul: Estetic și creativ / Om și societate

Coordonator proiect: Prof. înv. preșcolar...**POPA ELENA**.....

Grup țintă: Preșcolarii din cadrul Grădiniței.2 Ionești-Lânărie, educatoarea, părinții și bunicii copiilor.

Invitați de onoare: Primarul Comunei Petrești, Directorii Școlii Gimnaziale Petrești, Directorul Clubului Copiilor Găești, părinți și membri ai comunității locale.

Data și locul desfășurării: Octombrie 21, în cadrul Grădiniței / curtea unității

2. ARGUMENT / JUSTIFICARE

Toamna este anotimpul generozității și al culorilor, oferind un cadru didactic ideal pentru dezvoltarea creativității și simțului estetic la preșcolari. Ajuns la Ediția a IV-a, „Festivalul Toamnei” își propune să scoată procesul educațional în aer liber și să strângă legăturile dintre

grădiniță, familie și autoritățile locale. Prin implicarea copiilor în amenajarea standurilor, prezentarea fructelor și legumelor și degustarea dulciurilor de toamnă preparate cu sprijinul părinților, dezvoltăm spiritul de echipă, dezinvoltura și deprinderile de viață sănătoasă ale celor mici, oferind în același timp comunității un exemplu de bune practici în educație.

3. SCOPUL PROIECTULUI

Familiarizarea preșcolarilor cu bogățiile și transformările specifice anotimpului toamna prin activități recreativ-creative în aer liber, valorificarea tradițiilor de toamnă și consolidarea parteneriatului educațional dintre Grădiniță, Familie și Comunitatea Locală

4 . OBIECTIVE SPECIFICE:

Să participe activ la jocurile și activitățile dinamice organizate în curtea grădiniței;

• Să recunoască și să prezinte produsele specifice toamnei (fructe, legume, preparate);

• Să exerseze comportamente de cooperare în cadrul atelierelor și la standurile de degustare;

• Să își exprime emoțiile și dezinvoltura în prezența invitaților de onoare (Domnul Primar și Directorii școlii);

• Să respecte normele elementare de igienă în timpul manipulării și degustării dulciurilor.

5 . RESURSE:

• ***Umane***: preșcolari, cadre didactice, părinți, bunici, invitați oficiali (Primarul și Directorii).

• ***Materiale***: decoruri de toamnă (frunze, dovleci, baloți de paie), standuri/măsuțe amenajate,castane,sarma plusata,carioci,sarmulita,produse culinare (plăcinte, prăjituri cu mere/dovleac, fructe proaspete), diplome, medalii, ecusoane, aparat foto.

6. CALENDARUL ACTIVITĂȚILOR:

1**. *Etapa pregătitoare***:

• Realizarea și transmiterea invitațiilor oficiale către Primărie,directorul Clubului Copiilor,Preotul din localitate și Conducerea Școlii;

• Întâlnirea consultativă cu părinții pentru stabilirea sarcinilor privind standurile culinare și dulciurile de toamnă;

• Amenajarea și decorarea curții grădiniței cu elemente naturale si tradiționale.

2. Etapa de desfășurare (Ziua Festivalului):

• Primirea invitaților de onoare de către copii și cadrul didactic;

• Jocurile Toamnei (Activități outdoor*):,,Ghirlanda toamnei din castane" , ,,Păpuși din castane", ,,Castane prin tunel"-activității copil-părinte;*

• „*Cămara Toamnei – Standul cu bunătăți*": Prezentarea produselor și degustarea de dulciuri, plăcinte și fructe de toamnă de către preșcolari, părinți și invitați.

3***. Etapa de evaluare și monitorizare***:

• Evaluarea produselor de la standuri și acordarea de diplome tematice;

• Realizarea panoului foto al festivalului;

• Mediatizarea activității în comunitate.

7. REZULTATE AȘTEPTATE:

• Creșterea prestigiului Grădiniței Nr. 2 Ionești Lânărie în comunitatea locală;

• Realizarea unui parteneriat activ și vizibil cu autoritățile publice locale și managementul școlii;

• Dezvoltarea la copii a stării de bine prin mișcare în aer liber și socializare.

ORGANIZATOR,

Prof. înv. Preșc. POPA ELENA

ANEXA 1: INVITAȚIE OFICIALĂ

Către,

Domnul Primar al Comunei Petrești / Conducerea Școlii Gimnaziale Petrești

Colectivul de cadre didactice și preșcolarii de la Grădinița cu Program Normal Nr. 2 Ionești Lânărie au deosebita plăcere și onoare de a vă invita să participați la cea de-a IV-a ediție a „Festivalului Toamnei”.

Evenimentul va avea loc în data de _____, începând cu ora _____, în curtea grădiniței noastre.

Prezența dumneavoastră ar reprezenta o deosebită bucurie pentru cei mici, care au pregătit activități dinamice în aer liber, o paradă de costume și o expoziție specială cu degustare de dulciuri și produse tradiționale de toamnă, realizate cu sprijinul părinților.

Vă așteptăm cu drag să sărbătorim împreună bogăția toamnei în comunitatea noastră!

Echipa de organizare,

Grădinița Nr. 2 Ionești Lânărie

ANEXA 2: REGULAMENT PRIVIND SIGURANȚA ȘI IGIENA ALIMENTARĂ

Pentru buna desfășurare a activității de degustare a produselor și dulciurilor, se vor respecta următoarele reguli:

1. Toate produsele aduse de părinți (plăcinte, prăjituri, fructe) vor fi preparate și manipulate în condiții de igienă maximă.

2. Prăjiturile vor fi porționate din timp în forme individuale (hârtii de brioșe, șervețele) pentru a se evita manipularea directă repetată în timpul festivalului.

3. Fructele proaspete oferite copiilor vor fi spălate foarte bine în prealabil în incinta grădiniței.

4. Servirea produselor în curte se va face exclusiv utilizând mănuși de unică folosință, șervețele și farfurii de carton de unică folosință.

5. Înainte de începerea degustării, toți copiii se vor spăla pe mâini cu apă și săpun sau vor fi dezinfectați cu șervețele umede antibacteriene.

ANEXA 3: MODELE DE DIPLOME (FORMAT TEXT)

FESTIVALUL TOAMNEI – EDIȚIA A IV-A

GRĂDINIȚA NR. 2 IONEȘTI LÂNĂRIE

TOAMNA PRINTRE CULORI ȘI CUVINTE

Prof. **GHEJU SIMONA CRISTINA**
ȘCOALA GIMNAZIALĂ „A. ODEANU" – LUGOJ

Toamna este un anotimp bogat în culori, forme, texturi și povești. Frunzele ruginii, galbene și arămii, copacii care își schimbă înfățișarea și atmosfera specifică acestui anotimp reprezintă o sursă de inspirație pentru copii. Pornind de la frumusețea naturii, activitatea „Toamna printre culori și cuvinte" îmbină exprimarea artistică cu lectura, scrierea și comunicarea.

Activitatea le oferă elevilor ocazia de a observa mediul înconjurător, de a-și valorifica imaginația și de a transforma cuvintele și materialele simple în lucrări originale. Folosirea unor pagini din cărți vechi, a hârtiei colorate și a frunzelor uscate susține creativitatea și transmite, totodată, un mesaj despre reutilizarea responsabilă a materialelor.

Scopurile activității sunt:

- dezvoltarea sensibilității estetice, a creativității și a capacității de exprimare orală și scrisă, prin realizarea unor colaje inspirate de anotimpul toamna.
- observarea culorilor, formelor și schimbărilor din natură;
- exprimarea unor idei, emoții și impresii despre toamnă prin cuvinte și imagini;
- dezvoltarea îndemânării și a simțului estetic prin tehnica colajului;
- stimularea lecturii și valorificarea creativă a fragmentelor de text tipărit;
- exersarea colaborării, a comunicării și a respectării ideilor colegilor;
- formarea unei atitudini responsabile față de materiale și față de mediul înconjurător.

Activitatea se adresează elevilor de gimnaziu și poate fi desfășurată în cadrul unei ore de dirigenție, al unui cerc de creație sau al programului de activități extracurriculare. Durata recomandată este de 60–90 de minute. Se poate lucra individual, în perechi sau în grupuri mici, într-un spațiu amenajat astfel încât elevii să aibă la dispoziție materialele necesare.

Materiale necesare**:** foi și carton, pagini din cărți sau reviste vechi, hârtie colorată, frunze uscate, creioane colorate, carioci, foarfeci, lipici și etichete pentru titluri.

Activitatea propusâ poate începe cu captarea interesului elevilor prin inițierea unei scurte conversații, despre toamnă: ce culori apar în peisaj, ce schimbări observăm la copaci și ce sentimente ne trezește acest anotimp. Elevii pot numi cuvinte sugestive – „aramiu", „ruginiu", „brumă", „foșnet", „recoltă", „melancolie" – și pot alcătui expresii sau comparații.

Elevii răsfoiesc fragmente de text tipărit și aleg cuvinte sau expresii care li se par potrivite pentru atmosfera de toamnă. Acestea pot fi păstrate vizibile în colaj, ca elemente decorative și literare. Se discută despre felul în care cuvintele pot sugera imagini, sunete și emoții.

Fiecare elev își proiectează lucrarea, alegând o temă – un copac de toamnă, frunze purtate de vânt, un peisaj sau o compoziție abstractă. Hârtia și paginile tipărite sunt rupte ori decupate și lipite pe suport. Frunzele uscate și formele din hârtie colorată completează compoziția. La final, fiecare lucrare primește un titlu, iar elevul poate adăuga un scurt vers, o propoziție sau un mesaj despre toamnă.

Lucrările sunt expuse în clasă, într-un mic „colț al toamnei”. Autorii le prezintă colegilor, explicând ce au dorit să transmită, ce materiale au ales și care este cuvântul ce descrie cel mai bine creația lor. Colegii oferă aprecieri constructive, pun întrebări și observă asemănările și diferențele dintre lucrări.

Cele două lucrări prezentate mai jos ilustrează modalități diferite de a reda toamna prin asocierea culorilor cu fragmente de text. În prima lucrare, contrastul dintre frunzișul în nuanțe de portocaliu, roșu și vișiniu și trunchiul închis la culoare sugerează bogăția și intensitatea anotimpului. Bucățile de text tipărit alcătuiesc fundalul, iar frunzele decupate completează compoziția.

A doua lucrare pune în evidență un copac cu ramuri fine, conturate în tonuri de brun și verde, alături de o frunză mare, violacee. Titlul „Natura” accentuează legătura dintre creația artistică și mediul înconjurător. Folosirea textului tipărit ca suport vizual creează o punte între limbajul literar și artele plastice.

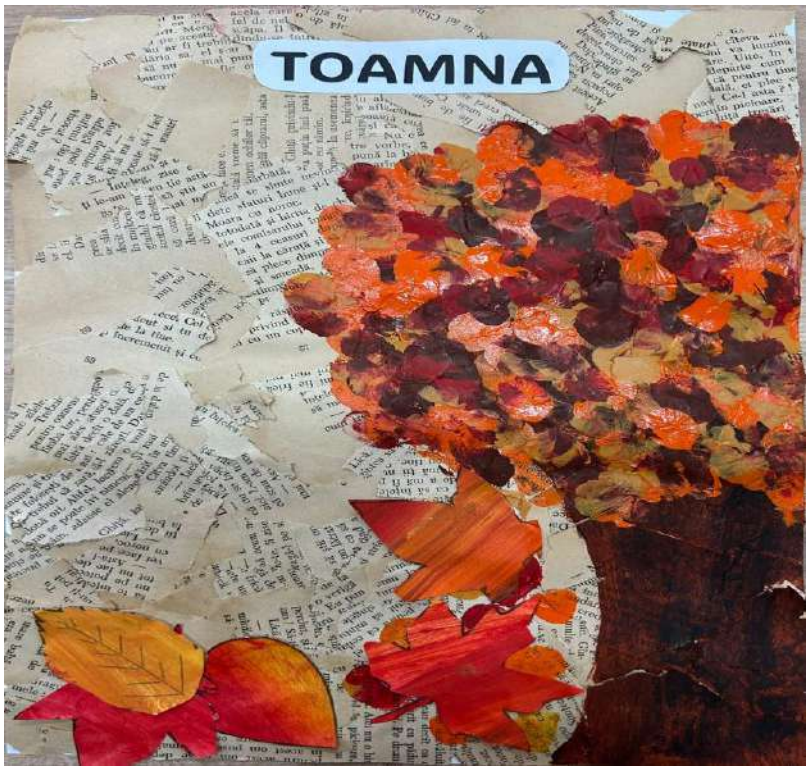

Lucrare de colaj cu tema „Toamna” – Andrași Antonia, clasa a V-a

Lucrare de colaj cu tema „Natura” – Miculaiciuc Isabela, clasa a V-a

La finalul activității, elevii obțin produse artistice personale și își exersează capacitatea de a comunica despre propriile alegeri. Evaluarea se realizează prin observarea implicării, a colaborării, a modului de folosire a materialelor și a legăturii dintre titlu, cuvinte și imagine. Accentul cade pe originalitate, efort și progres, nu pe compararea lucrărilor între ele.

Printre rezultatele urmărite se numără îmbogățirea vocabularului, dezvoltarea exprimării creative, creșterea încrederii în sine și consolidarea respectului față de natură și față de creațiile celorlalți.

„Toamna printre culori și cuvinte” este o activitate extracurriculară care îmbină într-un mod plăcut educația artistică și cea lingvistică. Prin observare, alegerea cuvintelor și realizarea colajelor, elevii descoperă că o idee poate fi exprimată atât prin limbaj, cât și prin culoare, formă și textură. Activitatea încurajează creativitatea, cooperarea și reutilizarea materialelor, transformând sala de clasă într-un spațiu al descoperirii și al bucuriei de a crea.

TOAMNA DIVERSITĂȚII - FIECARE COPIL CONTEAZĂ

GROZA MAGDALENA SORINA

GRĂDINIȚA CU PROGRAM NORMAL „ANOTHER -CHANCE”

Toamna nu cere niciodată unei frunze să își schimbe culoarea pentru a se potrivi cu celelalte. Ea le primește pe toate deopotrivă, învește mântând pământul într-un covor spectaculos, unde ruginiul cald, auriul intens, cremul timid și ultimele nuanțe de verde crud dansează împreună în același vânt. Dacă natura ar fi ales o singură culoare, peisajul și-ar fi pierdut magia, iar splendoarea toamnei s-ar fi transformat într-o monotonie pustie. Această metaforă naturală oglindește perfect cea mai mare bogăție a umanității: diversitatea.

În centrul acestui univers vibrant se află copiii. Fiecare dintre ei este o nuanță unică, o poveste care abia începe să se scrie, o lumină distinctă trimisă să lumineze lumea. Deviza „FIECARE CONTEAZĂ ” nu este doar un slogan educațional, ci un strigăt din inimă, o promisiune morală pe care societatea este datoare să o îmbrățișeze cu toată compasiunea și responsabilitatea de care este capabilă.

Privit îndeaproape, fiecare copil aduce cu sine un întreg univers de emoții, potențial și vulnerabilitate. Unii copiii aleargă spre cunoaștere cu o viteză uimitoare, lăsând în urma lor întrebări profunde și răspunsuri sclipitoare. Alții, însă au nevoie de pași mici, de o mână caldă să îi ghideze și de un strop suplimentar de răbdare pentru a-și deschide aripile. Există copii care își exprima sufletul prin muzică sau prin gesturi simple, copii care vorbesc prin desene pline de culoare și copii pentru care lumea înconjurătoare reprezintă o provocare uriașă din cauza unor bariere fizice, sociale sau emoționale. În ochii unui dascăl sau a unui părinte conștient, nicio diferență nu trebuie să devină un zid, ci o punte. Valoarea unui copil nu este determinată de cât de ușor se integrează într-un tipar predefinit, ci de însăși esența ființei sale. Când ignorăm sau marginalizăm un singur suflet, privim întreaga comunitate de o perspectivă prețioasă și de o fărâmă de puritate care nu va mai putea fi recuperată niciodată.

Incluziunea autentică nu se rezumă la completarea unor documente oficiale sau la simpla prezență fizică a copiilor în aceeași sală de clasă. Ea începe în inimă. Înseamnă să privești dincolo de diagnostic, dincolo de hainele modeste ale unui copil dintr-un mediu defavorizat sau dincolo de accentul străin al unui micuț dintr-o altă cultură. Înseamnă să vezi dincolo de aparențe și să descoperi scânteia divină din interior. Școala nu ar trebui să fie o fabrică de uniformizare, ci o grădină în care fiecare sămânță primește pământul, apa și soarele de care are nevoie pentru a înflori în ritmul propriu. Pentru un copil care se simte diferit sau neînțeles, un zâmbet sincer, o vorbă de încurajare și sentimentul că aparține unui grup pot schimba radical destine. Schimbarea de paradigmă

apare atunci când nu îi mai cerem copilului să devină ceea ce vrem noi, ci îi creăm spațiul necesar pentru a deveni cea mai bună versiune a lui însuși.

Toamna diversității ne învață de asemenea, o lecție profundă despre solidaritate și interconectare. Așa cum roadele pământului se adună împreună pentru a hrăni comunitatea, tot așa și copiii noștri cresc unii printre ceilalți .Atunci când aducem împreună copii cu abilități, povești și medii de viață diferite, nu îi ajutăm doar pe cei vulnerabili , ci le oferim tuturor o lecție de viață. Copiii învață ce înseamnă bunătatea, învață să ofere sprijin fără să aștepte nimic în schimb și înțeleg că fragilitatea nu este doar o slăbiciune, ci o oportunitatea de a fi mai umani. O clasă inclusivă este un laborator al empatiei, unde se șlefuiesc caracterele viitorilor adulți. Generația care crește înțelegând că fiecare coleg contează va fi cea care, mâine, va construi o lume mai dreaptă, mai blândă și lipsită de prejudecăți, în care nimeni nu este lăsat în întuneric.

În final, când frunzele vor fi căzut complet și iarna își așterne mantia, ceea ce va rămâne cu adevărat va fi căldura pe care am sădit-o în sufletele celor mici .Fiecare copil este o notă unică în marea simfonie a vieții. Dacă lipsește o singură notă, muzica devine incompletă și își pierde armonia. Să deschidem așadar brațele și inimile în această toamnă a diversității. Să le arătăm tuturor copiilor - celor zgomotoși și celor tăcuți, celor care aleargă și celor care privesc de pe margine, celor care au mult și celor care nu au aproape nimic - că prezența lor e o binecuvântare. Pentru că doar atunci când fiecare copil va ști, va simți și va crede cu tărie că el contează cu adevărat, vom putea spune că am clădit o societate demnă de viitorul pe care ni-l dorim.

DIVERSITATEA ȘI INCLUZIUNEA LA CLASĂ – O ȘANSĂ PENTRU FIECARE

„O clasă în care fiecare contează este o clasă în care fiecare poate reuși”

GABRIELA MĂDĂLINA RASOL

GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT NR. 4 SLATINA

Tema „Diversitatea și incluziunea la clasă – o șansă pentru fiecare” ne invită să reflectăm asupra unei întrebări esențiale: poate exista o educație de calitate atunci când unii copii reușesc, iar alții sunt lăsați în urmă? Răspunsul depinde de modul în care înțelegem copilul, de valorile pe care le promovăm și de capacitatea școlii de a transforma diferențele în oportunități de învățare.

Diversitatea este prezentă în fiecare colectiv și se manifestă prin diferențe de ritm și stil de învățare, aptitudini, interese, personalitate, cultură, mediu familial sau particularități de dezvoltare. Fiecare copil are propriile nevoi și resurse, de aceea educația nu trebuie să urmărească uniformizarea, ci dezvoltarea potențialului individual. Egalitatea nu înseamnă să oferim tuturor exact același lucru, ci să asigurăm fiecăruia sprijinul necesar pentru a avea șanse reale de reușită.

A oferi unui copil mai mult timp pentru rezolvarea unei sarcini, a utiliza imagini pentru a facilita înțelegerea sau a propune activități suplimentare celor care doresc să aprofundeze un subiect nu înseamnă favorizare, ci adaptarea procesului educațional la nevoile fiecăruia.

Incluziunea înseamnă mai mult decât prezența fizică a copilului în clasă. Înseamnă să se simtă acceptat, respectat, ascultat și încurajat să participe la activitățile colective. O clasă incluzivă este un spațiu în care greșeala devine o oportunitate de învățare, opiniile sunt respectate, iar dificultățile nu reprezintă motive de umilire sau excludere. Incluziunea îi privește pe toți copiii care pot întâmpina bariere în învățare sau în relaționarea cu ceilalți.

Cadrul didactic are un rol esențial în construirea unui asemenea mediu. Prin atitudine, limbaj și metode de predare, profesorul influențează relațiile dintre copii și încrederea acestora în propriile capacități. Înlocuirea etichetelor cu încurajări, a comparațiilor cu aprecierea progresului personal și a criticii umilitoare cu feedbackul constructiv contribuie la dezvoltarea stimei de sine și a motivației pentru învățare.

Pentru a răspunde diversității, cadrul didactic poate utiliza învățarea prin cooperare, jocul didactic, activitățile practice, materialele vizuale și sarcinile diferențiate. De exemplu, într-o activitate despre protejarea mediului, un copil poate realiza un desen, altul poate redacta un text, iar un coleg poate prezenta concluziile grupului. Toți urmăresc același obiectiv, contribuind prin aptitudini diferite. Observarea atentă, ascultarea copiilor și colaborarea cu familiile și specialiștii sunt, de asemenea, importante pentru identificarea nevoilor și găsirea celor mai potrivite soluții.

Incluziunea se formează prin experiențe concrete de cooperare și respect. Într-o activitate de grup, fiecare copil poate primi un rol potrivit, astfel încât să contribuie la realizarea unui produs comun. Copiii învață să se ajute reciproc, să își asculte colegii și să aprecieze contribuția fiecăruia. Totodată, diversitatea culturală poate deveni o resursă educațională prin împărtășirea poveștilor, tradițiilor și obiceiurilor familiale.

Pentru ca aceste experiențe să fie eficiente, profesorul trebuie să prevină discriminarea și bullyingul, să intervină în situațiile de excludere și să asigure participarea reală a tuturor copiilor. Simplul fapt că elevii lucrează în grup nu garantează incluziunea; este important ca fiecare să aibă ocazia să contribuie și să fie respectat.

Aplicarea principiilor incluziunii poate întâmpina dificultăți precum clasele numeroase, resursele insuficiente, timpul limitat, prejudecățile sau comunicarea dificilă dintre școală și familie. Depășirea acestor obstacole presupune colaborare, consecvență și deschidere spre schimbare. Activitățile de educație socio-emoțională, proiectele de cooperare și parteneriatul dintre cadrele didactice și părinți pot contribui la formarea unor atitudini bazate pe empatie și responsabilitate.

Evaluarea progresului trebuie să țină cont atât de obiectivele educaționale, cât și de evoluția fiecărui copil. Pentru unii, progresul poate însemna să citească mai fluent, pentru alții să își exprime opinia în fața colectivului sau să învețe să colaboreze. Aceste reușite demonstrează că fiecare copil poate evolua atunci când primește sprijinul potrivit.

Beneficiile incluziunii se răsfrâng asupra întregului colectiv, dezvoltând empatia, solidaritatea, respectul și capacitatea de colaborare. Școala nu pregătește copiii doar pentru examene, ci și pentru viață, ajutându-i să accepte diferențele, să respecte drepturile celorlalți și să contribuie la construirea unei societăți echitabile.

În concluzie, diversitatea și incluziunea nu sunt simple obiective pedagogice, ci alegeri de fiecare zi. O clasă incluzivă nu este aceea în care toți copiii învață în același ritm sau obțin aceleași rezultate, ci aceea în care fiecare este încurajat să progreseze, fiecare voce este ascultată și nicio diferență nu devine un motiv de excludere. O șansă pentru fiecare nu înseamnă promisiunea că tuturor le va fi ușor, ci promisiunea că nimeni nu va fi abandonat doar pentru că drumul său este diferit. Atunci când fiecare copil se simte acceptat, are curajul să întrebe, să greșească și să încerce din nou, educația își împlinește una dintre cele mai importante misiuni: aceea de a transforma diferențele în punți de înțelegere și în oportunități reale de dezvoltare.

DIVERSITATEA ȘI INCLUZIUNEA ÎN EDUCAȚIA TIMPURIE – O ȘANSĂ PENTRU FIECARE COPIL

BĂDESCU SIMONA

GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT NR. 4 SLATINA, JUD. OLT

Introducere

Grădinița este unul dintre primele spații sociale în care copilul descoperă că oamenii au ritmuri de dezvoltare, interese, experiențe familiale și modalități de comunicare diferite. În acest context, diversitatea nu reprezintă o dificultate care trebuie eliminată, ci o realitate firească și o resursă pentru învățare. Incluziunea presupune mai mult decât prezența fizică a tuturor copiilor în aceeași grupă: înseamnă participare autentică, relații de apartenență, acces echitabil la activități și valorizarea progresului individual.

Tema „Diversitatea și incluziunea la clasă – o șansă pentru fiecare” dobândește o semnificație aparte în educația timpurie, deoarece atitudinile de acceptare, empatie și cooperare se formează încă din primii ani. Educatorul are responsabilitatea de a transforma diferențele dintre copii în oportunități de dezvoltare pentru întreaga comunitate a grupei.

1. Diversitatea și principiile educației incluzive

Diversitatea în mediul preșcolar poate fi observată în nivelul de dezvoltare a limbajului, în autonomia personală, în capacitatea de autoreglare, în stilurile și ritmurile de învățare, în mediile socioculturale și în nevoile de sprijin ale copiilor. Unele diferențe sunt vizibile imediat, în timp ce altele devin evidente doar prin observarea atentă a participării la joc și la activitățile zilnice.

Educația incluzivă urmărește identificarea și reducerea barierelor care limitează accesul, participarea și progresul. În această perspectivă, întrebarea esențială nu este „De ce nu se adaptează copilul?”, ci „Ce putem modifica în mediul educațional pentru ca el să participe?”. Adaptarea poate viza explicațiile, materialele, durata sarcinii, organizarea spațiului, modalitățile de exprimare sau sprijinul oferit.

Echitatea nu înseamnă oferirea unor sarcini identice tuturor, ci asigurarea condițiilor de care fiecare copil are nevoie pentru a reuși. O abordare incluzivă păstrează așteptări pozitive pentru toți copiii, fără a confunda egalitatea de șanse cu uniformizarea rezultatelor.

2. Rolul cadrului didactic în construirea unui climat incluziv

Educatorul modelează relațiile din grupă prin limbaj, atitudini și deciziile cotidiene. Folosirea unor formulări respectuoase, încurajarea colaborării și intervenția promptă în situațiile de excludere contribuie la formarea unui climat de siguranță emoțională. Regulile grupei sunt mai eficiente când sunt formulate pozitiv, ilustrate și exersate împreună cu preșcolarii: „Ne ascultăm”, „Ne ajutăm”, „Fiecare are loc în joc”.

Observarea sistematică este un instrument esențial. Prin urmărirea comportamentelor în contexte variate, cadrul didactic poate identifica atât punctele forte, cât și dificultățile de participare. Evaluarea formativă pune accent pe progresul copilului în raport cu propriul nivel anterior, nu pe comparația permanentă cu ceilalți. Feedbackul concret – „Astăzi ai cerut ajutor folosind cuvinte” – susține motivația și încrederea.

Colaborarea cu familia și, după caz, cu profesorul itinerant și de sprijin, consilierul școlar, logopedul și alți specialiști facilitează intervenții coerente. Informațiile despre copil trebuie tratate confidențial, iar comunicarea cu părinții trebuie să evidențieze atât reușitele, cât și nevoile de sprijin, fără etichetări.

3. Strategii didactice pentru participarea fiecărui preșcolar

Diferențierea pedagogică presupune proiectarea unor activități cu obiective comune, dar cu trasee flexibile de realizare. De exemplu, într-o activitate de povestire, un copil poate reda întâmplările verbal, altul poate ordona imagini, iar un al treilea poate indica personajele sau utiliza simboluri vizuale. Toți participă la aceeași experiență de învățare, prin modalități adaptate posibilităților lor.

Organizarea mediului educațional are un rol preventiv. Centrele de interes clar delimitate, materialele accesibile, rutinele previzibile și programul vizual reduc incertitudinea și susțin autonomia. Alternarea activităților dinamice cu momentele de liniște, posibilitatea de a lucra în perechi și acordarea unui timp suplimentar pot crește implicarea copiilor care întâmpină dificultăți de atenție, comunicare sau autoreglare.

Jocul cooperativ reprezintă o cale naturală de exersare a incluziunii. Sarcinile în care reușita depinde de contribuția fiecărui participant – realizarea unui colaj comun, construirea unui oraș din cuburi sau îngrijirea unei plante – oferă ocazii de negociere, ajutor reciproc și recunoaștere a calităților individuale. Este important ca rolurile să fie distribuite flexibil, astfel încât niciun copil să nu fie redus permanent la postura de beneficiar al ajutorului.

4. Exemplu de bună practică: „Grădina prieteniei”

O activitate potrivită grupei mijlocii poate fi organizată sub titlul „Grădina prieteniei”. Scopul este dezvoltarea acceptării diferențelor și a comportamentelor prosociale printr-un produs colectiv. Activitatea începe cu observarea unor flori de culori, forme și dimensiuni diferite. Educatorul inițiază un dialog: „Ar fi grădina la fel de frumoasă dacă toate florile ar fi identice?” și „Cum putem avea grijă de fiecare floare?”.

În etapa practică, fiecare copil creează o floare pentru un panou comun. Materialele sunt variate: hârtie colorată, forme predecupate, bureți pentru ștampilare, creioane groase și elemente tactile. Copiii aleg modalitatea de lucru, iar cei care au nevoie primesc suport vizual, demonstrații scurte sau ajutor etapizat. Fiecare floare este așezată pe panou, iar grupul formulează un mesaj colectiv: „Suntem diferiți, dar creștem împreună!”.

La final, copiii sunt invitați să identifice un gest de prietenie pe care îl pot realiza în ziua respectivă. Educatorul observă implicarea, inițiativa de cooperare, exprimarea preferințelor și acceptarea contribuțiilor celorlalți. Reușita activității nu este măsurată prin uniformitatea produselor, ci prin participarea tuturor și calitatea interacțiunilor.

5. Prevenirea excluziunii și dezvoltarea parteneriatului cu familia

Prevenirea comportamentelor de respingere începe prin cultivarea empatiei și a comunicării asertive. Poveștile terapeutice, jocurile de rol, conversațiile despre emoții și activitățile în perechi îi ajută pe copii să recunoască situațiile în care cineva este lăsat în afara jocului. Adultul intervine calm, numește comportamentul observat și oferă alternative concrete: „Îl putem invita și pe colegul nostru să aleagă un rol”.

Parteneriatul cu familia poate fi consolidat prin ateliere comune, schimburi de experiență și informări despre valorile incluziunii. Familiile pot contribui cu povești, tradiții, jocuri și experiențe personale, cu respectarea intimității și a libertății de participare. Mesajul transmis constant este că diversitatea familiilor îmbogățește comunitatea educațională.

Concluzii

Incluziunea în educația timpurie este un proces continuu de reflecție, adaptare și colaborare. Ea se construiește prin gesturi cotidiene: un material adaptat, o explicație suplimentară, o invitație la joc, o reușită recunoscută sau un dialog autentic cu familia. O grădiniță incluzivă nu așteaptă ca toți copiii să învețe în același fel, ci creează contexte în care fiecare poate progresa și poate contribui.

Atunci când diversitatea este privită ca o valoare, grupa devine o comunitate în care diferențele nu separă, ci favorizează învățarea reciprocă. Astfel, șansa fiecărui copil nu rămâne doar un principiu declarat, ci se transformă într-o experiență educațională trăită zi de zi.

Bibliografie

UNESCO (2020). Global Education Monitoring Report 2020: Inclusion and Education – All Means All. Paris: UNESCO.

UNESCO (2017). A Guide for Ensuring Inclusion and Equity in Education. Paris: UNESCO.

Ministerul Educației Naționale (2019). Curriculum pentru educație timpurie. București.

CAST (2024). Universal Design for Learning Guidelines, version 3.0. CAST.

United Nations (1989). Convention on the Rights of the Child.

DIVERSITATEA ȘI INCLUZIUNEA LA CLASĂ – O ȘANSĂ PENTRU FIECARE COPIL

EDUCATOARE: PĂTRU MARIA CĂTĂLINA
GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT NR. 4 SLATINA

1. Introducere

Grădinița este unul dintre primele spații în care copilul învață să trăiască alături de persoane diferite de el, să comunice, să coopereze și să își construiască sentimentul de apartenență la un grup. Fiecare copil vine la grădiniță cu propriul ritm de dezvoltare, cu experiențe familiale, interese, abilități, limba, cultura și nevoile sale. De aceea, diversitatea nu trebuie privită ca o problemă, ci ca o realitate firească și o resursă valoroasă pentru învățare.

Incluziunea înseamnă ca fiecare copil să fie primit, respectat și sprijinit să participe în mod real la activitățile grupei. Nu este suficient ca toți copiii să fie prezenți în aceeași sală; este important ca fiecare să se simtă în siguranță, să fie ascultat și să aibă oportunități de progres. O educație incluzivă urmărește eliminarea barierelor care pot împiedica participarea și învățarea.

2. Ce înseamnă diversitatea și incluziunea la clasă?

Diversitatea cuprinde diferențele dintre copii: temperamentul, interesele, aptitudinile, nivelul de dezvoltare, mediul socio-cultural, limba vorbită în familie, convingerile, experiențele și eventualele cerințe educaționale speciale. Aceste diferențe se manifestă în felul în care copiii se joacă, comunică, rezolvă sarcini sau se raportează la ceilalți.

Incluziunea presupune adaptarea mediului educațional astfel încât fiecare copil să poată participa, să învețe și să se simtă valorizat. Educatoarea observă nevoile individuale, propune modalități variate de lucru și creează contexte în care copiii se ajută reciproc. Într-o grupă incluzivă, nu se așteaptă ca toți copiii să facă lucrurile identic sau în același ritm, ci fiecare este încurajat să progreseze pornind de la propriile posibilități.

3. Rolul educatoarei în construirea unui climat incluziv

Educatoarea are un rol esențial în formarea unui climat bazat pe respect, încredere și cooperare. Prin limbajul folosit, atitudinea față de diferențe și modul de organizare a activităților, aceasta le oferă copiilor un model de comportament. Este important să evite etichetările și comparațiile, să remarce efortul, să încurajeze exprimarea emoțiilor și să intervină cu calm atunci când apar conflicte sau excluderi.

Un mediu incluziv se construiește prin reguli simple, formulate pozitiv și înțelese de copii: ne ascultăm unii pe alții, avem grijă de materiale, cerem voie, oferim ajutor și nu râdem de greșelile celorlalți. Regulile trebuie exersate în situații concrete, nu doar afișate. Poveștile,

jocurile de rol și conversațiile despre emoții îi ajută pe copii să înțeleagă cum se simt ceilalți și cum pot răspunde cu empatie.

De asemenea, educatoarea trebuie să observe atent participarea fiecărui copil. Unii copii au nevoie de timp suplimentar, instrucțiuni scurte, sprijin vizual, materiale adaptate sau un spațiu mai liniștit. Colaborarea cu familia și, atunci când este necesar, cu specialiștii contribuie la identificarea celor mai potrivite forme de sprijin.

4. Strategii și activități practice pentru o grupă incluzivă

Activitățile pot fi planificate astfel încât să ofere mai multe modalități de implicare și exprimare. De exemplu, la o temă despre familie, copiii pot desena, povesti, alege imagini sau construi un colaj. La activitățile de limbaj, educatoarea poate folosi imagini, obiecte concrete, gesturi și întrebări adaptate nivelului de înțelegere. Astfel, copiii au posibilitatea de a participa în moduri diferite, fără a fi puși în situația de a se simți inferiori.

Jocurile cooperative sunt utile pentru dezvoltarea relațiilor pozitive. În locul activităților în care accentul cade exclusiv pe câștigător, pot fi propuse sarcini comune: construirea unui oraș din cuburi, realizarea unui afiș al grupei sau îngrijirea unei mici grădini. Fiecare copil primește un rol potrivit intereselor și posibilităților sale, iar reușita depinde de contribuția întregului grup.

Diversitatea culturală poate fi valorificată prin povești, cântece, imagini, sărbători și jocuri din diferite comunități, prezentate cu respect și fără stereotipuri. Copiii pot descoperi asemănările și diferențele dintre obiceiuri, alimente, locuințe sau moduri de salut. Mesajul central este că oamenii pot fi diferiți și, în același timp, pot avea aceleași nevoi de prietenie, siguranță și respect.

Pentru copiii cu cerințe educaționale speciale, pot fi necesare adaptări precum împărțirea sarcinilor în pași mici, folosirea programului vizual al zilei, oferirea de timp suplimentar, materiale senzoriale sau alternative de răspuns. Adaptarea nu înseamnă reducerea valorii copilului, ci înlăturarea obstacolelor care îl împiedică să participe. Sprijinul se stabilește individual, în colaborare cu familia și specialiștii implicați.

5. Parteneriatul cu familia și comunitatea

Familia este partenerul principal al grădiniței în educarea copilului. Comunicarea deschisă, respectuoasă și constantă îi permite educatoarei să înțeleagă mai bine interesele, obiceiurile, punctele forte și nevoile copilului. Întâlnirile individuale, discuțiile informale și activitățile comune pot consolida încrederea dintre familie și instituția de învățământ.

Este important ca fiecare familie să se simtă primită, indiferent de situația socială, limba vorbită acasă sau particularitățile sale culturale. Comunicarea trebuie să evite judecățile și să se concentreze pe soluții. Atunci când este nevoie, grădinița poate colabora cu specialiști, servicii comunitare și instituții relevante, cu respectarea confidențialității și a demnității copilului.

6. Beneficiile educației incluzive

Educația incluzivă aduce beneficii tuturor copiilor. Aceștia învață să coopereze, să aștepte, să negocieze, să își exprime nevoile și să accepte perspective diferite. Experiențele

comune pot diminua prejudecățile și pot încuraja empatia, solidaritatea și responsabilitatea. Copiii care primesc sprijin adecvat au mai multe șanse să participe activ, să își dezvolte autonomia și să își valorifice punctele forte.

Incluziunea contribuie și la dezvoltarea profesională a educatoarei, deoarece încurajează reflecția asupra metodelor folosite și identificarea unor modalități flexibile de predare. Un climat pozitiv reduce riscul izolării și al excluderii și creează condiții mai bune pentru dezvoltarea socio-emoțională și pentru învățare.

7. Dificultăți și modalități de depășire

Aplicarea principiilor incluzive poate întâmpina dificultăți: resurse limitate, grupuri numeroase, diferențe mari de dezvoltare sau comunicare insuficientă între adulții implicați. Aceste provocări pot fi abordate prin planificare atentă, utilizarea materialelor accesibile, schimb de experiență între cadre didactice și colaborare cu familia și specialiștii. Uneori, schimbările mici — o instrucțiune reformulată, un material vizual sau organizarea copiilor în perechi — pot avea efecte importante.

Evaluarea progresului trebuie să țină cont de evoluția individuală și de implicarea copilului, nu doar de compararea rezultatelor între colegi. Observațiile consecvente și feedbackul pozitiv ajută educatoarea să ajusteze activitățile și să identifice sprijinul necesar.

8. Concluzii

Diversitatea și incluziunea la clasă reprezintă condiții esențiale pentru o educație timpurie de calitate. Fiecare copil are dreptul să fie respectat, să se simtă în siguranță și să beneficieze de oportunități reale de învățare. Prin atitudini deschise, activități flexibile, reguli clare și parteneriat cu familia, educatoarea poate transforma grupa într-o comunitate în care diferențele sunt acceptate, iar fiecare contribuție este importantă.

Incluziunea nu este o activitate izolată, ci un proces continuu de observare, adaptare și colaborare. Oferindu-le copiilor experiențe în care sunt ascultați și sprijiniți, punem bazele unei comunități mai echitabile, în care respectul, empatia și cooperarea devin valori trăite zi de zi.

Bibliografie orientativă

• Ministerul Educației – Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului (RFIDT).
• UNESCO (2017). A Guide for Ensuring Inclusion and Equity in Education.
• UNICEF – materiale și resurse privind educația incluzivă și drepturile copilului.
• Convenția Organizației Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului.

FIECARE „ALBINUȚĂ”, CONTEAZĂ

Diversitate și incluziune la clasă – o șansă reală pentru fiecare copil

Prof. înv. primar JECIU OANA MARIA
LICEUL TEORETIC „CARMEN SYLVA” EFORIE

„Nu îi cerem fiecărui copil să învețe în același fel,
ci construim împreună contexte în care fiecare poate reuși.”

1. Repere conceptuale: de la acceptare la participare

Diversitatea reprezintă o caracteristică firească a oricărui colectiv de elevi. Copiii diferă prin ritmul de învățare, nivelul de dezvoltare, interese, experiențe familiale și culturale, limbaj, temperament, stiluri de comunicare și modalități de rezolvare a sarcinilor. Aceste diferențe nu constituie, în sine, obstacole; ele devin relevante pedagogic atunci când mediul educațional nu oferă răspunsuri suficient de flexibile.

Educația incluzivă presupune identificarea și diminuarea barierelor care limitează accesul, participarea și progresul școlar. Nu se reduce la prezența fizică a tuturor copiilor în aceeași sală, ci urmărește implicarea autentică a fiecărui elev în activitățile de învățare și în viața colectivului. În această perspectivă, echitatea nu înseamnă oferirea mecanică a aceluiași sprijin tuturor, ci asigurarea resurselor și adaptărilor de care fiecare copil are nevoie pentru a avea oportunități reale de reușită.

UNESCO subliniază că fiecare cursant contează în mod egal și că sistemele educaționale trebuie să identifice și să înlăture formele de excludere și marginalizare. UNICEF evidențiază importanța materialelor accesibile, a combaterii stigmatizării și a oportunităților de învățare comune. Pentru cadrul didactic, aceste principii se traduc în proiectare flexibilă, evaluare formativă, colaborare și respectarea demnității fiecărui copil.

2. Clasa Albinuțelor – o comunitate în care fiecare are locul său

Metafora albinuțelor oferă un cadru simbolic potrivit pentru educația incluzivă: fiecare copil contribuie în felul său la binele grupului, iar valoarea sa nu depinde de viteza cu care finalizează o sarcină sau de rezultatul obținut la o singură evaluare. O clasă incluzivă nu uniformizează diferențele, ci creează condiții în care acestea sunt recunoscute, respectate și valorificate.

Apartenența la grup se construiește prin rutine previzibile, relații sigure, limbaj respectuos și oportunități echilibrate de exprimare. Copiii au nevoie să știe că pot cere ajutor fără să fie ridiculizați, că greșeala este o etapă a învățării și că opiniile lor sunt ascultate. În același timp, apartenența presupune responsabilitate: fiecare elev învață să respecte limitele celorlalți, să coopereze și să intervină atunci când observă excludere sau comportamente jignitoare.

Rolul profesorului este de a proiecta experiențe de învățare cu mai multe căi de acces și de exprimare, păstrând obiectivele educaționale relevante. A adapta nu înseamnă a reduce automat așteptările, ci a varia sprijinul, timpul, materialele și modalitățile prin care copilul poate demonstra ceea ce știe.

3. Principii de proiectare a unui mediu incluziv

3.1. Cunoașterea elevilor și identificarea barierelor

Observarea sistematică, conversațiile individuale, analiza produselor activității și comunicarea cu familia contribuie la înțelegerea punctelor forte și a nevoilor de sprijin. Este important ca observațiile să descrie comportamente și contexte concrete, nu să transforme dificultățile într-o etichetă despre copil. De exemplu, formularea „are nevoie de instrucțiuni prezentate pe pași" este mai utilă pedagogic decât o caracterizare globală precum „nu este atent".

3.2. Diferențierea și flexibilizarea instruirii

Diferențierea didactică poate viza conținutul, procesul, produsul învățării și organizarea mediului. Același obiectiv poate fi abordat prin suport vizual, modelare, manipularea materialelor, explicații verbale, exercițiu ghidat sau lucru independent. Sarcinile pot fi structurate gradual, cu exemple rezolvate, repere vizuale, timp suplimentar ori provocări de aprofundare pentru elevii care sunt pregătiți să avanseze.

3.3. Evaluarea formativă și feedbackul

Evaluarea incluzivă urmărește progresul în raport cu obiectivele de învățare și oferă informații utile pentru următorii pași didactici. Feedbackul eficient este specific, descriptiv și orientat spre strategie: precizează ce a reușit elevul, ce poate îmbunătăți și cum poate proceda. Alternarea răspunsurilor orale, a produselor practice, a exercițiilor scrise și a autoevaluării poate permite o imagine mai completă asupra competențelor dobândite.

3.4. Siguranță emoțională și relații pozitive

Un climat incluziv se bazează pe reguli puține, clare și formulate pozitiv, aplicate consecvent. Sunt descurajate comparațiile umilitoare, ironizarea greșelilor și atribuirea unor roluri fixe copiilor. Conflictele se abordează prin ascultare, clarificarea impactului, repararea relației și exersarea unor alternative de comportament. Elevii trebuie să înțeleagă că respectul este o regulă comună, nu o recompensă acordată doar celor care obțin rezultate bune.

4. Strategii concrete pentru activitatea la clasă

- **Instrucțiuni accesibile –** Formulez cerințele scurt, pe pași, le însoțesc de un exemplu sau de un suport vizual și verific înțelegerea fără a expune copilul în fața colegilor.
- **Grupare flexibilă –** Alternez activitatea individuală, perechile și grupurile eterogene. Rolurile din echipă sunt distribuite astfel încât fiecare elev să poată contribui, nu să fie permanent „ajutat" sau să primească doar sarcini secundare.
- **Materiale și modalități variate –** Folosesc imagini, obiecte concrete, cartonașe, texte cu niveluri diferite de sprijin și activități practice. Ofer, când este potrivit, opțiuni pentru a demonstra înțelegerea prin explicație orală, desen, organizator grafic sau răspuns scris.
- **Învățare socio-emoțională –** Exersez denumirea emoțiilor, ascultarea activă, formularea unei cereri de ajutor, rezolvarea pașnică a neînțelegerilor și exprimarea dezacordului fără jignire.
- **Prevenirea excluderii –** Observ cine rămâne frecvent fără partener, cine nu primește cuvântul și cine este întrerupt. Intervin prompt în cazul poreclelor, stereotipurilor sau izolării și discut cu elevii despre impactul comportamentelor.

- **Parteneriat cu familia și specialiștii –** Comunic cu familia într-o manieră confidențială și centrată pe soluții. Când este necesar, colaborez cu profesorul de sprijin, consilierul școlar și alți specialiști, în limitele rolurilor și responsabilităților fiecăruia.

5. Activitate-model: „Stupul în care fiecare contează”

Scop: dezvoltarea sentimentului de apartenență, a cooperării și a limbajului respectuos, prin valorizarea contribuției fiecărui elev.

Obiective operaționale: la finalul activității, elevii vor putea să identifice cel puțin o calitate proprie și una a unui coleg; să formuleze un mesaj pozitiv; să contribuie la realizarea unui produs colectiv; să respecte rândul la vorbire și ideile diferite.

Resurse: siluete de albinuțe din hârtie, creioane colorate, un panou comun în formă de stup, cartonașe cu începuturi de enunț („Eu pot să…”, „Îmi place la colegul/colega mea că…”, „Mă simt inclus când…”).

Desfășurare: cadrul didactic introduce ideea că un stup funcționează prin contribuții diferite, apoi oferă fiecărui copil posibilitatea de a completa o albinuță cu o abilitate, un interes sau un lucru pe care dorește să îl învețe. În perechi, elevii formulează mesaje de apreciere ghidați de exemple. Albinuțele sunt așezate pe panoul comun, iar câțiva voluntari explică ce au ales să împărtășească. Participarea orală poate fi înlocuită cu indicarea unui cartonaș sau cu ajutorul cadrului didactic, astfel încât nimeni să nu fie obligat să dezvăluie informații personale.

Reflecție și evaluare: elevii completează oral sau vizual enunțul „În clasa noastră, fiecare contează pentru că…”. Învățătorul observă participarea, respectarea regulilor de comunicare și capacitatea de a identifica o contribuție pozitivă. Activitatea poate fi reluată periodic, pentru a urmări schimbările în relațiile dintre copii.

6. Monitorizarea incluziunii: întrebări pentru reflecția cadrului didactic

- Au avut toți elevii o oportunitate autentică de a participa?
- Au fost cerințele accesibile și suficient de clare pentru copiii cu ritmuri diferite de lucru?
- Am oferit sprijin fără a diminua autonomia sau demnitatea elevului?
- Feedbackul meu a descris progresul și strategiile, nu a comparat copiii între ei?
- Există elevi care sunt frecvent ignorați, întrerupți sau excluși din activitățile de grup?
- Am implicat familia și colegii specialiști atunci când nevoile elevului au impus colaborare?
- Ce barieră observată pot reduce concret în următoarea săptămână?

7. Concluzii

Incluziunea este un proces continuu de analiză, adaptare și colaborare, nu o activitate izolată sau o etichetă atribuită unei clase. Ea se construiește prin decizii pedagogice cotidiene: felul în care formulăm cerințele, organizăm grupurile, oferim feedback, gestionăm conflictele și răspundem diferențelor dintre copii. O clasă incluzivă este una în care elevii nu trebuie să fie identici pentru a aparține grupului și în care sprijinul este oferit fără stigmatizare.

În „Clasa Albinuțelor”, diversitatea poate deveni o resursă pentru învățare și dezvoltare socio-emoțională atunci când fiecare copil este văzut ca participant valoros, iar reușita este înțeleasă atât ca progres individual, cât și ca responsabilitate comună. A oferi o șansă fiecăruia înseamnă a crea condiții pentru ca fiecare să poată participa, să învețe și să simtă că locul său în comunitate este legitim.

Bibliografie

1. UNESCO. (2017). A Guide for Ensuring Inclusion and Equity in Education. Paris: UNESCO. https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000248254
2. UNICEF & nasen. (2024). Inclusive Education Toolkit for Teachers in Mainstream Schools in Romania. UNICEF Romania. https://www.unicef.org/romania/reports/inclusive-education-toolkit-teachers-mainstream-schools-romania
3. UNICEF. (n.d.). Inclusive education. UNICEF. https://www.unicef.org/education/inclusive-education
4. European Agency for Special Needs and Inclusive Education. (n.d.). About us. https://www.european-agency.org/about-us

DIVERSITATEA ȘI INCLUZIUNEA LA CLASĂ- O ȘANSĂ PENTRU FIECARE

MOCANU ELENA-IULIA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ „GHEORGHE POALELUNGI” MĂSTĂCANI

Școala este unul dintre cele mai importante spații în care copiii învață nu doar să citească, să scrie și să rezolve probleme, ci și să trăiască împreună, să se respecte și să se accepte unii pe alții. Fiecare elev intră în sala de clasă cu propria poveste, cu propriile experiențe, nevoi, aptitudini, emoții și aspirații. Tocmai această diversitate transformă clasa într-un spațiu complex, dar și într-o oportunitate extraordinară de învățare și dezvoltare. De aceea, diversitatea și incluziunea la clasă nu trebuie privite ca simple concepte educaționale, ci ca principii fundamentale ale unei școli în care fiecare copil are șansa de a reuși.

Diversitatea se manifestă în multe forme: diferențe de ritm și stil de învățare, nivel de pregătire, personalitate, interese, mediul familial și social, experiențe de viață sau capacitatea de adaptare. Într-o clasă pot exista elevi foarte buni la învățătură, elevi care au nevoie de sprijin suplimentar, copii timizi și copii foarte comunicativi, elevi creativi, practici, analitici sau cu abilități artistice și sportive. A fi diferit nu înseamnă a fi mai puțin valoros. Dimpotrivă, fiecare particularitate poate deveni o resursă pentru grup.

Incluziunea presupune mai mult decât simpla prezență a tuturor elevilor în aceeași sală de clasă. Ea înseamnă participare reală, acceptare, respect și acces la oportunități de învățare. Un elev se simte inclus atunci când știe că este ascultat, valorizat și încurajat să își exprime opiniile, fără teama de a fi ridiculizat sau marginalizat. O clasă incluzivă este aceea în care fiecare copil simte că aparține grupului și că are un loc al său.

Rolul profesorului este esențial în construirea unui astfel de climat. Profesorul nu este doar transmițător de informații, ci și model de comportament, mediator și facilitator al relațiilor dintre elevi. Prin atitudine, limbaj și deciziile pedagogice, cadrul didactic poate contribui la formarea unei comunități bazate pe empatie și respect. Este important ca profesorul să evite etichetarea elevilor și comparațiile care îi pot descuraja și să pună accent pe progresul fiecărui copil, nu doar pe rezultatul final.

Un principiu important al educației incluzive este acela că nu toți elevii trebuie să învețe în același mod pentru a ajunge la un rezultat valoros. Diferențierea și adaptarea activităților didactice permit fiecărui elev să participe potrivit propriilor posibilități. Activitățile pe niveluri de dificultate, lucrul în perechi și în echipe, proiectele, jocurile didactice, exercițiile interactive și utilizarea resurselor digitale pot crea contexte în care elevii își descoperă punctele forte și își dezvoltă încrederea în propriile capacități.

De asemenea, incluziunea presupune cultivarea empatiei. Elevii trebuie ajutați să înțeleagă că nu cunosc întotdeauna povestea celui de lângă ei și că un comportament aparent diferit poate avea cauze pe care nu le cunosc. Activitățile de grup, jocurile de rol, dezbaterile și situațiile-problemă pot contribui la dezvoltarea capacității de a privi lucrurile și din perspectiva

celuilalt. Astfel, școala devine un loc în care diferențele nu sunt ascunse sau condamnate, ci înțelese și respectate.

Un alt aspect important este prevenirea discriminării, a bullyingului și a excluderii. Glumele aparent nevinovate, etichetele, poreclele sau izolarea unui coleg pot avea efecte profunde asupra stimei de sine și asupra rezultatelor școlare. De aceea, este necesar ca elevii să cunoască și să respecte reguli clare privind relațiile interpersonale. Crearea unui „contract al clasei", în care elevii să participe la stabilirea regulilor de comunicare și comportament, poate reprezenta un instrument eficient pentru consolidarea responsabilității colective.

În același timp, incluziunea nu poate fi realizată numai de profesor. Familia, consilierul școlar, conducerea școlii și comunitatea trebuie să colaboreze pentru a identifica și elimina barierele care împiedică participarea deplină a elevilor. Comunicarea deschisă cu părinții poate oferi profesorului informații importante despre nevoile și particularitățile copilului și poate contribui la găsirea unor soluții adecvate.

Într-o clasă diversă, succesul nu trebuie măsurat exclusiv prin note. Un elev care a reușit să vorbească în fața colegilor, deși era foarte timid, un copil care a făcut un progres important față de propriul nivel sau un elev care a învățat să își ajute colegul reprezintă exemple autentice de reușită. Educația înseamnă și formarea unor oameni capabili să respecte, să coopereze, să accepte diferențele și să contribuie pozitiv la comunitatea din care fac parte.

Diversitatea poate fi privită, așadar, nu ca o problemă care trebuie rezolvată, ci ca o resursă educațională. Atunci când elevii învață împreună, în ciuda diferențelor dintre ei, își dezvoltă toleranța, flexibilitatea, creativitatea și capacitatea de colaborare. Ei descoperă că nu există un singur mod de a fi, de a gândi sau de a învăța și că fiecare persoană poate contribui cu ceva valoros.

În concluzie, o școală incluzivă este o școală în care fiecare copil este văzut, ascultat și valorizat. Diversitatea ne amintește că fiecare elev este unic, iar incluziunea ne obligă să transformăm această unicitate într-o șansă, nu într-un motiv de excludere. O șansă pentru fiecare înseamnă să oferim fiecărui copil posibilitatea de a învăța, de a participa, de a greși, de a se dezvolta și de a descoperi că este important.

Într-o societate în care diferențele sunt tot mai vizibile, educația pentru diversitate și incluziune devine o necesitate. Iar schimbarea poate începe chiar din sala de clasă: printr-un cuvânt de încurajare, printr-o activitate în care fiecare elev își găsește locul, printr-un gest de empatie sau prin simplul mesaj transmis fiecărui copil: „Ești diferit, ești valoros și ai un loc aici."

PROIECT DIDACTIC ȘI RESURSĂ EDUCAȚIONALĂ INTEGRATĂ

Prof. **LUNGU ROXANA LILIANA**

SCOALA GIMNAZIALA IOSIF GABREA VALENI DAMBOVITA

Titlul proiectului: *„Mozaicul culturilor și al emoțiilor: Învățarea prin incluziune și empatie”*

Domeniul / Aria curriculară: Limbă și comunicare / Consiliere și orientare / Om și societate

Nivel de învățare: Gimnaziu / Liceu (adaptabil clasele V–XII)

Durată: 2 ore (120 minute)

Domeniu de încadrare: Diversitate, incluziune, resurse educaționale deschise

I. ARGUMENT ȘI JUSTIFICARE PEDAGOGICĂ

În contextul educațional actual, diversitatea socio-culturală, cognitivă și emoțională din clase reprezintă un fapt cotidian. Abordarea incluzivă nu înseamnă doar integrarea formală a elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES) sau din medii defavorizate, ci transformarea activă a actului didactic într-un spațiu al siguranței, respectului reciproc și valorizării fiecărei identități.

Proiectul de față oferă un cadru metodologic integrat, ce combină metodele active ale pedagogiei moderne (învățarea cooperativă, metoda Jigsaw/Mozaic, studiile de caz) cu dezvoltarea inteligenței emoționale și a gândirii critice. Materialul este conceput ca o resursă educațională deschisă (RED), putând fi adaptat ușor pentru discipline precum *Limba și literatura română, Educație socială, Consiliere și orientare* sau pentru orele de dirigenție.

II. CADRU CURRICULAR ȘI OBIECTIVE

Competențe generale vizate:

1. **Competențe sociale și civice:** Exprimarea atitudinilor pozitive față de diversitate și manifestarea empatiei în relațiile interpersonale.
2. **Competențe de comunicare:** Redactarea și susținerea de argumente coerente în activități de grup și individuale.
3. **Competența de a învăța să înveți:** Autoevaluarea propriilor atitudini și comportamente în contexte de învățare colaborativă.

Obiective operaționale:

- **O1 (Cognitiv):** Să definească și să opereționalizeze conceptele de *diversitate, incluziune, etnocentrism, empatie* și *stereotip*, utilizând exemple concrete.
- **O2 (Procedural):** Să analizeze în echipe de lucru câte un studiu de caz privind barierele de incluziune școlară, formulând cel puțin 3 soluții aplicabile la nivelul clasei.

- **O3 (Atitudinal/Afectiv):** Să își exprime deschiderea față de colegii aflați în situații vulnerabile, elaborând un „Cod de conduită incluzivă al clasei”.
- **O4 (Evaluativ):** Să redacteze un eseu reflexiv de scurtă întindere (200-250 de cuvinte) privind rolul diversității în dezvoltarea personală.

III. RESURSE ȘI STRATEGII DIDACTICE

- **Forme de organizare:** Frontal, pe grupe heterogene (metoda Mozaic), individual.
- **Metode și procedee:** Conversația euristică, studiul de caz, jocul de rol, metoda Jigsaw (Mozaicul), explozia stelară, redactarea reflexivă.
- **Mijloace de învățământ:** Fișe de lucru individuale și de grup, postere/flipchart, markere, coli A4 colorate, chestionare de autoevaluare.
- **Sistem de evaluare:** Observarea sistematică a comportamentului elevilor, evaluarea produselor de grup (Codul de conduită), evaluarea eseului reflexiv, fișe de autoevaluare.

IV. SCENARIU DIDACTIC DETALIAT (120 MINUTE)

Etapa 1: Evocare și Spargerea ghetii (15 minute)

- **Activitate:** Exercițiul senzorial/vizual *„Harta invizibilă a clasei”*.
- **Descriere:** Profesorul oferă fiecărui elev o bucată de hârtie colorată de formă neregulată (puzzle). Fiecare elev scrie pe bucata sa o calitate unică pe care o aduce grupului (ex: „pasiune pentru desen”, „păstrător de secrete”, „ascultare activă”). Piesele sunt asamblate pe un panou central pentru a forma un tablou comun.
- **Reflecție ghidată:** Ce s-ar întâmpla dacă toate piesele ar avea aceeași culoare și aceeași formă? De ce este nevoie de diferențe pentru a întregi imaginea?

Etapa 2: Realizarea sensului – Activitate pe grupe (50 minute)

- **Metodă:** Metoda Mozaic (Jigsaw).
- **Pasul 1 (Grupele de origine - 10 min):** Clasa se împarte în 4 grupe heterogene de câte 4-5 elevi. Fiecare grupă primește o fișă cu un studiu de caz diferit (vezi Anexa 1).
- **Pasul 2 (Grupele de experți - 20 min):** Membri din fiecare grupă care au același studiu de caz se reunesc într-o grupă de experți. Analizează cazul, identifică barierele (atitudinale, de comunicare, de mediu) și formulează soluții practice.
- **Pasul 3 (Revenirea în grupele de origine - 20 min):** Experții revin în grupele inițiale și prezintă cazul analizat și soluțiile propuse. Fiecare grupă sintetizează concluziile.

Etapa 3: Reflecție și Aplicare – Crearea produsului final (35 minute)

- **Activitate:** Redactarea *„Codului de Conduită Incluzivă”*.
- **Descriere:** Fiecare grupă redactează 3 reguli de aur pentru o clasă inclusivă și desenată sub forma unei infografice/poster.

- **Prezentarea lucrărilor:** Fiecare grupă își expune posterul în cadrul unei mini-galerii turistice (Turul Galeriei). Elevii oferă feedback anonim pe bilețele adezive (post-it-uri roz pentru aprecieri, galbene pentru sugestii).

Etapa 4: Evaluare și Încheiere (20 minute)

- **Activitate:** Redactarea eseului reflexiv (Anexa 2) și completarea fișei de autoevaluare.
- **Tema pentru acasă:** Punerea în aplicare a uneia dintre regulile stabilite în Codul clasei timp de o săptămână și notarea observațiilor într-un jurnal de empatie.

V. ANEXE ȘI MATERIALE DE LUCRU (PENTRU ELEVI)

ANEXA 1: Studii de caz pentru Metoda Mozaic

Studiul de caz 1: Bariera de comunicare lingvistică/culturală

Andrei s-a mutat recent din altă țară și nu stăpânește foarte bine limba română. În timpul orelor de grup, colegii ezită să îl includă de teamă că ritmul lor de lucru va fi încetinit. La pauze, Andrei rămâne singur la bancă.

- **Sarcini de lucru:**
    1. Identificați problema principală de incluziune.
    2. Ce emoții considerați că trăiește Andrei? Dar colegii săi?
    3. Formulați 3 măsuri concrete prin care clasa îl poate ajuta pe Andrei să se integreze fără a afecta ritmul învățării.

Studiul de caz 2: Integrarea unui elev cu CES (Cerințe Educaționale Speciale)

Elena are o deficiență locomotorie și folosește un scaun rulant. Deși școala are o rampă la intrare, laboratorul de informatică se află la etajul 2, unde nu există ascensor. În plus, la activitățile extrașcolare (deplasări în parc, vizite la muzeu), colegii uită uneori să o consulte când aleg traseul.

- **Sarcini de lucru:**
    1. Care sunt barierele (fizice și atitudinale) identificate?
    2. Cum poate grupul de elevi să pledeze în fața conducerii școlii sau să adapteze activitățile?
    3. Propuneți un plan de acțiune pentru o excursie de clasă 100% accesibilă.

ANEXA 2: Fișă de evaluare și eseu reflexiv

Nume și prenume elev: _____

Clasa: _____

Data: _____

A. Cerință eseu reflexiv (200–250 cuvinte):

Pornind de la afirmația: „Frumusețea unei grădini constă în diversitatea florilor sale, nu în uniformitatea lor", redactează un scurt eseu în care să argumentezi importanța acceptării diversității în colectivul tău de elevi.

B. Grilă de autoevaluare a activității în grup:

Criteriu de evaluare	**Niciodată (1p)**	**Uneori (2p)**	**Des (3p)**	**Întotdeauna (4p)**
Am ascultat activ opiniile colegilor mei fără să îi întrerup.	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]
Am contribuit cu idei la rezolvarea studiului de caz.	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]
Am folosit un limbaj respectuos și încurajator.	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]
Am sprijinit colegii care au întâmpinat dificultăți.	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]

VI. BAREM ȘI GRILĂ DE EVALUARE A PRODUSULUI DIDACTIC (Pentru Comisie / Evaluator)

Domeniu evaluat	**Indicatori de performanță**	**Punctaj maxim**
Rigurozitate științifică și pedagogică	Corelarea clară între obiective, strategii și metode de evaluare.	25p
Originalitate și inovare	Creativitatea scenariului didactic și utilitatea resurselor didactice atașate.	25p
Dimensiunea incluzivă	Respectarea principiilor privind drepturile omului, egalitatea de șanse și integrarea CES/diversității.	30p
Aplicabilitate practică	Posibilitatea de a fi utilizat ca RED (Resursă Educațională Deschisă) de alți profesori.	20p
TOTAL		**100p**

CULORI DE TOAMNĂ, DIVERSITATE ȘI INCLUZIUNE – O ȘANSĂ PENTRU FIECARE

Profesor educație timpurie NICA IOLANDA
GRĂDINIȚA P.N. NR. 51 CONSTANȚA / Seminarul Teologic Ortodox

Toamna ne oferă, prin bogăția și varietatea culorilor sale, o frumoasă lecție despre diversitate, unicitate și armonie. Asemenea frunzelor care îmbracă natura în nuanțe diferite, fiecare copil aduce în colectivitate propria personalitate, propriul ritm de dezvoltare, propriile nevoi și modalități de exprimare.

În educația timpurie, diversitatea reprezintă o realitate firească și o resursă valoroasă pentru dezvoltarea întregului grup. Educația incluzivă presupune construirea unui mediu în care fiecare copil este acceptat, respectat, valorizat și sprijinit să participe activ la experiențele de învățare, indiferent de particularitățile sale individuale.

Acest material își propune să evidențieze importanța promovării diversității și incluziunii încă din perioada preșcolarității, rolul educatoarei în crearea unui climat educațional securizant, precum și modalități practice de dezvoltare a empatiei, toleranței, cooperării și respectului față de diferențe.

Privind imaginea naturii în anotimpul toamna, când frunzele copacilor se transformă, căpătând nuanțe diferite de galben, arămiu, roșu sau brun, când unele sunt mari, altele mici, unele rămân prinse de ramuri, altele se desprind și își urmează propriul drum, când niciuna nu este identică cu cealaltă, dar fiecare contribuie la frumusețea peisajului, putem descoperi o minunată analogie cu universul copilăriei. Într-o grupă de preșcolari, fiecare copil este asemenea unei frunze unice. Are propriile particularități, propriul ritm de dezvoltare, propriile modalități de comunicare, propriile resurse și nevoi. Unii copii sunt curajoși și comunicativi, alții au nevoie de timp pentru a se adapta. Unii învață prin observare, alții prin explorare, mișcare sau repetarea experiențelor. Există copii care au nevoie de sprijin suplimentar pentru a comunica, pentru a se deplasa sau pentru a participa la activitățile cotidiene.

Această diversitate nu trebuie privită ca o dificultate, ci ca o caracteristică firească a oricărei colectivități umane.

Așa cum natura nu își propune să transforme toate frunzele în aceeași culoare, nici educația nu ar trebui să urmărească uniformizarea copiilor. Rolul său este de a crea condițiile în care fiecare să se dezvolte armonios, să își descopere potențialul și să își găsească locul în comunitate.

În acest sens, paralela tematică cu anotimpul Toamna, devine mai mult decât o asociere simbolică. Ea reprezintă o invitație la reflecție asupra modului în care privim copilul, asupra valorilor pe care le promovăm și asupra responsabilității noastre de a construi un mediu educațional în care fiecare contează.

Perioada preșcolarității este caracterizată printr-o dezvoltare intensă, dar inegală, fiecare copil parcurgând propriul traseu de achiziții cognitive, lingvistice, motorii, emoționale și sociale.

În aceeași grupă putem întâlni copii cu experiențe familiale și culturale diferite, cu interese și aptitudini variate, cu ritmuri diferite de învățare sau cu cerințe educaționale speciale.

Diversitatea se manifestă prin: diferențe de personalitate și temperament; particularități ale dezvoltării cognitive și limbajului; ritmuri diferite de învățare și adaptare; experiențe familiale, sociale și culturale distincte; modalități diferite de exprimare a emoțiilor; particularități fizice, senzoriale sau motorii; nevoi individuale de sprijin și intervenție educațională.

Recunoașterea acestor diferențe reprezintă primul pas către o educație autentic incluzivă.

Un copil nu trebuie apreciat prin comparație permanentă cu ceilalți, ci prin raportare la propriul potențial și la progresul pe care îl înregistrează. Ceea ce pentru unii copii reprezintă o achiziție obișnuită, pentru alții poate constitui rezultatul unui efort considerabil.

De aceea, educatoarea trebuie să privească fiecare reușită în contextul particularităților individuale și să înțeleagă că progresul nu are aceeași măsură și aceeași manifestare pentru toți copiii.

Incluziunea în educația timpurie presupune mai mult decât prezența fizică a copilului într-o grupă obișnuită. Ea presupune participare, apartenență, acceptare și acces real la experiențele educaționale.

Un copil este inclus atunci când este întâmpinat cu bucurie, când este ascultat, când i se oferă posibilitatea de a contribui la activitățile colective și când particularitățile sale sunt respectate.

Educația incluzivă nu înseamnă să le oferim tuturor copiilor aceleași sarcini, în același timp și în aceeași manieră. Înseamnă să le oferim oportunități echitabile de învățare, adaptate posibilităților și nevoilor fiecăruia.

Într-o activitate de observare a frunzelor de toamnă, de exemplu, un copil poate identifica și denumi culorile, altul poate sorta frunzele după dimensiune, un altul poate participa prin alegerea unei imagini, iar un copil cu dificultăți de comunicare poate manifesta interes prin atingerea sau selectarea unui material.

Toți participă la aceeași experiență, dar fiecare printr-o modalitate accesibilă lui. Aceasta este esența incluziunii: nu excludem copilul care nu poate realiza sarcina în forma propusă, ci găsim o cale prin care acesta să poată participa.

În educația timpurie, educatoarea are un rol determinant în construirea unei comunități bazate pe respect, acceptare și cooperare. Atitudinea sa influențează nu doar climatul emoțional al grupei, ci și modul în care copiii învață să se raporteze la cei din jur.

Un cadru didactic incluziv este, înainte de toate, un bun observator al copilului. El identifică particularitățile individuale, descoperă interesele și motivațiile, observă dificultățile și caută permanent modalități de adaptare a activităților.

Printre direcțiile importante ale activității educatoarei se numără:

Cunoașterea copilului și respectarea individualității sale - observarea sistematică permite identificarea nevoilor și resurselor fiecărui preșcolar și constituie baza proiectării unor experiențe educaționale relevante.

Adaptarea strategiilor didactice - utilizarea imaginilor, obiectelor concrete, poveștilor, jocurilor senzoriale, materialelor manipulabile și activităților practice oferă posibilități variate de implicare.

Individualizarea învățării - sarcinile pot fi adaptate ca nivel de dificultate, durată și modalitate de realizare, astfel încât fiecare copil să aibă șansa de a experimenta succesul.
*Dezvoltarea relațiilor positive - j*ocurile de cooperare, activitățile în perechi și proiectele colective îi ajută pe copii să descopere valoarea sprijinului reciproc.
*Prevenirea excluderii și a etichetării - e*ducatoarea trebuie să intervină atunci când apar manifestări de respingere sau marginalizare și să transforme aceste situații în contexte de învățare socială și emoțională.
Un mediu incluziv nu se construiește doar prin documente și planificări, ci mai ales prin comportamente cotidiene, prin răbdare, empatie și disponibilitatea adultului de a răspunde nevoilor reale ale copiilor.

O dimensiune esențială a diversității în grădiniță este reprezentată de prezența copiilor cu cerințe educaționale speciale. Acești copii pot avea nevoie de adaptări semnificative ale mediului, ale materialelor didactice, ale modalităților de comunicare și ale obiectivelor educaționale. În cazul lor, accentul trebuie pus pe ceea ce pot realiza, pe resursele de care dispun și pe progresele individuale, nu exclusiv pe dificultățile întâmpinate.
Pentru un copil, participarea la o activitate poate însemna formularea unui răspuns verbal; pentru altul, poate însemna orientarea privirii către un material, alegerea unui obiect, o reacție la un stimul, manipularea unei jucării sau manifestarea unei intenții de comunicare. Aceste manifestări, chiar dacă sunt diferite de cele ale majorității copiilor, au valoare educațională și trebuie recunoscute.
În acest context, educatoarea poate utiliza: materiale didactice adaptate posibilităților copilului; suporturi vizuale și obiecte concrete; sarcini scurte, clare și fragmentate; modalități alternative de comunicare; timp suplimentar pentru răspuns și participare; obiective individualizate și măsurabile; colaborarea cu familia și specialiștii implicați în intervenția educațională.
Este important ca adaptarea să nu conducă la izolarea copilului de colectivitate. Acesta trebuie să aibă oportunități reale de a participa la experiențele comune, chiar dacă modalitatea sa de implicare este diferită. În același timp, prezența unui copil cu cerințe educaționale speciale reprezintă o oportunitate pentru ceilalți preșcolari de a învăța despre răbdare, ajutor, solidaritate și respect.
Copiii trebuie să descopere că nu toți comunicăm, ne deplasăm sau învățăm în același mod, dar fiecare are dreptul de a fi acceptat și valorizat.

Construirea unui mediu educațional incluziv presupune implicarea familiei și colaborarea cu specialiștii care contribuie la dezvoltarea copilului. Părinții reprezintă parteneri importanți în cunoașterea particularităților individuale, în identificarea nevoilor și în asigurarea continuității demersurilor educaționale. În cazul copiilor cu cerințe educaționale speciale, comunicarea dintre educatoare, familie, profesorul de sprijin, consilierul școlar și ceilalți specialiști implicați este esențială pentru stabilirea unor obiective realiste și pentru adaptarea intervențiilor. Totodată, părinții tuturor copiilor trebuie încurajați să promoveze în familie valori precum respectul, empatia, acceptarea și solidaritatea.

O comunitate incluzivă se construiește atunci când adulții transmit mesaje coerente, când diferențele nu sunt transformate în motive de discriminare și când fiecare copil este privit cu demnitate și încredere.

Tema toamnei oferă numeroase posibilități de integrare a educației pentru diversitate și incluziune în activitățile desfășurate la grupă. Natura devine un suport intuitiv, accesibil și atractiv pentru transmiterea unor valori precum unicitatea, acceptarea și cooperarea. În acest sens, punctez câteva exemple de bune practici:

- „Frunzele prieteniei" - fiecare copil primește o frunză din hârtie, pe care o decorează după propria imaginație. Toate frunzele sunt reunite într-un copac al grupei. Educatoarea valorizează contribuția fiecărui copil și subliniază faptul că frumusețea copacului este dată tocmai de varietatea frunzelor sale.

- „Nu există două frunze la fel!" - copiii observă frunze naturale, identifică asemănări și deosebiri privind forma, dimensiunea, culoarea și textura. Prin conversație, educatoarea realizează trecerea de la diversitatea din natură la diversitatea dintre oameni, evidențiind faptul că diferențele sunt firești și valoroase.

–„Împreună realizăm cel mai frumos tablou de toamnă!" - copiii contribuie la realizarea unei lucrări colective. Fiecare primește o sarcină adaptată posibilităților sale: alegerea materialelor, lipirea frunzelor, aplicarea culorilor, selectarea imaginilor sau decorarea unor elemente. Rezultatul final reflectă participarea tuturor.

- „Coșulețul faptelor bune" - copiii sunt încurajați să povestească sau să ilustreze situații în care au oferit ajutor, au împărțit jucării ori au încurajat un coleg. Activitatea dezvoltă comportamente prosociale și îi ajută să înțeleagă valoarea solidarității.

Natura ne învață că frumusețea nu presupune uniformitate. Un peisaj de toamnă nu ar fi la fel de spectaculos dacă toate frunzele ar avea aceeași formă, aceeași dimensiune și aceeași culoare. În concluzie, armonia se naște tocmai din îmbinarea diferențelor.

La fel se întâmplă și într-o grupă de preșcolari. Fiecare copil aduce ceva unic: o abilitate, o emoție, o întrebare, o modalitate de a descoperi lumea sau un mod aparte de a relaționa cu ceilalți.

Misiunea noastră, ca educatori, nu este aceea de a-i transforma pe toți în copii identici, ci de a le oferi fiecăruia condițiile necesare pentru a se dezvolta, pentru a se simți acceptat și pentru a descoperi bucuria apartenenței la grup.

O grupă incluzivă este aceea în care copilul timid este încurajat, copilul care învață mai lent este sprijinit, copilul cu cerințe educaționale speciale este valorizat, copilul care comunică diferit este ascultat, iar fiecare reușită, indiferent cât de mică, este recunoscută.

Poate că cea mai importantă lecție pe care o putem oferi preșcolarilor este aceea că nu trebuie să fim la fel pentru a fi prieteni, că nu trebuie să avem aceleași posibilități pentru a avea aceeași valoare și că fiecare dintre noi merită să fie văzut, ascultat și acceptat.

Așadar, sunt de părere că în fiecare copil descoperim o culoare, în fiecare progres o rază de lumină, iar în fiecare zi petrecută împreună învățăm că adevărata frumusețe a educației stă în capacitatea noastră de a-i face pe toți să se simtă parte din aceeași poveste.

Bibliografie

1. Vrășmaș, Ecaterina (2019). Educația timpurie – Start bun în viață pentru fiecare copil. București: Editura Arlequin.
2. Albulescu, Ion; Catalano, Horațiu (coord.) (2019). Sinteze de pedagogia învățământului preșcolar. București: Editura Didactica Publishing House.
3. Roșan, Anca (2016). Educația incluzivă – concept, politici și practici. Iași: Editura Polirom.

PROIECT DIDACTIC

Profesor **POP LIGIA- COSMINA**
ŞCOALA GIMNAZIALĂ NR. 1 GÂRBOU, JUDEȚUL SĂLAJ

Data : 12-15.10. 2026
Clasa: a VIII- a
Disciplina: Limba engleză
Titlul: Legenda Conacului Haller şi licoarea magică
Tema: „Diversitate și incluziune la clasă – o șansă pentru fiecare”
Tipul activităţii: proiect
Termen de realizare: 4 ore
Competențe specifice:
3.1. Extragerea informațiilor principale și a detaliilor din texte non-literare;
4.3. Completarea unor formulare sau redactarea unui rezumat simplu după un text dat.
Strategii didactice: conversația, problematizarea.
Resurse: caiete, pixuri, laptopuri, tablete, telefoane, Google Classroom.
Descrierea activităţii:
Activitatea prezentă urmăreşte organizarea elevilor în 4 grupe (4 elevi /grupă) de cercetători (biologi, ecologi, reporteri, informaticieni), în care fiecare dintre ei îşi va asuma unul din rolurile indicate. Odată cu aceasta, elevii vor trebui să realizeze sarcinile concrete de lucru specifice pentru fiecare dintre grupe. După parcurgerea acestor etape, elevii realizează o întâlnire a cercetătorilor, unde îşi vor prezenta rezultatul cercetării. Elevii pot oferi colegilor idei pentru realizarea acestui studiu. Ei se pun de acord asupra informaţiilor şi datelor colectate.
Evaluarea: profesorul oferă două tipuri de grilă, după cum urmează:
1. Evaluare individuală (Niveluri: *Căutare; Realizare; Conştiinciozitate; Cooperativitate*; *Concluzii*; *Prezentare raport*, fiecare având următoarele categorii de calificative: *insuficient, suficient, bine, foarte bine*).
2. Evaluarea raportului elaborat de grup (Niveluri: *Utilizarea resurselor proiectului, Realizarea sarcinii de grup, Prezentarea raportului, Susţinerea orală a raportului*, fiecare având următoarele categorii de calificative: *insuficient, suficient, bine, foarte bine*).

Sarcini de lucru:
Realizarea unei broşuri bilingve colective cu tema : **Legenda Conacului Haller şi licoarea magică**, având ca surse studiile fiecarui ,,cercetător’’.
1. Grupa biologilor (identifică utilizarea cătinei de-a lungul timpului; caută diferite denumiri ale plantei şi semnificaţia lor; identifică speciile de cătină).
2. Grupa ecologilor (precizează răspândirea cătinei în localitatea conacului; identifică factorii care influenţează creşterea şi dezvoltarea ei, care este tehnologia de cultivare a cătinei, precizează sub ce forme se poate folosi această plantă, reţete de preparare a cătinei, indicarea câtorva afecţiuni pentru care se poate folosi această plantă).

3. Grupa reporterilor (identifică aspecte generale legate de localitatea Conacului Haller (Gârbou), obiective turistice şi legenda clădirii istorice, caută imagini legate de Conac şi plantă).
4. Grupa informaticienilor (identifică sursele de informare, realizează la calculator broşura bilingvă, realizează prezentarea Power-Point).

Competenţe- cheie vizate:

a) Competenţele de comunicare in limba maternă şi străină (elevii fac schimb de opinii in cadrul grupei ş elaborează texte scrise);
b) Competenţe matematice şi de ştiinţe (prin identificarea proprietăţilor terapeutice ale cătinei, graficul răspândirii plantei în localitate, poziţia geografică, suprafaţă, populaţie şi evidenţa clădirilor istorice);
c) Competenţa digitală (prin folosirea telefoanelor, a tabletelor pentru a culege informaţii şi a vedea poze, realizarea broşurii bilingve in format electronic);
d) Competenţa ,,a învăţa să înveţi’’(prin activităţile de planificare, cercetare, selectare, descriere şi prezentare);
e) Competenţe sociale şi civice (elevii lucrând pe grupe au interacţionat si colaborat în cadrul proiectului, dezvoltând sentimentul de mândrie locală);
f) Competenţa spirit de iniţiativă şi antreprenoriat (prin realizarea broşurii bilingve pe calculator pentru distribuirea ei voluntară unor turişti străini în scopul promovării obiectivelor turistice)
g) Competenţa sensibilizare şi exprimare culturală (prezentarea broşurii cu poze ale unor obiective turistice culturale şi rezervaţii pe cale de dispariţie din localitate).

BENEFICIILE ÎNOTULUI LA COPIII NEVĂZĂTORI ȘI CU DEFICIENȚĂ DE VEDERE

Prof. psihopedagog NEDELCU LIGIA ADELINA
LICEUL TEORETIC SPECIAL IRIS TIMIȘOARA

1. Introducere

Înotul reprezintă o activitate fizică deosebit de valoroasă pentru dezvoltarea armonioasă a copiilor, contribuind atât la menținerea sănătății fizice, cât și la dezvoltarea emoțională, psihică și socială. Pentru copiii nevăzători și cei cu deficiență de vedere, practicarea înotului are o importanță aparte, deoarece le oferă oportunitatea de a-și explora propriul corp, de a descoperi mediul înconjurător prin intermediul simțurilor și de a dobândi noi deprinderi de mișcare și orientare.

Contactul cu apa, exercițiile fizice desfășurate într-un mediu diferit de cel obișnuit și interacțiunea cu ceilalți copii pot contribui la creșterea încrederii în sine, la diminuarea temerilor și la dezvoltarea autonomiei personale.

În cazul copiilor cu deficiențe de vedere, activitățile acvatice trebuie adaptate particularităților individuale, nivelului de dezvoltare motrică și capacității de orientare, astfel încât fiecare copil să poată participa în condiții de siguranță și să se bucure de experiența mișcării în apă.

2. Importanța contactului cu apa

Contactul cu apa reprezintă o experiență senzorială complexă, care stimulează percepțiile tactile, auditive și proprioceptive ale copilului. Apa oferă senzații variate prin temperatură, presiune, rezistență și mișcare, ajutând copilul să își conștientizeze mai bine corpul și poziția acestuia în spațiu.

Pentru copiii nevăzători și cu deficiență de vedere, familiarizarea treptată cu mediul acvatic poate avea următoarele beneficii:

- **Dezvoltarea explorării senzoriale**: copilul descoperă proprietățile apei prin atingere, mișcare și perceperea sunetelor produse în mediul acvatic.
- **Creșterea confortului și a siguranței emoționale**: acomodarea progresivă cu apa poate reduce teama de necunoscut și poate favoriza relaxarea.
- **Îmbunătățirea schemei corporale**: copilul învață să își perceapă segmentele corpului, să le coordoneze și să înțeleagă mai bine relația dintre mișcare și poziția corporală.
- **Stimularea propriocepției**: rezistența și susținerea oferite de apă contribuie la conștientizarea poziției și a mișcărilor corpului.
- **Dezvoltarea încrederii în propriile capacități**: fiecare experiență reușită în apă poate deveni o sursă de satisfacție și motivație.

Pentru un copil care nu se poate baza pe informațiile vizuale, experiențele tactile, auditive și proprioceptive dobândesc o importanță deosebită. Prin intermediul acestora, copilul poate învăța să exploreze mediul, să răspundă stimulilor și să își controleze mai bine mișcările.

3. Beneficiile fizice și motrice ale înotului

Înotul antrenează numeroase grupe musculare și permite desfășurarea mișcărilor într-un mediu în care greutatea corporală este parțial susținută de apă. Astfel, activitatea acvatică poate facilita exersarea unor mișcări care, pe uscat, sunt mai dificile pentru unii copii.

Principalele beneficii fizice sunt:

a) **Dezvoltarea musculaturii și creșterea rezistenței fizice**

Mișcările brațelor și picioarelor împotriva rezistenței apei contribuie la dezvoltarea forței musculare, a rezistenței la efort și a condiției fizice generale.

b) **Îmbunătățirea coordonării motrice**

Exercițiile acvatice presupun coordonarea mișcărilor membrelor, controlul respirației și menținerea unei anumite poziții a corpului. Repetarea acestora contribuie la dezvoltarea coordonării generale și a controlului motor.

c) **Dezvoltarea echilibrului și a controlului postural**

Menținerea poziției corpului în apă solicită adaptări permanente ale mișcărilor. Exercițiile specifice pot contribui la îmbunătățirea stabilității și a controlului postural, abilități importante și pentru activitățile cotidiene.

d) **Stimularea mobilității și a flexibilității**

Apa permite efectuarea unor mișcări ample, cu impact redus asupra articulațiilor. În funcție de exercițiile alese, copiii își pot îmbunătăți mobilitatea articulară și flexibilitatea.

e) **Susținerea sănătății generale**

Practicarea regulată a activităților acvatice, adaptate vârstei și capacităților copilului, contribuie la dezvoltarea unei condiții fizice mai bune și încurajează formarea unor obiceiuri sănătoase de viață.

4. Rolul înotului în orientarea și mobilitatea copiilor cu deficiență de vedere

Copiii nevăzători și cei cu deficiență de vedere pot întâmpina dificultăți în aprecierea distanțelor, identificarea obstacolelor și orientarea într-un spațiu necunoscut. Înotul, prin exerciții special concepute, le poate oferi oportunități suplimentare de exersare a orientării corporale și a utilizării reperelor auditive și tactile.

În timpul activităților acvatice, copiii pot învăța să recunoască reperele spațiale, să urmeze instrucțiuni verbale clare, să își controleze direcția de deplasare și să își adapteze mișcările la informațiile primite.

Exercițiile realizate în apă pot contribui la:

- dezvoltarea conștientizării spațiale;

- îmbunătățirea percepției poziției și direcției de deplasare;
- dezvoltarea capacității de a asculta și de a urma indicații verbale;
- exersarea coordonării dintre mișcare, respirație și orientare;
- creșterea încrederii în explorarea unor medii noi.

Este important de subliniat că deprinderile dobândite în apă nu se transferă automat în toate situațiile de deplasare pe uscat. Totuși, activitățile acvatice pot completa în mod valoros programele de dezvoltare a autonomiei și de orientare și mobilitate.

5. Beneficiile psihologice și emoționale

Pentru copiii nevăzători și cu deficiență de vedere, înotul nu reprezintă doar o activitate sportivă, ci și o experiență care poate contribui la dezvoltarea personalității și a echilibrului emoțional.

Într-un mediu securizant, în care sunt încurajați să încerce, să greșească și să reușească, copiii își pot descoperi propriile resurse și își pot depăși treptat limitele percepute.

Printre beneficiile psihologice se numără:

- **Creșterea stimei de sine**: însușirea unor deprinderi noi și depășirea dificultăților le oferă copiilor sentimentul reușitei.
- **Reducerea anxietății**: acomodarea progresivă cu apa și desfășurarea exercițiilor într-un cadru predictibil pot contribui la diminuarea temerilor.
- **Dezvoltarea independenței**: copilul este încurajat să participe activ, să ia decizii simple și să își asume responsabilități adecvate vârstei.
- **Dezvoltarea perseverenței**: învățarea înotului presupune repetarea exercițiilor, răbdare și efort susținut.
- **Îmbunătățirea autocontrolului**: respectarea instrucțiunilor și reglarea respirației și a mișcărilor pot susține dezvoltarea disciplinei personale.

Reușitele, chiar și cele aparent mici, trebuie valorizate de către instructori, profesori și familie, deoarece contribuie la formarea unei imagini pozitive despre sine și la consolidarea motivației pentru activitățile fizice.

6. Rolul socializării și al incluziunii

Activitățile acvatice pot reprezenta un context favorabil pentru dezvoltarea relațiilor interpersonale și pentru participarea copiilor cu deficiență de vedere la activități sportive alături de ceilalți copii.

În cadrul lecțiilor de înot, copiii învață să respecte reguli, să aștepte rândul, să colaboreze, să comunice și să accepte sprijinul celorlalți. Participarea la activități comune contribuie la diminuarea izolării sociale și la promovarea unei atitudini bazate pe respect, empatie și solidaritate.

În plus, practicarea unui sport le oferă copiilor posibilitatea de a se afirma prin propriile abilități și eforturi, nu prin raportare la deficiența de vedere. Astfel, înotul poate deveni un instrument important al educației incluzive, favorizând participarea activă și valorizarea fiecărui copil.

7. Recomandări pentru organizarea activităților acvatice

Pentru ca beneficiile înotului să fie valorificate în mod corespunzător, activitățile destinate copiilor nevăzători și celor cu deficiență de vedere trebuie organizate ținând cont de nevoile și particularitățile fiecăruia.

Se recomandă:

1. Familiarizarea treptată cu apa, fără presiune și fără forțarea copilului să efectueze activități pentru care nu este pregătit.
2. Oferirea instrucțiunilor verbale clare și precise, însoțite, atunci când este necesar și acceptat de copil, de ghidaj tactil.
3. Descrierea spațiului și a reperelor, inclusiv a intrării și ieșirii din bazin, a treptelor și a marginilor acestuia.
4. Adaptarea exercițiilor la nivelul individual de dezvoltare, ținând cont de vârstă, de gradul deficienței de vedere și de eventualele deficiențe asociate.
5. Încurajarea participării active și a autonomiei, prin oferirea timpului necesar pentru învățare și prin aprecierea progreselor.
6. Asigurarea permanentă a supravegherii adecvate, prin personal calificat și instruit în lucrul cu persoane cu deficiențe de vedere.

Siguranța reprezintă o condiție esențială. Copiii trebuie supravegheați permanent de personal calificat, cu respectarea regulilor bazinului și a măsurilor individuale de siguranță. Nu se recomandă desfășurarea activităților acvatice fără supraveghere directă sau utilizarea exercițiilor care presupun scufundarea ori deplasarea independentă înainte ca elevul să dobândească deprinderile necesare.

8. Concluzii

Înotul reprezintă o activitate cu valoare educativă, terapeutică și recreativă pentru copiii nevăzători și cei cu deficiență de vedere. Prin contactul cu apa, mișcare și explorare senzorială, aceștia au posibilitatea de a-și dezvolta abilitățile motrice, de a-și îmbunătăți coordonarea și echilibrul, de a-și conștientiza mai bine corpul și de a-și consolida încrederea în propriile capacități.

Dincolo de beneficiile fizice, activitățile acvatice contribuie la dezvoltarea autonomiei personale, a perseverenței și a capacității de relaționare. Experiențele pozitive trăite în apă pot transforma teama în curiozitate, nesiguranța în încredere și dificultățile în oportunități de învățare.

Pentru ca aceste efecte să fie valorificate, este necesară organizarea unor activități adaptate, desfășurate într-un mediu sigur, accesibil și încurajator, în care fiecare copil să fie respectat și sprijinit în funcție de nevoile sale.

În concluzie, apa poate deveni pentru copilul nevăzător sau cu deficiență de vedere nu doar un mediu de mișcare, ci și un spațiu al descoperirii, al curajului, al bucuriei și al afirmării personale. Prin înot, copilul învață să își cunoască mai bine corpul, să aibă încredere în propriile resurse și să participe cu mai multă siguranță la viața de zi cu zi.

DIFERIȚI, DAR ÎMPREUNĂ - FIECARE COPIL ARE UN LOC ÎN POVESTEA NOASTRĂ

Prof. ANDRONACHE MARICICA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR. 1 SUCEAVA

Diversitatea și incluziunea la clasă - o șansă pentru fiecare

O clasă nu devine o comunitate doar pentru că elevii învață în aceeași încăpere. Comunitatea se construiește atunci când fiecare copil simte că poate vorbi, poate greși, poate cere ajutor și poate contribui. La vârsta de 7–8 ani, acceptarea diferențelor nu se formează prin definiții abstracte, ci prin experiențe repetate: un coleg așteptat să termine, un rol împărțit echitabil, o explicație oferită fără ironie.

În perioada septembrie-octombrie 2026, activitățile organizate la clasa a II-a au urmărit cunoașterea reciprocă, cooperarea și respectarea diferențelor. Prezentarea de față reunește demersuri practice și sugestii de adaptare care pot fi valorificate în contexte educaționale asemănătoare.

Proiect educațional: „Copacul în care fiecare frunză contează”

Grup-țintă: elevii clasei a II-a, cu ritmuri și nevoi diferite de învățare, inclusiv elevi cu cerințe educaționale speciale (CES).

Perioada: septembrie–octombrie 2026.

Locul: sala de clasă și spațiile școlii. Arii de integrare: dezvoltare personală, comunicare în limba română, arte vizuale și abilități practice.

Scopul proiectului a fost dezvoltarea unui climat în care diferențele de ritm, interese, abilități și modalități de exprimare să fie privite cu respect. Obiectivele urmărite au vizat identificarea calităților personale, exprimarea emoțiilor în mod adecvat, colaborarea în echipe eterogene, oferirea și solicitarea sprijinului, precum și participarea accesibilă la sarcini comune.

1. „Frunza mea, locul meu” – septembrie

Fiecare elev primește o frunză din hârtie pe care scrie sau desenează o calitate, un lucru pe care îl face cu plăcere și un mod în care poate ajuta clasa. Frunzele alcătuiesc un copac comun, așezat la vedere. Discuția pornește de la întrebări simple: „Ar arăta copacul la fel dacă toate frunzele ar fi identice?” și „Ce se întâmplă dacă lipsește una?”. Mesajul nu este că toți trebuie să fie la fel, ci că fiecare are un loc legitim în grup.

Pentru copiii care scriu mai greu se folosesc pictograme, imagini decupate sau răspunsuri dictate învățătorului. Copilul poate alege să prezinte singur frunza, împreună cu un coleg sau doar să o așeze pe panou. Astfel, participarea nu este confundată cu expunerea obligatorie în fața clasei.

2. „Podul prieteniei” – septembrie

În echipe de câte patru, elevii construiesc din hârtie, cuburi sau materiale reutilizabile un pod care să susțină o jucărie ușoară. Fiecare primește un rol: proiectant, constructor, responsabil cu materialele ori prezentator; rolurile se pot schimba. La final, nu se premiază podul cel mai înalt, ci felul în care echipa a ascultat ideile tuturor. Întrebările de reflecție sunt: „Cine te-a ajutat?” și „Cum ai făcut loc unei idei diferite de a ta?”.

Sarcina poate fi fragmentată în pași vizuali, cu un model simplu și timp suplimentar. Pentru elevii sensibili la zgomot se poate organiza o masă de lucru mai liniștită. O reușită importantă este ca fiecare să aibă o contribuție reală, chiar dacă nu execută toate operațiile.

3. „Povestea cu mai multe finaluri" – octombrie

Învățătorul citește o poveste originală scurtă: „În pauză, Mara își caută un partener pentru joc. Doi colegi spun că echipa este deja completă. Alex observă că Mara a rămas singură…". Copiii propun finaluri, apoi discută ce replici includ și ce replici rănesc. În perechi, exersează formule precum „Vrei să ni te alături?", „Putem schimba regulile ca să jucăm toți" sau „Îți explic eu încă o dată".

Pentru elevii care au nevoie de sprijin în comunicare se pregătesc cartonașe cu emoții și replici de ales. Nu li se cere să povestească experiențe personale dureroase. Accentul cade pe identificarea unor soluții sigure și respectuoase.

4. „Galeria lucrurilor pe care le putem face împreună" – octombrie

În grupuri mici, elevii realizează afișe cu activități accesibile tuturor: citim pe roluri, plantăm flori, organizăm cărți, construim un joc de masă. Fiecare afiș conține un desen, o regulă de cooperare și un exemplu de adaptare: text mai mare, instrucțiuni rostite și ilustrate, sarcini împărțite sau materiale ușor de manevrat. Galeria poate fi prezentată unei alte clase ori părinților, cu acordul școlii.

Ca extensii ale proiectului, pot fi utilizate „Cutia gesturilor bune", în care elevii notează sau desenează gesturi de sprijin, și „Harta locurilor pentru toți", prin care propun modalități de a face jocurile și spațiile comune mai accesibile. Acestea sunt sugestii metodice, nu rezultate raportate ale proiectului.

Evaluare și reflecție

Evaluarea are caracter formativ și urmărește comportamente observabile, nu etichete aplicate copiilor. O grilă simplă poate consemna dacă elevul ascultă fără să întrerupă, solicită ajutor într-un mod adecvat, oferă sprijin fără a prelua sarcina colegului și acceptă soluții diferite. La final, fiecare completează oral, în scris sau prin desen enunțul „Astăzi am făcut loc unui coleg atunci când…".

Pentru documentarea impactului sunt utile produsele realizate în echipă, observațiile cadrului didactic și scurte reflecții ale elevilor. Interpretarea acestora trebuie să rămână prudentă: un climat incluziv se formează prin exercițiu constant, nu printr-o singură activitate.

Fișă de lucru originală: „Fiecare contează"

Fișa poate fi multiplicată pentru activitatea la clasă.

1. Desenează sau scrie un lucru la care te pricepi.

2. Completează: „Pot să ajut un coleg atunci când…".

3. Alege o replică potrivită: „Vrei să lucrăm împreună?", „Nu ai voie cu noi!", „Nu mă interesează!".

4. Scrie sau desenează o regulă care îi ajută pe toți să participe.

La final, fiecare elev alege un gest de bunătate pe care îl poate pune în practică.

Versiunea accesibilizată poate conține caractere mai mari, o singură cerință pe rând, pictograme și răspuns prin indicare, dictare sau desen. Fișa nu solicită dezvăluirea unui diagnostic și nu compară elevii între ei.

Concluzii

În clasa a II-a, incluziunea capătă sens atunci când devine practică zilnică. Copacul comun, podul construit în echipă, povestea cu finaluri alternative și galeria de afișe oferă contexte concrete în care copiii învață să vadă dincolo de diferențe. Reușita unui asemenea proiect nu se măsoară doar în produse expuse, ci și în felul în care un copil este invitat în joc, ascultat și încurajat să încerce din nou. O clasă incluzivă nu cere tuturor să fie identici; creează condiții pentru ca fiecare să poată aparține.

Respectarea demnității și a confidențialității elevilor este esențială: exemplele se prezintă fără date de identificare, iar fotografiile ori lucrările individuale se publică numai cu acordurile necesare.

Bibliografie:

UNESCO. (2020). Global Education Monitoring Report 2020: Inclusion and Education – All Means All. Paris: UNESCO. https://doi.org/10.54676/JJNK6989;

UNESCO. (2017). A Guide for Ensuring Inclusion and Equity in Education. Paris: UNESCO. https://doi.org/10.54675/MHHZ2237.

LECTURA CARE NE ADUCE ÎMPREUNĂ: ÎNTÂLNIRI CU SCRIITORII ȘI INCLUZIUNEA FIECĂRUI COPIL

CIOBANU LUCIA
profesoară de limba și literatura română, grad didactic superior

LICEUL TEORETIC „GEORGE CĂLINESCU”,
REPUBLICA MOLDOVA, CHIȘINĂU

Rezumat

Lectura școlară devine mai convingătoare atunci când depășește limitele manualului și se transformă într-o experiență vie, dialogică și accesibilă tuturor elevilor. Articolul prezintă valoarea formativă a două activități desfășurate la Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, în cadrul Campaniei Naționale „Să citim împreună” și al demersurilor de educație prin lectură: întâlnirea elevilor claselor a VIII-a „B” și a VIII-a „C” cu scriitoarea Maria Ivanov, pornind de la volumul Totul va fi bine, și întâlnirea elevilor claselor a VI-a „C” și a VI-a „D” cu scriitoarea Viorica Covalschi, având ca reper cartea Moldița-Crăița și Zimbrișor-Cornișor de pe muntele Dor. Analiza evidențiază modul în care dialogul direct cu autorul, lectura împărtășită și atmosfera bibliotecii susțin exprimarea emoțiilor, gândirea critică, formarea valorilor și participarea fiecărui copil, indiferent de ritmul, stilul de învățare sau nivelul său de încredere.

Cuvinte-cheie: lectură, întâlnire cu scriitorul, incluziune, dialog, valori, educație literară, bibliotecă.

Într-o perioadă în care atenția copiilor este solicitată de numeroase surse de informație, școala are responsabilitatea de a redescoperi lectura ca experiență personală, socială și culturală. Cartea nu este doar un suport pentru înțelegerea unui text, ci și un spațiu în care elevul își poate recunoaște emoțiile, își poate formula întrebările și poate descoperi perspective diferite asupra lumii. Întâlnirea cu scriitorul apropie literatura de cititor. Autorul nu mai apare doar ca un nume pe coperta unei cărți, ci devine o prezență umană, capabilă să explice geneza unei opere, să răspundă întrebărilor și să valideze curiozitatea elevilor. În acest context, biblioteca se transformă într-un spațiu viu al comunicării, iar lectura capătă dimensiunea unei întâlniri autentice.

Mai mult decât atât, o activitate de lectură poate deveni incluzivă numai atunci când fiecare copil este văzut, ascultat și încurajat să participe în forma care i se potrivește. Nu toți elevii citesc la fel, nu toți formulează răspunsuri cu aceeași ușurință și nu toți își exprimă emoțiile în același mod. De aceea, demersul didactic trebuie să creeze contexte variate de implicare: întrebări, reflecții, dialog, ascultare, interpretare și exprimare personală.

Scopul activităților a fost stimularea interesului pentru lectură și valorificarea întâlnirii cu scriitorii ca experiență educațională, culturală și formativă.

Obiectivele urmărite au fost:

- dezvoltarea motivației pentru lectura de plăcere și pentru lectura reflexivă;
- încurajarea exprimării opiniilor și emoțiilor în legătură cu textele citite;
- cultivarea dialogului respectuos dintre elevi și autor;
- formarea capacității de a identifica teme, valori și mesaje într-o operă literară;
- valorificarea experiențelor personale ale elevilor în interpretarea textului;
- asigurarea participării fiecărui copil, prin sarcini și forme de comunicare accesibile;
- consolidarea relației dintre școală, bibliotecă, familie culturală și comunitate.

Elevii claselor a VIII-a „C” și a VIII-a „B” de la Liceul Teoretic „George Călinescu”, îndrumați de profesoara de limba și literatura română și de bibliotecara Elena Toma, au participat la o întâlnire cu scriitoarea Maria Ivanov, organizată la Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, în cadrul Campaniei Naționale „Să citim împreună”.

Discuția a pornit de la volumul Totul va fi bine, o carte ale cărei poezii reflectă experiențe și trăiri asociate perioadei 2020–2022. Pentru adolescenți, această perspectivă a fost importantă deoarece a creat o legătură între text și realitatea lor recentă. Poezia a devenit, astfel, mai mult decât un exercițiu de analiză: a fost o formă de recunoaștere a unor stări și întrebări pe care elevii le trăiesc, dar pe care uneori nu reușesc să le exprime.

Întrebările adresate autoarei au deschis un dialog autentic: poate poezia să devină o experiență de viață? Ce semnificație are titlul volumului? Cum ne ajută versurile să ne înțelegem mai bine pe noi înșine și lumea din jur? Valoarea pedagogică a întâlnirii a constat tocmai în libertatea de a întreba și de a reflecta. Elevii nu au fost simpli receptori ai unor informații despre carte, ci interlocutori care au construit sensuri împreună cu scriitoarea.

Într-un asemenea context, elevul mai rezervat poate participa printr-o întrebare pregătită anterior, prin alegerea unui vers semnificativ, printr-o scurtă reflecție scrisă sau prin ascultare

activă. Incluziunea nu înseamnă uniformizarea participării, ci recunoașterea mai multor moduri legitime de a fi prezent în activitate.

Elevii claselor a VI-a „C” și a VI-a „D” au păşit pragul Bibliotecii „Ion Creangă” pentru o întâlnire cu scriitoarea Viorica Covalschi, pornind de la lectura cărții Moldița-Crăița și Zimbrișor-Cornișor de pe muntele Dor.

Textul a deschis porțile imaginației și a oferit un cadru potrivit pentru discutarea unor valori fundamentale: atașamentul față de rădăcini, prețuirea cuvântului scris, prietenia și respectul reciproc. Copiii au descoperit că literatura nu transmite valori prin definiții abstracte, ci prin personaje, întâmplări, alegeri și consecințe.

Dialogul cu scriitoarea a făcut posibilă trecerea de la înțelegerea poveștii la raportarea ei la viața cotidiană. Elevii au fost invitați să reflecteze asupra felului în care își manifestă respectul, cum construiesc o prietenie și de ce este important să nu-și uite rădăcinile. Atmosfera de curiozitate și emoție autentică a transformat biblioteca într-un spațiu de învățare participativă.

Pentru incluziunea fiecărui copil, discuțiile despre text pot fi organizate prin metode flexibile: răspunsuri orale sau scrise, desenarea unei scene, alegerea unui personaj cu care elevul se identifică, formularea unei întrebări pentru autor ori lucrul în perechi. Astfel, copilul care se exprimă mai ușor prin imagine, prin scris sau prin colaborare nu este exclus din experiența literară.

Cele două evenimente confirmă faptul că întâlnirea cu un scriitor este eficientă atunci când este pregătită înainte, valorificată în timpul activității și continuată după aceasta. Profesorul poate construi un traseu didactic în trei etape.

Înainte de întâlnire, elevii citesc selectiv sau integral opera, notează pasaje importante, formulează întrebări și discută așteptările. Este util ca întrebările să fie colectate și de la elevii care nu doresc să vorbească în public, pentru ca și vocea lor să fie reprezentată.

În timpul întâlnirii, profesorul creează un climat de siguranță și respect. Nu doar elevii foarte activi trebuie încurajați, ci și cei care ezită. Pot fi utilizate cartonașe cu întrebări, intervenții în perechi, minute de reflecție, completarea unor enunțuri sau alegerea unei emoții asociate textului. Scriitorul poate fi invitat să răspundă diferit la întrebări diferite, fără a transforma dialogul într-un test de cunoștințe.

După întâlnire, experiența trebuie consolidată prin produse autentice: jurnal de lectură, scrisoare către autor, recomandare de carte, recenzie, poster, lectură expresivă, podcast școlar sau expoziție de citate. Evaluarea va urmări nu doar corectitudinea răspunsului, ci și progresul, implicarea, capacitatea de a asculta, de a argumenta și de a respecta opiniile celorlalți. Această abordare oferă șanse reale de participare tuturor elevilor. Copilul cu rezultate foarte bune își poate aprofunda interpretarea, iar copilul care întâmpină dificultăți poate reuși printr-o sarcină accesibilă și semnificativă. În ambele situații, lectura devine un mijloc de afirmare și de apartenență.

Impactul celor două activități poate fi observat la mai multe niveluri. În primul rând, elevii au manifestat curiozitate și disponibilitate pentru dialog. Întrebările lor au demonstrat că lectura generează reflecții despre emoții, identitate, relații și valori. În al doilea rând, întâlnirile au consolidat motivația pentru citit. Elevii au plecat din bibliotecă nu doar cu autografe și amintiri frumoase, ci și cu dorința de a citi mai mult. Această schimbare este esențială: lectura nu a fost percepută ca obligație școlară, ci ca experiență de descoperire și apropiere. În al treilea rând, activitățile au susținut coeziunea grupului. Elevii au ascultat opinii diferite, au formulat întrebări împreună și au împărtășit emoții. Un asemenea cadru reduce teama de greșeală și le transmite copiilor mesajul că fiecare perspectivă poate contribui la înțelegerea unei cărți.

În fine, colaborarea dintre profesor, bibliotecar, scriitor și elevi demonstrează că educația literară se construiește prin parteneriat. Biblioteca nu este un simplu loc de depozitare a cărților, ci un spațiu al cunoașterii, al dialogului și al incluziunii culturale.

Lectura ne aduce împreună atunci când este trăită, discutată și raportată la experiența fiecărui copil. Întâlnirile cu Maria Ivanov și Viorica Covalschi au arătat că literatura poate deveni o punte între realitate și emoție, între imaginație și valori, între copil și comunitate. Pentru ca fiecare elev să se simtă inclus, activitățile de lectură trebuie să ofere mai multe căi de participare, să respecte ritmurile individuale și să valorizeze întrebările, nu doar răspunsurile corecte. Un copil poate intra în dialog cu o carte printr-un cuvânt, o emoție, un desen, o întrebare sau o tăcere atentă. Rolul profesorului este să observe aceste forme de prezență și să le transforme în resurse pentru învățare.

Întâlnirea cu scriitorul nu se încheie odată cu ultima întrebare sau cu autograful primit. Ea continuă în lecturile următoare, în conversațiile dintre elevi, în valorile aplicate în viața de zi cu zi și în curajul de a spune ceea ce simțim. A citi împreună înseamnă a învăța să simțim împreună, să ne ascultăm și să descoperim că, prin literatură, niciun copil nu trebuie să rămână în afara poveștii.

DIVERSITATEA ȘI INCLUZIUNEA LA CLASĂ - O ȘANSĂ PENTRU FIECARE

Profesor pentru învățământul primar **VAMVU NICOLETA**

ȘCOALA GIMNAZIALĂ NOVACI

Introducere

Clasa de elevi reunește copii cu experiențe, interese, ritmuri de învățare și nevoi diferite. Unii comunică ușor, alții au nevoie de timp pentru a căpăta încredere. Unii înțeleg repede explicațiile, în timp ce alții au nevoie de exemple concrete, repetiție sau sprijin individualizat. Aceste diferențe fac parte din realitatea educației și trebuie luate în considerare în organizarea activităților didactice.

Diversitatea și incluziunea la clasă presupun construirea unui mediu în care fiecare copil este respectat, participă la învățare și primește sprijin pentru a progresa. Referatul urmărește semnificația acestor concepte și modalități de aplicare în învățământul primar. Ideea centrală este că șansele reale la educație se construiesc prin adaptarea predării și prin relații bazate pe respect.

Diversitatea și incluziunea în educație

Diversitatea cuprinde diferențe de limbă, cultură, situație familială, experiență socială, abilități, interese și particularități de dezvoltare. Ea privește întreaga clasă, inclusiv elevii cu cerințe educaționale speciale, copiii care întâmpină dificultăți temporare și elevii care au nevoie de sarcini mai complexe. Un copil nu poate fi înțeles doar prin apartenența la o categorie; observarea sa trebuie să includă resursele personale și situațiile în care învață mai bine.

Incluziunea presupune identificarea și reducerea barierelor care limitează învățarea și participarea. Simpla prezență a unui elev în clasă nu garantează că acesta înțelege sarcinile, este ascultat sau colaborează cu ceilalți. Ghidul UNESCO privind incluziunea și echitatea subliniază valoarea egală a fiecărui elev și necesitatea analizării modului în care sistemul educațional răspunde nevoilor sale (UNESCO, 2017).

Echitatea se concretizează în sprijinul potrivit fiecărui copil. De exemplu, pentru același obiectiv de înțelegere a unei povești, un elev poate formula un răspuns scris, iar altul poate ordona imagini și explica oral succesiunea întâmplărilor. Profesorul urmărește obiectivul evaluat și alege modalități accesibile de participare, fără a confunda dificultatea de exprimare în scris cu lipsa înțelegerii.

Repere pentru o clasă incluzivă

Declarația de la Salamanca susține organizarea educației astfel încât școlile să răspundă diversității caracteristicilor și nevoilor copiilor, printr-o pedagogie centrată pe elev (UNESCO, 1994). Această orientare cere atenție atât pentru conținutul lecției, cât și pentru condițiile în care copilul poate învăța.

În Index for Inclusion, Booth și Ainscow (2011) propun analiza culturilor, politicilor și practicilor școlare pentru reducerea barierelor în învățare și participare. La nivelul clasei, perspectiva poate fi tradusă în întrebări concrete: cine răspunde frecvent, cine rămâne în afara echipelor, cine nu înțelege cerința și ce schimbare ar facilita participarea?

Raportul UNESCO din 2020 abordează incluziunea ca preocupare pentru toți elevii, indiferent de identitate, mediu de proveniență sau abilități. Prin urmare, profesorul urmărește și bariere mai puțin vizibile: lipsa materialelor, dificultatea de a înțelege limba de predare, teama de greșeală sau izolarea în grup (UNESCO, 2020).

Strategii didactice pentru participarea fiecărui elev

Un prim pas este cunoașterea elevilor prin observație, conversații cu familia și analiza activităților realizate. Profesorul poate nota ce sarcini rezolvă copilul independent, unde apare dificultatea și ce sprijin îi este util. Aceste informații orientează intervenția și trebuie revizuite pe măsură ce copilul progresează.

Predarea poate deveni mai accesibilă prin explicații scurte, exemple concrete și împărțirea sarcinilor în pași. Imaginile, obiectele de manipulat și demonstrațiile pot clarifica o cerință. Suporturile se aleg în funcție de activitate și de nevoile observate, fără etichetarea copiilor în tipuri fixe de învățare. Verificarea înțelegerii se poate face solicitând elevului să arate primul pas al sarcinii.

Diferențierea presupune ajustarea volumului, complexității sau sprijinului oferit. Într-o activitate de citire, un copil poate lucra cu un text scurt și imagini, iar altul poate explica motivele comportamentului unui personaj. Grupurile rămân flexibile. Elevii care întâmpină dificultăți au nevoie de obiective relevante și de provocări accesibile, iar cei care avansează rapid au nevoie de aprofundare.

Învățarea prin cooperare poate fi organizată în perechi sau în grupuri mici, cu roluri clare și schimbate periodic. Fiecare copil trebuie să aibă o contribuție legată de învățare: să aleagă un exemplu, să explice o asociere sau să formuleze o întrebare. Profesorul observă dacă sprijinul colegilor permite participarea elevului și intervine când cineva preia întreaga sarcină.

Climatul clasei și colaborarea cu familia

Un climat incluziv se construiește prin reguli ușor de înțeles: ascultăm, cerem ajutor, respectăm felul în care vorbește fiecare și nu folosim porecle jignitoare. Profesorul poate discuta situații din povești pentru a-i ajuta pe copii să recunoască excluderea și să găsească răspunsuri potrivite. Când apare o jignire, intervenția trebuie să fie promptă, cu sprijin pentru copilul afectat și clarificarea comportamentului așteptat.

Colaborarea cu familia oferă informații despre interesele copilului, dificultățile întâlnite și soluțiile care funcționează. Comunicarea poate porni de la observații concrete, evitând judecățile despre copil sau familie. Atunci când este necesar, cadrul didactic colaborează cu profesorul de sprijin, consilierul

școlar și alți specialiști. Informațiile personale sunt tratate confidențial, iar adaptările se stabilesc în funcție de nevoile individuale.

Exemplu de activitate și evaluarea progresului

Pentru clasa I se poate propune activitatea „Povestea la care contribuim cu toții". După audierea unei povești cunoscute, elevii primesc imagini cu momentele principale. În echipe, ordonează imaginile și construiesc o scurtă repovestire. Un copil poate indica imaginea potrivită, altul poate spune un enunț, iar altul poate explica relația dintre două întâmplări. Contribuțiile se aleg astfel încât fiecare să exerseze o abilitate relevantă.

Pentru un elev care are nevoie de sprijin se pot oferi două imagini între care să aleagă și începutul unui enunț. Un elev care lucrează rapid poate inventa o continuare și explica alegerea. Profesorul urmărește recunoașterea întâmplărilor, exprimarea mesajului și colaborarea. Exemplul este o propunere didactică și trebuie adaptat clasei.

Evaluarea progresului poate combina observația, portofoliul și răspunsurile orale sau practice, în funcție de competența urmărită. Feedbackul indică o reușită și un pas următor: „Ai ordonat corect imaginile; acum încearcă să explici ce s-a întâmplat mai întâi". Progresul individual se raportează la obiective clare, iar sprijinul se ajustează pe baza rezultatelor observate.

Concluzii

Diversitatea și incluziunea la clasă devin o șansă pentru fiecare atunci când sunt reflectate în deciziile zilnice ale profesorului: alegerea materialelor, formularea cerințelor, organizarea grupurilor și evaluarea. O clasă incluzivă oferă fiecărui copil ocazii reale de a învăța și de a contribui la viața grupului.

Realizarea acestui deziderat cere colaborare, resurse și reflecție asupra practicii. Prin observarea nevoilor și reducerea barierelor, școala poate susține progresul copiilor și poate forma respectul față de diferențele dintre oameni.

Bibliografie

Booth, T., & Ainscow, M. (2011). Index for Inclusion: Developing Learning and Participation in Schools (ediția a III-a). Bristol: Centre for Studies on Inclusive Education. https://csie.org.uk/product/index-for-inclusion-developing-learning-and-participation-in-schools-revised-2011/

UNESCO. (1994). The Salamanca Statement and Framework for Action on Special Needs Education. Paris: UNESCO. https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000098427

UNESCO. (2017). A Guide for Ensuring Inclusion and Equity in Education. Paris: UNESCO. https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000248254

UNESCO. (2020). Global Education Monitoring Report 2020: Inclusion and Education: All Means All. Paris: UNESCO. https://gem-report-2020.unesco.org/

DEZVOLTAREA DURABILĂ

Prof. **MIHAELA STOENESCU**

ȘCOALA GIMNAZIALĂ „MARIA ROSETTI", SECTOR 2, BUCUREȘTI

Piatra de hotar pentru conceptul de „**DEZVOLTARE DURABILĂ**", așa cum este el cunoscut astăzi este „OUR COMMUN FUTURE" - cunoscut și ca raportul Brundtland – documentul publicat în anul 1987 de către Comisia Națiunilor Unite pentru Mediu și Dezvoltare

„Dezvoltarea care urmărește satisfacerea nevoilor prezentului, fără a compromite posibilitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi" este una dintre definițiile connce

Omenirea și-a manifestat astfel, pentru prima data, îngrijorarea pentru problemele de mediu.

Distrugerea mediului a devenit vizibilă spre sfârșitul secolului trecut și din acest motiv rezolvarea acestei probleme a rămas pe agenda Organizației Națiunilor Unite, a Uniunii Europene și a multor altor organizații de mediu cu motto-ul „**There is not other world**" în sensul că nu avem la dispoziție o altă planetă pe care să ne mutăm și ale cărei resurse să le folosim.

Copiii pot primi noțiuni și informații despre protecția mediului și despre acțiunile pe care le pot realiza pentru a transpune în practică acest concept la școala.

Ca și profesori trebuie să îi învățăm și să îi implicam pe elevii noștri în activități/acțiuni care să corespundă conceptului de dezvoltare durabilă. În acest sens se pot realiza activități de: plantare de arbori/reîmpădurire, colectarea selectiva a materialelor, reciclare de materiale, folosirea sustenabilă de resurse naturale, folosirea de materiale biodegradabile, metode de cultivare a plantelor prin tehnica compostului, folosirea energiei regenerabile.

Școala noastră a avut ca și preocupare constantă realizarea de proiecte locale și europene și de activități cu teme de educație ecologică.

Astfel au avut loc acțiuni de împădurire, de ecologizare de zone turistice precum și de ecologizare și plantare de flori.

Una dintre primele activități a fost participarea la proiectul „Educarea elevilor pentru economia circulară – economie care produce zero deșeuri" urmărindu-se îmbunătățirea competențelor prin experimentarea de metode și practici inovative pentru educarea pentru economie circulară a elevilor, precum și realizarea unei campanii de educare pentru economia circulară în comunități. S-au realizat afișe cu tematica campaniei, aplicarea de chestionare de impact, sesiuni de informare cu elevii, părinții acestora și alte cadre didactice din școală.

O altă activitate a fost montarea pe acoperișul școlii un sistem de panouri solare care asigură o mare parte din energia electrică consumată de unitatea școlară. Au fost desfășurate lecții cu elevii,

lecții care promovează metode de eficientizare a consumului de energie electrică și termică în vederea reducerii consumului și implicit a emisiilor de CO2 în atmosferă. Au fost prezentate materiale educative privind eficiența energetică, de exemplu: becuri LED, jucării educative ce funcționează cu ajutorul panourilor solare etc.

În școala noastră a derulat proiectul Erasmus+ cu titlul ,,Our common future" cu prioritățile protecția mediului, schimbările climatice, energii regenerabile.

În cadrul acestui proiect sunt promovate activități prin care elevii au oportunitatea de a învăța ,,făcând și trăind" și ne așteptăm ca elevii să își schimbe în mod pozitiv atitudinile, valorile și percepțiile față de natură, să realizeze cât de mult suntem afectați toți de distrugerile determinate de activitățile/acțiunile omului.

Tipuri de activități desfășurate: calcularea amprentei ecologice a școlii, creșterea plantelor prin tehnica compostului, plantarea de creioane cu semințe (sprout pencils), realizarea de articole cu tematică de mediu și publicarea lor în reviste școlare, realizarea de expoziții cu obiecte de îmbrăcăminte realizate din produse reciclate, realizarea hărții cu specii de plante endemice, învățarea tehnicii de presare a plantelor, realizarea dicționarului de ,,meserii verzi", realizarea de vehicule care folosesc energia panourilor solare, realizarea de soluții de curățare (detergenți) prietenoase cu mediul, realizarea de desene cu tematica „Ziua Mondială a Apei" și „Săptămâna Mediului".

Prin intermediul activităților din cadrul proiectului, indiferent că ele se desfășoară la nivel local sau transnațional, se așteaptă ca elevii să integreze principiile și valorile teoretice cu practica dezvoltându-și un comportament care să aplice principiile „dezvoltării durabile".

Pe lângă faptul că proiectul se desfășoară în cadrul programului Erasmus+, finanțat de Comisia Europeană, el mai este vizibil și pe platforma educațională Etwinning..

Școli din Turcia, Ungaria, Franța și Grecia au fost partenere în proeict.

Astfel elevii vor învăța să devină responsabili, competenți, să acționeze constant pentru conservarea mediului înconjurător astfel încât să păstreze ,,planeta verde" pentru generațiile următoare.

Bibliografie

1.Raportul Brundland

2.Proiect Erasmus+ „Our common future"

PROIECT DIDACTIC

SUCITU ANA-MARIA

ȘCOALA GIMNAZIALA NOVACI

CIUBOȚELELE OGARULUI

PROIECT DE ACTIVITATE

GRUPA: Mare

TEMADESTUDIUANUALĂ: „Când/cum și de ce se întâmplă?”

TEMA PROIECTULUI TEMATIC: „Toamna”

DOMENIUL EXPERIENȚIAL: Domeniul Limbă și Comunicare

CATEGORIADEACTIVITATE: Educarea limbajului

TEMAACTIVITĂȚII: „Ciuboțelele ogarului”

TIPULACTIVITĂŢII: Predare-invatare de noi cunostinte

MIJLOCDEREALIZARE: Povestirea educatoarei

SCOPULACTIVITĂȚII: Dezvoltarea capacităţii copilului de a asculta cu atenţie un text şi de a se concentra asupra acţiunii prezentate în poveste; însușirea conținutului poveștii; îmbogățirea vocabularului (prin cuvinte și expresii noi) și dezvoltarea capacității de a se exprima corect din punct de vedere gramatical.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:

a) Cognitive:

- să urmărească momentele desfășurării acțiunii din poveste, concomitent cu prezentarea personajelor pe șorțul povestitor;
- să asculte cu atenție povestea „Ciuboțelele ogarului”;
- să-și îmbogățească vocabularul cu unele cuvinte: iarmaroc, ciubotele, galbeni, lavită;
- să desprindă mesajul povestirii pe baza întrebărilor;
- să rețină titlul și autorul poveștii;
- să identifice personajele din poveste;
- să urmărească povestea afișată;
- să aşeze, reproducând conținutul, personajele din poveste în ordinea cronologică a desfășurării acțiunii poveștii.

b) Afective:

- să fie capabili să trăiască emoţii în funcţie de conţinutul prezentat;
- să se implice activ în activitate;
- să exprime trăiri afective proprii specifice activității;
- să fie capabil să stabilească relaţii de intercomunicare, de cooperare cu membrii grupului.

c) Psihomotorii:

☺ să adopte o poziție corectă pe tot parcursul activității;

☺ să mânuiască cu grijă materialul didactic.

STRATEGIA DIDACTICĂ:

a) **METODE ŞI PROCEDEE**: povestirea, conversația, explicația, metoda „Șorțul povestitor", observația, problematizarea, jocul.

b) **MIJLOACE DIDACTICE**: șorțul povestitor, siluetele personajelor, iepuraș, ciubețele, căsuță, personaje din pluș, copaci etc.

c) **FORMA DE ORGANIZARE**: frontal, individual.

d) **FORME ŞI TEHNICI DE EVALUARE**: orală, formativă/continuă prin observarea sistematică a comportamentului copiilor, repovestirea, prin analiza acțiunilor și a răspunsurilor.

DURATA: 35-40 minute

LOC DE DESFĂȘURARE: sala de grupă

MATERIAL BIBLIOGRAFIC:

1. Glava, A., *„Introducere în pedagogia preşcolară*", Editura& Dacia, Cluj-Napoca, 2002;

2. *„Curriculum pentru educația timpurie"*, MEN, 2019

DEMERS DIDACTIC

EVENIMENT DIDACTIC	CONȚINUT ȘTIINȚIFIC	STRATEGII DIDACTICE			EVALUARE
		METODE ȘI PROCEDEE	MIJLOACE DIDACTICE	FORME DE ORGANIZARE	
1. MOMENT ORGANIZATORIC	Se asigură condițiile optime desfășurării activității: aerisirea sălii de grupă; aranjarea mobilierului; aranjarea materialului didactic necesar desfășurării activității.				
2. CAPTAREA ATENȚIEI	Se face cu ajutorul iepurașului – element surpriză, care a venit la noi la grupă cu o pereche de ciubotele să ne spună povestea lui.	Conversația	Iepurașul Ciubotelele	Frontal	Observarea comportamentului non-verbal al copiilor
3. ENUNȚAREA TEMEI ȘI A OBIECTIVELOR	Îi voi anunța pe copii că astăzi vom descoperi împreună ce a pățit iepurașul din povestea „Ciubotelele ogarului”. Se va comunica titlul și autorul și se va stimula curiozitatea și dorința de a povesti.	Conversația Expunerea		Frontal	Observarea capacităţii de concentrare şi a interesului
4. DIRIJAREA ÎNVĂȚĂRII	Voi prezenta povestea „Ciubotelele ogarului” de Călin Gruia, cu ajutorul „Sorțului povestitor”, clar, accesibil și expresiv. Se prezintă titlul și ajutorul poveștii „Ciubotelele ogarului” de Călin Gruia. Se repetă de către 2-3 copii. Cu ajutorul siluetelor se va prezenta conținutul poveștii. Explicarea cuvintelor se va face pe parcursul povestirii.	Povestirea Conversația Observația Șorțul povestitor Expunerea	Siluetele personajelor	Frontal Individual	Observarea sistematică a activității și comportamentului copiilor Formativă

	Voi reda povestea clar, accesibil și expresiv pentru a putea trezi emoții și pentru a se asigura motivația învățării. Expresivitatea expunerii o voi realiza prin modelarea vocii, schimbarea ritmului vorbirii pe parcursul expunerii, pauze logice, accentuări și scăderi ale intensității vocii, repetiții, mimică și gestică. Povestea este expusă după următorul plan: 1. Plecarea iepurașului către iarmaroc pentru a-și cumpăra ciubotele. 2. Întâlnirea iepurașului cu ogarul. 3. Oprirea celor doi drumeți la han. 4. Servitul mesei. 5. Păcălirea iepurașului - acesta fiind obligat să plătească masa ogarului. 6. Dreptatea pe care și-a făcut-o iepurașul. Voi insista pe mesajul educativ al poveștii „După faptă și răsplată” Copiii vor repovesti cu ajutorul imaginilor intamplarile din poveste.				Observarea sistematică a capacității de concentrare Orală
5. OBȚINEREA PERFORMANȚEI ȘI ASIGURAREA TRANSFERULUI	Fixarea poveștii Voi efectua jocul „Covorul întrebărilor” Copiii vor veni lângă covor si pe rând vor sari si vor răspunde la întrebările de pe acesta. - De ce a plecat iepurele spre iarmaroc?(să cumpere ciubotele) - Câți bani avea la el?(doi galbeni) - Cu cine se întâlnește iepurele în pădure?(ogarul) - Unde s-au oprit cei doi drumeți?(la han) - Ce se întâmplă la hanul ursului?(mănâncă) - Cum și-a făcut iepurele dreptate?(a fugit cu ciubotelele)	Conversația Problematizarea Jocul	Personaje	Frontal Individual	Orală Observarea capacității de analiză și verbalizare Conversația de verificare Repovestirea

	- Ce credeți îl va prinde vreodată ogarul pe iepure? - Cum ați fi procedat voi dacă erați în locul iepurelui? Copiii vor spune personajul care le-a plăcut cel mai mult, motivându-și alegerea.				
7. EVALUARE	Voi adresa întrebări precum? ”Cum se numește povestea?” ”Care este autorul ei? ”Ce am învățat din poveste?”	Conversația		Frontal Individual	Chestionar oral
8. ÎNCHEIEREA ACTIVITĂȚII	La finalul activității, îi felicit pe copii pentru activitatea desfășurată şi le spun că mai am o surpriză pentru ei de la iepuraș. Se fac aprecieri individuale și colective și se oferă recompense.	Conversația	Recompense	Frontal Individual	Aprecieri verbale

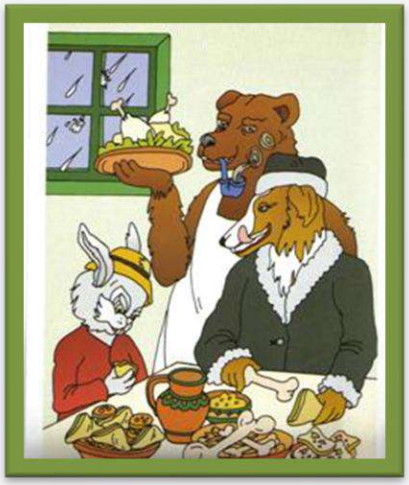

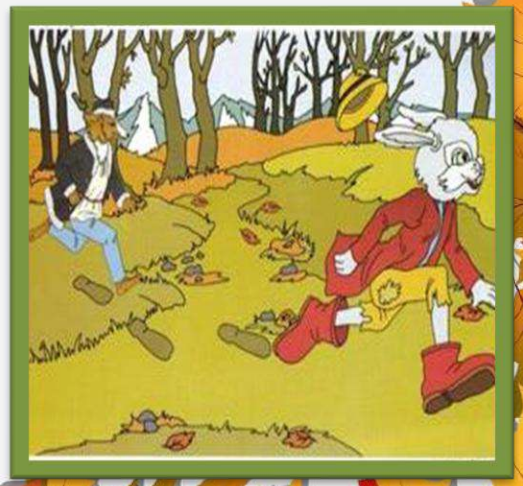

DIVERSITATE ȘI INCLUZIUNE LA CLASĂ – O ȘANSĂ PENTRU FIECARE

APRODU YASMINA-MARIA

LICEUL TEHNOLOGIC DĂRMĂNEȘTI

De la acceptarea diferențelor la construirea unei comunități în care fiecare copil contează

Fiecare copil vine la grădiniță cu propria poveste, cu un ritm diferit de dezvoltare, cu experiențe, emoții, nevoi și modalități individuale de a descoperi lumea. Unii copii sunt comunicativi și își exprimă cu ușurință dorințele, în timp ce alții au nevoie de mai mult timp și de încurajare pentru a se face auziți. Unii se integrează rapid în jocurile colective, iar alții preferă, cel puțin la început, să observe de la distanță. Aceste diferențe nu reprezintă obstacole în calea educației, ci realități firești care trebuie înțelese, acceptate și valorificate.

Într-o societate aflată într-o continuă schimbare, educația nu mai poate fi privită doar ca un proces de transmitere a cunoștințelor, ci și ca un demers de formare a unor oameni capabili să respecte, să accepte și să conviețuiască armonios cu ceilalți. Din această perspectivă, diversitatea și incluziunea devin principii fundamentale ale educației, iar grădinița reprezintă unul dintre primele spații în care copiii învață ce înseamnă să aparții unui grup și să fii acceptat așa cum ești.

Atunci când vorbim despre diversitate în mediul educațional, ne referim la multitudinea de particularități care definesc fiecare copil: ritmul de învățare, nivelul de dezvoltare, temperamentul, capacitățile, interesele, mediul familial, experiențele de viață, limba, cultura sau eventualele cerințe educaționale speciale.

Într-un colectiv de preșcolari, aceste diferențe sunt vizibile în cele mai simple momente ale zilei. În timpul unei activități, un copil poate înțelege rapid sarcina și o poate realiza independent, în timp ce altul are nevoie de demonstrații suplimentare. Într-un joc de grup, unii copii își exprimă cu ușurință ideile, iar alții comunică mai mult prin gesturi, expresii sau acțiuni. Există copii care împart spontan materialele și jucăriile, dar și copii pentru care acest comportament se formează treptat.

A recunoaște diversitatea înseamnă, înainte de toate, a înțelege că nu toți copiii trebuie să se dezvolte în același ritm și nici să răspundă în același mod la cerințele educaționale. Compararea permanentă a rezultatelor sau impunerea unui tipar unic de comportament pot afecta încrederea copilului în propriile posibilități. În schimb, observarea atentă și raportarea progresului la nivelul individual de dezvoltare creează premisele unei educații echilibrate.

Incluziunea educațională nu înseamnă doar ca fiecare copil să aibă acces la grădiniță sau să participe formal la activitățile desfășurate. Ea presupune construirea unui mediu în care fiecare copil este implicat, ascultat, respectat și valorizat.

Un copil este cu adevărat inclus atunci când simte că are un loc al său în grup, că poate contribui în felul propriu și că diferențele sale nu reprezintă un motiv de respingere. De aceea, incluziunea trebuie să se reflecte atât în activitățile didactice, cât și în relațiile dintre copii, în limbajul utilizat de educatoare, în organizarea spațiului și în atitudinile promovate zilnic.

Este important să înțelegem că a trata copiii în mod echitabil nu înseamnă a le oferi tuturor exact același lucru, ci a le asigura sprijinul de care fiecare are nevoie pentru a participa și a progresa. Unii copii au nevoie de explicații suplimentare, alții de materiale adaptate, de mai mult timp pentru rezolvarea unei sarcini sau de încurajări constante. Tocmai această adaptare transformă egalitatea de șanse într-o realitate educațională.

La vârsta preșcolară, educatoarea are un rol esențial în formarea primelor atitudini față de diversitate. Copiii învață nu doar din ceea ce li se spune, ci mai ales din ceea ce observă în comportamentul adulților. Felul în care educatoarea răspunde unei greșeli, încurajează un copil timid, gestionează un conflict sau valorifică reușita unui preșcolar transmite mesaje importante despre respect, acceptare și solidaritate.

Un climat incluziv se construiește prin gesturi aparent mărunte, dar cu efecte semnificative: ascultarea fiecărui copil, evitarea etichetelor, oferirea unor oportunități egale de exprimare, încurajarea cooperării și aprecierea progresului individual. De asemenea, educatoarea trebuie să manifeste disponibilitate pentru a-și adapta strategiile didactice, astfel încât activitățile să răspundă particularităților întregului colectiv.

În acest sens, jocul reprezintă un instrument deosebit de valoros. Prin jocurile de cooperare, activitățile artistice, poveștile terapeutice, jocurile de rol și proiectele tematice, copiii au ocazia să descopere că fiecare membru al grupului poate contribui cu ceva valoros.

Educația pentru diversitate nu trebuie să rămână la nivelul unor explicații abstracte, greu de înțeles pentru copiii mici. Ea poate fi integrată firesc în activitățile cotidiene, prin experiențe concrete, adaptate particularităților de vârstă.

O primă direcție o reprezintă activitățile tematice despre asemănările și deosebirile dintre oameni. De exemplu, în cadrul unei activități intitulate „Suntem diferiți, dar suntem prieteni”, copiii pot realiza portrete individuale, pot observa culoarea ochilor, a părului sau preferințele fiecăruia și pot descoperi că, deși nu sunt identici, au aceleași nevoi de bază: afecțiune, siguranță, prietenie și apreciere.

O altă activitate potrivită este „Copacul prieteniei”, în care fiecare copil contribuie cu o frunză decorată, un desen sau un simbol personal. Toate contribuțiile sunt reunite într-un singur copac, ilustrând ideea că un grup devine mai frumos și mai puternic atunci când fiecare membru își găsește locul.

Poveștile și jocurile de rol pot constitui, la rândul lor, modalități eficiente de dezvoltare a empatiei. Pornind de la personaje care se simt excluse, care întâmpină dificultăți sau care au nevoie de ajutor, copiii pot fi încurajați să identifice emoțiile acestora și să propună soluții. Întrebări precum „Cum crezi că se simte?”, „Ce ai putea

face pentru a-l ajuta?” sau „Cum îl putem include în jocul nostru?” îi determină să privească situațiile și din perspectiva celorlalți.

În activitățile practice, diferențele dintre copii pot fi valorificate prin sarcini flexibile, care permit mai multe modalități de realizare. Un copil poate picta, altul poate lipi, iar un altul poate contribui prin alegerea materialelor sau prin exprimarea unei idei. Important nu este ca toate produsele să fie identice, ci ca fiecare copil să participe și să simtă că aportul său este important.

Implementarea incluziunii presupune și depășirea unor dificultăți reale. La vârsta preșcolară, copiii se află într-un proces de formare a competențelor socioemoționale, iar comportamente precum refuzul de a împărți jucăriile, dificultatea de a accepta un coleg într-un joc sau exprimarea neadecvată a frustrării sunt situații care pot apărea în mod firesc.

În loc să privim aceste momente exclusiv ca pe probleme de disciplină, le putem transforma în oportunități de învățare. Un conflict pentru o jucărie poate deveni un prilej de exersare a așteptării rândului, a negocierii și a exprimării emoțiilor. Refuzul unui copil de a participa la o activitate poate reprezenta un semnal că are nevoie de mai multă încredere, de o altă abordare sau de timp pentru acomodare.

De asemenea, incluziunea presupune o colaborare autentică între educatoare, familie și specialiștii implicați în sprijinirea copilului. Comunicarea deschisă cu părinții, schimbul de observații și stabilirea unor strategii comune contribuie la asigurarea continuității intervențiilor educaționale.

O educație cu adevărat incluzivă nu se măsoară doar prin numărul copiilor înscriși într-o instituție, ci prin calitatea relațiilor pe care aceștia le construiesc și prin oportunitățile reale pe care le au de a participa, de a învăța și de a se dezvolta.

Consider că una dintre cele mai importante responsabilități ale unui cadru didactic este aceea de a-l face pe fiecare copil să simtă că este important. Nu trebuie să așteptăm ca toți copiii să vorbească la fel de mult, să învețe în același ritm, să aibă aceleași preferințe sau să manifeste aceleași comportamente pentru a-i considera membri valoroși ai colectivului.

În activitatea mea de educatoare, privesc fiecare zi petrecută alături de copii ca pe o nouă oportunitate de a construi relații bazate pe încredere, respect și acceptare. Cred că incluziunea începe în momentul în care alegem să vedem dincolo de dificultățile unui copil și să descoperim ceea ce poate, ceea ce simte și ceea ce are nevoie pentru a evolua.

Poate că nu toți copiii vor reține toate informațiile pe care le descoperă la grădiniță, dar își vor aminti cum s-au simțit în colectiv, dacă au fost ascultați, dacă au fost încurajați și dacă au avut curajul să fie ei înșiși.

Pentru că fiecare copil merită nu doar un loc în clasă, ci și sentimentul că aparține acelui loc. Iar atunci când fiecare copil contează, întreaga comunitate educațională are de câștigat.

TOAMNA – O LECȚIE DESPRE DIVERSITATE, ACCEPTARE ȘI INCLUZIUNE ÎN EDUCAȚIA TIMPURIE

Profesor pentru educație timpurie TODEA SIMONA COSMINA
profesor pentru educație timpurie CORCHEȘ ANDREEA MARIA
GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT „SCUFIȚA ROȘIE”, ALBA IULIA

Rezumat: Educația pentru diversitate și incluziune începe încă din primii ani de viață, prin experiențe cotidiene în care copilul învață să se cunoască, să îi accepte pe ceilalți și să participe la activități alături de colegi cu nevoi, ritmuri, interese și experiențe diferite. Articolul prezintă o abordare pedagogică integrată, valorificând tema anotimpului toamna ca pretext pentru dezvoltarea empatiei, cooperării, comunicării și respectului față de unicitatea fiecărui copil. Demersul este fundamentat pe Curriculumul pentru educație timpurie (2019) și propune exemple de activități ludice, exploratorii, artistico-plastice și de cooperare, adaptabile particularităților de vârstă și dezvoltare. Sunt evidențiate rolul cadrului didactic, organizarea unui mediu educațional accesibil, diferențierea sarcinilor, colaborarea cu familia și modalitățile de observare a progresului copiilor.

Cuvinte-cheie: educație timpurie, diversitate, incluziune, acceptare, joc, individualizare, cooperare.

1. INTRODUCERE

Educația timpurie reprezintă o etapă esențială în formarea personalității copilului, deoarece experiențele trăite în familie și în grădiniță contribuie la dezvoltarea competențelor cognitive, socioemoționale, fizice și a capacității de relaționare. În această perioadă se pun bazele unor atitudini care vor influența modul în care copilul se raportează la sine și la ceilalți: încrederea, respectul, empatia, toleranța și disponibilitatea de a coopera.

Grupa de copii este un spațiu al diversității. Fiecare copil are propriul ritm de dezvoltare, propriile interese, modalități de comunicare și experiențe familiale și culturale. Unii copii se exprimă cu ușurință, alții au nevoie de timp și sprijin; unii preferă activitățile dinamice, în timp ce alții se simt în siguranță în contexte mai liniștite. Într-un asemenea colectiv, incluziunea nu înseamnă doar prezența tuturor copiilor în aceeași sală, ci participarea reală a fiecăruia la viața grupului.

Tema toamnei oferă un context apropiat de universul copiilor pentru a aborda, într-o manieră firească și accesibilă, ideea că diferențele nu trebuie să ne îndepărteze, ci pot îmbogăți experiența comună. Așa cum frunzele unui copac au forme, dimensiuni și culori diferite, fiecare copil este unic și valoros. Pornind de la această analogie, activitățile de învățare pot transforma observarea naturii într-o experiență de educație pentru acceptare și apartenență.

2. REPERE CURRICULARE ȘI PEDAGOGICE

Curriculumul pentru educație timpurie, aprobat prin Ordinul ministrului educației naționale nr. 4.694/2019, promovează o abordare holistică a dezvoltării copilului și pune accent pe respectarea individualității, învățarea activă, joc, diversitatea contextelor de învățare și parteneriatul cu familia [1]. În consecință, proiectarea activităților trebuie să pornească de la particularitățile copiilor și să creeze contexte în care aceștia să exploreze, să comunice, să aleagă și să învețe unii de la ceilalți.

În educația timpurie, jocul constituie forma privilegiată de învățare. Prin joc, copilul experimentează roluri sociale, negociază reguli, își exprimă emoțiile și descoperă modalități de rezolvare a situațiilor-problemă. Activitățile interactive și învățarea bazată pe proiecte pot susține cooperarea și implicarea copiilor, cu condiția ca sarcinile să fie accesibile și adaptate nivelului de dezvoltare [2].

Educația incluzivă presupune identificarea și diminuarea barierelor care pot limita participarea. În practică, aceasta înseamnă să oferim mai multe modalități de explorare și exprimare, să adaptăm materialele și timpul de lucru, să formulăm cerințe clare și să valorizăm progresul individual. Gherguț evidențiază importanța proiectării unor intervenții educaționale care să răspundă diversității și să susțină participarea copiilor cu cerințe educaționale speciale [3]. Incluziunea este, așadar, o responsabilitate a întregului mediu educațional, nu o sarcină izolată atribuită copilului.

3. TOAMNA – CONTEXT DE ÎNVĂȚARE PENTRU DIVERSITATE

Toamna oferă numeroase resurse concrete: frunze de forme și culori variate, fructe, semințe, castane, conuri, imagini, sunete și schimbări observabile în mediul apropiat. Aceste elemente pot fi valorificate în activități integrate care pun în legătură limbajul, explorarea mediului, activitățile matematice, muzica și mișcarea, precum și activitățile artistico-plastice.

Mesajul educativ central poate fi formulat simplu: „Suntem diferiți, dar fiecare dintre noi contează”. Cadrul didactic îl transmite prin comportament și prin organizarea experiențelor, evitând comparațiile, etichetările și ierarhizarea copiilor. Nu se urmărește ca toți să realizeze produse identice, ci ca fiecare să contribuie, în felul său, la un rezultat comun.

O activitate de grup poate porni de la observarea unor frunze. Copiii sunt invitați să remarce asemănările și deosebirile, să descrie culorile, contururile și dimensiunile, apoi să aleagă o frunză care le place. Discuția este orientată spre ideea că diferența nu înseamnă inferioritate: frunzele nu trebuie să fie identice pentru ca arborele să fie frumos, după cum nici membrii grupei nu trebuie să aibă aceleași preferințe sau abilități pentru a forma o comunitate.

4. PROPUNERE DE DEMERS DIDACTIC INTEGRAT: „COPACUL PRIETENIEI – FIECARE FRUNZĂ CONTEAZĂ”

Scopul demersului este dezvoltarea atitudinilor de acceptare, cooperare și respect față de unicitatea fiecărui copil, prin explorarea temei toamnei și realizarea unei creații colective. Activitățile pot fi desfășurate pe parcursul mai multor zile, în funcție de vârsta copiilor, de nivelul de dezvoltare și de interesele grupei.

Obiective orientative: copiii să observe și să descrie caracteristici ale unor elemente specifice toamnei; să identifice asemănări și deosebiri fără a formula judecăți de valoare; să exprime preferințe, emoții și idei prin limbaj verbal, gestual, artistic sau prin alegerea unor imagini; să participe la sarcini comune, respectând contribuțiile colegilor; să manifeste comportamente de ajutor, încurajare și cooperare.

Etapa I – Explorăm diversitatea naturii. În cadrul unei plimbări în curtea grădiniței sau al unei explorări cu materiale naturale aduse în sala de grupă, copiii observă frunze, fructe și semințe. Educatoarea formulează întrebări deschise: „Ce observi?”, „Prin ce se aseamănă?”, „Ce este diferit?”, „Pot avea toate aceeași formă?”. Copiii pot răspunde verbal, prin indicare, gesturi, selectarea unor imagini sau cu ajutorul unui adult.

Etapa a II-a – Povestim despre noi. În cercul de conversație, fiecare copil este invitat să spună sau să arate un lucru care îi place toamna, o culoare preferată ori o activitate pe care o îndrăgește. Participarea nu este forțată, iar copilului i se oferă timp de gândire și posibilitatea de a comunica nonverbal. Cadrul didactic modelează ascultarea activă și formulează mesaje care validează contribuțiile: „Ai ales o culoare diferită. Este în regulă să avem preferințe diferite”.

Etapa a III-a – Construim împreună „Copacul prieteniei”. Fiecare copil primește o frunză din hârtie sau material textil, pe care o poate colora, decora, amprenta sau completa cu un simbol. Frunzele sunt apoi așezate pe un copac comun. Copiii pot lucra individual, în perechi sau în grupuri mici, iar educatorul distribuie roluri flexibile: alegerea materialelor, lipirea, aranjarea, oferirea instrumentelor sau prezentarea lucrării. Se urmărește ca fiecare copil să aibă o contribuție semnificativă.

Etapa a IV-a – Jocuri de cooperare. Pot fi organizate jocuri precum „Dăruiește o frunză cu un gând bun”, „Caută perechea” sau „Construim un covor de toamnă”. În jocul „Dăruiește o frunză”, fiecare copil oferă unui coleg o frunză decorată sau un mesaj pozitiv, verbal ori pictografic. Educatorul sprijină formularea unor mesaje concrete și autentice, precum „Îmi place să construiesc cu tine” sau „Mulțumesc că m-ai ajutat”.

Etapa a V-a – Reflectăm. La final, copiii privesc produsul colectiv și discută despre modul în care au lucrat împreună. Întrebările pot viza experiența, nu performanța: „Cum te-ai simțit când ai lucrat cu un coleg?”, „Ce ajutor ai primit?”, „Cum ai contribuit?”. Educatorul evidențiază cooperarea, inițiativa, perseverența și respectul reciproc.

5. ADAPTAREA ACTIVITĂȚILOR LA NEVOILE FIECĂRUI COPIL

Pentru ca demersul să fie incluziv, cadrul didactic anticipează barierele și pregătește alternative. Materialele pot avea dimensiuni diferite, pot fi ușor de prins și manipulat, iar instrumentele pot fi adaptate nivelului motric al copiilor. Pentru copiii care întâmpină dificultăți de comunicare se pot utiliza imagini, pictograme, obiecte concrete, gesturi sau sisteme alternative de comunicare, în acord cu recomandările specialiștilor și cu particularitățile copilului.

Instrucțiunile trebuie să fie scurte, clare și, atunci când este necesar, însoțite de demonstrație vizuală. Sarcina poate fi împărțită în pași mici, iar timpul de realizare poate fi flexibil. Un copil poate decora o frunză prin pictură, altul poate alege și lipi forme pregătite, iar un altul poate contribui prin selectarea culorilor sau prin indicarea locului în care va fi așezată

lucrarea. Aceste modalități diferite de participare păstrează obiectivul comun, fără a impune un mod unic de realizare.

Este important ca sprijinul adultului să nu înlocuiască inițiativa copilului. Educatorul oferă ajutor atât cât este necesar, încurajează autonomia și creează ocazii de interacțiune între colegi. De asemenea, limbajul utilizat trebuie să fie respectuos și centrat pe persoană. Copiii nu sunt definiți prin dificultățile sau diagnosticele lor, ci sunt recunoscuți ca membri ai grupului, cu interese, resurse și potențial propriu.

Individualizarea nu presupune elaborarea unor activități complet separate pentru fiecare copil, ci flexibilizarea obiectivelor operaționale, a materialelor, a modalităților de răspuns și a nivelului de sprijin. Astfel, copiii pot participa la aceeași experiență de învățare, fiecare în acord cu posibilitățile sale. Principiul este consonant cu orientarea curriculară spre respectarea ritmului individual și diversificarea contextelor de învățare [1].

6. ROLUL CADRULUI DIDACTIC ȘI PARTENERIATUL CU FAMILIA

Cadrul didactic are rolul de a construi un climat socioemoțional sigur, în care fiecare copil se simte văzut, ascultat și acceptat. Atitudinea adultului devine model: felul în care vorbește despre diferențe, gestionează conflictele, distribuie atenția și apreciază efortul influențează comportamentele copiilor. În locul comparațiilor și al etichetelor sunt recomandate încurajarea, feedbackul descriptiv și formulările care pun accent pe progres.

Parteneriatul cu familia contribuie la continuitatea mesajelor educative. Părinții pot fi invitați să împărtășească tradiții de toamnă, povești, cântece, rețete sau jocuri din propria experiență familială. Implicarea trebuie să fie voluntară și accesibilă tuturor, fără a transforma diferențele socioeconomice sau culturale în motive de comparație. Pot fi propuse contribuții simple: o poveste, o fotografie, un obiect natural sau o descriere a unei tradiții.

Colaborarea cu specialiștii – consilierul școlar, profesorul itinerant și de sprijin, logopedul sau alți profesioniști implicați – este importantă atunci când copilul are nevoie de măsuri specifice de sprijin. Comunicarea cu familia și cu specialiștii se realizează cu respectarea confidențialității și a interesului superior al copilului. Recomandările sunt valorificate în proiectarea activităților, astfel încât participarea să fie cât mai firească și mai consistentă.

7. OBSERVAREA ȘI EVALUAREA PROGRESULUI

În educația timpurie, evaluarea are caracter predominant formativ și se realizează prin observarea sistematică a comportamentelor copilului în contexte naturale de joc și învățare. În cadrul proiectului propus, educatorul poate urmări dacă fiecare copil manifestă curiozitate, exprimă preferințe, acceptă contribuțiile colegilor, solicită sau oferă ajutor și participă la activitatea comună în modalitatea care îi este accesibilă.

Instrumentele utile pot include note de observație, fișe individuale de progres, fotografii ale produselor realizate – cu respectarea regulilor privind protecția datelor și acordurile necesare – și discuții de reflecție adaptate vârstei. Nu se urmărește clasificarea copiilor și nici compararea rezultatelor, ci identificarea progresului individual și a eventualelor bariere de participare. Informațiile obținute îl ajută pe educator să ajusteze mediul, materialele și strategiile de sprijin.

Un indicator relevant al reușitei nu este uniformitatea produselor finale, ci faptul că fiecare copil a avut ocazia să aleagă, să se exprime și să contribuie. Copacul prieteniei devine astfel nu doar un obiect decorativ, ci o reprezentare vizibilă a apartenenței la grup.

8. CONCLUZII

Educația pentru diversitate și incluziune nu se realizează printr-o singură lecție sau printr-un eveniment tematic, ci printr-un ansamblu coerent de atitudini, rutine și experiențe cotidiene. În grădiniță, copiii învață să accepte diferențele atunci când întâlnesc adulți care le respectă individualitatea și când au ocazii reale de a coopera, de a lua decizii și de a contribui la viața grupului.

Tema toamnei oferă un cadru accesibil și generos pentru a transforma diversitatea naturii într-o experiență de învățare despre diversitatea umană. Prin explorare, joc, creație și dialog, copiii pot descoperi că fiecare are un loc și o contribuție valoroasă. Aplicarea principiilor Curriculumului pentru educație timpurie – învățarea prin joc, individualizarea, participarea activă și parteneriatul cu familia – sprijină dezvoltarea unui mediu educațional în care nimeni nu este lăsat în afara experienței comune.

A educa pentru incluziune înseamnă, în esență, a construi încă din primii ani convingerea că diferențele ne îmbogățesc, că fiecare copil merită respect și că împreună putem realiza mai mult decât separat. Asemenea frunzelor unui copac de toamnă, copiii pot avea forme, culori și ritmuri diferite, iar frumusețea comunității se naște tocmai din această diversitate.

BIBLIOGRAFIE

[1] Ministerul Educației Naționale. (2019). Curriculum pentru educația timpurie. Aprobat prin OMEN nr. 4694/02.08.2019. București.
[2] Breben, S., Gongea, E., Ruiu, G., & Fulga, M. (2006). Metode interactive de grup: Ghid metodic pentru învățământul preșcolar. Craiova: Editura Arves.
[3] Gherguț, A. (2016). Educația incluzivă și pedagogia diversității. Iași: Editura Polirom.
[4] Păiși Lăzărescu, M., & Ezechil, L. (2001). Laborator preșcolar. București: Editura V&I Integral.
[5] Tătaru, L., Glava, A., & Chiș, O. (2014). Piramida cunoașterii: Repere metodice în aplicarea curriculumului preșcolar. Pitești: Editura Diamant.
[6] Botiș, A., & Mihalca, L. (2007). Despre dezvoltarea abilităților emoționale și sociale ale copiilor, fete și băieți, cu vârsta până la 7 ani. Buzău: Editura Alpha MDN, UNICEF.

RUTINE, PREDICTIBILITATE ȘI STRATEGII DE SPRIJIN PENTRU ELEVII CU TULBURĂRI DIN SPECTRUL AUTIST

BRĂTUCU TAMARA-OANA
CENTRUL ȘCOLAR PENTRU EDUCAȚIE INCLUZIVĂ BRAȘOV

Pentru un elev cu tulburări din spectrul autist, o zi reușită nu este neapărat una în care totul se desfășoară perfect, ci o zi în care copilul se simte în siguranță, înțeles, sprijinit și valorizat. Elevii cu tulburări din spectrul autist pot întâmpina dificultăți în înțelegerea schimbărilor, anticiparea evenimentelor, adaptarea la situații noi și organizarea propriilor activități. În acest context, rutina devine un instrument important de sprijin. Rutinele nu reprezintă simple repetiții ale unor activități zilnice, ci repere de siguranță, predictibilitate și autonomie, care îi ajută să înțeleagă mediul școlar și să participe activ la viața acestuia.

Pentru un profesor este provocator să lucreze cu acești copii, să îi integreze în activitățile școlare și să poată avea un parcurs educațional structurat și eficient. Rutinele pot fi instrumente utile profesorilor, ele aduc beneficii în înțelegerea comportamentelor acestor elevi:

- Reduc anxietatea, elevii pot deveni foarte anxioși atunci când nu știu ce urmează. O rutină clară și constantă le oferă un sentiment de control, reduce stresul cauzat de schimbări neașteptate și îi ajută să se simtă în siguranță.
- Sprijină dezvoltarea abilităților de autoreglare, îi ajută să anticipeze ce au de făcut, să se pregătească emoțional pentru tranziții de la o activitate la alta, să își gestioneze comportamentele mai eficient.
- Fac învățarea mai accesibilă, învață mai bine când mediul este structurat, repetitiv, previzibil.
- Îmbunătățesc independența, elevii știu ce au de făcut și devin mai autonomi.
- Sprijină comportamentele pozitive, comportamentele problematice scad când copilul înțelege clar ce se așteaptă de la el. Rutinele oferă momente previzibile de recompensă, pauză sau activități preferate.
- Fac tranzițiile mai ușoare, trecerea de la joacă la muncă sau de la o clasă la alta devine mai suportabilă dacă e integrată într-o rutină clară, eventual cu un timer vizual sau un calendar cu imagini.

Rutina trebuie să ofere stabilitate, dar nu trebuie să împiedice adaptarea la schimbare. Viața școlară presupune situații neprevăzute, modificări de program, activități speciale sau

întâlniri cu persoane noi. Scopul nu este ca elevul să devină dependent de rutină, ci să dobândească instrumentele necesare pentru a se simți în siguranță și în situații diferite. Un element esențial este consecvența între mediul școlar și cel familial. Atunci când anumite deprinderi sunt exersate în contexte diferite, elevul are mai multe oportunități de a le generaliza.

Un **organizator grafic** pentru elevii cu tulburări din spectrul autist care să îi ajute să aibă o zi reușită la școală este un instrument vizual util. Acesta oferă predictibilitate, structură și sprijin emoțional, într-o lume care adesea poate fi percepută ca imprevizibilă și copleșitoare. Pentru elevi, nu este suficient să existe un program. Este important ca programul să fie accesibil, vizibil și ușor de înțeles. Resursa contribuie la clarificarea și învățarea rutinei zilnice, prin reprezentări vizuale.

Organizatorul grafic propus este util elevilor care au independență și pot să își exprime nevoile și emoțiile. El poate fi elaborat și discutat cu elevii în cadrul lecțiilor de consiliere, devenind apoi un sprijin pentru ei în activitatea zilnică. Dacă elevii sunt nonverbali, acest organizator trebuie să detalieze fiecare acțiune și poate fi transformat într-un calendar cu pictograme și culori, care să le direcționeze acțiunile.

Titlu: ***Ghid pentru o zi reușită la școală***

Disciplina: Evaluare și consiliere psihopedagogică, psihodiagnoză.

Competența vizată: Dezvoltarea abilităților de autoreglare emoțională și comportamentală în contexte educaționale; creșterea gradului de autonomie și integrare școlară a elevilor cu cerințe educaționale speciale (tulburări din spectrul autist – TSA).

Timpul alocat: 1 oră

Descrierea activității:

Activitatea debutează cu o discuție interactivă despre rutina de dimineață și despre ce se întâmplă într-o zi obișnuită de școală. Se prezintă resursa vizuală „Ghid pentru o zi reușită la școală”, în format printat sau digital pe tablă interactivă sau pe ecranul calculatorului. Elevul este încurajat să identifice elementele cunoscute (imagini, simboluri, comportamente familiare), discută împreună fiecare secțiune (pregătirea de dimineață, ce să ai în ghiozdan, reguli simple, calmare, comunicare, relaxare etc.), oferind exemple din experiența sa. Elevii pot realiza apoi propria versiune de ghid adaptat nevoilor personale cu sprijinul profesorului, sub formă de colaj, desen sau pictograme personalizate.

Resursa utilizată:

„Ghid pentru o zi reușită la școală" – organizator grafic adaptat pentru elevii cu TSA.

Platforma utilizată pentru crearea RED: Canva.

https://www.canva.com/design/DAGmlZ2L6cM/iOVbFGB84hItgRQmwmkecg/edit?ui=eyJEIjp7IlAiOnsiQiI6ZmFsc2V9fX0

Integrarea resursei în activitatea de învățare:

Organizatorul grafic este folosit ca suport vizual pentru explicarea rutinei zilnice și a comportamentelor așteptate. Este analizat împreună cu elevii, fiind un punct de plecare pentru discuții despre autoreglare, comunicare, respectarea regulilor și strategiile de calmare. Elevii sunt implicați activ prin întrebări ghidate, mimă sau asocierea unor pictograme proprii cu cele din afiș.

Exemple de discuții pe baza RED:

1. Rutina de dimineață:

Folosește un orar vizual pentru a ști ce urmează: trezire, spălat, îmbrăcat, micul dejun, plecarea la școală.

Alege hainele cu o seară înainte pentru a evita stresul.

2. Ce să ai în ghiozdan:

Orar personal /agendă vizuală.

Jucărie senzorială sau obiect calmant (fidget toy, bilă antistres etc.).

Sticluță cu apă și gustare preferată.

Bilet de calmare: un cartonaș pe care scrie „Am nevoie de o pauză”, dacă ești copleșit.

3. La școală – reguli simple:

Urmează orarul – dacă ceva se schimbă, cere explicații calm. Poți folosi o frază pregătită: „Ce urmează acum?”.

Dacă nu înțelegi o sarcină, ridică mâna sau folosește un cartonaș: „Ajutor, te rog!”.

Dacă simți că devii copleșit, roagă politicos să iei o pauză.

4. Cum să rămâi calm în momente grele:

Respiră adânc: Inspiră 3 secunde – Ține 3 secunde – Expiră 3 secunde.

Numără în gând de la 1 la 10.

Privește un obiect care te calmează.

Cere ajutor unui adult de încredere.

5. Cum să te înțelegi cu ceilalți:

Privește-i în ochi pentru 1-2 secunde, dacă poți.

Când nu știi ce să spui, încearcă: „Ce ai desenat?”, „Vrei să jucăm ceva?”.

Dacă cineva e supărat, întreabă: „Ești bine? Vrei să te ajut?”

6. După școală – relaxare și recompensă:

Acordă-ți timp de liniște acasă. Poți folosi o listă: „Ce activități îmi plac după școală?”.

Fă o activitate plăcută: desen, joc video, muzică, LEGO etc.

Dacă ai avut o zi bună, oferă-ți o mică recompensă!

Adaptarea acestui ghid la profilul individual al elevului (în funcție de nivelul de dezvoltare, sensibilități senzoriale și abilități cognitive) este esențială. Colaborarea între părinți, profesori și terapeuți maximizează succesul.

Descrierea modului în care RED contribuie la atingerea competenței vizate:

- Sprijină dezvoltarea autoreglării emoționale prin secțiuni dedicate calmării și relaxării.
- Încurajează comunicarea funcțională, oferind exemple de replici sociale simple și ușor de aplicat.
- Promovează autonomia și crește încrederea în sine, ajutând elevii să se pregătească pentru succesul zilnic în mediul școlar.

Rutinele nu uniformizează copiii și nu îi obligă să urmeze același ritm. Dimpotrivă, ele creează cadrul în care fiecare copil poate evolua în ritmul său, poate anticipa, înțelege, comunica și participa. Pentru elevul cu TSA, o zi școlară bine organizată înseamnă mai mult decât respectarea unui program, înseamnă siguranță, încredere, apartenență și oportunitatea de a reuși.

toamna de aur

TOAMNA DE AUR

Prof. ECMECCI LIUDMILA

IP GIMNAZIUL F. ANGHELI

Proiect de măsură extracurriculară

„Toamna de aur”

Scopul: *-cultivarea dragostei pentru limba română, natura şi valorile culturii naţionale*

Competenţe:

CS1. *Receptarea mesajelor orale în diverse contexte de comunicare, masnifestând atenţie, interes şi atitudine pozitivă în procesuyl de interacţiune verbală;*

CS2. *Producerea de mesaje orale în situaţii de comunicare monologată;*

CS4. *Producerea de mesaje scrise, manifestând responsabilitate pentrucorectitudinea exprimării proprii in limba română literară;*

CS5. *Practicarea limbii române, în diverse situaţii de comunicare, demonstrând respect pentru valorile culturii naţionale.*

Unităţi de competenţe:

1.2 *Desprinderea unor informaţii-cheie dintr-un mesaj oral, clar, articulat, cu sau fără repere;*

1.5 *Manifestarea atenţiei şi a curiozităţii faţa de înţelegerea la auz a unor mesaje la tema;*

2.2 *Descrierea unui obiect, personaj, a unei persoane, utilizând vocabularul tematic;*

2.4 *Prezentarea unor informaţii, în baza de repere;*

4.3 *Redactarea, în baza reperelor, a unor texte scurte, simple, pe subiecte familiare**;***

5.1*Recunoaşterea elementelor de cultură naţională în cadrul activităţii extracurriculare;*

5.3*Exprimarea atitudinii pozitive faţă de învăţarea Limbii Române.*

Participanţi:

Elevii din clasele gimnaziale: a V -ea, a VI-ea

SCENARIU

SUB RAMUL VERDE TACE

O PASĂRE MĂIASTRĂ

CU DRAG SI CU MIRARE

ASCULTA LIMBA NOASTRĂ

DE-AR SPUNE ŞI CUVINTE

CÎND CÎNTĂ LA FEREASTRĂ

EA LE-AR LUA ŞTIU BINE

DIN SFÎNTA LIMBĂ A NOASTRĂ

Prezentătorul I

Pe un picior de plai,
Pe o gură de rai,
A intrat cu mare dar
Mândră toamnă-n calendar.

Prezentătorul II

Coloritul frunzelor,
Roadele de pe ogor,
Fructe bune fel de fel
S-au unit în carusel.
Caruselul se-nvârtește
Și concursul se pornește!

Prezentătorul I

De la mic până la mare,
Bun sosit la sărbătoare,
Dar vă pun și o întrebare,
Ce culoare toamna are?

Elevii: galbenă, ruginie, portocalie, cafenie.....

Profesorul: Da, într-adevăr, toamna are o mulțime de culori:verde, arămie, ruginie... Ea mai poate fi asemănată cu o gutuie dulce- amăruie. La început toamna e împărătească, iar spre sfârșit – pustie, tristă, întunecoasă. Dar ne este dragă la toți așa cum este ea și fărp ea n-ar exista nici bucurie, nici dragoste, nici viață. Acum toamna e pe sfârșite. Deci este împărătească, haideți să nre bucurăm și s-o poftim la sărbătoare.

Prezentătorul II: CINE are glas mai duios ca s-o cheme?

Eleva: Dați-mi voie eu s-o chem
Că am glas de clopoțel!

Prezentătorul I: Hai, încearcă să vedem!

Eleva: Toa-a-amnă, tomniță
Dulce Domniță
Vino-n casa mare
Că e Sărbătoare ! (Apare Toamna sub melodie lui E. Doga)

Eleva: Vai ce Toamnă minunată,
E frumoasă și bogată!

Elevii: Bun venit Toamnă, Tomniță
Cu miros de lâmăiță!

Toamna: Sunt nespus de bucuroasă
C-am ajuns în astă casă;
Luminată- mpodobită;
Pentru musafiri gătită.
Vom sărbători împreună
Cu un concurs, câte o glumă

Profesorul:
Până Toamna își va ocupa locul de cinste, eu aș vrea să vă mulțumim nespus de mult că sunteți alături de noi, eroii acestei scene.
E ora concursului, e ora surprizelor, ora care ne îndeamnă, ne luminează,ne înalță și care ne poate face mai generoși, precum e toamna.

Vă prezentăm echipele noastre: Frunze Verzi
Dovlecei Dulci

I . Cine știe mai bine!

Runda #1 Copacul Toamnei **5 puncte**

Fiecare echipa primește câte 5 frunze de Copacul Toamnei. Fiecare grup scrie pe frunza care sunt **Semnele Toamnei (frunzele vor fi lipite pe Copacul Toamnei)**

Runda #2 Coșuleț de fructe și legume **5 puncte**

Într-un coș avem fructe și legume de toamnă .Un membru al echipei va alege fructele, Iar altul legumele.
In timp de 3 minute elevii descriu câte un fruct sau legumă după întrebările:
1Ce fruct sau legumă este? Cum se cheamă?
2Ce formă are?
3De ce culoare este?
4Ce gust are?
5Ce facem cu el?sau cu ea?

Runda #3 Îmbrăcați în haine de toamnă **5 puncte**

Avem doi personaje Nicu și Leancă. Îmbrăcași-i în 5 piese de haine de toamna și argumentați:
De ce este îmbrăcat/ă în……?

Toamna Ea/el este îmbrăcat/ă în ……....., pentru că……

Runda #4 **5 puncte**
Rebus de Toamnă/ Anexă

Prezentătorul 1: Toamna, e drept că elevii noștri sunt cei mai isteți?

Toamna: Ce bravo sunteți!Chiar vroiam să mă petrec la un concurs, Că roada -I strânsă de-acum și au pornit ploile. Iar când vin ploile mi se face dorul de povești, de jocuri, de poezii. Dar să vă spun cinstit, cel mai mult îmi era dor de voi, dragi copii!

Elevul: Eu voi recita un fragment din poezia lui Mihai Eminescu
- Ce te legeni, codrule,
Fără ploaie, fără vânt,
Cu crengile la pământ?
- De ce nu m-aş legăna,
Dacă trece vremea mea!
Ziua scade, noaptea creşte
Şi frunzişul mi-l răreşte.
Bate vântul frunza-n dungă -
Cântăreţii mi-i alungă;
Bate vântul dintr-o parte -
Iarna-i ici, vara-i departe.
Şi de ce să nu mă plec,
Dacă păsările trec!

Profesorul: MUlțumim elevilor pentru pauza literară, dar noi vom trece cu concursanții la următoarea etapa
La noi în Moldova toamnele sunt nespus de frumoase. Toamnele vin să ne umple pământul și casele cu bogății. Ele răsplătesc cu hărnicia, munca de toate zilele a țăranului.

II.Cine este mai ager?

Runda #5 Potriviți proverbele și zicători **5 minute** **10 puncte**
Vă propunem să găsiți și uniți prima și a doua partea proverbelor și zicătorilor despre muncă.
1.Toamna e mireasa belșugului
2. Toamna se numără bobocii
3. Cine vara muncește, iarna se veselește.
4. Cine se scoală devreme, mai departe ajunge.
5. Munca te ridică, iar lenea te strică
6.Cine muncește și învață, devine om în viață
7. Cine nu lucrează, nu mănâncă
8. Nu lasă lucrul de azi pe mâine
9.Cine nu muncește, trântor se numește
10. Omul muncitor de pâine nu duce dor.

Runda #6
Rearanjați cuvintele în propoziții **5 minute** **5 puncte**
https://wordwall.net/ro/resource/63766474/limba-rom%c3%a2n%c4%83/toamna

Runda #7
Cuvântul -lipsă **5 puncte**
Citiți poezia și așezați cuvintele la locul potrivit
https://wordwall.net/ro/resource/60201275/logopedie/toamna

Runda #8
Cvintetul (Reflexia) **3 minute** **5 puncte**
Conținuați versurile, dezvoltând gândurile despre Toamnă

- Mulțumim concursanților pentru activitatea lor . Până ce stimați membrii ai Juriul adună rezultatele, haideți să cântăm
-

cântecul **Toamna în Moldova**

Oferim cuvântul Juriului

Oferim cuvântul Toamnei:
Când ești printre nemurele,
Uiți de zilele mai grele
Și nici nu observi cum timpul
trece parcă-l mână vântul.
Haide , veniți lângă mine
Să vă dau niște ciorchine,
Mere , pere și gutuie
Și-o trăistuță cu alune. (**Zâna Toamna împartă bunurile din coșul ei)**
Că degrabă plec departe
Și vă las cu sănătate
Mulțumesc pentru onoare
și vă sărut la plecare!

Profesorul: -Dragă toamnă îți mulțumim pentru roadele îmbelșugate, pentru florile frumoase, pentru zilele însorite, pentru pădurile aurite……..
Și te așteptăm la anul!

- **Mulțumim juriului și elevilor pentru interesul manifestat!**

ANEXE

Runda# 7 Cuvântul -lipsă

https://wordwall.net/ro/resource/60201275/logopedie/toamna

Citiți poezia și așezați cuvintele la locul potrivit

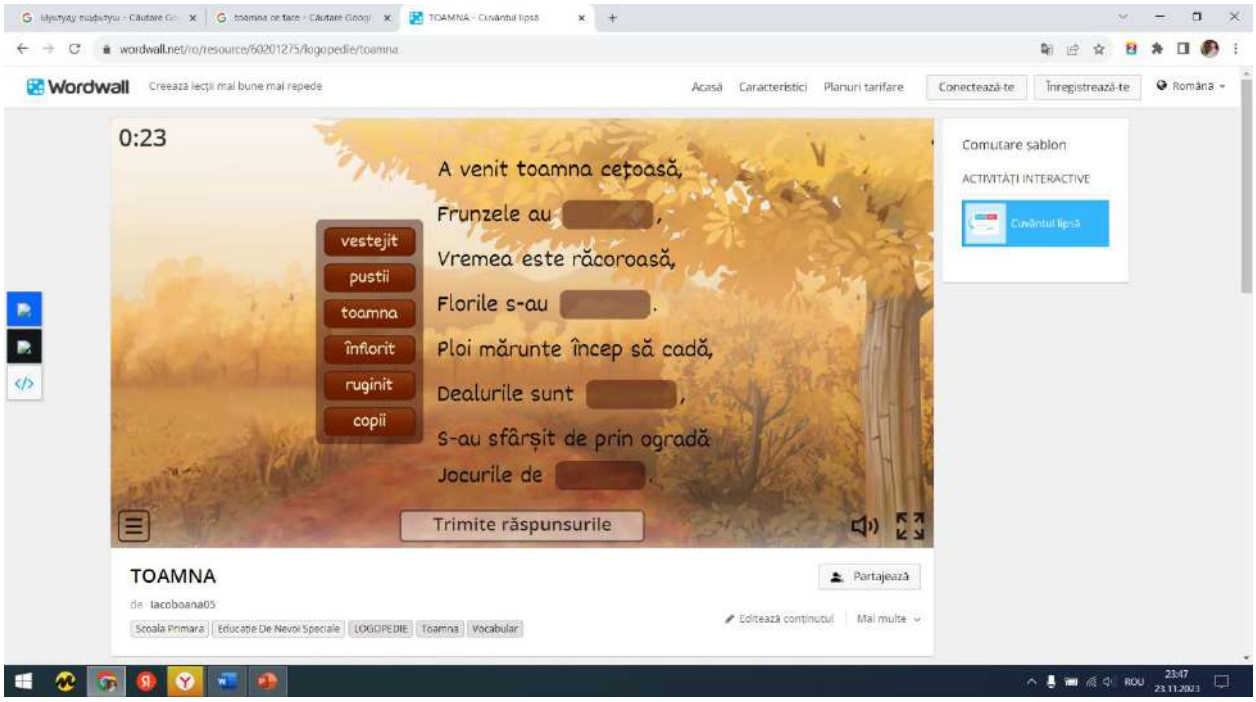

.....

Runda #7 Cuvântul -lipsă

https://wordwall.net/ro/resource/60201275/logopedie/toamna

Citiți poezia și așezați cuvintele la locul potrivit

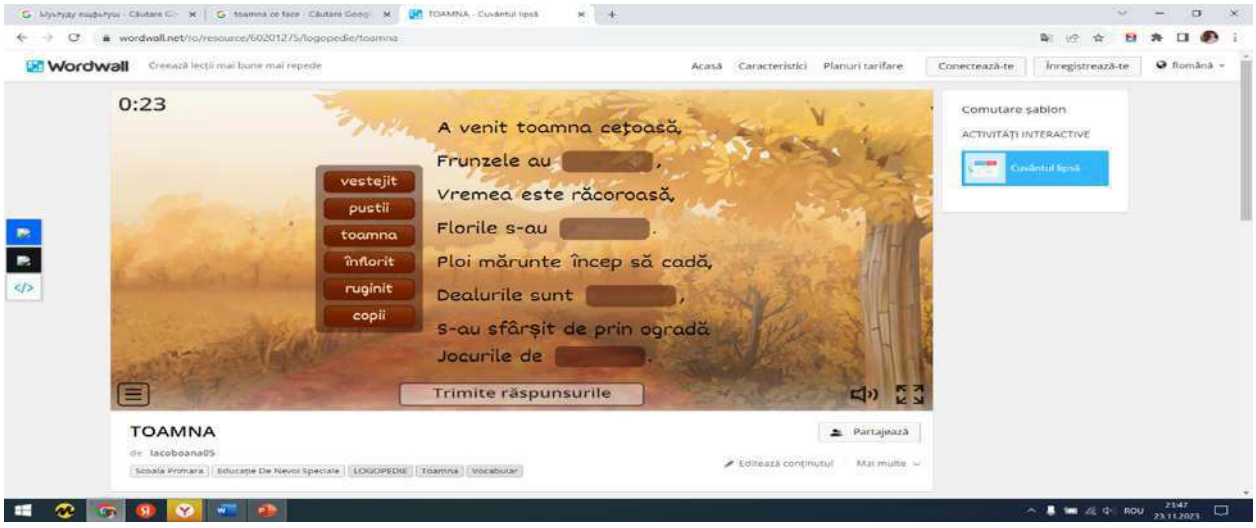

Runda #6 Rearanjați cuvintele în propoziții

https://wordwall.net/ro/resource/63766474/limba-rom%c3%a2n%c4%83/toamna

1. frunzele pe și cad pământ îngălbenesc Toamna.
   .....
2. bate vântul Toamna
   .....
3. înnorat Cerul este
   .....
4. pleacă Africa în călătoare Păsările
   .....
5. este ceață Dimineața.
   ……

   ……..

Runda #6 Rearanjați cuvintele în propoziții

https://wordwall.net/ro/resource/63766474/limba-rom%c3%a2n%c4%83/toamna

6. frunzele pe și cad pământ îngălbenesc Toamna.
   .....
7. bate vântul Toamna
   .....
8. înnorat Cerul este
   .....
9. pleacă Africa în călătoare Păsările
   .....
10. este ceață Dimineața.
    ……

Runda #5 Potriviți părțile proverbului

1.Toamna e	.....mireasa belșugului.
2. Toamna se	.....numără bobocii
3. Cine vara muncește.....	.... , iarna se veselește
4. Cine se scoală devreme,.....	....., mai departe ajunge
5. Munca te ridică, ...	....., iar lenea te strică
6.Cine muncește și învață, ...	....., devine om în viață
7. Cine nu lucrează,	....., nu mănâncă
8. Nu lasă lucrul	.....de azi pe mâine
9.Cine nu muncește, ...	.....trântor se numește
10. Omul muncitor de pâine nu duce dor.	..... de pâine nu duce dor

Runda #5 Potriviți părțile proverbului

1.Toamna e mireasa belșugului.
2. Toamna se numără bobocii
3. Cine vara muncește, iarna se veselește.
4. Cine se scoală devreme, mai departe ajunge.
5. Munca te ridică, iar lenea te strică
6.Cine muncește și învață, devine om în viață
7. Cine nu lucrează, nu mănâncă
8. Nu lasă lucrul de azi pe mâine
9.Cine nu muncește, trântor se numește
10. Omul muncitor de pâine nu duce dor.

Rezultatele concursului

Etapele	FrunzE Verzi	Dovlecei Dulci
Runda #1 Semnele toamnei		
Runda #2 Coșuleț cu fructe și legume		
Runda #3 Haine de toamnă		
Runda #4 Rebus de toamnă		
Runda #5 Proverbe și zicători		
Runda #6 Rearanjați propoziții		
Runda #7 Cuvântul- lipsă		
Rundă #8 Cvintetul		
Totalurile		

Toamna în Moldova

https://www.youtube.com/watch?v=Df0tkYC19qA

A venit de-acuma toamna in Moldova mea
Cand in vii se coace poama in Moldova mea
Plai natal meleag iubit, la la la la la
Cu verdeata impodobit, la la la la la
Plai natal meleag iubit, la la la la la
Cu verdeata impodobit, la la la la la

Frunzulita de gutui
Toamna ca-n Moldova nu-i
Frunzulita de valcea
Draga mi-i Moldova mea

Roade multe se aduna in Moldova mea
Cand in vii se lasa bruma in Moldova mea
Plai natal meleag iubit, la la la la la
Cu verdeata impodobit, la la la la la
Plai natal meleag iubit, la la la la la
Cu verdeata impodobit, la la la la la

Toamna horele rasuna in Moldova mea
Unde neamuri se aduna in Moldova mea
Plai natal meleag iubit, la la la la la
Cu verdeata impodobit, la la la la la
Plai natal meleag iubit, la la la la la
Cu verdeata impodobit, la la la la la

Frunzulita de gutui
Toamna ca-n Moldova nu-i
Frunzulita de valcea
Draga mi-i Moldova mea

Plai natal meleag iubit, la la la la la
Cu verdeata impodobit, la la la la la
Plai natal meleag iubit, la la la la la
Cu verdeata impodobit, la la la la la

DIVERSITATE ȘI INCLUZIUNE LA CLASĂ – O ȘANSĂ PENTRU FIECARE

ACHIM DOINA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR. 24, BUCUREȘTI

Școala reprezintă mai mult decât un spațiu destinat transmiterii cunoștințelor. Ea este locul în care fiecare copil învață să se descopere, să îi accepte pe ceilalți, să colaboreze și să devină un membru activ al comunității. Într-o clasă, fiecare elev este unic prin personalitate, ritm de învățare, interese, aptitudini, experiență familială și mod de a se raporta la lumea înconjurătoare. Tocmai această diversitate oferă școlii oportunitatea de a construi un mediu educațional bazat pe respect, empatie, echitate și solidaritate.

Diversitatea și incluziunea la clasă reprezintă două principii fundamentale ale educației moderne.

Diversitatea presupune recunoașterea și valorizarea diferențelor dintre elevi, în timp ce **incluziunea** înseamnă crearea condițiilor necesare pentru ca fiecare copil să se simtă acceptat, respectat și implicat în activitățile școlare. Nu este suficient ca toți elevii să se afle în aceeași sală de clasă; este important ca fiecare să aibă posibilitatea reală de a participa, de a progresa și de a-și valorifica potențialul.

În activitatea didactică, cadrul didactic are un rol esențial în transformarea clasei într-un spațiu sigur, în care diferențele nu devin motive de marginalizare, ci resurse pentru învățare. Un elev care înțelege mai repede o cerință, unul care are nevoie de explicații suplimentare, un copil timid sau unul care întâmpină dificultăți de comunicare trebuie să beneficieze de sprijinul adecvat, fără a fi comparat permanent cu ceilalți.

Educația incluzivă presupune adaptarea demersului didactic la nevoile reale ale copiilor. Aceasta se poate realiza prin **diferențierea sarcinilor de lucru, utilizarea materialelor vizuale și concrete, acordarea unui timp suplimentar, încurajarea cooperării și oferirea unui feedback pozitiv.** De exemplu, în cadrul unei lecții de Comunicare în limba română, elevii pot primi sarcini diferite ca nivel de dificultate, dar orientate spre același obiectiv: unii pot alcătui propoziții pe baza imaginilor, alții pot redacta un text scurt, iar elevii care avansează mai repede pot crea un final alternativ pentru poveste. În acest fel, fiecare copil participă la activitate în funcție de posibilitățile sale, fără a fi exclus sau descurajat.

Un element practic important îl constituie **învățarea prin cooperare**. Organizarea elevilor în perechi sau în grupuri eterogene le oferă ocazia de a-și împărtăși ideile, de a-și dezvolta abilitățile sociale și de a înțelege că fiecare contribuție are valoare. De exemplu, într-un proiect intitulat „Clasa noastră, o echipă", fiecare elev poate avea un rol: coordonator, desenator, responsabil cu materialele sau prezentator. Rolurile pot fi schimbate periodic, astfel încât toți copiii să aibă șansa de a experimenta responsabilități diferite și de a-și descoperi punctele forte.

Un alt demers eficient este organizarea activității **„Cercul calităților"**. Elevii sunt așezați în cerc și fiecare copil este invitat să spună un lucru pe care îl apreciază la un coleg. Cadrul didactic poate oferi exemple precum: „Îmi place că mă ajuți când nu înțeleg", „Apreciez că ești atent la ceea ce spun ceilalți" sau „Îmi place că ai idei creative". Activitatea contribuie la dezvoltarea stimei de sine, la consolidarea relațiilor pozitive și la diminuarea comportamentelor de excludere. Pentru a evita situațiile în care unii copii se simt neglijați, învățătorul poate pregăti cartonașe cu numele tuturor elevilor, astfel încât fiecare să primească un mesaj de apreciere.

De asemenea, **regulile clasei construite împreună cu elevii** pot deveni un instrument practic pentru promovarea incluziunii. La începutul anului școlar, copiii pot formula reguli precum: „Îi ascultăm pe ceilalți fără să îi întrerupem", „Nu râdem de greșelile colegilor", „Cerem ajutor atunci când avem nevoie", „Nu excludem pe nimeni din joc" și „Folosim cuvinte care încurajează". Regulile pot fi ilustrate prin desene realizate de elevi și afișate într-un loc vizibil. Aplicarea lor consecventă îi ajută pe copii să înțeleagă că respectul și responsabilitatea sunt valori comune, nu simple cerințe impuse de adult.

În situațiile de conflict, cadrul didactic poate utiliza tehnica **„Stop – Ascultă – Vorbește – Găsește o soluție"**. Atunci când doi elevi se ceartă, aceștia sunt încurajați să se oprească, să explice pe rând ce s-a întâmplat, să asculte perspectiva celuilalt și să identifice împreună o soluție. În locul pedepsirii imediate, accentul se pune pe înțelegerea consecințelor comportamentului și pe repararea relației. De exemplu, dacă un copil refuză să includă un coleg într-un joc, învățătorul poate discuta cu grupul despre felul în care se simte o persoană exclusă și îi poate invita pe elevi să găsească modalități prin care jocul să devină accesibil tuturor.

Incluziunea presupune și atenție față de copiii care provin din medii familiale, culturale sau sociale diferite, precum și față de elevii cu cerințe educaționale speciale. Activitățile tematice, poveștile cu personaje diverse, jocurile de rol și discuțiile despre empatie pot contribui la formarea unei atitudini deschise și tolerante. De exemplu, proiectul **„Lumea prin ochii mei"** îi poate invita

pe elevi să prezinte o tradiție de familie, un hobby, o experiență personală sau un lucru care îi face speciali. Astfel, copiii descoperă atât ceea ce îi diferențiază, cât și valorile care îi apropie.

Un rol deosebit îl are colaborarea dintre școală și familie. Părinții trebuie să fie informați despre demersurile educaționale și încurajați să contribuie la construirea unui climat bazat pe respect și acceptare. Întâlnirile cu părinții, atelierele tematice și activitățile comune pot susține dezvoltarea unor atitudini pozitive față de diversitate. Totodată, colaborarea cu profesorul de sprijin, consilierul școlar și alți specialiști, atunci când situația o impune, permite identificarea celor mai potrivite strategii pentru nevoile fiecărui copil.

Eficiența activităților incluzive poate fi urmărită prin observarea participării elevilor, a relațiilor dintre colegi, a frecvenței conflictelor și a progresului individual. Învățătorul poate utiliza fișe de observație, scurte chestionare adaptate vârstei, conversații individuale și portofolii de activitate. De exemplu, la sfârșitul săptămânii, elevii pot răspunde la trei întrebări simple: „Am ajutat un coleg?”, „M-am simțit ascultat și respectat?” și „Ce pot face săptămâna viitoare pentru ca tuturor să le fie bine în clasă?”. Răspunsurile oferă indicii utile pentru adaptarea activităților și pentru îmbunătățirea climatului educațional.

În concluzie, diversitatea și incluziunea la clasă nu reprezintă doar obiective teoretice, ci direcții concrete ale unei educații de calitate. Prin activități adaptate, cooperare, comunicare empatică, reguli asumate și parteneriat cu familia, cadrul didactic poate transforma clasa într-o comunitate în care fiecare copil contează. A-i trata pe toți elevii cu respect nu înseamnă a le oferi tuturor exact același lucru, ci a le asigura fiecăruia sprijinul de care are nevoie pentru a reuși.

O clasă incluzivă este o clasă în care fiecare copil are locul său, vocea sa și șansa de a reuși. Atunci când elevii învață să accepte diferențele, să ofere sprijin și să se bucure de reușitele celorlalți, școala își îndeplinește una dintre cele mai importante misiuni: aceea de a forma nu doar oameni bine pregătiți, ci și persoane responsabile, empatice și capabile să construiască o societate mai dreaptă.

Ministerul Educației al Republicii Moldova

Direcția Educație Dondușeni

MATINEU

,,TOAMNA CEA BOGATĂ,,

Prof. Tincu Olga

IP Gimnaziul Dușmani

2023

DATA: 27.10.2023

ORA: 10:00

Scopul activităţii:

- Dezvoltarea creativităţii si expresivităţii limbajului oral.
- Stimularea interesului pentru mişcare si a calităţilor intelectuale, de voinţă şi afective, în vederea aplicării deprinderilor însuşite.

Obiective operationale:

Cognitive:

- Să recite expresiv poezii caracteristice anotimpului toamna ;
- Să cînte în colectiv sau în grupuri mici;

Psihomotorice:

- Să moduleze vocea conform limbajului personajelor ;
- Să aplice un limbaj mimico-gestual în cadrul sunetelor;

Socio -afective;

- Să participe activ la disctracie, interacionînd cu ali copii

Metode și procedee: conversaţia, explicaţia, exerciţiul, demonstraţia, jocul.
Forme de organizare: frontal, individual, pe grupe.

Resurse și materiale: decor de toamnă, frunze colorate, boabe de grâu, legume de toamnă, roabă, colac, costume naționale, moară elemente naționale: ștol, prosop, covoraș, ulcior.

Decor: Casa, roabă şi coş cu legume, pat , scaune, masă cu lucrările copiilor.

COPIII INTRĂ ÎN SALĂ DANSÂND DUPĂ MELODIA :TOAMNA-LOLLIPOPS. Toamna :

1.Toamna coace merele
Aureste zarile
Zbuciuma viorile
Si porneste horele, toamna.

2.Toamna coace strugurii
Si aprine ruguri mii
Ne aduna langa foc
Si ne prind intr-un joc, toamna.

Refren:
Frunzulita aurie,
Sa te prind la palarie,
Frunzulita galbioara,
Toamna a venit in tara,
Frunzulita aurie,
Sa te prind la palarie,
Frunzulita galbioara,
Toamna a venit in tara.

Hei, hei, hei, hei, hei.

3.Codrul rade in culori,
Sus pe cer se aduna nori,
Ploile surorile
Ne spala cararile, toamna.

4.Sarbatorile pornesc,
Pe al meu plai moldovenesc,
Cu un cantec cu un joc,
Cu belsug si cu noroc, toamna.

Refren:
Frunzulita aurie,
Sa te prind la palarie,
Frunzulita galbioara,
Toamna a venit in tara,
Frunzulita aurie,
Sa te prind la palarie,
Frunzulita galbioara,
Toamna a venit in tara.

5.Auras de pe gutui,
Ca moldova toamna nu-i,
Auras de pa carare,
Toamna-i ca o sarbatoare,
Adă-ţi traista mai aproape,
Sa o umplem cu de toate,
Mere, pere prune, nuci,
Să ne mai aduci.

Refren:
Frunzulita aurie,
Sa te prind la palarie,
Frunzulita galbioara,
Toamna a venit in tara,
Frunzulita aurie,
Sa te prind la palarie,
Frunzulita galbioara,
Toamna a venit in tara.

Hei, hei, hei, hei, hei.

(se rotesc şi aruncă frunzele puse jos)

Prezentatorul I

Pe un picior de plai,
Pe o gură de rai,
A intrat cu mare dar
Mîndra toamnă-n calendar.

Prezentatorul II

Coloritul frunzelor,
Roadele de pe ogor,
Fructe bune fel de fel
S-au unit în carusel.
Caruselul se-nvîrtește
Și spectacolul pornește!

Prezentatorul I
De la mic pînă la mare

Bun sosit la sărbătoare!
Dar,vă pun și-o întrebare:
Ce culoare toamna are?

Copiii: galbenă,ruginie, portocalie.

Educatoarea:

Da întradevăr toamna are o mulţime de culori : verde, arămie, ruginie şi ne este dragă la toţi. Haideţi să ne bucurăm şi să o poftim la sărbătoare.

Copii: Toamnă, tomniţă!"

Intră toamna, merge prin sală şi o admiră copii.

Toamna:
Zboara frunzele în vînt,
Ce frumos cad la pamaînt!
Eu sînt Toamna şi-am sosit,
Mic şi mare-i mulţumit.
Hai cu toţ să ne-adunăm,
Să cîntăm, dansăm, pictăm.
Vremea trece cu folos,
Chiar de-i timp urît, ploios.

Prezentatorul II

La noi, în Moldova, toamnele sunt întotdeauna nespus de frumoase.

Prezentatorul I

Ele vin să ne umple pămîntul și casele cu bogății fără seaman.

1.
-Țara mea e strugure de poamă
Măr de aur , spic de grâu
Țara mea e chip de mamă
Cer de pace azuriu

2.
Din bătrâni se știe
Că acest popor
Știe să muncească

Pe câmp și ogor
Știe prețul pâinii
Gustul ei amar

Pe fonul muzicii lui Constantin Moscovici ,,Pan Flute –classics,, un copil intră cu un prosop și colac.

3.
Omul lasă-n câmp o boabă
Ploaia o stropește-n grabă
Brazda și omătul gros
Îi țin boabei cald și dos
Soarele mi-l aurește
Și morarul meșter mare
Face făină la moară.

Sceneta ”PLĂCINȚELE CU MĂRAR”

Autor
Intr-o zi de toamnă
A ajuns Păcală la moară

Păcală
– Hei, morar, noapte e şi frig afară,
lasă-mă să intru-n moară!

Autor
Cum era morarul bun,
nu avea să-l lase-n drum:

Morarul
– Da, e frig şi noapte-afară,
intră, omule, în moară!

Morărița
– Plăcinţele cu mărar …

Păcală
-Mulţumesc dragă morăriță

Autor
După ce s-a săturat,
Păcală s-a culcat,
dar… nu apucă s-adoarmă,
auzi afară larmă.

Tîndală
Hei morar!!
Noaptea e şi frig afară,
lasă-mă să intru-n moară!

Morarul
– Da, e frig şi noapte-afară,
intră, omule, în moară!

Morărița
– Plăcinţele cu mărar …

Tândală
– Mie să nu-mi cerni făină!
Frige-mi iute o găină,
iar eu … am să dorm un pic,
c-aşa face un voinic!

Autor
Când s-a dat mai lângă pat,
Păcală s-a sculat
s-a făcut atunci Tândală
subţirel, cum e ţânţarul.

Păcală
-Mai Tândală, ia să-ţi frig o găinuşă,
să nu poţi ieşi pe uşă!
Dăi, morare, dinapoi
Trei fierbinţi şi două moi!

Autor
Şi morarul cu lopata
poc şi poc! mai să-l dea gata.
A strigat bietul Tândală

Tândală
– Iartă-mă, bade morar,
mie-mi place şi mărarul…

Autor
Dar i-a zis atunci morarul:

Morarul
– Măi Tândală, ieşi afară,
n-ai ce căuta în moară,
nu-s plăcinte cu mărar
pentru cine e tâlhar!

Cîntecul ***Toamna in Moldova: (Lala Kids)***

A venit de-acuma toamna in Moldova mea
Cand în vii se coace poama in Moldova mea
Plai natal meleag iubit, la la la la la
Cu verdeata împodobit, la la la la la
Plai natal meleag iubit, la la la la la
Cu verdeata împodobit, la la la la la

Frunzulita de gutui
Toamna ca-n Moldova nu-i
Frunzuliță de valcea
Draga mi-i Moldova mea

Roade multe se aduna in Moldova mea
Cand in vii se lasa bruma in Moldova mea
Plai natal meleag iubit, la la la la la
Cu verdeata impodobit, la la la la la
Plai natal meleag iubit, la la la la la
Cu verdeata impodobit, la la la la la

Toamna horele rasuna in Moldova mea
Unde neamuri se aduna in Moldova mea
Plai natal meleag iubit, la la la la la
Cu verdeata împodobit, la la la la la
Plai natal meleag iubit, la la la la la
Cu verdeata împodobit, la la la la la

Frunzulita de gutui
Toamna ca-n Moldova nu-i

Frunzulita de vîlcea
Draga mi-i Moldova mea

Plai natal meleag iubit, la la la la la
Cu verdeata împodobit, la la la la la
Plai natal meleag iubit, la la la la la
Cu verdeata împodobit, la la la la la

1. Ieri vedeam pe luncă flori,,
Mândri fluturi zburători
Și vedeam zburând albine
Era și cald și era bine
Ieri era frumos pe-afară
C-antr-o caldă zi de vară
Azi e toamnă pe pământ
Vreme-i rea și bate vânt-

2. Toamna ce-a bogată
A sosit în zori
Și-a chemat la lucru
Harnici muncitori.
A pictat grădina
Și livada toată
Și-și deschide acuma
Poarta fermecată.

3. Din pomul verde și frumos
Ma-i cade-o frunză, încă una
Și se așternă covor pufos
Așa e toamna întodeauna!
Pe drum, pe case și pe flori
Frumoase brume își pun cununa
Se ascunde soarele în nori
Așa e toamna întodeauna!

Ploița:
Cît de bine-i, dragi copii,
C-am dat ploaia prin cîmpii,
Prin livezi cu fructe mari
Și prin vii la gospodari.
Însă n-am muncit așa
Eu de una singurea

Ghiciți cine m-a ajutat
S-aduc rodul cel bogat?

Copiii: Soarele!

Soarele:
Salut, prieteni!
Scald cu raze aurii
Vii, livezi, multe cîmpii
Fructele le îndulcesc,
Strugurii înveselesc.
Iar acum, surpriză mare!
La această sărbătoare

Dansul,, Ploița(Mădălina Scurtu)

A venit acum şi toamna,
S-au copt strugurii în vii,
Carele sunt mari şi pline.
Urcă spre gospodării.

Sceneta **„LEGUMELE”**

1. Gospodina de dimineață
S-a pornit să facă piață
Să cumpere vitamine
Pentru mine, pentru tine
Și s-antors cu un coș frumos
De legume și verdeață-

2. Cozi de ceapă și usturoi
Varză albișoară-n foi
Leuștean și cartofi noi
Pătrunjel și frunzișoară
Roșii coapte și mărar
Toate rupte acuma par

Verzi și proaspete, curate
Ca din carte! –

Cantec: Cade frunza -Licuricii

1.Cade frunza de salcâm
Îmbrăcând cărările,
Berzele-au plecat de-acum
Cenușii sunt zările!
Cenușii sunt zările!

Refren:
Pic cu pic pe geamul lin
Ploaia se prelinge,
Nu-i nici soare nici senin
Cerul parcă plănge.
Pic cu pic pe geamul lin
Ploaia se prelinge,
Nu-i nici soare nici senin
Cerul parcă plânge,

2. În crâng fluturi nu mai sunt,
Păsări nu mai cântă,
Plutesc neguri pe pământ,
Vântul tot frământă.
Vântul tot frământă.

Refren:
Pic cu pic pe geamul lin
Ploaia se prelinge,
Nu-i nici soare nici senin
Cerul parcă plănge.
Pic cu pic pe geamul lin
Ploaia se prelinge
Nu-i nici soare nici senin
Cerul parcă plânge,

Refren: 2ori

Prezentatorul I
La a noastră sărbătoare
Au sosit și vulpișoare,
aricei, iepurași și șoricei

Prezentatorul II
Să ne spună singurei:
Ce e toamna pentru ei?
Să-l întrebăm mai întîi pe Aricică.

Aricică: Pentru mine scumpa toamnă,
Pot să spun că-mi este mamă,
Iar hambarele-ncărcate,
Doldora-s de mere coapte.
Toată iarna voi mînca,
Tomniţă, din roada ta.

Prezentatorul I
Dar ție, Șoricele, îți place Toamna?

Șoricelul: Mie-mi place toamna rece,
Cînd frunza se îngălbeneşte,
Acoperă tot pămîntul
Şi nu mă vede pisicul.

Prezentatorul II
Vulpișoară-roșcovană
Ce poți spune despre Toamnă?

Vulpișoara:
Toamna-mi place că-i frumoasă
Să ne fie sănătoasă
Și la anul care vine
Să ne întîlnim cu bine.

Prezentatorul I
Iepuraş cu coada scurtă,
Ţie-ţi place Toamna-n luncă ?

Iepurașul: Da, Tomniţă, zău, îmi place,
Nu-mi rod dinţii de copaci ...
Am şi morcovi dulcişori,
Şi varză la puişori.

Toamna: Cînd eşti printre nemurele,
Uiţi de zilele mai grele
Şi nici nu observi cum timpul
Trece parcă-l mînă vîntul.
Haide, veniţi lîngă mine
Să vă dau nişte ciorchine,
Mere, pere și gutuie
Și-o trăistuță cu alune.
Că degrabă plec departe
Şi vă las cu sănătate
Mulţumesc pentru onoare
Şi vă sărut la plecare.

Educatoarea: Dragă toamnă, îţi mulţumim pentru roadele îmbelşugate, pentru florile frumoase, pentru zilele însorite, pentru pădurile aurite...

Şi te aşteptăm la anul !

Dar înainte de plecare te poftim la hora mare.

Dans: FETNO DANCE - Etno Republic

DIVERSITATE ȘI INCLUZIUNE LA CLASĂ – O ȘANSĂ PENTRU FIECARE

CRĂCIUN ELENA DANIELA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ LUNCA PRIPORULUI
NEHOIU, JUDEȚUL BUZĂU

ÎNVĂȚAREA INDIVIDUALIZATĂ ȘI TEHNOLOGIA – INSTRUMENTE PENTRU O EDUCAȚIE ACCESIBILĂ TUTUROR

Educația incluzivă urmărește asigurarea accesului la învățare și participarea activă a fiecărui elev, indiferent de particularitățile, ritmul de dezvoltare sau dificultățile întâmpinate. Într-o clasă caracterizată prin diversitate, profesorul are responsabilitatea de a identifica nevoile individuale și de a adapta strategiile didactice astfel încât fiecare copil să aibă posibilitatea de a progresa. Lucrarea evidențiază importanța învățării individualizate și a utilizării tehnologiei în activitățile de matematică și informatică și TIC. Sunt prezentate exemple de adaptare a sarcinilor pentru elevi cu cerințe educaționale speciale (CES), beneficiari ai certificatelor de orientare școlară și profesională, precum și un exemplu de utilizare a aplicației GeoGebra în predarea geometriei. Ideea centrală este că incluziunea presupune oferirea unor oportunități reale de participare și progres fiecărui elev.

Cuvinte-cheie: educație incluzivă, diversitate, CES, învățare individualizată, adaptare, tehnologie educațională, participare, progres școlar.

1. INTRODUCERE – O CLASĂ, MAI MULTE RITMURI DE ÎNVĂȚARE

Fiecare clasă este un spațiu al diversității. Elevii au interese diferite, niveluri diferite de pregătire, ritmuri proprii de învățare și modalități distincte de înțelegere și exprimare. Unii învață mai ușor prin explicații și exemple, alții au nevoie de reprezentări vizuale, activități practice, exercițiu repetat sau sprijin individual.

Această diversitate este prezentă în orice colectiv și devine cu atât mai importantă atunci când în clasă se află copii cu cerințe educaționale speciale. Profesorul trebuie să organizeze activitatea astfel încât fiecare elev să se simtă acceptat, valorizat și încurajat să participe. Nu este suficient ca elevul să fie prezent fizic în sala de clasă; el trebuie să aibă posibilitatea de a înțelege sarcinile, de a lucra în funcție de propriile capacități și de a experimenta reușita.

În activitatea didactică desfășurată într-o școală din mediul rural, diversitatea nivelurilor de pregătire și a nevoilor educaționale este o realitate cotidiană. Profesorul caută soluții practice, adaptate resurselor disponibile și particularităților fiecărui copil. Valoarea unei lecții nu se măsoară numai prin cantitatea de informații transmisă, ci și prin numărul elevilor care au reușit să participe, să înțeleagă și să facă un pas înainte în propria învățare.

2. EDUCAȚIA INCLUZIVĂ – DREPTUL FIECĂRUI ELEV LA PARTICIPARE ȘI PROGRES

Educația incluzivă are la bază respectarea diversității și recunoașterea dreptului fiecărui copil la educație. Aceasta presupune construirea unui mediu școlar în care diferențele individuale nu reprezintă motive de excludere, ci aspecte care trebuie înțelese și valorificate. Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023 include echitatea și incluziunea între valorile sistemului de învățământ și susține adaptarea intervenției educaționale la nevoile elevilor.

În activitatea de la clasă, aceste principii se concretizează prin identificarea particularităților și a nevoilor de învățare, adaptarea sarcinilor, utilizarea unor metode și mijloace didactice variate, acordarea unui timp adecvat, încurajarea participării și evaluarea progresului individual.

Pentru unii elevi, progresul poate însemna rezolvarea independentă a unui exercițiu complex. Pentru alții, poate însemna identificarea corectă a unei informații, urmarea unei instrucțiuni, completarea unei sarcini simple sau participarea la o activitate de grup. Toate aceste reușite merită observate și încurajate. Incluziunea nu presupune diminuarea importanței învățării, ci identificarea unor căi accesibile prin care fiecare elev să poată progresa.

3. ÎNVĂȚAREA INDIVIDUALIZATĂ – ADAPTAREA DEMERSULUI DIDACTIC

Învățarea individualizată reprezintă una dintre modalitățile prin care principiile educației incluzive pot fi aplicate în activitatea curentă. Într-o clasă eterogenă, aceeași metodă, același ritm și aceleași cerințe nu conduc întotdeauna la rezultate eficiente. Profesorul trebuie să ia în considerare nivelul de pregătire, ritmul de lucru, gradul de autonomie și modalitățile prin care fiecare copil înțelege mai ușor informațiile.

Individualizarea poate presupune formularea unor cerințe diferențiate, împărțirea unei sarcini complexe în etape mai mici, utilizarea exemplelor rezolvate, oferirea unor explicații suplimentare, folosirea materialelor intuitive și a suporturilor vizuale, repetarea instrucțiunilor și acordarea unui timp suplimentar.

În cazul elevilor cu CES, măsurile trebuie corelate cu documentele de orientare și sprijin educațional, cu recomandările specialiștilor și cu nevoile observate în activitatea școlară. Planurile de intervenție personalizată și colaborarea dintre profesorii clasei, profesorul itinerant și de sprijin, consilierul școlar, familie și ceilalți specialiști pot contribui la continuitatea intervenției. Individualizarea nu înseamnă izolarea elevului de colectiv, ci identificarea modalităților prin care acesta să participe la activitățile clasei, beneficiind de sprijinul necesar.

4. INCLUZIUNEA ELEVILOR CU CES ÎN ACTIVITĂȚILE DE MATEMATICĂ ȘI TIC

Elevii cu CES pot avea nevoi foarte diferite. De aceea, nu există o singură metodă eficientă pentru toți. În activitatea desfășurată la matematică și la informatică și TIC, adaptarea sarcinilor presupune identificarea competențelor care pot fi dezvoltate prin activități accesibile, concrete și gradate. Exemplele următoare sunt prezentate anonim, cu respectarea confidențialității elevilor.

4.1. Adaptarea activităților la disciplina TIC – clasa a VI-a

În cazul unui elev care întâmpină dificultăți în respectarea regulilor de lucru, în așteptarea rândului și în finalizarea sarcinilor, activitățile pot fi organizate într-o manieră clară și predictibilă. La temele referitoare la editarea textelor, aplicațiile audio-video și programare, sarcinile pot fi împărțite în secvențe scurte, fiecare având un obiectiv ușor de înțeles.

De exemplu, în cadrul unei activități de utilizare a unui editor de texte, elevul poate primi următoarele cerințe, prezentate succesiv: deschide aplicația indicată; scrie un titlu; selectează titlul; modifică dimensiunea caracterelor; inserează o imagine; salvează documentul. Instrucțiunile pot fi însoțite de demonstrații practice, iar profesorul poate verifica fiecare etapă înainte de trecerea la următoarea.

Pentru dezvoltarea comportamentelor necesare participării la lecție pot fi utilizate reguli simple, formulate pozitiv: ascultăm instrucțiunea până la capăt; ridicăm mâna pentru a interveni; așteptăm rândul; finalizăm sarcina primită. Sarcinile scurte, feedbackul imediat și aprecierea

efortului pot susține implicarea elevului. Reușita se raportează atât la produsul digital, cât și la capacitatea de a urma instrucțiunile și de a duce la bun sfârșit o activitate.

4.2. Adaptarea activităților pentru o elevă cu dificultăți de citire și scriere – clasa a VII-a

Un alt exemplu îl reprezintă activitatea desfășurată cu o elevă care nu deține încă deprinderi funcționale de citire și scriere. În această situație, utilizarea exclusivă a instrucțiunilor scrise ar constitui o barieră în calea participării. De aceea, este necesară valorificarea canalelor vizuale și auditive, precum și a demonstrației practice.

La disciplina TIC, temele referitoare la editorul de texte și aplicațiile audio-video pot fi abordate prin activități simple, cu suport vizual și instrucțiuni orale. Exemple de activități adaptate sunt recunoașterea pictogramelor unor aplicații, deschiderea unei aplicații prin selectarea simbolului corespunzător, identificarea unor imagini, selectarea și inserarea unei imagini într-un document după model, vizualizarea unor materiale video educaționale și ascultarea unor înregistrări audio.

În locul solicitării unor texte ample, eleva poate primi sarcini bazate pe alegere, asociere, recunoaștere și manipularea elementelor vizuale. Profesorul poate demonstra modul de inserare a unei imagini într-un document Word, iar eleva poate reproduce acțiunea, urmând pașii indicați oral. Instrucțiunile trebuie să fie scurte, clare și repetate ori de câte ori este necesar. Evaluarea urmărește participarea, recunoașterea elementelor, realizarea acțiunilor solicitate și nivelul de autonomie, fără a transforma citirea și scrierea în condiții obligatorii pentru orice sarcină digitală.

4.3. Activități de utilizare a aplicației Excel – clasa a VIII-a

Pentru un elev care lucrează la dezvoltarea competențelor digitale prin utilizarea aplicației Excel, activitățile pot fi organizate gradual, pornind de la operații simple și ajungând la sarcini aplicative. Un exemplu este realizarea unui tabel cu date despre obiecte, produse sau activități familiare elevului.

Sarcinile pot urmări identificarea rândurilor și coloanelor, recunoașterea celulelor, introducerea și modificarea unor date, selectarea unui interval de celule, formatarea unui tabel, utilizarea unor formule simple și salvarea documentului. Pentru familiarizarea cu formulele, elevul poate utiliza un tabel cu trei produse și prețurile acestora. Cu ajutorul unui model oferit de profesor, poate calcula suma valorilor folosind formula SUM. În funcție de nivelul de pregătire, pot fi utilizate și formule precum MIN, MAX sau MEDIE.

Pentru facilitarea înțelegerii, profesorul poate oferi un tabel parțial completat, indicații vizuale, formule-model, exerciții cu un număr redus de date și sarcini prezentate pe rând. Activitățile sunt adaptate astfel încât elevul să poată lucra într-un ritm propriu și să dobândească treptat autonomie în utilizarea aplicației.

5. TEHNOLOGIA – UN SPRIJIN PENTRU ACCESIBILIZAREA ÎNVĂȚĂRII

Utilizarea tehnologiei în educație poate contribui la diminuarea unor bariere de învățare, oferind modalități variate de prezentare a informațiilor și de realizare a sarcinilor. Aplicațiile digitale permit combinarea textului cu imaginea, sunetul, animația și interactivitatea. Astfel, elevii pot explora conținuturile în moduri diferite, în funcție de nevoile și particularitățile lor.

În activitatea didactică pot fi utilizate tabla interactivă, aplicațiile educaționale, prezentările multimedia, materialele audio-video, exercițiile interactive și aplicațiile pentru reprezentări grafice și geometrice. Tehnologia nu trebuie privită ca un scop în sine și nici ca un

substitut al profesorului. Valoarea ei depinde de modul în care este integrată în proiectarea și desfășurarea lecției.

Pentru elevii cu CES, resursele digitale pot permite repetarea informației, observarea unor demonstrații vizuale, exersarea în ritm propriu, reducerea dependenței de instrucțiunile scrise și utilizarea unor modalități alternative de răspuns. Profesorul selectează aplicațiile în funcție de obiectivele lecției și de competențele urmărite.

6. STUDIU DE CAZ DIDACTIC – EXPLORAREA GEOMETRIEI CU AJUTORUL APLICAȚIEI GEOGEBRA

Un exemplu de valorificare a tehnologiei în procesul de predare-învățare este utilizarea aplicației GeoGebra în cadrul lecțiilor de geometrie. Reprezentările geometrice au un rol important în formarea gândirii logice și a capacității de a identifica relații între elementele unei figuri. Uneori, înțelegerea unei proprietăți este dificilă atunci când elevul are la dispoziție doar o explicație verbală sau o reprezentare statică.

Aplicația GeoGebra permite construirea unor figuri geometrice dinamice, evidențierea relațiilor dintre elemente și observarea proprietăților acestora. În cadrul unei activități dedicate patrulaterelor inscriptibile, aplicația GeoGebra a fost utilizată pe tabla interactivă, elevii având posibilitatea să urmărească reprezentarea geometrică și să participe la analiza acesteia.

O sarcină de lucru poate fi formulată astfel: Se consideră patrulaterul inscriptibil ABCD, în care măsura unghiului BCD este de 110°. Să se determine măsura unghiului BAC. Elevii sunt îndrumați să identifice relația dintre unghiurile opuse ale patrulaterului inscriptibil, care sunt suplementare.

$m(\sphericalangle BAC) + m(\sphericalangle BCD) = 180°$; $m(\sphericalangle BAC) + 110° = 180°$; $m(\sphericalangle BAC) = 180° - 110° = 70°$.

Activitatea permite corelarea reprezentării vizuale cu raționamentul matematic și aplicarea unei proprietăți geometrice. Utilizarea tablei interactive și a aplicației GeoGebra contribuie la crearea unui context de învățare atractiv, în care elevii pot urmări construcția și pot analiza elementele figurii. Într-o abordare incluzivă, asemenea reprezentări pot fi utilizate și ca suport pentru elevii care au nevoie de explicații suplimentare, de exemple concrete sau de mai mult timp pentru înțelegerea relațiilor matematice.

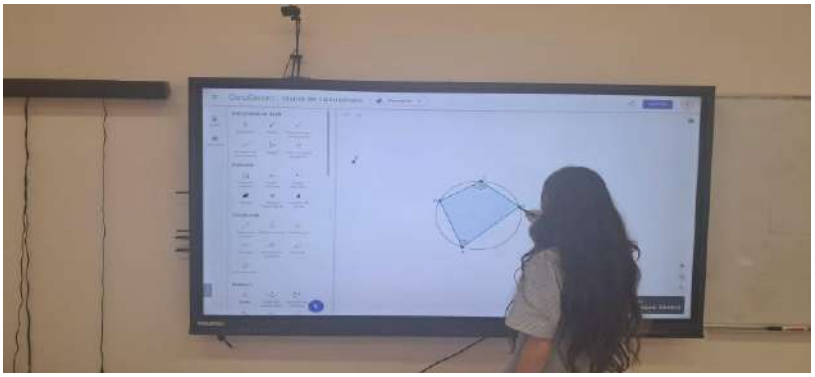

Figura 1. Explorarea proprietăților patrulaterului inscriptibil cu ajutorul aplicației GeoGebra și al tablei interactive.

7. EVALUAREA INDIVIDUALIZATĂ – APRECIEREA PROGRESULUI

Evaluarea reprezintă o componentă esențială a procesului educațional incluziv. Într-o clasă eterogenă, aceasta trebuie să ofere informații despre nivelul de dezvoltare a competențelor și despre progresul realizat de fiecare elev. Pentru elevii cu CES, evaluarea trebuie corelată cu obiectivele stabilite și cu adaptările realizate în activitatea didactică.

Printre modalitățile de evaluare care pot fi utilizate se numără observarea sistematică, verificarea realizării sarcinilor practice, fișele de lucru adaptate, exercițiile cu suport vizual, răspunsurile orale, demonstrațiile practice, aprecierea gradului de autonomie și analiza produselor realizate de elev.

În cazul unui elev care utilizează aplicația Excel, evaluarea poate urmări identificarea unei celule, introducerea datelor, aplicarea unei formule după model sau salvarea documentului. Pentru un elev care lucrează cu aplicații audio-video, pot fi urmărite recunoașterea pictogramelor, selectarea unei aplicații și realizarea unor acțiuni simple. Pentru un elev care întâmpină dificultăți în respectarea etapelor de lucru, poate fi observată capacitatea de a urma instrucțiuni scurte și de a finaliza o sarcină.

Feedbackul trebuie să fie clar, constructiv și orientat spre progres. Evaluarea individualizată nu înseamnă renunțarea la obiective educaționale, ci alegerea unor modalități adecvate de a observa și valorifica achizițiile fiecărui copil.

8. ROLUL PROFESORULUI ÎN CONSTRUIREA UNUI CLIMAT INCLUZIV

Profesorul are un rol esențial în construirea unui mediu educațional în care fiecare elev să se simtă acceptat și valorizat. Dincolo de metodele și instrumentele didactice utilizate, atitudinea cadrului didactic influențează modul în care elevii se raportează la învățare și la colegii lor.

Un climat incluziv presupune respectarea diferențelor individuale, evitarea comparațiilor care pot descuraja, încurajarea cooperării, oferirea unor oportunități de participare pentru toți elevii, valorizarea efortului și a reușitelor și prevenirea marginalizării. Activitățile în perechi sau în grupuri mici pot contribui la dezvoltarea spiritului de cooperare și la formarea unor relații pozitive.

Educația incluzivă presupune și colaborare. Comunicarea cu familia și cu specialiștii implicați în sprijinirea elevilor cu CES este necesară pentru stabilirea unor obiective realiste și pentru asigurarea continuității intervenției. Incluziunea nu este responsabilitatea unui singur profesor, ci un demers comun al comunității școlare.

9. CONCLUZII – FIECARE ELEV MERITĂ O ȘANSĂ REALĂ

Diversitatea este o caracteristică firească a oricărei clase, iar educația incluzivă reprezintă un răspuns necesar la nevoile diferite ale elevilor. Experiența didactică evidențiază faptul că adaptarea sarcinilor, utilizarea metodelor variate și integrarea tehnologiei pot contribui la crearea unor oportunități reale de învățare.

În activitățile de matematică și TIC, profesorul poate utiliza reprezentări vizuale, exerciții gradate, aplicații digitale și sarcini practice pentru a facilita înțelegerea și participarea elevilor. În

cazul copiilor cu CES, este esențial ca activitatea să pornească de la particularitățile individuale, de la competențele deja dobândite și de la obiectivele care pot fi atinse prin sprijin adecvat.

Un elev nu trebuie definit prin dificultățile pe care le întâmpină, ci privit prin prisma potențialului său de dezvoltare. Uneori, progresul se observă în rezolvarea unui exercițiu, alteori în realizarea unei acțiuni simple, în respectarea unei instrucțiuni sau în curajul de a participa la activitate.

Educația incluzivă nu înseamnă să oferim tuturor același lucru, ci să oferim fiecăruia ceea ce are nevoie pentru a putea progresa. O școală devine cu adevărat incluzivă atunci când niciun elev nu este lăsat în urmă, când fiecare reușită este observată și când fiecărui copil i se oferă posibilitatea de a-și valorifica propriile capacități.

Pentru că fiecare elev contează, fiecare progres are valoare și fiecare copil merită o șansă.

BIBLIOGRAFIE

1. Gherguț, A. (2016). *Educația incluzivă și pedagogia diversității*. Iași: Editura Polirom.
2. Gherguț, A., Frumos, L. (2019). *Educația incluzivă. Ghid metodologic*. Iași: Editura Polirom.
3. România (2023). *Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023*, cu modificările și completările ulterioare.
4. Nasen, UNICEF România (2024). *Set de instrumente pentru educația incluzivă, dedicat profesorilor din România*. UNICEF România.
5. UNESCO (2017). *A Guide for Ensuring Inclusion and Equity in Education*. Paris: UNESCO.
6. CAST (2024). *Universal Design for Learning Guidelines, Version 3.0*.
7. GeoGebra. *GeoGebra – Aplicații și resurse pentru predarea și învățarea matematicii*. GeoGebra

FIȘĂ DESCRIPTIVĂ A RESURSEI EDUCAȚIONALE DESCHISE PROPUSE

STANCIU MARIANA-ELENA
GRĂDINIȚA NR. 233 BUCUREȘTI

DATE GENERALE	
Titlul RED	Povestea frunzelor de toamnă
Autorul RED	Stanciu Mariana-Elena Grădinița nr. 233 București
Disciplina	Educație timpurie – Cunoașterea mediului, Activitate matematică, Educarea limbajului, Educație fizică
Domeniul tematic curricular	Domeniul Științe – Cunoașterea mediului și Activitate matematică
Interval vârstă elevi	Grupa Mică
Formatul în care a fost elaborat RED	Canva https://canva.link/f5u0lelk5k8sjg6
Durata RED	10 minute
DATE SPECIFICE	
Aliniere la obiectivele lecției	-Captarea interesului copiilor față de poveste; -Recunoașterea și denumirea culorilor frunzelor de toamnă; -Dezvoltarea exprimării orale și a memoriei vizuale; -Verificarea cunoștințelor acumulate într-un mod ludic și interactiv; -Exersarea noțiunii de număr.
Competența specifică vizată	Identificarea și reproducerea caracteristicilor anotimpului toamna; Dezvoltarea vocabularului matematic specific;
Scurtă descriere a resursei educaționale deschise propuse (10-15 rânduri) *- Scopul urmărit de resursă;* *- Rezultate așteptate ale utilizării resursei;* *- 1-2 concepte cheie pentru resursa*	Resursa „Povestea frunzelor de toamnă”, realizată pe platforma Canva este un parcurs interactiv care integrează elemente vizuale și exerciții practice. Activitatea debutează cu imaginea unui copac cu frunze de toamnă de diferite culori. Pentru captarea atenției și introducerea temei preșcolarii urmează să afle că frunzele din copac au nume și sunt prietene. Se continuă cu o discuție despre personajele colorate pe care le pot atinge respectând indicațiile educatoarei. Când răspunsul este corect pe ecran apare un mesaj de felicitare pentru copii. Astfel preșcolarii învață care sunt culorile specifice toamnei. Apoi apare un alt personaj, vântul care le cere copiilor să își miște mâinile spre stânga și spre dreapta și să scoată sunete specifice. După acest moment de mișcare, preșcolarii vor fi întrebați ce se întâmplă cu frunzele când bate vântul (cad/ se scutură din copac) și vor trebui să numere câte frunze își iau zborul după ce a bătut vântul.

propusă; *- Alte note distinctive ale resursei (dacă este cazul).*	După acest joc de numărat urmează un joc de găsire a frunzelor după culoare și fixarea denumirii lor. Apoi un joc mai complex în care vor număra câte frunze sunt de fiecare culoare. După acest joc urmează un exercițiu de mișcare: dansul frunzelor, în care preșcolarii imită mișcarea de cădere a frunzelor din copac. Se poartă o discuție despre locul unde ajung frunzele după ce se desprind din copac și ce pot forma împreună. Biletul de ieșire este realizarea unei lucrări reprezentând un copac cu frunze de toamnă, în mod interactiv pe tabla inteligentă. **Scopul:** Dezvoltarea curiozității pentru povești, încurajarea descoperirilor din natură, însușirea noțiunilor despre numere, fixarea cunoștințelor utilizând abordări interdisciplinare. Rezultate așteptate: • Preșcolarii vor identifica corect personajele din poveste; • Preșcolarii vor enumera și identifica corect culorile frunzelor de toamnă • Vor număra corect frunzele din poveste; • Vor participa activ la jocuri și mișcare; • Vor realiza lucrarea reprezentând copacul cu frunze de toamnă folosind tabla interactivă. Concepte cheie: poveste, frunze de toamnă, personaje, culori, numere, jocuri, mișcare, ascultare – redare, fixare – evaluare. Note distinctive: resursă educațională digitală, interactivă, atractivă pentru copii
Valoarea învățată	Spirit de observație și cooperare în activități interactive, bucuria de a învăța prin joacă împreună.
Elemente agregate (linkuri la resurse utilizate: imagini, audio/video, aplicații)	https://canva.link/f5u0lelk5k8sjg6
ALTE ASPECTE UTILE	
Recomandări referitoare la: ⇒ *organizare clasă;* ⇒ *adecvarea limbajului și a conținutului*	Organizare clasă: preșcolarii stau în semicerc pentru activitățile de vizionare și participă la activitățile interactive individual sau în perechi. Adecvarea limbajului și conținutului: se folosesc propoziții simple, cuvinte uzuale și imagini sugestive, adaptate nivelului de înțelegere al copiilor.

științific nevoilor ⇒ *organizare grupe de lucru, etc.*	
METODE DE EVALUARE	Chestionar Observare directă a implicării preșcolarilor Feed-back oral la finalul activității: ce ai învățat din această poveste?
Alte note distinctive ale resursei	Ușor de accesat de pe tabletă sau calculator Ideală pentru învățarea asistată de tehnologie Stimulează toate tipurile de inteligență: vizuală, auditivă, kinestezică
Utilizarea resursei în raport cu nevoi specifice de învățare	Poate fi adaptată pentru copiii cu CES prin elemente interactive și imagini simple, cu repetiții și sprijin verbal.
Posibilitatea de valorificare a resursei la alte discipline	Educație muzicală: captarea atenției pentru predarea cântecului ”Bate vântul, frunzele”; Educație pentru societate: convorbire despre frumusețea prieteniei; Activități practice: colaj despre copacul în anotimpul toamna.
Apartenența la un set de materiale ce vizează o temă mai largă	Proiect tematic „Bogăția Toamnei”
BIBLIOGRAFIE	Curriculum pentru educație timpurie 2019 – MEN www.canva.com

CĂMARA TOAMNEI – DE LA GRĂDINĂ LA BORCAN

Prof. înv. primar STAMATE AURORA-MARIA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ „RADU ȘI SEVERA NOVIAN”
COMUNA ADUNAȚI, JUDEȚUL PRAHOVA

Activitatea „Cămara toamnei – de la grădină la borcan” a adus în sala de clasă bogăția unui anotimp și bucuria de a lucra împreună. Elevii clasei a III-a au devenit mici gospodari, descoperind, prin experiență directă, drumul legumelor din grădină până în borcanele pregătite pentru cămară. A fost o întâlnire între curiozitatea copiilor și o îndeletnicire familiară, transformată într-o ocazie de învățare.

Am urmărit dezvoltarea îndemânării și a autonomiei în realizarea unor sarcini practice, cunoașterea legumelor de toamnă și înțelegerea rolului ingredientelor folosite la pregătirea murăturilor. Un loc important l-au avut cooperarea, răbdarea și respectul față de munca fiecăruia. Activitatea a oferit și prilejul de a încuraja grija pentru alimente, folosirea atentă a materialelor și respectarea regulilor de igienă în timpul lucrului.

Mesele de lucru, pregătite cu legume, borcane și ustensile, au stârnit interesul elevilor. Castraveții, morcovii, ardeii și conopida au adus culoare atelierului și au făcut concretă discuția despre bogățiile toamnei. Copiii au descoperit că fiecare legumă are locul ei în această pregătire, iar ingredientele care dau savoare trebuie folosite cu grijă. Astfel, povestea borcanului cu bunătăți a căpătat sens prin ceea ce au putut observa și realiza.

Lucrul pe echipe a constituit partea centrală a activității. Elevii s-au implicat în pregătirea și așezarea legumelor în borcane, ajutându-se și împărțind materialele. În rolul de coordonator, am îndrumat etapele de lucru, am oferit sprijin acolo unde a fost necesar și am încurajat participarea fiecărui copil. Am acordat atenție atât realizării sarcinilor, cât și felului în care elevii comunicau și colaborau, pentru ca fiecare contribuție să fie apreciată.

Pe parcurs, hărnicia s-a împletit cu voia bună. Copiii au muncit cu entuziasm, au râs și s-au sprijinit reciproc, exersând răbdarea și atenția la detalii. Așezarea legumelor a devenit și un exercițiu de creativitate: culorile și formele s-au întâlnit în combinații diferite, iar fiecare borcan a reflectat grija celor care l-au pregătit.

La final, borcanele cu legume au făcut vizibil rezultatul efortului comun. Activitatea le-a oferit elevilor ocazia să exerseze deprinderi practice și să descopere, într-o situație concretă, valoarea cooperării. Îndemânarea, iscusința și răbdarea de care au dat dovadă au însoțit bucuria reușitei. Pentru mine, această experiență a evidențiat valoarea învățării prin participare directă, în situații apropiate de viața cotidiană.

„Cămara toamnei” ne-a lăsat bunătăți pregătite cu grijă și amintirea unei zile petrecute cu folos. În fiecare borcan se regăsesc bogăția grădinii și o parte din efortul copiilor. Cea mai frumoasă mărturie a activității rămâne bucuria lor de a spune: „Am făcut împreună!”

Bucuria lucrului împreună, la finalul activității „Cămara toamnei – de la grădină la borcan”.

ABORDAREA INTEGRATĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ
- articol de specialitate -

Prof. înv. primar ALBULESCU CORNELIA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR. 24 TIMIȘOARA

Școala trebuie să se adapteze și să ofere un mediu de învățare incluziv în care toți copiii să aibă posibilitatea să se dezvolte, să creeze parteneriate educaționale cu personal specializat, cu centrele de resurse și asistență educațională, ca profesorii din școli să devină ei înșiși agenți ai educației incluzive și, nu în ultimul rând, o colaborare mai strânsă cu părinții. În școala incluzivă au acces toți copiii unei comunități, este o școală deschisă, prietenoasă cu un curriculum flexibilizat, evaluarea este permanentă și formativă, parteneriatul educațional este un punct forte. Incluziunea încurajează școala să-și schimbe rolul său de școală „obișnuită". În context educațional incluziunea presupune dezvoltarea de relații interpersonale deschise, pozitive între elevi, flexibilizarea programelor școlare, diversitatea strategiilor educaționale și asigurarea serviciilor de intervenție și suport pentru elevii cu cerințe speciale, promovarea egalității în drepturi și responsabilități pentru toți elevii, asigurarea accesului în mod egal la oportunități de învățare, parteneriat funcțional între școală și familie, implicarea activă a comunității în programele și activitățile dezvoltate de școli.

Particularități ale desfășurării educației incluzive:

- activități de învățare individualizată;
- activități de evaluare și adaptare curriculară;
- activități de intervenție recuperatorie individualizată;
- sevicii pentru părinți;
- servicii pentru personalul didactic;

Integrarea școlară a copiilor cu cerințe educaționale speciale presupune :

- schimbări la nivel de școală;
- o atitudine pedagogică pozitivă a cadrelor didactice;
- un management al clasei care să faciliteze forme mai flexibile de instruire și de organizare a colectivului, cu accent pe activități în comun, pe grupe bazate pe interacțiune și comunicare între elevi;
- planuri de învățământ și programe școlare individualizate, adaptate la particularitățile fiecărui copil cu dizabilitate/cerințe speciale;
- adaptare materialelor si mijloacelor didactice;

- intervenție specifică de recuperare in echipă interdisciplinară;

Adaptarea conținuturilor educației, în condițiile aplicării incluziunii pentru copiii cu CES presupune stabilirea de obiective și activități concrete ținându-se cont de vârsta copiilor, de dificultățile sau tulburările lor, de experiența de viață a familiei, ruta școlară a elevilor, ambianța din școală, atitudinea și implicarea familiei, politica educațională adoptată la nivelul școlii, curriculum la decizia școlii, activitățile educative școlare și extrașcolare. Reușita activităților didactice în școala incluzivă este condiționată de diferențierea și adaptarea curriculumului școlar pe baza observațiilor și examinării cerințelor specifice ale fiecărui copil. Curriculum adaptat presupune o adaptare a conținuturilor, metodelor, mijloacelor și tehnicilor de lucru în activitățile instructiv – educative.

Atitudinea pozitivă zilnică a adultului, faţă de copilul cu dizabilităţi, îl poate ajuta efectiv în dezvoltarea capacităţilor de comunicare. Folosind eficient capacităţile noastre de comunicare, vom putea stimula modul de comunicare al copilului. Este foarte important ca un copil cu dizabilităţi să fie ajutat să devină cât mai independent posibil în toate acţiunile pe care le întreprinde.

Bibliografie:

- Borzea P.A.(2017), Integrare curriculară și dezvoltarea capacităților cognitive, Editura Polirom, București;
- Cucoș C.,(2014), Pedagogie-ediția a III-a revăzută și adăugită, Editura Polirom, București.

BUCURIILE TOAMNEI

DRUGĂU GEORGETA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ „ALEXANDRU VECHIU” ZĂVOAIA

Grupa de vârstă: 4–5 ani
Domenii de interes: Știință, limbaj și comunicare, educație pentru societate, activități practice.
Scopul activității: Dezvoltarea capacității copiilor de a recunoaște și de a diferenția fructele și legumele de toamnă, de a aprecia diversitatea recoltei și de a înțelege importanța muncii oamenilor și a alimentației sănătoase.
Descrierea activității:
Activitatea „Toamna diversității – Recolta toamnei” se desfășoară într-un cadru atractiv, folosind fructe și legume specifice anotimpului toamna: mere, pere, struguri, prune, dovleci, morcovi, cartofi, ardei și porumb.
În prima etapă, copiii sunt invitați să observe și să exploreze coșurile cu roadele toamnei, să denumească fructele și legumele, să descrie forma, culoarea, mărimea și textura acestora. Prin întrebări simple, educatoarea îi încurajează să compare produsele și să descopere asemănările și deosebirile dintre ele.
În continuare, copiii participă la jocul didactic „Așază fiecare rod la locul potrivit”, sortând fructele și legumele în coșuri diferite. Ei sunt încurajați să colaboreze, să își exprime ideile și să respecte răspunsurile colegilor, înțelegând că diversitatea îmbogățește experiența grupului.
În etapa practică, preșcolarii pot realiza un colaj sau un coș al recoltei, folosind imagini, frunze și materiale colorate. La final, fiecare copil prezintă rodul preferat și spune de ce îl îndrăgește.
Activitatea se încheie printr-o conversație despre importanța fructelor și legumelor pentru sănătate, despre munca oamenilor care contribuie la obținerea recoltei și despre respectul față de natură.
Valențe educative: Activitatea stimulează curiozitatea, limbajul, spiritul de observație, creativitatea și cooperarea. Totodată, promovează incluziunea și acceptarea diversității, oferindu-le tuturor copiilor posibilitatea de a participa, de a se exprima și de a contribui la realizarea unei sarcini comune, în funcție de propriile capacități și interese.
Mesajul activității: „Așa cum fiecare rod al toamnei este diferit și valoros, fiecare copil este unic și important în grupa noastră!”

DIVERSITATE ȘI INCLUZIUNE LA CLASĂ- O ȘANSĂ PENTRU FIECARE

DRUGĂU GEORGETA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ „ALEXANDRU VECHIU” ZĂVOAIA

În grădiniță, diversitatea se reflectă în particularitățile fiecărui copil: personalitate, temperament, interese, ritm de dezvoltare, experiențe familiale, cultură, limbă și nevoi individuale. Se știe că fiecare copil este unic și are propriul mod de a explora lumea, de a comunica și de a învăța, de a se dezvolta global. Aceste diferențe trebuie privite ca resurse valoroase, care îmbogățesc experiențele de învățare și contribuie la dezvoltarea întregului colectiv.

Incluziunea reprezintă permanent pentru cadrele didactice o temă de actualitate și presupune crearea unui mediu educațional sigur, prietenos și stimulativ, în care fiecare copil se simte acceptat, respectat și valorizat. În acest sens, educația incluzivă urmărește eliminarea barierelor care pot împiedica participarea copiilor și asigurarea egalității de șanse.

Educatoarea are un rol esențial în promovarea diversității și incluziunii, prin atitudinea, comportamentul și strategiile didactice utilizate. Aceasta trebuie să manifeste răbdare, empatie și deschidere, să observe nevoile fiecărui copil și să adapteze activitățile în funcție de particularitățile individuale.

Un alt aspect important îl reprezintă dezvoltarea empatiei și a comportamentelor prosociale încă de la vârste fragede. Prin povești, conversații și situații concrete, copiii pot învăța să recunoască emoțiile celorlalți, să ofere ajutor și să manifeste bunătate. Educatoarea trebuie să intervină cu tact în situațiile de excludere sau conflict, explicându-le copiilor că fiecare coleg merită respect și că nimeni nu trebuie lăsat deoparte din cauza diferențelor sale.

Colaborarea cu familia reprezintă, de asemenea, o condiție importantă pentru reușita educației incluzive. Prin comunicare constantă și parteneriat, educatoarea și părinții pot identifica nevoile copiilor și pot găsi modalități potrivite de sprijinire a acestora.

Este foarte important să înțelegem că incluziunea nu înseamnă tratarea identică a tuturor copiilor, ci oferirea oportunităților și a sprijinului de care fiecare are nevoie. Unii copii pot avea nevoie de explicații suplimentare, de materiale adaptate sau de mai mult timp pentru realizarea unei sarcini.

În concluzie, diversitatea și incluziunea în grădiniță constituie premise esențiale pentru o educație de calitate, centrată pe copil. Prin acceptarea diferențelor, cultivarea empatiei și promovarea egalității de șanse, grădinița devine un spațiu al prieteniei, al cooperării și al dezvoltării armonioase. Fiecare copil trebuie să simtă că este important, că aparține grupului și că poate contribui, în felul său, la reușita activităților comune. A educa în spiritul incluziunii înseamnă a-i învăța pe copii încă de la cele mai fragede vârste că diversitatea ne îmbogățește și că fiecare dintre noi merită să fie acceptat și respectat.

RESURSA DUCAȚIONALĂ DESCHISĂ (RED)

DRUGĂU GEORGETA

ȘCOALA GIMNAZIALĂ „ALEXANDRU VECHIU” ZĂVOAIA

Tema- ***Toamna, anotimpul bogăției***

Grupa mijlocie: 4-5 ani

Tipul resursei:joc educational interactive, cu imagini și întrbări ;

Scop: îmbogățirea cunoștințelor copiilor despre schimbările din natură și despre roadele toamnei;

Modalitate de utilizare;activități frntale sau în centrele de interes;

Evaluare: răspunsuri orale, identificareaimaginilor și rezolvarea unor sarcini simple.

https://wordwall.net/ro/resource/6901167/lumele-de-toamna

PROIECT DIDACTIC – ȘTIINȚE

RESURSĂ EDUCAȚIONALĂ DESCHISĂ

Prof. **SANDULESCU CARMEN**

RED - STĂRI DE AGREGARE
https://studio.frameworkconsulting.com/project/11788/shared

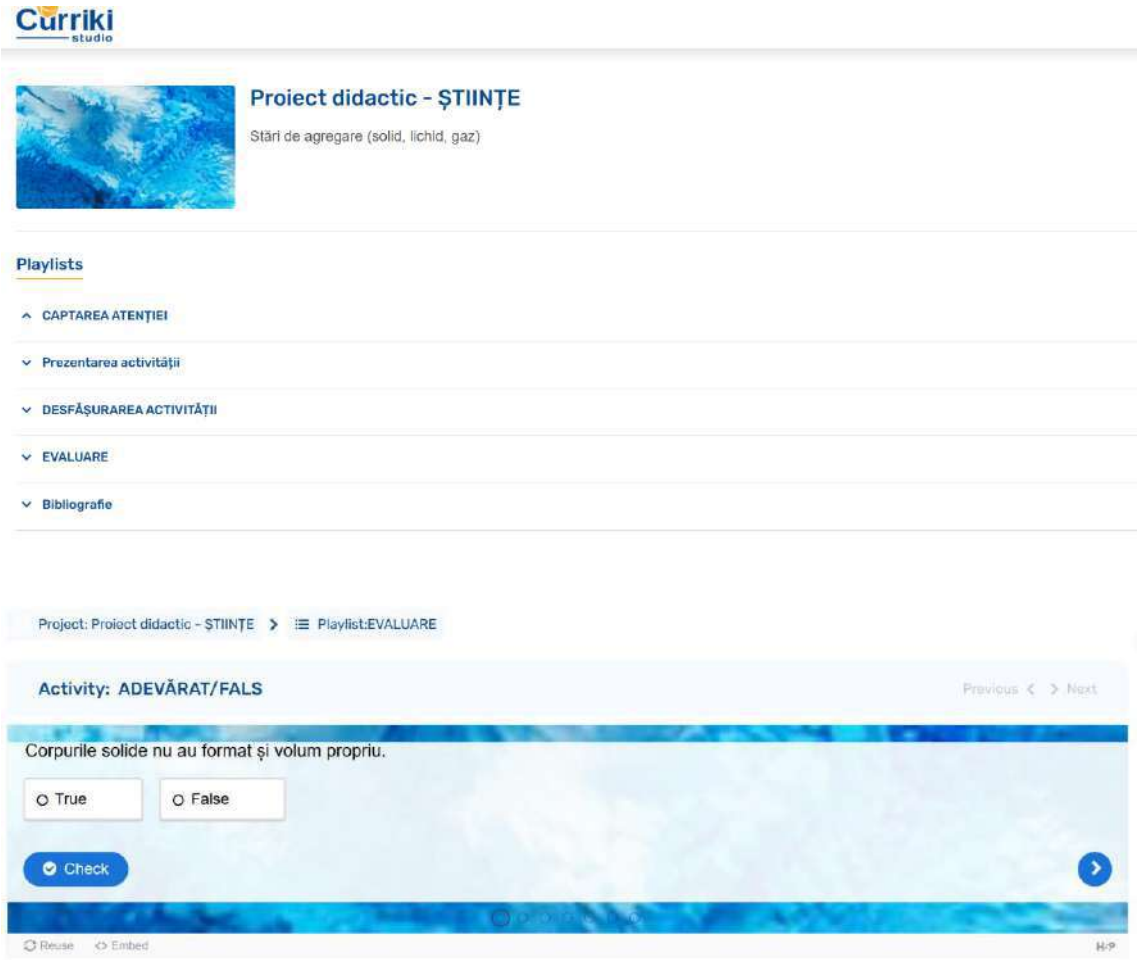

Empatia – Puterea de a înțelege inima celuilalt

O poveste despre înțelegere, sprijin și cum putem schimba lumea prin gesturi mici de bunătate.

Prof .înv. primar: Stavăr-Vergea Izabela

Cine este Alina?

Alina are 10 ani și merge în clasa a IV-a. Trăiește într-un cartier unde resursele sunt puține, dar inima ei este imensă și plină de speranță. Este un copil vesel,visător și extrem de sensibil la frumos.

Muzica este viața ei. Când cântă, lumea ei se luminează.

Made with GAMMA

Visul ei mare

De când era mică, Alina a visat să cânte pe o scenă adevărată. Vocea ei este superbă – caldă, puternică și plină de suflet. Cântă peste tot: acasă, pe uliță, în curtea școlii, la fiecare ocazie.

> „Când cânt, simt că pot zbura. Muzica mă face liberă."

Pentru Alina, muzica nu este doar un hobby – este modul în care exprimă tot ce simte.

Made with GAMMA

Provocările ei

Resurse limitate

Familia Alinei nu își permite lecții de canto profesionale sau haine speciale pentru spectacole.

Diferența marcată

Unii colegi o privesc diferit, judecând-o doar după aparențe și situația familiei.

Visuri amânate

Deși talentul ei este evident, drumul până la scenă pare lung și dificil.

Nimic nu trece neobservat

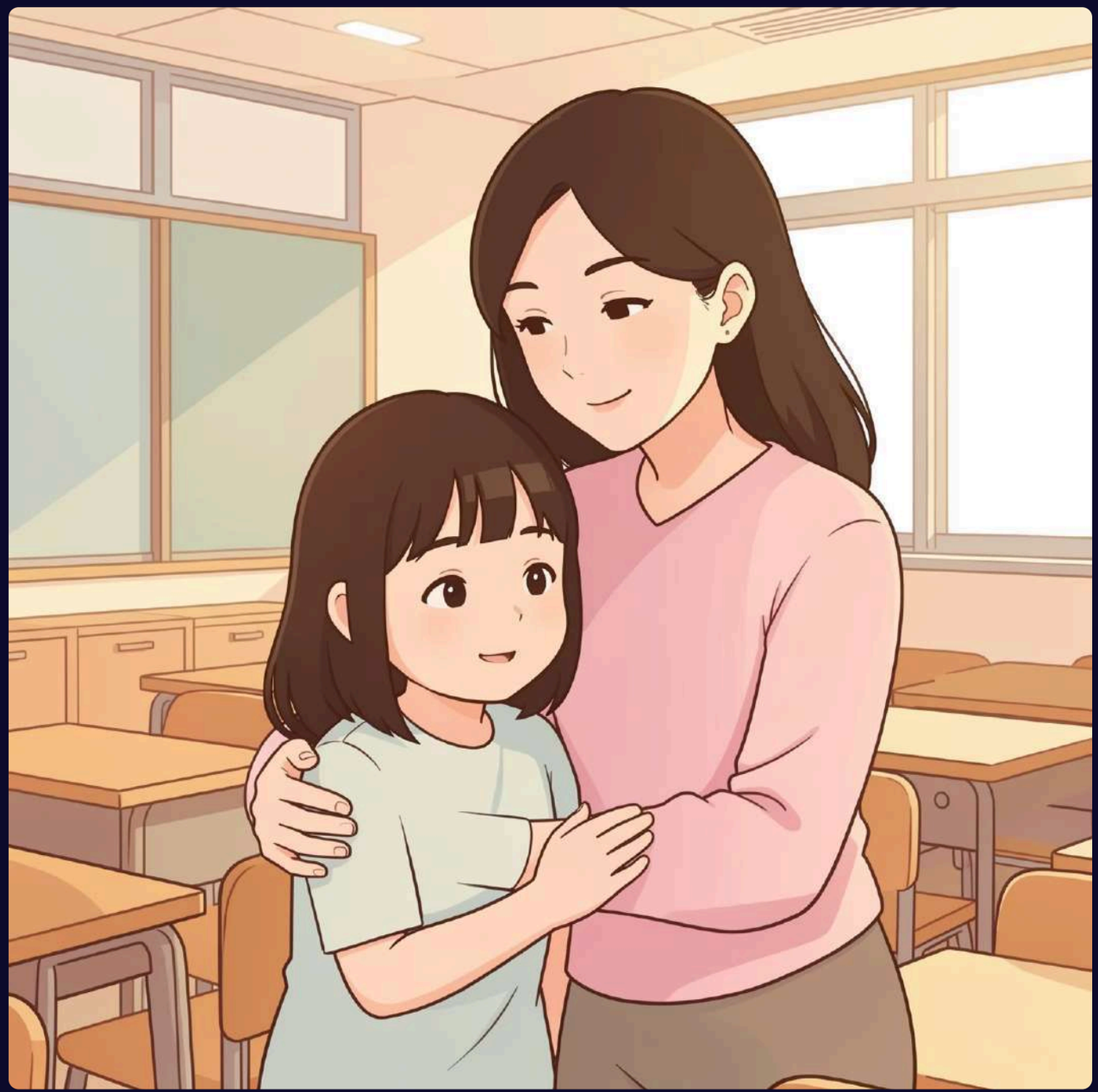

Ochi care înțeleg

Un coleg observă talentul extraordinar al Alinei. Profesoara își dă seama de pasiunea ei și, mai important, de tristețea care uneori trece neobservată.

Empatia înseamnă să vezi dincolo de aparențe, să observi ce simte cu adevărat celălalt.

Made with GAMMA

Primul pas spre schimbare

Empatie

Colegii încep să o înțeleagă pe Alina, nu doar să o vadă.

Oportunitate

Profesoara o încurajează să participe la serbarea școlii.

Gesturi mici

Cineva îi oferă o rochiță frumoasă sau o ajută să exerseze.

Gesturile mici, dar sincere, pot schimba totul. Nu trebuie să fie lucruri mari – doar gesturi de bunătate din inimă.

Made with GAMMA

Când clasa devine familie

Unitate

Clasa devine mai unită și solidară.

Susținere reciprocă

Copiii învață să se susțină, nu să judece unii pe alții.

Aceptare

Învață că diferențele ne fac speciali – suntem diferiți, dar valoroși.

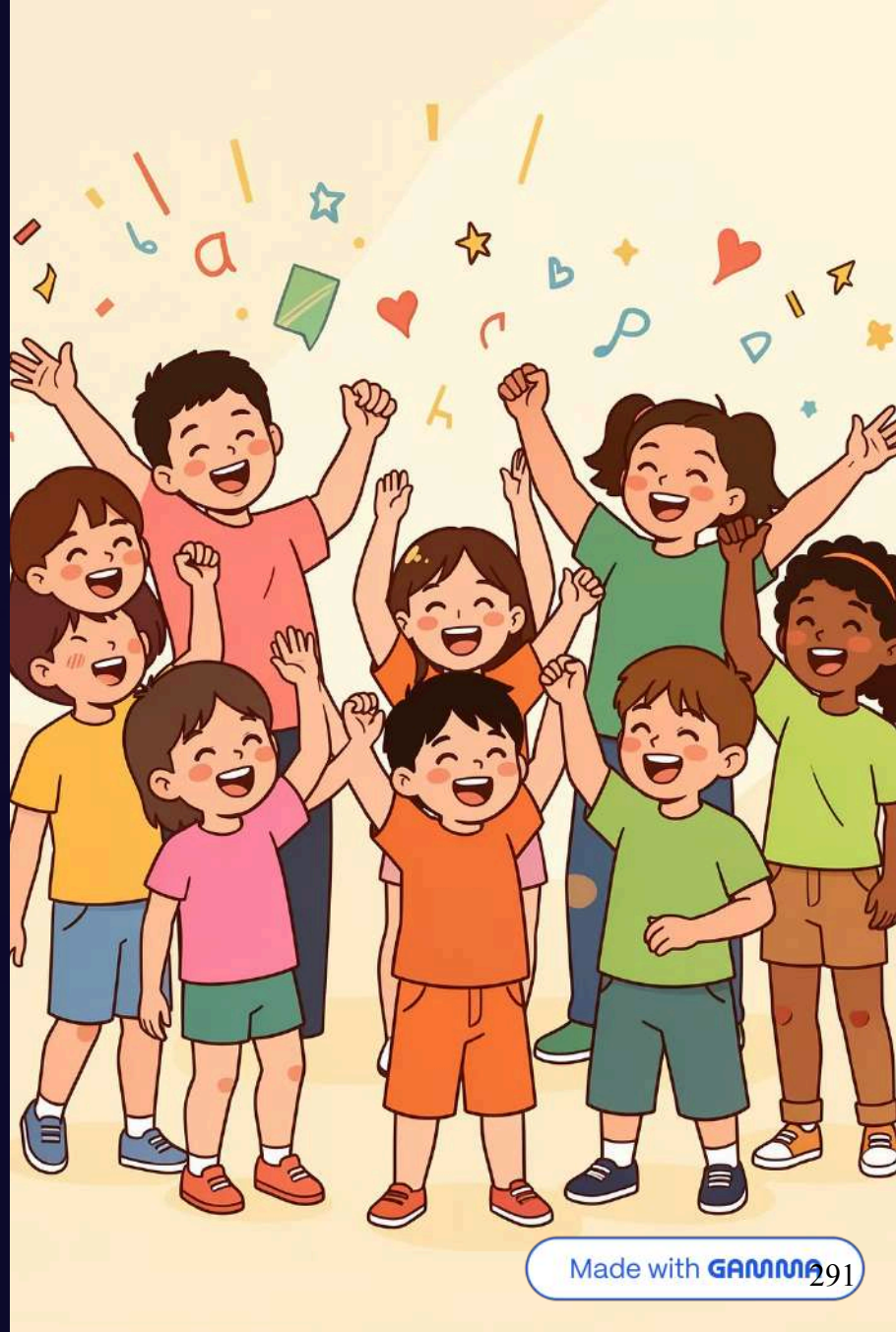

Repetițiile înainte de concert

Moment de speranță

Alina repetă intens pentru spectacol. Este emoționată, dar de data aceasta nu este singură. Colegii ei sunt alături, oferind încurajare constantă.

Atmosfera este luminată de speranță și colaborare.

Made with GAMMA

Momentul a sosit

Concertul școlii

Alina cântă pe scenă la serbarea școlii.

Aplauze sincere

Publicul aplaudă entuziasmat, recunoscându-i talentul.

Vise devenite realitate

Ea zâmbește – visul începe să fie real.

Empatia poate schimba destine.

Made with GAMMA

Reflecție și acțiune

Ce înseamnă empatie?

Este să simți, să înțelegi și să ajuți. În povestea Alinei, empatia a schimbat totul – de la tristețea ei la realizarea visului.

Despre Alina

Cum te-ai simțit când Alina a fost sprijinită de colegi?

Experiența ta

Ai fost vreodată ajutat când aveai nevoie? Cum te-ai simțit?

Tu poți schimba

Cum poți arăta empatie unui coleg săptămâna viitoare?

Talentele tale

Ce talent ai și cum te pot susține ceilalți să îl dezvolți?

🌟 Activitate: Cutia Faptelor Bune

Fiecare elev scrie un gest de empatie pe care îl va face în următoarele șapte zile. La sfârșitul săptămânii, vom împărtăși împreună aceste fapte bune și vom construi o comunitate mai empatică!

Made with GAMMA

SPORTUL NE UNEȘTE – FIECARE COPIL CONTEAZĂ

MALAI MARIANA
GIMNAZIUL RĂCULEȘTI,
RAIONUL CRIULENI, REPUBLICA MOLDOVA

Rezumat

Articolul prezintă o abordare aplicativă a incluziunii în educația fizică, valorificând activitățile sportive organizate la Gimnaziul Răculești în septembrie 2026. Organizarea pe stații, jocurile de echipă și adaptarea sarcinilor oferă oportunități de participare elevilor cu ritmuri și posibilități motrice diferite, inclusiv celor cu cerințe educaționale speciale (CES). Sunt descrise modalități de diferențiere, observare a progresului și transfer al experienței către alte instituții.

Cuvinte-cheie: incluziune, educație fizică, diversitate, CES, jocuri de mișcare, stații sportive.

Introducere

Incluziunea în educație înseamnă mai mult decât prezența tuturor elevilor la aceeași activitate: presupune posibilitatea reală de a participa, de a învăța și de a se simți acceptați. La educația fizică, diferențele de experiență, mobilitate, coordonare și încredere în sine devin vizibile. Profesorul poate transforma aceste diferențe într-o resursă pentru cooperare, dacă propune sarcini flexibile și criterii de reușită accesibile.

Contribuția personală în construirea experienței

În calitate de profesoară de educație fizică, am conceput și organizat activitățile pornind de la posibilitățile elevilor și de la resursele disponibile în școală. Contribuția mea constă în reunirea jocurilor de mișcare, a stațiilor sportive și a cooperării într-un demers comun, denumit „Sportul ne unește”. Acesta valorifică atât lecția de educație fizică, cât și activitățile extracurriculare, oferind profesorului posibilitatea să adapteze sarcina și să urmărească participarea fiecărui copil.

În această abordare, organizarea presupune alegerea probelor, formarea grupelor, explicarea regulilor și asigurarea rotației. Responsabilitatea profesorului continuă pe parcursul activității: observă dificultățile, explică din nou sarcina atunci când este necesar și încurajează sprijinul între colegi. O sarcină accesibilă îi oferă elevului ocazia unei reușite proprii, iar aceasta poate deveni punctul de plecare pentru o încercare mai dificilă.

Context și obiective

La 25 septembrie 2026, în cadrul Săptămânii Europene a Sportului, la Gimnaziul Răculești au fost desfășurate activități pe stații sportive, cu participarea elevilor din clasele primare și gimnaziale. Activitățile au inclus fotbal, volei, baschet, atletism și jocuri „Starturi vesele”.

Obiectivele pedagogice urmărite au fost: (1) implicarea activă a fiecărui elev în sarcini adaptate; (2) dezvoltarea cooperării și a respectului reciproc; (3) exersarea deprinderilor motrice prin joc; (4) stimularea reflecției asupra progresului personal.

Organizarea activităților

Elevii au participat la jocuri „Starturi vesele”, apoi au lucrat pe stații sportive. Grupele au efectuat rotații, astfel încât elevii să experimenteze mai multe tipuri de mișcare. Stațiile au valorificat fotbalul, voleiul, baschetul și atletismul. Pentru reluarea acestui mod de organizare, sarcinile pot include conducerea și transmiterea mingii la fotbal, pase la volei, dribling la baschet și exerciții de coordonare la atletism. Profesorul selectează exercițiile în funcție de

vârsta și pregătirea participanților. Cooperarea și implicarea fiecărui elev completează obiectivele motrice.

Organizarea pe stații permite diferențierea fără separarea permanentă a elevilor după nivelul motric. Într-o aplicare a modelului, profesorul poate pregăti la aceeași stație două variante ale sarcinii: o transmitere a mingii de la distanță mică și o transmitere de la distanță mai mare. Alegerea se face în funcție de posibilitățile copilului, iar trecerea la varianta următoare se realizează atunci când execuția devine sigură. Astfel, elevii lucrează în același context și urmăresc obiective accesibile fiecăruia.

Adaptarea pentru diversitate și incluziune

Sarcinile pot fi ajustate prin modificarea distanței, ritmului, dimensiunii sau tipului de minge, a numărului de repetări și a modalității de deplasare. Un elev poate executa o pasă din poziție statică, în timp ce altul o realizează în mișcare. Pentru un elev cu mobilitate redusă, participarea poate include transmiterea sau recepționarea mingii din poziție așezată, cu sprijin adecvat și respectarea indicațiilor individuale. Rolurile de partener, observator sau încurajator pot completa activitatea motrică, fără a înlocui automat participarea fizică.

În anul 2026, la Gimnaziul Răculești am organizat și activități sportive adaptate, cu participarea asistată a unui copil cu cerințe educaționale speciale, inclusiv jocuri cu mingea. Această experiență complementară evidențiază necesitatea unei planificări centrate pe capacitățile și siguranța fiecărui copil. Adaptările urmăresc să îi ofere un rol activ în joc, alături de colegi.

Exemplu practic de joc adaptabil

Pentru profesorii care doresc să preia modelul, propun jocul „Mingea care ne unește”, ca variantă de aplicare a principiilor descrise. Scopul este exersarea transmiterii mingii și a cooperării. Sunt necesare o minge ușoară, un spațiu sigur și marcaje pentru pozițiile participanților. Elevii se așază în cerc sau semicerc, la distanțe potrivite posibilităților lor. Un elev spune numele unui coleg și îi transmite mingea; cel care o primește continuă jocul. Obiectivul comun este ca fiecare participant să primească și să transmită mingea.

Profesorul demonstrează execuția, verifică înțelegerea regulii și evită eliminarea elevilor după o greșeală. Mingea poate fi transmisă prin rostogolire, prin pasă cu ambele mâini sau cu o ricoșare, în funcție de sarcina aleasă. Pentru un elev care participă din poziție așezată, colegii și distanțele se poziționează astfel încât schimbul de mingi să fie accesibil. Sprijinul adultului se acordă în funcție de nevoile individuale. După o rundă, grupa discută ce modificare ar ajuta participarea tuturor.

Reușita se apreciază prin implicarea fiecărui copil și respectarea partenerului. Ca variantă de progresie, profesorul poate solicita schimbarea sensului de transmitere sau alegerea unui coleg care nu a primit încă mingea. Această propunere metodică poate fi adaptată atât unei lecții, cât și unei activități extracurriculare.

Evaluarea progresului

O evaluare incluzivă compară elevul în primul rând cu propriul nivel inițial. La sfârșitul rotației, elevul poate răspunde simplu: „Am participat?”, „Am încercat o sarcină nouă?”, „Am ajutat un coleg?”, „Ce vreau să îmbunătățesc?”. Profesorul poate utiliza o fișă separată pentru a observa participarea, cooperarea, execuția adaptată și progresul individual. Aceste instrumente sunt propuse pentru completarea modelului și urmărirea sistematică a progresului individual.

Un instrument simplu pentru elev poate cuprinde trei enunțuri: „Am încercat sarcina”, „Am colaborat cu un coleg” și „Am respectat regulile”. Pentru fiecare, copilul alege „Da”, „Uneori” sau „Încă nu”. Separat, poate preciza dacă a avut nevoie de ajutor. La final,

completează oral sau în scris: „Data viitoare vreau să…”. Profesorul explică faptul că răspunsurile îl ajută să adapteze activitatea, astfel încât elevul să poată descrie sincer ce a reușit și unde are nevoie de sprijin.

Fișa profesorului rămâne separată și poate înregistra sarcina propusă, adaptarea utilizată, gradul de sprijin și o observație concretă. De exemplu, „transmite mingea unui coleg de la distanță mică, după demonstrație” este mai util pentru planificare decât o apreciere generală precum „se descurcă bine”. Compararea observațiilor de la activități succesive permite urmărirea progresului și alegerea următoarei sarcini.

Valoarea educațională și posibilitatea de replicare

Modelul poate fi aplicat și în școli cu dotări modeste: sunt suficiente mingi, jaloane sau marcaje improvizate, spațiu sigur și reguli clare. Fiecare stație poate avea o variantă de bază și una adaptată. Rotația grupelor susține participarea, iar accentul pe cooperare poate reduce teama de greșeală. Pentru o implementare responsabilă, profesorul consultă nevoile elevilor și adaptează sarcinile fără expunere sau etichetare.

Reflecții asupra practicii

Experiența descrisă pune în evidență o cerință practică: participarea tuturor trebuie prevăzută încă din etapa de proiectare. O activitate cu multe probe poate deveni dificilă dacă explicațiile sunt prea lungi, dacă elevii așteaptă mult sau dacă sarcina are o singură dificultate. Pentru reluarea modelului, recomand reguli scurte, demonstrarea execuției, delimitarea clară a spațiilor și pregătirea unei variante accesibile la fiecare stație. Timpul de lucru și pauzele se stabilesc în funcție de vârsta și posibilitățile participanților.

Experiența este prezentată ca exemplu de practică pedagogică și reflecție profesională. Fișele propuse pot susține o analiză ulterioară a implicării, cooperării și nivelului de sprijin. Utilizarea lor consecventă ar permite documentarea schimbărilor individuale și ajustarea sarcinilor în funcție de observațiile profesorului și de răspunsurile elevilor.

Concluzii

Experiența activităților sportive de la Gimnaziul Răculești arată cum organizarea flexibilă a lecțiilor și evenimentelor poate crea contexte de participare pentru elevi diferiți. Mesajul „Sportul ne unește – Fiecare copil contează” devine o practică pedagogică atunci când reușita este definită prin implicare, progres și sprijin reciproc. Exemplele descrise pot servi drept punct de plecare pentru profesorii care doresc să transforme educația fizică într-un spațiu accesibil și motivant.

DIVERSITATE ŞI INCLUZIUNE LA CLASĂ – O ŞANSĂ PENTRU FIECARE

Voica Paula
Şcoala Gimnazială, Comuna Trifeşti, Jud.Neamţ

„Incluziunea nu înseamnă să aducem oamenii într-o lume deja existentă; înseamnă să transformăm acea lume pentru a deveni un loc mai bun pentru toți.**”** — Diane Richler

Diversitatea și incluziunea în educație se referă la principiile și practicile care asigură medii de învățare echitabile și favorabile, care respectă, prețuiesc și răspund diferențelor dintre elevi garantând că toți elevii – indiferent de mediul de proveniență, identitate sau abilități – pot participa și își pot atinge întregul potențial prin intermediul educației.

Acceptând diversitatea, recunoaștem multitudinea de parcursuri și identități unice pe care atât elevii, cât și cadrele didactice le aduc în mediul educațional.

Diversitatea în educație joacă un rol esențial în crearea unor medii educaționale incluzive și echitabile. Aceasta încurajează respectul, înțelegerea și aprecierea pentru diverse culturi, tradiții și perspective. De asemenea, contribuie la combaterea stereotipurilor, a ideilor preconcepute și a prejudecăților, promovând înțelegerea interculturală și reducând discriminarea. Prin crearea unor spații în care persoane diverse pot învăța, colabora și prospera, diversitatea în educație contribuie la o societate mai incluzivă, care celebrează și respectă demnitatea tuturor indivizilor.

Educația incluzivă vizează identificarea și eliminarea tuturor barierelor din calea educației, vizând o gamă largă de aspecte, de la programele școlare până la pedagogie și procesul de predare.

Incluziunea înseamnă că fiecare copil este acceptat așa cum este, indiferent de diferențele lor.Implică crearea unui mediu în care fiecare copil se simte bine-venit și respectat.

UNESCO declară că educația incluzivă se bazează pe dreptul tuturor copiilor la o educație de calitate, care satisface necesitățile de bază de învățare și îmbogățește viața. Cu accent deosebit asupra grupurilor vulnerabile şi marginalizate, educația incluzivă urmăreşte să dezvolte întregul potențial al fiecărui individ.

Particularitățile educația incluzive sunt următoarele:

- susține şi confirmă că toți copiii pot învăța şi au nevoie de o formă de sprijin pentru învățare;
- urmăreşte să identifice şi să minimizeze barierele învățării;
- este mai cuprinzătoare decât educația formală obişnuită cuprinzând: educația pentru familie, pentru comunitate, alte oportunități de educație în afara şcolii;
- presupune schimbare de atitudini, comportamente, curriculum, care să satisfacă diversitatea copiilor, inclusiv a celor cu CES;
- este un proces dinamic, care se dezvoltă continuu în funcție de cultură şi context;
- este parte a strategiei de dezvoltare a unei societăți incluzive.

Deci, în contextul actual național, educația incluzivă devine tipul de educație responsabil de asigurarea dreptului la educație al tuturor copiilor, fără nici o discriminare şi, mai ales, de asigurarea unei educații de calitate.

Educația incluzivă accentuează necesitatea dezvoltării şcolii, pentru a oferi acces necondiționat şi a răspunde adecvat nevoilor educaționale diferite ale tuturor copiilor, astfel încât să armonizeze diferențele de învățare, diferențele între grade de reuşită şcolară, să asigure o educație eficentă pentru toți. Acordând prioritate incluziunii, instituțiile de învățământ pot contribui la dezvoltarea unei societăți mai echitabile, incluzive și pot pregăti elevii să reușească într-o lume diversă.

La disciplina dezvoltare personală am discutat despre diversitate și incluziune.În această oră elevii au realizat o floare unică, așa cum este fiecare copil. Această floare am numit-o **”Floarea Prieteniei”.** Activitatea s-a realizat sub formă de joc.

Activitate practică: Fiecare elev a primit un contur de petală din hârtie.Sarcina a fost de a decupa și colora petala sau de a o decora așa cum doresc.

Regula jocului: Unii copii nu au pe masă anumite lucruri.Elevii trebuie să observe dacă un copil are nevoie de ajutor sau de materiale și să împartă cu acesta.

Personalizare: Elevii desenează sau scriu pe petală un cuvânt sau un comportament frumos care aduce prietenie (ex: Ajutor, Scuze, Îmbrățișare, Joc, Zâmbet, Bunătate).

Diversitatea: Fiecare petală de culoare diferită simbolizează diversitatea. Nu sunteți identici. Sunteți unici, ca petalele acestei flori. Fiecare petală are frumusețea și unicitatea ei. Fiecare copil aduce în grup propria sa „culoare”, abilități, ritm de învățare, personalitate sau nevoi specifice.Diferențele nu vă despart, ci vă îmbogățesc.Petalele ca și voi, cresc împreună, oferindu-și sprijin reciproc pentru a forma un întreg armonios. Fiecare petală are frumusețea și unicitatea ei. Impreună, toți elevii formează o clasă, așa cum toate petalele formează o floare.

Incluziunea: Fiecare elev are locul său în colectiv. Nimeni nu trebuie lăsat deoparte. Il acceptăm, îl ascultăm, îl ajutăm și îl respectăm. Fiecare copil are dreptul să participe, să se exprime și să fie apreciat, deoarece fiecare elev aduce valoare clasei așa cum este.

Concluzie

Incluziunea înseamnă să-i facem loc fiecărui elev în clasa noastră, iar diversitatea înseamnă să ne bucurăm că fiecare e diferit. O clasă frumoasă este o clasă în care fiecare elev e unic, acceptat și respectat.

Bibliografie:

- Cucoș, C. (2009). Pedagogie. Editura Polirom, Iași.
- Ionescu, M. (2017). Școala incluzivă – între ideal și realitate. Editura Universității din București.
- Păun, E. (2019). Pedagogie. Provocări și perspective. Editura Polirom.
- UNESCO (2020). Global Education Monitoring Report: Inclusion and Education – All Means All. Paris: UNESCO.

FLOAREA PRIETENIEI - DIVERSITATE ŞI INCLUZIUNE LA CLASĂ

SHOT ON REDMI 10

Împreună în diversitate
„Gelem, Gelem"
a fost adoptat ca imn internațional al romilor
la primul Congres Mondial al Romilor,
ținut la Londra în zilele de 6-8
1385
3 OCTOMBRIE
ZIUA ATESTĂRII ROMILOR
PE TERITORIUL ROMÂNESC
1856
1385 - 1856
471 DE ANI DE SCLAVIE
1942
1 IUNIE
ÎNCEP DEPORTĂRILE ROMILOR
ÎN TRANSNISTRIA,
LA ORDINUL MAREȘALULUI
ION ANTONESCU
SHOT ON REDMI 10

BULETIN SANITAR

NU-MI FRÂNGE
ARIPILE!
Eu nu discriminez
8 Aprilie
Diversitatea și
frumusețea
etniei rome
Astăzi:
SHOT ON REDMI 10

criminez
Diversitatea și
frumusețea
etniei rome
guvernamentale
tur Cerari.
Moldova și
stabilit că
nt egali în
ră
ine etnică,
tă politică,
SHOT ON REDMI 10

SHOT ON REDMI 10

SHOT ON REDMI 10

SHOT ON REDMI 10

ZIUA
INTERNAȚIONALĂ
A ROMILOR
BULETIN SANITAR

BINE AȚI VENIT !
ZIUA INTERNAȚIONALĂ A ROMILOR
ZIUA ROMILOR
8 Aprilie
Diversitate · Cultură · Unitate
O lume ca toți împreună!
Gimnaziul Dușmani

BINE AȚI VENIT!

ROMILOR
ZIUA ROMILOR
Ziua Internațională a Romilor
– 8 Aprilie –
Diversitate • Cultură • Unitate
O lume cu toții impreună!
Gimnaziul Dușmani
Chaplin
Goran Bregović

ZIUA INTERNAȚIONALĂ A ROMILOR

Toți oamenii sunt diferiți, dar egali în drepturi. Respectul și înțelegerea ne apropie!

Cine sunt romii?

Romii sunt un popor cu o cultură bogată, tradiții frumoase și o istorie veche. Ei trăiesc în multe țări, inclusiv în Republica Moldova.

Simbolurile romilor

Steagul romilor – are două culori:
albastru (cerul, libertatea)
verde (pământul, natura)
în mijloc se află o roată roșie (simbolul drumului și al mișcării)

Imnul romilor – „Gelem, Gelem"

Personalități rome cunoscute

Charlie Chaplin – celebru actor de film (avea origini rome)

Goran Bregović – muzician cunoscut pentru stilul său balcanic

Charlie Chaplin

Goran Bregović

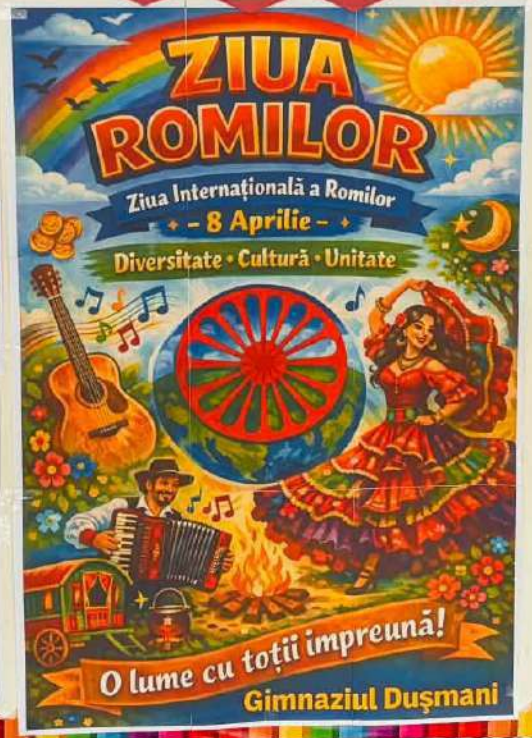

Ce reprezintă această zi?

Ziua marchează primul congres internațional al romilor, organizat în anul **1971**, la Londra. Atunci au fost stabilite simboluri importante ale identității rome.

De ce este importantă această zi?

promovează **respectul și toleranța;**
combate **discriminarea;**
încurajează **cunoașterea diversității culturale;**

Originea romilor

Se crede că romii provin din India, de unde au plecat acum aproximativ 1000 de ani.
Ei au migrat în diferite părți ale Europei, păstrându-și limba și tradițiile.

Limba romani

Limba romilor se numește **romani**.
Are asemănări cu anele limbi din India.
Nu toți romii vorbesc astăzi romani, dar este o parte importantă a identității lor.

Tradiții și meșteșuguri

Romii sunt cunoscuți pentru:
muzică și dansuri pline de energie
meșteșuguri (prelucrarea metalelor, confecționarea obiectelor tradiționale)
costume vii colorate

Igor Cibotari-
Mediator comunitar în satul Dușmani

ZIUA INTERNAȚIONALĂ A ROMILOR
Toți oamenii sunt ființe libere, dar egali în drepturi. Respectul și înțelegerea ne apropie!
Cine sunt romii?
ZIUA ROMILOR
Ziua Internațională a Romilor
8 Aprilie
Diversitate • Cultură • Unitate
O lume cu toții împreună!
Gimnaziul Dușmani

Profesorii
pot schimba
EDUTech

BINE AȚI VENIT !
BULETIN SANITAR
Autismului
Sprijinim.
Alegem.

BINE AȚI VENIT !
ZIUA INTERNAȚIONALĂ A ROMILOR
ZIUA ROMILOR
BULETIN SANITAR
DECADA SIGUR
Autismului

BINE AȚI VENIT !
ZIUA INTERNAȚIONALĂ A ROMILOR
Cine sunt romii?
ZIUA ROMILOR
Ziua Internațională a Romilor
- 8 Aprilie -
Diversitate · Cultură · Unitate
Acceptăm.
Susținem.

BINE AȚI VENIT !
ZIUA INTERNAȚIONALĂ A ROMILOR
Cine sunt romii?
ZIUA ROMILOR
Ziua Internațională a Romilor
- 8 Aprilie -
Diversitate · Cultură · Unitate
Acceptăm.
Susținem.

RESURSE EDUCAȚIONALE DESCHISE

file:///C:/Users/Acer/Documents/ViberDownloads/0-02-05-23335748dee37d6d4ec7f3b265dd1fc98abc9c24f52015d50bf6cbbd91c39ef7_99eab2df9f9df5ed.mp4

file:///C:/Users/Acer/Documents/ViberDownloads/0-02-05-a470ce71c2e0c4481ccd60ee5002e669c4d993acb4602b530a9ece57c5ea3abf_7cb4c129a14159fc.mp4

file:///C:/Users/Acer/Documents/ViberDownloads/0-02-05-23335748dee37d6d4ec7f3b265dd1fc98abc9c24f52015d50bf6cbbd91c39ef7_99eab2df9f9df5ed.mp4

file:///C:/Users/Acer/Documents/ViberDownloads/0-02-05-6ae236089d1585a0a04014c1cfc2f883a32b3ec5efdf766b9a1e57d9d420710f_21c6118ae0c96085.mp4

file:///C:/Users/Acer/Documents/ViberDownloads/0-02-05-654df0f28856fe1e4c5ec22b52c3e1290d1d69bb9b653115cf61505d70b0beae_3ab9ef6e4f84ac29.mp4

file:///C:/Users/Acer/Documents/ViberDownloads/0-02-05-6dd3678f29d0b8059f35e8ad778c94b8cf930201b7987b5800c67fbc4d7f595d_3d60ebbfe024b123.mp4

file:///C:/Users/Acer/Documents/ViberDownloads/0-02-05-23335748dee37d6d4ec7f3b265dd1fc98abc9c24f52015d50bf6cbbd91c39ef7_99eab2df9f9df5ed.mp4

EDUCAȚIE DESCHISĂ

• NR. 5 / NOIEMBRIE 2026 •

Revista apare în format digital, fiind înregistrată cu ISSN la Biblioteca Națională a României.
Materialele publicate aparțin cadrelor didactice participante la proiectul Educație Deschisă și reflectă opiniile și experiențele lor profesionale.

•

Toate materialele din acest număr sunt protejate de drepturi de autor. Reproducerea integrală sau parțială a conținutului este permisă doar cu acordul scris al coordonatorului revistei.

•

Copyright © 2026 – Centro de Educación Abierta
Toate drepturile rezervate.

CENTRO DE
EDUCACIÓN ABIERTA

www.educatiedeschisa.com

